

မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်နိဿယ

၃။ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ္တ

၁၃၁။ (ဘန္တေ။ မဟာပရိ ဗ္ဗာနသုတ္တံ၊ ကိ။) ဧဝံ သိ။ ဝါ၊ ဤ
 လျှောက်အပ်မည့်အတိုင်း။ သုတံ၊ နာယုမုတ်သား ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ။
 (ကိ။) ကေ၊ တပါးသော။ သမယံ၊ အခါ၌။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ရာဇဂဟေ၊
 ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌။ ဝါ၊ ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏ အနီးဖြစ်သော။ ဂိဇ္ဈကုဋေ၊ ဂိဇ္ဈကုဋ် မည်
 သော။ ပဗ္ဗတေတောင်၌။ ဝိဟရတိ၊ နေတော်မူ၏။ တေန ခေါ် ပန သမယေန၊
 ၌။ (မြတ်စွာဘုရား၏ ရာဇဂြိုဟ်မြို့အနီး ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်ဝယ် နေတော်မူရာ
 ထိုအခါ၌။) မဂဓော၊ မဂဓတိုင်း၏ အရှင်ဖြစ်သော။ (မဂဓ တိုင်း၏
 အစိုးရဖြစ်သော။) အဇာတသတ္တု၊ အဇာတသတ်မည်သော။ ဝေဒေဟိ
 ပုတ္တော၊ ဝေဒေဟိ-မိဖုရား၏ သားတော် ဖြစ်သော။ ရာဇာ၊ သည်။
 ဝဇ္ဇိ၊ ဝဇ္ဇိ-မင်းတို့ကို။ အဘိယာတု ကာမော၊ လွှမ်းမိုးဖို့ရာ သွားခြင်းငှာ
 အလိုရှိသည်။ (လွှမ်းမိုးနိုင်စက် ဖျက်ဆီးဖို့ရာ သွားလိုသည်။) ဟောတိ။

သော၊ ထို အဇာတသတ်မင်းသည်။ ဧဝံ သိ။ အာဟ၊ ပြောပြီ။
 (ကိ။) အဟံ၊ သည်။ ဧဝံ မဟိဒ္ဓိကေ၊ ဤသို့ ကြီးသောတန်ခိုး ရှိကုန်
 သော။ (ဤသို့ ကြီးသော ညီညွတ်ခြင်းဟူသော မင်းတို့၏ တန်ခိုး ရှိကုန်
 သော။) ဝါ၊ သို့ ကလောကံ တန်ခိုးကြီးကုန်သော။ ဧဝံ သိ။ မဟာနု
 ဘာဝေ၊ ကြီးသော အာနုဘော် ရှိကုန်သော။ (ဤသို့ ဆင်အတတ် အစ
 ရှိသည်တို့၌ ကောင်းစွာသင်ပြီးသော အစွမ်းသတ္တိ ရှိကုန်သော။) ဝါ၊ သို့
 ကလောကံ အာနုဘော်ရှိကုန်သော။ ဣမေဝဇ္ဇိ၊ ဤ ဝဇ္ဇိ-မင်းတို့ကို။ ဥစ္ဆေဇ္ဈာမိ၊
 အမျိုးပြတ်အောင် ဖြတ်မည်။ (မျိုးဖြတ်မည်။) ဝဇ္ဇိ၊ တို့ကို။ ဝိနာသေဿာမိ၊

၁။ ဂိဇ္ဈကုဋေ။ “ဂိဇ္ဈာ ဧတ္ထ ဝသန္တိတိ ဂိဇ္ဈ” စသော ဝိကာအလို- “ဂိဇ္ဈ
 ကုဋေလင်းတတို့၏နေရာအထွတ်ရှိသော။ ဝါ၊ လင်းတနှင့်တူသော အထွတ်ရှိသော”။
 ဤသို့ သဒ္ဓတ္ထ-ပေးပါ။

၂။ ဝဇ္ဇိ။ “ဝဇ္ဇိ ရာဇာနောတိ “ဝဇ္ဇေတဗ္ဗာ ဣမေ” တိ အာဒိတော ပဝတ္တံ
 ဝစနံ ဥပါဒါယ “ဝဇ္ဇိ” တိ လဒ္ဓနာမာ ရာဇာနော၊ ဝဇ္ဇိရဋ္ဌဿ ဝါ ရာဇာနော ဝဇ္ဇိ-
 ရာဇာနော၊ ဝဇ္ဇိရဋ္ဌဿ ပန ဝဇ္ဇိသမညာ တန္တိဝါသိရာဇကုမာရဝသေန (ထို ဝဇ္ဇိတိုင်း၌
 နေသော မင်းသားတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။) ဝေဒိတဗ္ဗာ။-ဤကာ။ ဤအလို- “ဝဇ္ဇိ၊ (တန်ခိုး
 အာနုဘော် အလွန်ကြီးမားသည့်အတွက် မဖက်ပြိုင်) ရှောင်ကြဉ်ထိုက်သော မင်းတို့။
 ဝါ၊ ဝဇ္ဇိတိုင်း၏ ငင်းတို့” ဟု သဒ္ဓတ္ထ-ပေးပါ။

ပျက်စီးစေမည်။ (ဖျက်ဆီးမည်။) ဝဇ္ဇိ၊ တို့ကို။ အနယဗျသနံ၊ ကြီးပွားမဲ့ ပျက်စီးခြင်းသို့။ အာပါဒေဿာမိ၊ ရောက်စေမည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။

၁၃၂။ အထခေါ၊ ဤ။ (ပြောပြီးရာ ထိုအခါ၌။) မဲာဂဓော၊ ပ။ ရာဇာ၊ သည်။ မဂဓမဟာမတ္တံ၊ မဂဓ-မင်း၏ အမတ်ကြီးဖြစ်သော။ ဝါ၊ မဂဓ-တိုင်း၌ အမတ်ကြီးဖြစ်သော။ ဝဿကာရံ၊ ဝဿကာရ-မည်သော။ ဗြာဟ္မဏံ၊ ဗြာဟ္မဏ-ကို။ (ပုဏ္ဏားကို။) အာမန္တေသိ၊ အမိန့်တော်ရှိပြီ။ (ခေါ်၍ ပြောပြီ။) (ကိ။) ဗြာဟ္မဏ။ 'ဟေ၊ သွားချေ။ တံ၊ သည်။ ။ ယေန ဘဂဝါ (အတ္ထိ။) တေန၊ မြတ်စွာဘုရားရှိရာ ထို အရပ်သို့။ ဥပသင်္ကမ၊ ချဉ်းကပ်ချေ။ ဥပသင်္ကမိတွာ၊ ၍။ မမ၊ 'ငါ၏။ ဝစနေန၊ စကားဖြင့်။ (တနည်း) မမဝစနေန၊ ငါ့အလျောက်ဖြင့်။ ဘဂဝတော၊ ။ ပါဒေ၊ ခြေတော်တို့ကို။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်းဖြင့်။ ဝန္တဟိ၊ ရှိခိုးချေ။ (ရှိခိုးပါ။)

အပ္ပါဗာဓံ၊ နှိပ်စက်ပြင်းစွာ မခံသာသော ရောဂါကြီး၏ မရှိခြင်းကို လည်းကောင်း။ အပ္ပါတကံ၊ ဆင်းရဲငြိုငြင် အသက်ရှင်ဖွယ် ရောဂါငယ်၏ မရှိခြင်းကိုလည်းကောင်း။ လဟုဠာနံ၊ လျင်မြန်ပေါ့ပါး ထ သွားနိုင်ခြင်း ကိုလည်းကောင်း။ ဗလံ၊ ကိုယ်အားကိုလည်းကောင်း။ ဖာသုဝိဟာရံ၊ ချမ်းသာအေးမြ နေထိုင်ရခြင်း ကိုလည်းကောင်း။ ပုစ္ဆံ၊ မေးလျှောက်ချေ။ (ကိ။ အဘယ်သို့ မေးရမည်နည်း။) ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ မာဂဓော ။ ပ။ ရာဇာ၊ သည်။ ဘဂဝတော၊ ။ ပါဒေ၊ တို့ကို။ သိရသာ၊ ဖြင့်။ ဝန္တတိ၊ ရှိခိုးလိုက်ပါ၏။ အပ္ပါဗာဓံ၊ ပ။ ပုစ္ဆတိ၊ မေးလိုက်ပါ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ချေ။ ။

၃၀၉။ ဤသို့လည်း။ ဝဒေဟိ၊ လျှောက်လိုက်ပါဦး။ (ကိ။ အဘယ် သို့ လျှောက်ရမည်နည်း။) ဘန္တေ၊ ပ။ ရာဇာ၊ သည်။ ဝဇ္ဇိ၊ တို့ကို။ အဘိ ယာတုကာမော၊ ပါ၏။ သော၊ ထိုမင်းသည်။ ဝေ၊ သို့။ အာဟ၊ မပြော ပါပြီ။ (ကိ။) အဟံ၊ သည်။ ပ။ အာပါဒေဿာမိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြော ပါပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်လိုက်ပါဦး။ [ဝဒေဟိ-၌ ပြန်လှည့်ဖို့ရန် ဣတိ-တလုံး အကျေကြပ်ပါ။] ယထာ၊ အကြင် အခြင်းအရာ အားဖြင့်။ တေ၊ သင့်အား။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဗျာကရောတိ၊ မိန့်တော်မူ၏။ (တထာ၊ ထို မိန့်တော်မူအပ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။) တံ၊ ထို စကားတော်ကို။ သာဓုကံ၊ ကောင်းစွာ။ ဥဂ္ဂဟေတွာ၊ မှတ်ယူ၍။ မမ၊ အား။ အာရောဓေ ယျာသိ၊ သံတော်ဦးတင်ပါ။ ဟိ၊ မှန်၏။ (ဘုရားရှင်၏စကားသည် မှတ်သား

သင့်၏။) တထာဂတာ၊ တို့သည်။ ဝိတထံ၊ ချွတ်ယွင်းဖောက်ပြန် မမှန်သော စကားကို။ န ဘဏန္တိ၊ မိန့်တော်မမူကြကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ (အာမန္တေသိ။)

ဝဿကာရ မြာဟွဏ်

၁၃၃။ ဘော၊ အရှင်မင်းမြတ်။ ဧဝံ၊ မှန်ပါ။ (အမိန့်တော်အတိုင်းပါ။) ဣတိ ခေါ၊ လျှင်။ ဝဿကာရော၊ ပ။ ရညော၊ ၏။ (ဝစနံ။) ပဋိဿုတော၊ ရှေးရှုနားထောင်၍။ (ဝန်ခံ၍။) ဘဒ္ဒါနိ၊ ဘဒ္ဒါနိ၊ ကောင်းကုန် ကောင်းကုန်သော။ ယာနာနိ၊ ယာဉ်တို့ကို။ ယောဇေတော၊ ယဉ်စေ၍။ (မြင်းနှင့်ယဉ်ကပ်စေ၍။) တဒ္ဒံ၊ တဒ္ဒံ၊ သော။ ယာနံ၊ သို့။ အဘိရူဟိတော၊ တက်စီး၍။ ဘဒ္ဒေဟိ၊ ဘဒ္ဒေဟိ။ ယာနေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ရာဇဂဟာ၊ မှ။ နိယျာသိ၊ ထွက်လာပြီ။ ယေန၊ ဤ။ ဝိဇ္ဇကုဇ္ဇော ပဗ္ဗတော (အတ္တိ။) တေန၊ သို့။ ပါယာသိ၊ သွားပြီ။ ယာဝတိကာ၊ အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ ယာနဿ၊ ၏။ ဘူမိ၊ သွားလောက်ရာ မြေအရပ်သည်။ (သွား၍ဖြစ်နိုင်လောက်ရာ မြေအရပ်သည်။ အတ္တိ။ တာဝတိကံ၊ ထိုမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော မြေအရပ်တိုင်အောင်။) ယာနေန၊ ဖြင့်။ ဂန္တု၊ ၍။ ယာနာ၊ မှ။ ပစ္စောရောဟိတော၊ ဆင်း၍။ ပတ္တိကောဝ၊ ခြေဖြင့်သွားသည်သာလျှင်။ (ခြေကျင့်သွားသည်သာလျှင်။ ဟုတော ယေန ဘဂဝါ အတ္တိ။) တေန၊ သို့။ ဥပသင်္ကမိ၊ သွားပြီ။

ဥပသင်္ကမိတော၊ သွားပြီး၍။ (ရောက်ရာအရပ်မှတစ်ဆင့် သာ၍နီးကပ်သော အရပ်သို့ သွားပြီး၍။ ဘဂဝတာ၊ နှင့်။ သဒ္ဒိံ၊ အတူ။ သမ္မောဒိ၊ ခမနိယ စသည်သဘော မေးမြန်းပြောလျက် ရောနှောမိပြီ။ သမ္မောဒနိယံ၊ ဝမ်းမြောက်သင့် ဝမ်းမြောက်ထိုက်သော။ (တနည်း) သမ္မောဒနိယံ၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော။ သာရဏိယံ၊ အဆက်မပြတ် ဖြစ်စေထိုက်သော။ (အနက် အဓိပ္ပာယ်နှင့် စကားသုံး ကောင်းလှသဖြင့် ဤစကားမျိုးကို အဆက်မပြတ် ထပ်ကာထပ်ကာ ပြောထိုက်သော။) ဝါ၊ မပြတ်မပြတ် အမှတ်ရထိုက်သော။ (ပြောပြီးနောက်လည်း မပြတ်မပြတ် အမှတ်ရနေထိုက်သော။) ကထံ၊ စကားကို။ ဝိတိသာရေတော၊ ပြီးဆုံးစေပြီး၍။ ဧကမန္တံ၊ သင့်တင့်လျောက်ပတ် တခုသောအရပ်အဖို့၌။ နိသိဒိ၊ ထိုင်ပြီ။ [သမ္မောဒိ-စသောပုဒ်တို့၏အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဠိကာ ဝေရဉ္စကဏ္ဍ-၌ ပြထားပြီ။]

ဧကမန္တံ၊ ၌။ နိသိန္ဒော၊ ထိုင်ပြီးသော။ ဝဿကာရော၊ ပ။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ ဧဝံ၊ ဤစကားကို။ အဝေါစ၊ လျှောက်ပြီ။ (ကို၊ အဘယ်သို့ လျှောက်သနည်း။) ဘောဂေါတမ၊ အရှင်ဂေါတမ။ ပ။ ဝန္တတိ၊ ရှိခိုးလိုက်ပါ၏။ ပ။

ပုစ္ဆတိ၊ မေးလိုက်ပါ၏။ (လျှောက်လိုက်ပါ၏။) ။ပ။ အဘိယာတုကာမော၊
ပါ၏။ပ။ အာပါဒေဿာမိ။ ဣတိ၊ သို့။ အာဟ၊ ပြောပါပြီ။ ဣတိ၊ သို့။
(အဝေါစ။)

ရာဇအပရိဟာနိယဓမ္မ

၂၃၄။ တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ဌ။ (ဝဿကာရ ဗြာဟ္မဏက မြတ်
စွာဘုရားအား လျှောက်ထားရာ ထိုအခါ၌။) အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊
သည်။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ပိဋ္ဌိတော၊ နောက်၌။ (နောက်က။) ဘဂဝန္တံ၊
ကို။ ဗီဇယမာနော၊ ယပ်ခတ်လျက်။ ဌိတော၊ တည်နေသည်။ ဝေဟံတိ၊
ဖြစ်၏။ အထခေါ၊ ဌ။ ။ပ။ အာမန္တေသိ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (ကိ။) အာနန္ဒ။
ကိန္တိ၊ အဘယ်သို့လျှင်။ (ဘယ်လိုများ။) တေ၊ သည်။ သုတံ၊ ကြားအပ်
သနည်း။ (ကြားဖူးသနည်း။) ဝဇ္ဇိ၊ ဝဇ္ဇိ-မင်းတို့သည်။ အဘိဏ္ဍံ၊ မပြတ်။
သန္နိပါတာ၊ စည်းဝေးကြကုန်၏။ သန္နိပါတ ဗဟုလာ၊ များသော စည်း
ဝေးခြင်းရှိကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤအကြောင်းကို။ (သုတံ၊ ကြားအပ်ဖူး
သလော။) ဣတိ၊ ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။

ဘန္တေ။ မေ၊ တပည့်တော်သည်။ ဧတံ၊ ဤအကြောင်းကို။ သုတံ၊
ကြားအပ်ပါပြီ။ (ကိ။ အဘယ်သို့ ကြားအပ်သနည်း။ ဝဇ္ဇိ၊ တို့သည်။
အဘိဏ္ဍံ၊ မပြတ်။ သန္နိပါတာ၊ စည်းဝေးကြကုန်၏။ သန္နိပါတ ဗဟုလာ၊
များသောစည်းဝေးခြင်းရှိကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤအကြောင်းကို။ (သုတံ၊ ပါပြီ။)
ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ [ဣတိ-တလုံး အကျေကြပ်ပါ။]

အာနန္ဒ။ ယာဝကီဝဉ္စ၊ အကြင်မျှလောက် ကာလပတ်လုံး။ [စ-အနက်
မရှိ။] ဝဇ္ဇိ၊ တို့သည်။ အဘိဏ္ဍံ၊ သန္နိပါတာ၊ ကုန်သည်။ သန္နိပါတ
ဗဟုလာ၊ ကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကြလိမ့်မည်။ အာနန္ဒ။ ဧဝံ သတိ။
(တတ္ထကံ၊ ထိုမျှလောက် ကာလပတ်လုံး။) [တာဝကီဝဉ္စ-ဟုလည်း ထည့်
နိုင်၏။] ဝဇ္ဇိနံ၊ တို့၏။ ဝုဒ္ဓိယေဝ၊ ကြီးပွားခြင်းကိုသာ။ ပါဠိကင်္ခါ၊ အလို

၁။ ပါဠိကင်္ခါ။ ။ပဋိ+ကင်္ခိ (သို့မဟုတ်) ကင်္ခိ-ဓာတ်+ဋ္ဌိ+အနက်ဟော၊
ဘူဝါဒိ၊ ပဋိ+ကင်္ခိတဗ္ဗာတိ ပဋိကင်္ခါ၊ ကံအနက်၌ အ-ပစ္စည်း။ ပဋိကင်္ခါယေဝ+ပါဠိ
ကင်္ခါ (သုတ္တံ၌ က-ပစ္စည်း။) “ပါဠိကင်္ခါ၊ အလိုရှိထိုက်၏။” ဟု သဒ္ဒတ္ထ-ပေး။
“အဝဿံ ဘဝိဿတိတိ ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗာတိ အတ္ထော” ဟူသော အဖွင့်အရ “ကေန
ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု မှတ်ထိုက်၏” ဟု အဓိပ္ပာယ်ထုတ်ပေးပါ။ အချို့နေရာ၌မူ အဝဿံ
ဘာဝိတိ အတ္ထာ” ဟုသာ ဖွင့်၏။ ထို အလို “ကေန ဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု ပေးပါ။

ရိုထိုက်၏။ ဝါ၊ ကေန် ဖြစ်လိမ့်မည် ဟု မှတ်ထိုက်၏။ ပရိဟာနိ၊ ဆုတ် ယုတ်ခြင်းကို။ နော (ပါဠိကခါ)၊ အလိုမရှိထိုက်။ (၁) [နောက်နောက် ဝါကျများ၌ ဤသို့ အပြည့်အစုံပေးပါ။ ထူးရာ၌သာ ရေးပါမည်။]

ကိန္တိ။ပ။ ဝဇ္ဇိ၊ တို့သည်။ သမဂ္ဂါ၊ ညီညွတ်ကုန်သည်။ (ဟုတော။)သန္တိ ပတန္တိ၊ စည်းဝေးကြကုန်၏။ သမဂ္ဂါ (ဟုတော။) ဝုဠဟန္တိ၊ အစည်းအဝေးမှ ထကြကုန်၏။ သမဂ္ဂါ (ဟုတော။) ဝဇ္ဇိကရဏိယာနိ၊ ဝဇ္ဇိ-မင်းတို့၏ ပြုဖွယ် တို့ကို။ ဝါ၊ ဝဇ္ဇိ-အမျိုးတို့၌ ပြုဖွယ်တို့ကို။ ကရောန္တိ၊ ပြုကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤ အကြောင်းကို။ (သုတံ၊ လော။) ။ပ။ သန္တိပတိသန္တိ၊ စည်းဝေးကြ လိမ့်မည်။ပ။ [“ဝုဠဟ”အရ သူခိုး ဒမြ သူပုန် နှိမ်နင်းဖို့ရာ တက်တက် ကြကြ ဖြစ်မှုကိုလည်း အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သေး၏။] (၂)

ကိန္တိ။ပ။ဝဇ္ဇိ၊ တို့သည်။ အပညတ္တံ၊ မပညတ်အပ်သေးသော ကျင့်ဝတ် ဥပဒေကို။ (မပညတ်အပ်သေးသော ကင်းခွန် လယ်ခွန် ယာခွန် ဒဏ်ငွေ ဥပဒေကို။) န ပညပေန္တိ၊ မပညတ်ကြကုန်။ ပညတ္တံ၊ ပညတ်အပ်ပြီးသော ကျင့်ဝတ်ဥပဒေကို။ န သမုစ္ဆန္တိ၊ မဖြတ်ကြကုန်။ (မဖျက်ကျကုန်။) ယထာ ပညတ္တေ၊ အကြင်အကြင် ပညတ်အပ်ပြီးကုန်သော။ ပေါရာဏေ၊ ရှေး၌ဖြစ် ကုန်သော။ ဝဇ္ဇိဓမ္မေ၊ ဝဇ္ဇိ-မင်းတို့၏ ကျင့်ဝတ်တရားတို့ကို။ သမာဒါယ၊ ကောင်းစွာယူ၍။ ဝတ္တန္တိ၊ ကျင့်ကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ကို။ (သုတံ၊ လော။) ။ပ။န ပညပေသန္တိ၊ ပညတ်ကြလိမ့်မည် မဟုတ်။ပ။(၃)

ကိန္တိ။ပ။ဝဇ္ဇိ၊ တို့သည်။ (သက္ကရောန္တိ-စသည်၌ စပ်။) ယေ တေ၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဝဇ္ဇိနံ၊ ဝဇ္ဇိ-မင်းတို့၏။ ဝဇ္ဇိမဟလ္လကာ၊ ဝဇ္ဇိ-မင်းကြီးတို့ တည်း။ တေ၊ ထို ဝဇ္ဇိ-မင်းကြီးတို့ကို။ သက္ကရောန္တိ၊ ကောင်းစွာပြုကြကုန် ၏။ ဂရံ၊ လေးစားမှုကို။ ကရောန္တိ၊ ကုန်၏။ မာနေန္တိ၊ မြတ်နိုးကြကုန်၏။ ပူဇေန္တိ၊ ပူဇော်ကြကုန်၏။ တေသံ စ၊ ထို ဝဇ္ဇိ-မင်းကြီးတို့၏လည်း။ (ဝစနံ၊ စကားကို။) သောတဗ္ဗံ၊ နားထောင်ထိုက်၏ ဟူ၍။ မညန္တိ၊ ထင်မှတ်ကြကုန် ၏။ ဣတိ၊ ကို။ (သုတံ၊ လော။) ။ပ။ သက္ကရိသန္တိ၊ ကောင်းစွာပြုကြလိမ့် မည်။ပ။(၄)

ကိန္တိ။ပ။ဝဇ္ဇိ၊ တို့သည်။ (န ဝါသေန္တိ-၌ စပ်။) ယာ တာ၊ အကြင် အမျိုးသမီးတို့သည်။ ကုလိတ္ထိယော၊ အမျိုး၏ အိမ်ရှင်မတို့တည်း။ ကုလကုမာ ရိယော၊ အမျိုး၏ သမီးပျိုတို့တည်း။ တာ၊ ထို အမျိုးသမီးတို့ကို။ (အိမ် ရှင်မဖြစ်သူ မိန်းမပျိုဖြစ်သူ အမျိုးသမီးတို့ကို။) ဩက္ကဿ၊ ဆွဲငင်၍။ ပသယ၊

လွမ်းမိုး၍။ (အနိုင်အထက်ပြု၍။) န ဝါသေဋ္ဌိ။ မိမိအိမ်၌ 'မနေစေကြကုန်။
(ဇနီးအဖြစ်ဖြင့် မသိမ်းပိုက်ကြကုန်။) ဣတိ၊ ကိ။ (သုတ်၊ လော။) ။ပ။ န
ဝါသေဋ္ဌိ။ နေစေကြလိမ့်မည် မဟုတ် ။ပ။ (၅)

ကိန္နိ။ပ။ဝဇ္ဇိ။တို့သည်။ (သက္ကဏေန္တိ-စသည်၌ စပ်။) အဗ္ဗန္တရာနိ စေဝ၊
မြို့တိုင်း၌ တည်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဗဟိရာနိ စ၊ မြို့ပြင်၌တည်သည်
လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဝဇ္ဇိနံ၊ တို့၏။ ယာနိ တာနိ ဝဇ္ဇိစေတိယာနိ၊ အကြင်
ဝဇ္ဇိ-တိုင်း၌ စေတိတို့သည်။ (အကြင် ဝဇ္ဇိ-တိုင်း၌ နတ်ကုန်း၊ နတ်နန်း၊ နတ်
စင် နတ်ရံသစ်ပင်တို့သည်။ သန္တိ။) တာနိ၊ ထို ထို စေတိတို့ကို။ (ထို နတ်
ကုန်း၊ နတ်နန်း၊ နတ်စင် နတ်ရံသစ်ပင်တို့ကို။) သက္ကဏေန္တိ ။ပ။ ပူဇေန္တိ။
[(၄)-အတိုင်းဆိုပါ။] တေသံ စ၊ ထို စေတိတို့အားလည်း။ ဒိန္နုပုဗ္ဗံ၊ ရှေး၌
ပေးအပ်သော။ ကတပုဗ္ဗံ၊ ရှေး၌ ပြုအပ်သော။ ဓမ္မိကံ၊ တရား၌ယှဉ်သော။
ဝါ၊ တရားနှင့်လျော်သော။ ဗလိံ၊ ပူဇော်မှုကို။ (ပ သ မှုကို။) နော ပရိ

၁။ ဓမ္မိကံဗလိံ။ ။နတ်တို့အား တရားသဖြင့် ပူဇော် ပ သ မှုဟူသည်သတ္တဝါတို့၏
အသက်ကိုသတ်၍ ယဇ်နတ်ပူဇော်ခြင်းမျိုး မဟုတ်ပဲ နတ်တို့နေထိုင်ဖို့ရာ ရည်မှန်း၍ နတ်
ကုန်း၊ နတ်နန်း၊ နတ်စင်ဆောက်ပေးခြင်း၊ နတ်တို့၏ ရုပ်တုကို ထုလုပ်ပူဇော်ခြင်း၊
အဝတ်ဝတ်ဆိုးဖြင့် ပူဇော်ခြင်း၊ အစားအသောက်တို့ဖြင့် ပ သ ခြင်း၊ ဆီမီးပန်းတို့ဖြင့် ပူဇော်
ခြင်း၊ ဗိမိပြုအပ်သော ကုသိုလ်အဖို့ကို နတ်တို့အား အမျှဝေခြင်းများတည်း။

ပူဇော်ပသရကျီး။ ။နတ်တို့အား 'ရှေးအစဉ်အလာအတိုင်း (မိရိုးဖလာအတိုင်း)
ပြုအပ်ခဲ့သော ပူဇော်ပ သ မှုကိုမပြုလျှင် နတ်တို့က ပြန်၍ စောင့်ရှောက်မှုကို မပြုကြ။
မဖြစ်သေးသောဒုက္ခကို ဖြစ်စေခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ကြသော်လည်း ကံ-စသော အကြောင်း
အားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးသော ချောင်းဆိုးမှု ခေါင်းကိုက်မှုစသော ရောဂါကိုမူ
တိုးပွားအောင် ပြုနိုင်ကြ၏။ စစ်ပွဲဖြစ်လျှင် အဖော်အဖြစ်ဖြင့် မကူညီကြ။

ရှေးအစဉ်အလာအတိုင်း ပူဇော်ပ သ လျှင်မူ သူတို့က ဘေးမဖြစ်အောင် စောင့်
ရှောက်ကြ၏။ မဖြစ်သေးသောချမ်းသာကို ဖြစ်စေခြင်းငှာ မတတ်နိုင်ကြသော်လည်း
ဖြစ်ပေါ်နေသော ချောင်းဆိုးမှု ခေါင်းကိုက်မှုစသော ရောဂါကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ကြ၏။
ပျောက်အောင် စောင့်ရှောက်နိုင်ကြ၏။' စစ်ပွဲ၌လည်း အဖော်အဖြစ်ဖြင့် ကူညီနိုင်
ကြသည်။

မှတ်ချက်။ ။အကျိုးပေးခွင့် မရသေးသော မကောင်းမှုကံနှင့် ထိုကံ၏အကျိုး၌
နတ်တို့နှင့်စပ်သော ဘေးရန်က မပါရောက်နိုင်ပါ။ ထိုမကောင်းမှုကံ အကျိုးပေးခွင့်
ရသောအခါ၌မူ နတ်တို့နှင့်စပ်သောဘေးရန် ပါဝင်လာနိုင်ပါသည်။'

ထို့အတူ အကျိုးပေးခွင့်မရသေးသော ကုသိုလ်ကံနှင့် ထိုကံ၏အကျိုး၌ နတ်တို့နှင့်
စပ်သောအကျိုးက မပါရောက်နိုင်။ ကုသိုလ်ကံ 'အကျိုးပေးခွင့်ရရာ အခါ၌မူ နတ်တို့
နှင့်စပ်သောအကျိုးလည်း ပါဝင်လာနိုင်ပါသည်။'

ဟာပေန္တိ၊ မယုတ်လျော့စေကြကုန်။ ဣတိ၊ ကိ။ (သုတံ၊ လော။) ။ပ။
သက္ကရိဿန္တိ၊ ကောင်းစွာ ပြုကြလိမ့်မည်။ပ။နော ပရိဟာပေဿန္တိ၊ ယုတ်
လျော့စေကြလိမ့်မည်မဟုတ် ။ပ။ (၆)။

ကိန္တိ။ပ။ဝဇ္ဇိနံ၊ တို့၏။အရဟန္တေသု၊ရဟန္တာတို့၌။ (ရဟန္တာတို့အပေါ်၌။)
ဓမ္မိကာ၊ သော။ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိံ၊ အလိုမရှိအပ်သော ဘေးရန်မရောက်
လာအောင် စောင့်ရှောက်ခြင်းဟူသောတားမြစ်ခြင်း၊ အလိုရှိအပ်သောအကျိုး
မပျက်အောင် လျှို့ဝှက်ခြင်းကို။ သုသံဝိဟိတာ၊ ကောင်းစွာစီမံအပ်ပြီ။ (ကိံ၊
အဘယ်သို့ကြံ၍ စီမံအပ်သနည်း။) ကိန္တိ၊ အဘယ်သို့လျှင်။ အနာဂတာ၊
မရောက်လာကုန်သေးသော။ အရဟန္တော စ၊ တို့သည်လည်း။ ဝိဇိတံ၊ နိုင်ငံသို့။
အာဂစ္ဆေယျ၊ ရောက်လာ ကုန်ရာပါအံ့နည်း။ (ရောက်လာကြပါမလဲ။)
အာဂတာ၊ ရောက်လာပြီးကုန်သော။ အရဟန္တော စ၊ တို့သည်လည်း။ ဝိဇိ
တော၊ ၌။ ဖာသု၊ ချမ်းသာစွာ။ ဝိဟရေယျ၊ နေနိုင်ကုန်ရာပါအံ့နည်း။ ဣတိ၊
ဤသို့ကြံ၍။ (သုသံဝိဟိတာ၊ အပ်ပြီ။) ဣတိ၊ ဤအကြောင်းကို။ (သုတံ၊
လော။) ဣတိ၊ ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။ [ဣတိ-နှစ်လုံး အကျေကြပ်ပါ။]။ပ။
သုသံဝိဟိတာ၊ သည်။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လိမ့်မည်။ပ။ ဣတိ(အာမန္တေသိ)။(၇)

၁၃၅။ အထခေါ၊ ၌။ (အရှင် အာနန္ဒာ-အား မိန့်တော်မူပြီးရာ ထို
အခါ၌။)။ပ။ အာမန္တေသိ။(ကိံ။) ပြာဟ္မဏ-ပြာဟ္မဏ၊ အဟံ။ ငါသည်။
ကေံ၊ သော။ သမယံ၊ ၌။ [ကေမိဒါဟံ-ကေံ+ဣဒံ+အဟံ။ ဣဒံ-အနက်
မရှိ။] ဝေသာလိယံ၊ ၌။ ဝါ-၏ အနီးဖြစ်သော။ သာရန္ဒဒေ၊ သာရန္ဒဒ-
မည်သော။ စေတိယေ၊ စေတီ၌။ (နတ်ကုန်း၌။) (တနည်း) သာရန္ဒဒေ
စေတိယေ၊ သာရန္ဒဒ စေတိယ-မည်သော ကျောင်း၌။ ဝိဟရာမိ၊ ၏။
တတြ၊ ထိုအခါ၌။ (ငါဘုရား၏ သာရန္ဒဒ စေတိယ-ဝယ် သီတင်း သုံး

၁။ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိံ။ ။ရက္ခာ ဝေ ယထာ အနိစ္ဆိတံ န ဂစ္ဆတိ၊ ဧဝံ အာဝရဏ
တော အာဝရဏံ။ ယထာဣစ္ဆိတံ န ဝိနဿတိ၊ ဧဝံ ဂေါပါယနတော ဂုတ္တိ။-အဋ္ဌ
ကတာ။ ဤ၌ ‘ရက္ခာ’နှင့်‘အာဝရဏ’သည် ကမ္မစာရည်း၊ ‘ရက္ခာဝရဏ’နှင့်‘ဂုတ္တိ’
သည် ဒွန်တည်း။ [သီလက္ခန်၌ပူ တနည်းဖွင့်ခဲ့သည်။]

၂။ သာရန္ဒဒေ စေတိယေ။ ။ဘုရားရှင် ပွင့်တော် မမူမီက ထို အရပ်သည်
သာရန္ဒဒ-နတ်ဘိလူး၏ နေရာအရပ်တည်း။ လူ-များက လေးစားပူဇော်အပ်သော
ကြောင့် စေတိယ-ဟုလည်း အမည်ရ၏။ ဝေသာလီ-သို့ ဘုရားရှင် ကြွလာတော်
မူသောအခါ ထို သာရန္ဒဒ စေတိယ-အရပ်ဝယ် ဆောက်လားအပ်သော ကျောင်း
လည်း သာရန္ဒဒစေတိယ-ဟုပင် နာမည်တွင်နေသည်။

တော်မူရာ ထိုအခါ၌။) အဟံ၊ 'သည်။ ဝဇ္ဇိနံ၊ တို့အား။ သတ္တ၊ ခုနစ် ပါးကုန်သော။ အပရိဟာနိယေ၊ မဆုတ်ယုတ်ခြင်းငှာ စီးပွားဖြစ်ကုန်သော။ (မဆုတ်ယုတ်ဖို့ရာ စီးပွားဖြစ်ကုန်သော။) ဝါ၊ မဆုတ်ယုတ်ကြောင်း ဖြစ် ကုန်သော။ ဣမေ ဓမ္မေ၊ ဤ ကျင့်ဝတ်တရားတို့ကို။ ဒေသေသိ၊ ဟော တော်မူခဲ့ပြီ။ [အပရိဟာနိယေ-၏ အဖွင့်ကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဗြာဟ္မဏ။ ယာဝကီဝဉ္စ၊ ပတ်လုံး။ပ။ ဣမေ၊ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဝဇ္ဇိသ၊ တို့၌။ ဌသန္တိ၊ တည်ကြကုန်အံ့။ သတ္တသ၊ ပ။ ဣမေသု ဓမ္မေသု၊ စ၊ တို့၌ လည်း။ ဝဇ္ဇိ၊ ဝဇ္ဇိ-မင်းတို့ကို။ သန္ဓိသိသန္တိ၊ တွေ့မြင်အပ်ကုန်အံ့။ (တွေ့မြင် ရကုန်အံ့။ ဧဝံ သတိ၊ ဤသို့ ဖြစ်ကုန်လတ်သော်။) [အပရိဟာနိယ- တရားတို့က ဝဇ္ဇိ-မင်းတို့၌ တည်ကုန်၊ ဝဇ္ဇိ-မင်းတို့ ကိုလည်း အပရိဟာ နိယ-တရားတို့၌ တွေ့မြင်ရကုန်လတ်သော်။] ဗြာဟ္မဏ။ (တတ္ထကံ၊ ထိုမျှ လောက် ကာလပတ်လုံး။) ဝဇ္ဇိနံ၊ တို့၏။ ဝုဒ္ဓိယေဝ ပါဠိကခါ၊ နော ပရိဟာနိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဧဝံ၊ သို့။ ဝုတ္တေ၊ မိန့်တော်မူအပ်သော်။ ဝဿကာရော၊ ပ။ အဝေ၊ စ၊ လျှောက်ပြီ။ (ကိ။) ဘော ဂေါတမ၊ အရှင်ဂေါတမ။ ဧကမေကေနပိ၊ တပါးတပါးလည်း ဖြစ်သော။ အပရိဟာနိယေန၊ မဆုတ်ယုတ်ကြောင်း ဖြစ်သော။ ဓမ္မေန၊ ကျင့်ဝတ်တရားနှင့်။ သမန္နာဂတာနံ၊ ပြည့်စုံကြ ကုန်သော။ ဝဇ္ဇိနံ၊ တို့၏။ ဝုဒ္ဓိယေဝ၊ ကြီးပွားခြင်းကိုသာ။ ပါဠိကခါ၊ အလိုရှိထိုက်ပါ၏။ (ကေန ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု မှတ်ထိုက်ပါ၏။) ပရိဟာနိ၊ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းကို။ နော (ပါဠိကခါ)၊ အလိုမရှိ ထိုက်ပါ။ သတ္တဟံ၊ ကုန်သော။ အပရိဟာနိယေဟံ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မဟံ၊ တို့နှင့်။ (သမန္နာ ဂတာနံ။ ဝဇ္ဇိနံ၊ တို့၏။ ဝုဒ္ဓိယာ၊ ကြီးပွားခြင်း၌။) ဝါဒေါ၊ ပြောဆို ဖွယ် သည်။ ကော ပန၊ အဘယ်မှာ ရှိပါအံ့နည်း။ (တနည်း) ကော ပန ဝါဒေါ၊ ဘာပြောဖွယ် ရှိပါတော့အံ့နည်း။

ဘော ဂေါတမ၊ အရှင်ဂေါတမ။ ဝဇ္ဇိ၊ တို့ကို။ မာဂဓေန၊ ပ။ ရညာ၊ သည်။ ဥပလာပနာယ၊ ဖြားယောင်းခြင်းကို။ (ချောမြူသိမ်းသွင်းခြင်းကို။) အညတြ၊ ကြည့်၍လည်းကောင်း။ မိထုဘေဒံ၊ အချင်းချင်း ကွဲပြားစေခြင်း ကို။ ဝါ၊ အချင်းချင်း ကွဲအောင်ခွဲခြင်းကို။ အညတြ၊ ကြည့်၍လည်းကောင်း။ [ယဒိဒံ-သည် အနက်မရှိသော နိပါတ်။] ယုဒ္ဓဿ၊ စစ်တိုက်ခြင်းဖြင့်။ [ကရိုဏ်းအနက်၌ ဆဋ္ဌိ-ဝိဘတ်သက်။] အကရဏိယာဝ၊ အလိုရှိတိုင်း တစုံတစု

သောအမှုကို မပြုအပ် မပြုနိုင်ပါကုန်သည်သာ။ [ကမာမိကာရဝသေန ကိဝိပိ
နကရဏိယာတိ အကရဏိယာ။-ဋီကာ။] ဝါ၊ မဖမ်းယူအပ် မဖမ်းယူနိုင်
ကုန်သည်သာ။

ဘော ဂေါတမ၊ မ။ ဟန္တ စ၊ စကားကိုဖြတ် လက်စသတ်၍။ [မြန်မာ
လို] “ကိုင်း” ဟုလည်းကောင်း၊ “ကဲ” ဟုလည်းကောင်း သုံးစွဲအပ်သော
ပုဒ်တည်း။။ ဣဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ မယံ၊ ကျွန်ုပ်တို့သည်။ ဂစ္ဆာမ၊ ပြန်
သွားလိပါကုန်၏။ ဝါ၊ ပြန်ပါဦးမည်။ [ကိုင်း...အခု ကျွန်ုပ်တို့ ပြန်ပါ
ဦးမယ်-ဟုလို။] မယံ၊ တို့သည်။ ဗဟုကိစ္စာ၊ များသောကိစ္စရှိပါကုန်၏။
(မလဲကေန် အမှန်ပြုရမည့် ကိစ္စရှိပါကုန်၏။) ဗဟုကရဏိယာ၊ များသော
ပြုဖွယ်ရှိပါကုန်၏။ [အခွင့်သင့်လျှင် ပြုသင့်ပြုဖွယ် အသွယ်သွယ်သော ကိစ္စ
ရှိပါကုန်၏။] ဣတိ (အဂေါစ။)

ဗြာဟ္မဏ။ တံ၊ သည်။ ဒါနိ၊ ၌။ ယဿ၊ အကြင် ပြန်သွားခြင်း၏။
ကာလံ၊ အချိန်ကို။ မညသိ၊ သိ၏။ (တဿ၊ ထိုပြန်သွားခြင်း၏။) ကာလံ၊
အချိန်ကို။ ကရောဟိ၊ ပြုလော့။ ဣတိ၊ ပြီ။ [တံ၊ ထို ပြန်သွားချိန်ကို။
တုမေဝ၊ သင်သည်သာ။ ဇာနာဟိ၊ သိပေတော့။-ဤသို့လည်း ပေးနိုင်
သည်။] အထံခေါ၊ ၌။ (မိန့်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ ဘဂဝတော၊
၏။ ဝါ၊ သည်။ ဘာသိတံ၊ မိန့်တော်မူအပ်သော စကားတော်ကို။ (အပရိ
ဟာနိယဓမ္မ-ကို။) အဘိနန္ဒိတု၊ စိတ်ဖြင့် အလွန်နှစ်သက်၍။ အနုမောဒိတု၊
နှုတ်ဖြင့် အဖန်ဖန်ဝမ်းငမြောက်၍။ အာသနာ၊ နေရာမှ။ ဥဋ္ဌာယ၊ ထ၍။
ပက္ကမိ၊ ပြန်သွားပြီ။ [ပက္ကမိ-ကို “ဂတော” ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်။]

ဘိက္ခုအပရိဟာနိယဓမ္မ

၁၃၆။ အထခေါ၊ ၌။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဝဿကာရေ၊ သော။
မဂဓမဟာမတ္တေ၊ သော။ ဗြာဟ္မဏေ၊ သည်။ အစိရပက္ကန္တေ၊ ပြန်သွား
ပြီးသော ဗြာဟ္မဏ၏ ကြာမြင့်သောကာလ မရှိသေးမီ။ (ပြန်သွားပြီး၍ မကြာ
သေးမီ။) အာယသ္မန္တံ၊ အာနန္ဒံ၊ အာမန္တေသိ။ (ကို။) အာနန္ဒ။ ဂစ္ဆ၊
သွားလော့။ တံ၊ သည်။ (သန္တိပတေဟိ-၌ စပ်။) ယာဝတိကာ၊ အကြင်
မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ ရာဇဂဟံ၊ ကို။ ဥပ
နိဿာယ၊ မှီ၍။ ဝိဟရန္တိ၊ နေကြကုန်၏။ တေ သဗ္ဗေ၊ ထို အလုံးစုံသော
ရဟန်းတို့ကို။ ဥပဋ္ဌာနသဘုလုလံ၊ ဆည်းကပ်ရာ တန်ဆောင်းဝန်း၌။ (စည်း

ဝေးရာ ဇရပ်၌။) သန္နိပါတေဟိ၊ စည်းဝေးစေလော့။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဝေံ၊ မှန်ပါ။ ဣတိ ခေါ၊ ဤသို့လျှင်။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော။ ပ။ သန္နိပါတာ ပေတွာ၊ စည်းဝေးစေပြီး၍။ ပ။ အဋ္ဌာသိ၊ တည်ပြီ။ ပ။ ဌိတော၊ တည်ပြီးသော။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော။ ပ။ အဝေါစ။ ဘန္တေ။ ဘိက္ခုသံဃော၊ ရဟန်းအပေါင်းသည်။ သန္နိ ပတိ တော၊ စည်းဝေးမိပါပြီ။ (စည်းဝေးနေပါပြီ။) ဘန္တေ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဒါနိ၊ ၌။ ယဿ၊ အကြင် ကြွတော်မူခြင်း၏။ ကာလံ၊ ကို။ မညတိ၊ သိတော်မူ၏။ (တံ၊ ထို ကြွတော်မူချိန်ကို။ ကရောတု၊ ပြုတော်မူပါ။) ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

အထ ခေါ၊ ၌။ ဘဂဝါ၊ သည်။ အာသနာ၊ မှ။ ဥဋ္ဌာယံ ၌။ ။ပ။ ပညတ္ထေ၊ ခင်းအပ်ပြီးသော။ အာသနေ၊ နေရာ၌။ နိသီဒိ၊ ထိုင်တော်မူပြီ။ နိသဇ္ဇေ၊ ထိုင်တော်မူပြီး၍။ ဘဂဝါ၊ ဘိက္ခု၊ တို့ကို။ အာမန္တေသိ၊ (ကိ။) ဘိက္ခုဝေ၊ တို့။ ဝေါ၊ တို့အား။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ အပရိဟာ နိယေ၊ ဓမ္မေ၊ တို့ကို။ ဒေသေသာမိ၊ ဟောတော်မူမည်။ ဓံ၊ ထိုအပရိဟာနိယဓမ္မ-ကို။ သုဏာထိ၊ နားစိုက်ကြ။ သာဓကံ၊ ကောင်းစွာ။ မနသိ၊ စိတ်၌။ ကရောထ၊ ပြုကြ။ [မနသံ ကရောထ၊ နှလုံးသွင်းကြ။] ဘဒ္ဒသိ သာမိ၊ အကျယ်ဟောတော်မူမည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ဘန္တေ။ ဝေံ၊ ပါ။ ဣတိ၊ ခေါ၊ လျှင်။ တေ ဘိက္ခု၊ ဘဂဝတော (ဝစနံ။) ပစ္စယောသံ၊ ရှေးရှု နားထောင်ကြကုန်ပြီ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ တေံ၊ ဤစကားကို။ အဝေါစ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (ကိ။)

ယာဝကီဝဉ္စ။ ပ။ ဘဝိဿန္တိ။ ဘိက္ခုဝေ (တတ္တကံ။) ဘိက္ခုနံ၊ တို့၏။ ဝုဒ္ဓိယေဝ၊ သီလ-စသောဂုဏ်အားဖြင့် ကြီးပွားခြင်းကိုသာ။ ပါဠိကင်္ခါ၊ ၏။ ပရိဟာနိ၊ သီလ-စသော ဂုဏ်မှ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းကို။ နော (ပါဠိကင်္ခါ။) (၁)

ယာဝကီဝဉ္စ။ ပ။ နံသုကရဏီယာနိ၊ သံဃာ၏ ပြုဖွယ်ကိစ္စတို့ကို။ ကရိဿန္တိ၊ ပြုကြလိမ့်မည် ။ပ။ (၂)

ယာဝကီဝဉ္စ။ ပ။ အပညတ္တံ၊ မပညတ်အပ်သေးသော သိက္ခာပုဒ်ကို။ န၊ ပညပေဿန္တိ၊ ပညတ်ကြလိမ့်မည် မဟုတ်။ ပ။ (၃)

ယာဝကီဝဉ္စ ။ပ။ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ (သက္ကရိဿန္တိ-စသည်၌၊ စပ်။) ယေ တေ ဘိက္ခု၊ အကြင်ရဟန်းတို့သည်။ ထေရာ၊ ထေရ်တို့တည်း။ ရတ္တည၊

ရဟန်းပြုရာ ကာလမှစ၍ များစွာသော ညဉ့်တို့ကို သိကုန်၏။ [များစွာ သော ရက်တို့ကို သိကုန်၏။] စိရပဗ္ဗဇိတာ၊ ရဟန်းဖြစ်ပြီး၍ ကြာရှည်သော ကာလ ရှိကုန်၏။ သံဃပိတရော၊ သံဃာ၏ အဖတို့တည်း။ (သံဃာ၏ အဖ အရာ၌ တည်ကုန်၏။) သံဃပရိဏာယကာ၊ သံဃာကို ရွှေဆောင်နေကုန် ၏။ [သိက္ခာသုံးပါး၌ မိမိတို့က ဦးဆောင်ကာကျင့်လျက် သံဃာကိုလည်း ကျင့်စေကြကုန်၏။] တေ၊ တို့ကို။ သက္ကရိယန္တိ၊ ကောင်းစွာ ပြုကြလိမ့် မည်။ပ။ (၄)

ယာဝကီဝဉ္ဇူပ။ ဥပ္ပန္နာယ၊ မိမိတို့သန္တာန်၌ ဖြစ်သော။ (ဖြစ်ပေါ်လာ သော။) ပေါနောဗ္ဗဝိကာယ၊ တဖန် ဘဝ-ဟူသော အကျိုးကိုပေးခြင်း အလေ့ရှိသော။ ဝါ၊ ဘဝသစ်ဟူသော အကျိုးကို ပေးလေ့ ရှိသော။ တဏှာယ၊ ၏။ ဝသံ၊ အလိုသို့။ န ဂစ္ဆိယန္တိ၊ လိုက်ကြလိမ့်မည် မဟုတ်။ [ပစ္စည်းလေးပါးဟူသော အကြောင်းကြောင့် အလုပ်အကျွေး ဒကာ ဒကာမ တို့၏ နောက်သို့ တကောက်ကောက် လိုက်လျက် တရွာမှ တရွာသို့ လှည့် လည်ခြင်းကို “တဏှာ၏ အလိုသို့လိုက်”ဟု ဆိုသည်။]ပ။ (၅)

ယာဝကီဝဉ္ဇူပ။ အာရညကေသု၊ တော၌ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ တောရ ဖြစ်ကုန်သော။ [ဋီကာ၌ “တော၏အဖို့ ဖြစ်ကုန်သော”ဟု ဖွင့်၏။] သေနာ သနေသု၊ အိပ်ရာနေရာ ကျောင်းတို့၌။ သာပေက္ခာ၊ ငဲ့ခြင်းနှင့်တူကွ ဖြစ် ကုန်သည်။ ဝါ၊ ရှုငဲ့ခြင်း ရှိကုန်သည်။ (တောကျောင်း၌ နေလိုကုန်သည်။) ဘဝိယန္တိ၊ လိမ့်မည်။ [တောကျောင်း နေလိုသော ဆန္ဒကို အခြေခံ၍ တော ကျောင်း၌ နေခြင်းတည်း။]ပ။ (၆)

ယာဝကီဝဉ္ဇူပ။ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ ပစ္စတ္တညေဝ (ပတိ+အတ္တံ+ဝေ)၊ အသီးအသီး မိမိသန္တာန်၌ပင်။ သတိံ၊ ကို။ ဥပ္ပဋ္ဌပေယန္တိ၊ ကပ်၍ တည် စေကြလိမ့်မည်။ ဝါ၊ ဖြစ်စေကြလိမ့်မည်။ (ကို၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်စေ သနည်း။) ကိန္တိ၊ အဘယ်သို့လျှင်။ အနာဂတာ၊ မရောက်လာသေး ကုန် သော။ ပေသလာ၊ ချစ်အပ်သော သီလရှိကုန်သော။ ဝါ၊ သီလကိုချစ်မြတ်နိုး ကုန်သော။ သဗြဟ္မစာရီ စ၊ အတူတကွ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိသူတို့ သည်လည်း။ ဝါ၊ သီတင်းသုံးဖော်တို့သည်လည်း။ အာဂစ္ဆေယျံ၊ ရောက်လာ ကုန်ရာ ပါအံ့နည်း။ (ရောက်လာကြပါမလဲ။) အာဂတာ၊ ရောက်လာပြီးကုန် သော ။ပ။ သဗြဟ္မစာရီ စ။ ဖာသု၊ ချမ်းသာစွာ။ ဝိဟရေယျ၊ နေနိုင်ကုန်ရာ ပါအံ့နည်း။ ဣဘိ၊ ဤသို့ ဖြစ်စေကြလိမ့်မည် ။ပ။ (၇) ယာဝကီဝဉ္ဇူပ။ နော ပရိဟာနိ။ [၁၃၄-အဆုံးနားအတိုင်း ပေးပါ။]

၁၃၇။ ဘိက္ခုဝေ၊ ဟိ။ ဝေါ။ တို့အား။ အပရေပိ၊ အခြားလည်း
 ဖြစ်ကုန်သော။ ပ။ အဝေါစ။ (ကိ။) ယာဝကီဝဉ္စ။ ပ။ ကမ္မာရာမာ၊ အလုပ်
 ဟူသော မွေ့လျော်ရာ ရှိကုန်သည်။ ဝါ။ အလုပ်သာလျှင် မွေ့လျော်ရာ
 ရှိကုန်သည်။ န ဘဝိဿန္တိ။ ဖြစ်ကြလိမ့်မည် မဟုတ်။ ကမ္မရတာ၊ အလုပ်
 ဌိသာ မွေ့လျော်ကုန်သည်။ န (ဘဝိဿန္တိ)။ ကမ္မာရာမတံ၊ အလုပ်ဟူသော
 မွေ့လျော်ရာ ရှိသူတို့၏ အဖြစ်ကို။ အနယုတ္တာ၊ အဖန်ဖန် အားထုတ် ကုန်
 သည်။ န (ဘဝိဿန္တိ)။ [အလုပ်ကိစ္စနှင့်သာ အချိန်ကုန်၍ ပါဠိတော်ကို
 သင်ယူမှု ရှုတ်အံ့မှု စေတီတော် ရင်ပြင်၌ ပုတ်ပြုမှု ကမ္မဋ္ဌာန်းနှလုံးသွင်းမှုကို
 မပြုပဲနေသူကို “ကမ္မာရာမ” ဟု ဆိုသည်။] (၁)

ယာဝကီဝဉ္စ။ ပ။ ဘဿာရာမာ၊ စကားဟူသော မွေ့လျော်ရာ ရှိကုန်
 သည်။ ဝါ။ စကားပြောဆိုခြင်းဟူသော မွေ့လျော်ရာ ရှိကုန်သည်။ န
 ဘဝိဿန္တိ။ ဘဿရတာ၊ စကား၌ မွေ့လျော်ကြကုန်သည်။ ပ။ ဘဿာရာမတံ၊
 စကားဟူသော မွေ့လျော်ရာ ရှိသူတို့၏ အဖြစ်ကို။ အနယုတ္တာ၊ ကုန်သည်။
 န (ဘဝိဿန္တိ)။ ပ။ (၂)

ယာဝကီဝဉ္စ။ ပ။ နိဒ္ဒါရာမာ၊ အိပ်ငိုက်ခြင်းဟူသော မွေ့လျော်ရာရှိကုန်သည်။
 [လှယ်ပြီ။ သွားယင်း ထိုင်ယင်း လျောင်းယင်း အမြဲတမ်းလေးလံထိုင်းမှိုင်းလျက်
 အိပ်ငိုက်နေသူကို “နိဒ္ဒါရာမ” ဟု ဆိုသည်။] ပ။ (၃)

ယာဝကီဝဉ္စ။ ပ။ သင်္ဂဏိကာရာမာ၊ အပေါင်းအဖော်၌ ပေါင်းဆုံကျရောက်
 ခြင်းဟူသော မွေ့လျော်ရာရှိကုန်သည်။ ပ။ [ဣရိယာပုထံ လေးပါးတို့၌ မိမိ
 တပါးတည်း တရားဖြင့်မနေနိုင်ပဲ အဖော်များနှင့်သာ ရောနှောနေထိုင်သူကို
 “သင်္ဂဏိကာရာမ” ဟု ဆိုသည်။] (၄)

ပါပိစ္ဆာ၊ ယုတ်မာသော အလိုရှိကုန်သည်။ န ဘဝိဿန္တိ။ ပါပိကာနံ၊ ယုတ်
 မာကုန်သော။ ဣစ္ဆာနံ၊ အလိုတို့၏။ ဝံသံ၊ အလိုသို့။ ဂတာ၊ လိုက်ကုန်
 သည်။ န ဘဝိဿန္တိ။ [မိမိ၌ ထင်ရှားမရှိသော သီလ သမာဓိ ပညာဂုဏ်ဖြင့်
 ချီးမွမ်းခံလိုခြင်းကို “ပါပိစ္ဆာ” ဟု ဆိုသည်။ ပ။ (၅)

၁။ ဘဿာရာမ။ ။ ဘာသီယတေတိ ဘဿံ၊ ပြောအပ်သောစကား။ [ဘာသ+ဏျ
 ပစ္စည်း။] ဘဿံ+အာရာမော ယေသန္တိ ဘဿာရာမာ၊ ဘဿ-အာရ စကားကိုရသော်
 လည်း စကားပြောခြင်းကြိယာတိုင်အောင်ယူပါ။ စုမိလျှင် အကျိုးမရှိသော စကား
 များကို ပြောဆိုလျက် နှေ့ရောညှဉ့်ပါ အချိန်ကုန်စေသူကို “ဘဿာရာမ” ဟု ခေါ်၏။
 သီလ သမာဓိ ပညာတိုးပွားသောစကားကို ပြောဆိုခြင်းမှာမူ ဘဿာရာမ မဟုတ်ပါ။

ပါပမိတ္တာ၊ မကောင်းသော မိတ်ဆွေရှိကုန်သည်။ ပ။ ပါပသဟာယ၊ မကောင်းသော သဟာယ်ချင်းရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ မကောင်းသော မိတ်ဆွေ တို့နှင့် အတူဖြစ်ခြင်း ရှိကုန်သည်။ န။ ပါပသမ္ပဝင်္ကာ၊ မကောင်းသော မိတ် ဆွေတို့၌ ညွတ်ကိုင်ခြင်းရှိကုန်သည်။ ပ။ (၆)

ယာဝကီဝဉ္စ။ ပ။ သြရမတ္တကေန၊ အနည်းငယ်အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ ဝိသေ သာဓိဂမေန၊ တရားထူးကို ရခြင်းမျှဖြင့်။ [သီလဝိသုဒ္ဓိ ဝိပဿနာမျှဖြင့်လည်း ကောင်း၊ ဈာန်ရခြင်း သောတာပန်စသည်ဖြစ်ခြင်းမျှဖြင့် လည်းကောင်း။] အန္တရာ၊ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ မရောက်မီအကြား၌။ ဝေါသာနံ၊ ပြီးဆုံးခြင်းသို့။ ဝါ၊ ဝီရိယကို လျှော့ချခြင်းသို့။ န အာပဇ္ဇိဿန္တိ၊ ရောက်ကြလိမ့်မည်မဟုတ် ။ ပ။ (၇) ။ ပ။

၁၃၈။ အပရေပိ။ ပ။ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ သဒ္ဓါ၊ သဒ္ဓါ ရှိကုန်သည်။ ပ။ ဟိရိမနာ၊ ဟိရိ-ရှိသော စိတ်ရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ မကောင်းမှုမှ ရှက်ခြင်း ရှိသော စိတ်ရှိကုန်သည် ။ ပ။ သြတ္တပီ၊ မကောင်းမှုမှ လန့်ခြင်းရှိကုန်သည်။ ။ ပ။ ဗဟုဿုတာ၊ များသောသုတ-ရှိကုန်သည်။ [များစွာ ကြားနာအပ်ပြီး သော သုတရားစကားတော်ရှိကုန်သည်။] ။ ပ။ အာရဒ္ဓဝီရိယာ၊ အားထုတ် အပ်သော ဝီရိယရှိကုန်သည်။ [အားထုတ်အပ်သော ကာယိကဝီရိယ စေတသိက

၁။ ပါပမိတ္တ-စသည်။ ။ မကောင်းသော မိတ်ဆွေရှိသူ မကောင်းသူတို့နှင့် ပေါင်း သင်းချစ်ခင်သူသည် ပါပမိတ္တ၊ ထိုသို့ ပေါင်းသင်းရုံသာမက ဣရိယာပုတ်လေးပါး၌ပင် အတူသွား အတူလာ အတူနေစသည်ဖြင့် အတူတကွဖြစ်ခြင်းသည် ပါပသဟာယ၊ မကောင်းသောမိတ်ဆွေ အပေါ်၌သာ မိမိစိတ်က စွဲစွဲ မြီမြီ ညွတ်နေ အမှတ်ရနေခြင်း သည် ပါပသမ္ပဝင်္ကာ။

၂။ ဟိရိမနာ။ ။ ဟိရိ+တေဿ+အတ္တိတိ ဟိရိ။ [ဟိရိ-ဟူသော ဤကာရန္တနောင် အဿတ္တိ-အနက်၌ ဤ ပစ္စည်းသက်။ နေောဟူသော နပုလ္လိင် အဘိဓေယျကိုခွဲ၍ ရဿ ပြုထားသောကြောင့် “ဟိရိ” ဟု ဖြစ်သည်။] ဟိရိ+မနော ဧတေသန္တိ ဟိရိမနာ။ [တချို့နေရာ၌မူ “ဟိရိမနာ၊ ဟိရိနှင့်ယှဉ်သော စိတ်ရှိကုန်သည်” ဟု ဖွင့်သည်။]

၃။ ဗဟုဿုတာ။ ။ “ဗဟု+သုတံ (သုတ္တဂေယျာဒိ) ယေနပဟိ ဗဟုဿုတော။ - ဇီကာ။ အဠကထာ-၌မူ ပရိယတ္တိကိုခွဲ၍ “သာ (ပရိယတ္တိ) ယေန ဗဟု+သုတာ” ဟု (သုတာ+ဝယ်) ဣတ္ထိလိင်ရှိသည်။ အချို့နေရာ၌မူ “ဗဟု+သုတံ (ဗုဒ္ဓဝေနံ)” ဟု ဖွင့်၏။ အားလုံးအဓိပ္ပာယ်တူ၏။ [“ဗဟု+သုတံ ယေဟိ” ဟု ဤနေရာ၌ ဗဟုပုစ ပြပါ။]

ဝိရိယ-ရှိကုန်သည်။] ။ပ။ ဥပဋ္ဌိတဿတိ၊ အာရုံ၌ ကပ်၍တည်သော သတိ ရှိကုန်သည် ။ပ။ ပညဝန္တော၊ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ အဖြစ်အပျက်ကိုသိသော ပညာရှိကုန်သည် ။ပ။ နော ပရိဟာနိ။

၁၃၉။ အပရေပိ။ပ။ သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ၊ သတိသမ္မောဇ္ဈင်ကို။ ဘာဝေ-
ဿန္တိ၊ ဓိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေကြလိမ့်မည်။ ဝါ၊ တိုးပွားစေကြလိမ့်မည်။ပ။
လွယ်ပြီ။

၁၄၀။ အပရေပိ။ပ။ အနိစ္စသည်၊ တေဘူမက သင်္ခါရ-တို့၌ အနိစ္စဟု
ဖြစ်သော သညာကို။ ဝါ၊ အနိစ္စာနုပဿနာ-နှင့် တကွဖြစ်သော သညာကို။
ဘာဝေဿန္တိ။ပ။ အနတ္တသည်၊ အနတ္တ-ဟု ဖြစ်သော သညာကို။ ဝါ၊
အနတ္တာနုပဿနာ-နှင့် တကွဖြစ်သော သညာကို။ပ။ အသုဘသည်၊ အသုဘ-
ဟု ဖြစ်သော သညာကို။ပ။ အာဒီနဝသည်၊ ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ အပြစ်ဟု
ဖြစ်သော သညာကို။ပ။ ပဟာနသည်၊ ပယ်ခြင်း၌ဖြစ်သော သညာကို။ပ။
ဝိရာဂသည်၊ မတပ်မက်ခြင်း၌ ဖြစ်သော သညာကို။ [ပဟာန-အရ တဒဂ်
ပဟာနစသော ပဟာနငါးမျိုး၊ ဝိရာဂ-အရ တဒဂ်ဝိရာဂ-စသော ဝိရာဂ-
ငါးမျိုးကို အင်္ဂုတ္တရ ကေကနိပါတဋ္ဌကထာ၌- ဖွင့်ထားသည်။] တနည်း-
ဝိရာဂသည်၊ ရာဂကိုမှတ် အရပ်ရပ်သော ကိလေသာတို့၏ မတပ်မက်ရာ
နိဗ္ဗာန်၌ ဖြစ်သော သညာကို။ပ။ နိရောဓသည်၊ သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ခြင်း၌
ဖြစ်သော သညာကို။ ဝါ၊ ဝဋ် ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ ဖြစ်သော
သညာကို။ပ။

၁၄၁။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဝေါ၊ တို့အား။ ဆ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။
ပ။ ဒေသေဿာမိ။ပ။ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ သဗြဟ္မစာရီသု၊ သီတင်း သုံးဖော်
တို့၌။ (သီတင်းသုံးဖော်တို့ အပေါ်၌။) အာဝိစေဝ၊ ထင်ရှားစွာလည်း
ကောင်း။ [ဋီကာ။] ဝါ၊ မျက်မှောက်၌လည်းကောင်း။ [အဋ္ဌကထာ။]
ရဟော၊ မထင်ရှားစွာလည်းကောင်း။ ဝါ၊ မျက်ကွယ်၌လည်းကောင်း။

၁။ ဥပဋ္ဌိတဿတိ။ ။ အကြောင်းအရာအားလုံးကို မှတ်မိသော သတိအားလုံး
နှင့် ရအောင် “ဥပဋ္ဌိတဿတိ၊ အာရုံ၌ ကပ်၍တည်သော သတိရှိကုန်သည်။
ဝိပဿနာအား ကျေးဇူးများသော သမ္မာသတိ-ရအောင် “အာရုံမြတ်၌ ကပ်၍တည်
သော သတိရှိကုန်သည်”ဟု ဆိုပါ။ [အာရုံက တကယ်မမြတ်သော်လည်း ကာယာ
နုပဿနာ သတ်ပဋ္ဌာန်စသည်ကို ရည်ရွယ်၍ “မြတ်”ဟု ဆိုပါသည်-]

မေတ္တံ၊ မေတ္တာရှိသော။ (မေတ္တာပါသော။) ဝါ၊ မေတ္တာစိတ်ဟူသော
 ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။ (မေတ္တာစိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော။) ကာယကမ္မံ၊ ကာယ
 ကံကို။ ပစ္စုပဋ္ဌာပေဿန္တိ၊ ရှေးရှုကပ်၍ တည်စေကြလိမ့်မည်။ ဝါ၊ ဖြစ်
 စေကြလိမ့်မည်။ ဘိက္ခဝေ။ (တတ္တကံ၊ ထိုမျှလောက် ကာလပတ်လုံး။)
 [မေတ္တာကာယကံကို ရှေးရှုဖြစ်စေသမျှ ကာလပတ်လုံး။] ဝုဒ္ဓိယေဝ၊ ကိုသာ။
 ပါဠိကင်္ခါ၊ ထိုကံ၏။ ပရိဟာနိ၊ ကို။ နော (ပါဠိကင်္ခါ)၊ ထိုကံ။ (၁)
 [၂-၃ လွယ်ပြီ။]

ယာဝကီဝဉ္စ၊ ပ။ ယေ တေ လာဘာ၊ အကြင်လာဘ်တို့သည်။ (အကြင်
 ရအပ်သော ပစ္စည်းလေးပါးတို့သည်။) ဓမ္မိကာ၊ တရားသဖြင့် ဖြစ်ပေါ်
 လာကုန်၏။ [ဓမ္မတော + အာဂတာတိ ဓမ္မိကာ။ -ဋီကာ။] ဓမ္မလဒ္ဓါ၊ တရား
 သဖြင့် ရအပ်ကုန်၏။ အန္တမသော၊ အောက်၌ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားအားဖြင့်။
 ဝါ၊ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်။ ပတ္တပရိယာပန္နမတ္တမ္ပိ၊ သပိတ်၌ အကျုံး
 ဝင်သော ဆွမ်းမျှသည်လည်း။ (သပိတ်၏အတွင်း၌ဖြစ်သော နှစ်ဇွန်း သုံးဇွန်း
 သော ဆွမ်းမျှသည်လည်း။) (ဓမ္မိကံ၊ ၎င်း။ ဓမ္မလဒ္ဓံ၊ ၎င်း။) တထာ ရူပေဟိ၊ ထိုသို့
 သဘောရှိကုန်သော။ (ထိုသို့ ဓမ္မိက ဓမ္မလဒ္ဓ-ဖြစ်ကုန်သော။) လာဘေဟိ၊
 တို့ဖြင့်။ အပ္ပဋိဝိဘတ္တဘောဂီ၊ မခွဲခြားပဲ သုံးဆောင်ခြင်းရှိကုန်သည်။ ဝါ၊

၁။ မေတ္တံ။ ။ “မေတ္တံ၊ မေတ္တာရှိသော။” ဟု အံ ဋီ-၃၊ စာ ၈၉-၌ ဖွင့်၏။
 ဤဋီကာ၌မူ “မေတ္တာစိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော” ဟု ဖွင့်သည်။ အကျယ်ကို
 ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။

၂။ အပ္ပဋိဝိဘတ္တဘောဂီ။ ။ န+ပဋိဝိဘတ္တ+ဘောဂီ-မခွဲခြားပဲ သုံးဆောင်ခြင်း
 ရှိကုန်သည်။ [အပ္ပဋိဝိဘတ္တ-သည် ကြိယာပိသေသန။] တနည်း-အပ္ပဋိဝိဘတ္တ
 ဘောဂီ-မခွဲခြားအပ်သောလာဘ်ကို သုံးစွဲခြင်း ရှိကုန်သည်။ [အပ္ပဋိဝိဘတ္တ-သည်
 ဘောဂီ-၏ ကံ။]-ဋီကာ။

ခွဲခြားခြင်း နှစ်မျိုး

“မည်သည့်ပစ္စည်းကိုပေးမည်၊ မည်သည့်ပစ္စည်းကို မပေး” ဟု စိတ်ထဲက
 ဆွမ်းစသော အာမိသကို ခွဲခြားခြင်း (ခွဲခြား ခွဲခြား ပြခြင်း) သည် အာမိသ
 ပဋိဝိဘတ္တ (အာမိသကို ခွဲခြားခြင်း) မည်၏။

“ဤသူ့အားပေးမည်၊ ဤသူ့အား မပေး” ဟု စိတ်ထဲက ပုဂ္ဂိုလ်ကို
 ခွဲခြားခြင်းသည် ပုဂ္ဂလပဋိဝိဘတ္တ မည်၏။ ထိုသို့ စိတ်ထဲကပင် ခွဲခြားခွဲခြား
 မပြုပဲ ရရှိသမျှ ပစ္စည်းကို ရဟန်းသာမဏေ အားလုံးနှင့် အတူသုံးစွဲခြင်းသည်
 အပ္ပဋိဝိဘတ္တဘောဂီ မည်၏။

မခွဲခြားအပ်သော လာဘ်ကို သုံးစွဲခြင်း ရှိကုန်သည်။ သီလဝန္တေဟိ၊ သီလ ရှိကုန်သော။ သဗြဟ္မစာရီဟိ၊ တို့နှင့်။ သာဓာရဏဘောဂီ၊ ဆက်ဆံသော သုံးစွဲခြင်း ရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ အတူ သုံးစွဲခြင်းရှိကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ။ ပ။ (၄) ယာဝကီဝဉ္စ။ ပ။ ယာနိ တာနိ သီလာနိ၊ အကြင်သီလတို့သည်။ [အဋ္ဌကထာ၌ “မဂ်” သီလ-ဟု ဖွင့်သည်။] အဓဏ္ဍာနိ၊ ကျိုးပျက်သော သိက္ခာပုဒ်မရှိကုန်။ [နတ္ထိ+ထေသံ ခဏ္ဍန္တိ၊ အဓဏ္ဍာနိ။ - ဋီကာ။] အတ္ထိဒ္ဓါနိ၊ ပေါက်သော သိက္ခာပုဒ် မရှိကုန်။ အသဗလာနိ၊ ကျားကွက်သော သိက္ခာပုဒ် မရှိကုန်။ အကမ္မာသာနိ၊ အပြောက်ထင်သော သိက္ခာပုဒ် မရှိကုန်။ ဘူဇိဿာနိ၊ တဏှာကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်လပ်ကုန်၏။ ဝါ၊ တဏှာ၏ကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်လပ် သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်၏။ ဝိညုပသတ္တာနိ၊ ပညာရှိတို့သည် ချီးမွမ်း အပ်ကုန်၏။ အပရာမဋ္ဌာနိ၊ တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် မှားသောအားဖြင့် မသုံးသပ် အပ်ကုန်။ ဝါ၊ သူတပါးက စောဒနာသောအားဖြင့် မသုံးသပ်အပ်ကုန်။ သမာဓိသံဝတ္တနိကာနိ၊ ဥပစာရသမာဓိ အပုဒ်သမာဓိ-ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ တထာဂ္ဂုဒေသု၊ ကုန်သော။ သီလေသု၊ တို့၌။ သဗြဟ္မစာရီဟိ၊ တို့နှင့်။ အာဝိ စေဝ ရဟော စ၊ [ရှေးအတိုင်းပေးပါ။] သီလံသာမညဂတာ၊ သီလ အားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သည်။ ဝါ၊ တူသောသီလရှိသူ၏ အဖြစ်သို့ရောက်ကုန်သည်။ (ဟုတွာ။) ဝိဟရိဿန္တိ၊ နေကြလိမ့်မည်။ ပ။ (၅) ယာဝကီဝဉ္စ။ ပ။ ယာယံ ဒိဋ္ဌိ၊ အကြင် မဂ်နှင့်ယှဉ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်။ အရိယာ၊ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာသည်။ ဝါ၊ ဖြူစင်သန့်ရှင်း အပြစ်ကင်း သည်။ နိယျာနိကာ၊ ဝဋ်ဒုက္ခမှ ထွက်မြောက်တတ်သည်။ (ဟုတွာ။)

၁။ သာဓာရဏဘောဂီ။ ။ မိမိ ပုဂ္ဂလိက-ရအပ်သော ပစ္စည်းကို မိမိတဦးတည်း မသုံးပဲ အလှူခံစဉ်ကပင် “သံဃာနှင့် သက်ဆိုင်ပါစေ”ဟု နှလုံးသွင်းကာ ခံယူပြီး သံဃိက-ပစ္စည်းကဲ့သို့ သုံးစွဲသူ။ [အကျယ်ကို အဋ္ဌကထာရှု။] ။
 ၂။ ဘူဇိဿာနိ။ ။ ဝဋ်မှကင်းသော နိဗ္ဗာန်ကို မှီသော (ရည်ရွယ်သော) သီလ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်းသည် “တဏှာ၏ ကျွန် အဖြစ်မှ လွတ်ခြင်း” မည်၏။ မိမိ၏ သီလကြောင့် လူ့ဘဝ နတ်ဘဝ စသည်ကို မထောင့်တပဲ “ဣဒံ မေ ပိညံ နိဗ္ဗာနံ သာ ပစ္စယော ဟောတု” စသည်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို တောင့်တလျက် ဆောက်တည်အပ်သော သီလဟူလို။ [သမာဓိ သံဝတ္တနိကာနိ-၏ အဖွင့်ကို ဘာသာနိကာ၌ ပြထားပြီ။] ။
 ၃။ နိယျာနိကာ။ ။ ယာယံ ဒိဋ္ဌိ-အရ မဂ်သမ္ပယံတ္တ-သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်း။ ထိုဒိဋ္ဌိသည် သင်္ခါရတရားဟူသော ဝဋ်ဒုက္ခကို အာရုံမပြု နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၏။ ထိုကြောင့် ထို ဒိဋ္ဌိ သည် ဝဋ်ဒုက္ခမှ မုချထွက်မြောက်၏။ မိမိက ဝဋ်ဒုက္ခမှ ထွက်မြောက်သည်အတွက် မိမိကိန်းရာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို စည်း ဝဋ်ဒုက္ခမှ ထွက်မြောက်စေသည်။ [နိယျာတီတိ နိယျာ နိဂာ။-၄။]

တက္ကရဿ၊ ထို ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမတော်ကို ပြုကျင့်လိုက်နာသူ၏။ သမ္မာ။
 ကောင်းစွာ။ ဒုက္ခက္ခယာယ၊ ဝဋ်ဒုက္ခ၏ ကုန်ခြင်းအကျိုးငှာ။ နိယျာတိံ၊
 ဖြစ်၏။ ဝါ၊ ထွက်မြောက်တတ်၏။ တထာ ရူပါယ၊ သော။ ဒိဋ္ဌိယာ၊ ဌ်။
 သဗြဟ္မစာရီဟိ၊ တို့နှင့်။ အာဝိ စေဝ၊ လည်းကောင်း။ ရဟော စ၊ လည်း
 ကောင်း။ ဒိဋ္ဌိသုမညဂတာ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-အားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်
 ကုန်သည်။ ဝါ၊ တူသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ-ရှိသူ၏အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သည်။
 (ဟုတွာ။) ဝိဟရိယန္တိ။ပ။ (၆)။ပ။ နောပရိဟာနိ၊ ဣတိ(အဝေါစ)။

၁၄၂။ ဘဂဝါ။ တကြ ရာဇဂဟေ၊ ထို ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌။ [သုဒိ-အနက်
 မရှိ။]ဂိဇ္ဈကုဋေ၊ သော။ ပဗ္ဗတေ၊ ဌ်။ ဝိဟရန္တော၊ နေတော်မူစဉ်။ ဘိက္ခုနံ၊
 တို့အား။ ဗဟုလံ၊ များစွာ။ (အကြိမ်များစွာ။) ခမ္မိံ၊ တရားရှိသော။
 (တရားပါသော။) တေဒေဝ ကထံ၊ ဤစကားတော်ကိုသာ။ [နောက်၌ မိန့်
 တော်မူမည့် သီလ သမာဓိ ပညာ-နှင့်စပ်သော စကားတော်ကိုသာ။]ကရေတိ၊
 ပြုတော်မူ၏။ (မိန့်တော်မူ၏။) [မကြာခင်သော တနှစ်ကျော်လောက် ကာလ
 အတွင်းဝယ် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူမည် ဖြစ်သောကြောင့် ဤ စကားကိုသာ
 မိန့်တော်မူသည်။] (ကိ-နည်း)။

သီလံ၊မဂ်၏ အဆောက်အဦဖြစ်သော လောကိယစတုပါရိသုဒ္ဓိ သီလသည်။
 ဣတိ၊ ဤသို့ အပြားရှိ ဤသို့ အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။ သမာဓိ၊ မဂ်၏ အဆောက်
 အဦ ဖြစ်သော သမာဓိသည်။ ဣတိ၊ ။ ပညာ၊ မဂ်၏ အဆောက်အဦ
 ဖြစ်သော ဝိပဿနာ ပညာသည်။ ဣတိ၊ ။ [ဣတိ-သဒ္ဓါ၏ အနက်ကို
 ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

သီလပရိဘာဝိတော၊ မဂ်၏ အခြေခံဖြစ်သော စတုပါရိသုဒ္ဓိ သီလသည်
 ထက်ဝန်းကျင် ဖြစ်စေအပ်သော။ ဝါ၊ -ဖြင့် ထုံမွမ်းအပ်သော။ သမာဓိ၊
 မဂ္ဂသမာဓိ ဖလသမာဓိ-သည်။ မဟပ္ပလော၊များသော အကျိုးရှိသည်။ မဟာ

၁။ နိယျာတိံ။ ။ ပဝတ္တတိ၊ သမ္မာဒုက္ခက္ခယာယ သံဝတ္တတီတိ အတ္ထော။-ဝိမတိ- ၂၊
 နှာ (၂၇၅)။ နိဿရတိ နိဂစ္ဆတိ။-ဤဒီကဿ။ “နိယျာနိကာ (ဟုတွာ) နိယျာတိ၊ ထွက်
 မြောက်တတ်သည်ဖြစ်၍ ထွက်မြောက်တတ်၏” ဟု သဒ္ဓါတူ ၂-ပုဒ် ဆိုထားသဖြင့်
 “ကေန ထွက်မြောက်တတ်၏” ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ။ [သီလက္ခန္ဓာ ဘာသာဋီကာ
 စတုတ္ထအုပ်၊ တေဝိဇ္ဇ-သုတ်အဖွင့်ကို ခိုပါသည်။]

၂။ သီလပရိဘာဝိတော။ ။ ပရိဘာဝိတောတိ တေန သီလေန သဗ္ဗသော
 (ပရိ၏ အဖွင့်) ဘာဝိတော သမ္ဘာဝိတော။ (ကောင်းစွာ ဖြစ်စေအပ်သော။)-
 ဒီကာ။ ဤ အဖွင့်ကို ကြည့်၍ “ပရိဘာဝိတ၊ ထက်ဝန်းကျင်ဖြစ်စေအပ်” ဟု သဒ္ဓတ္ထ၊
 “ထုံမွမ်းအပ်” ဟု အဓိပ္ပာယ်ထုတ်ပေးပါ။ [မဟပ္ပလ မဟာနိသံသ-ဖြစ်ပုံကို ဒီကာ၌
 ဖွင့်ထားပြီ။]

နိသံသော၊ များသော အာနိသင်ရှိသည်။ ဟောတိ။ သမာဓိ ပရိဘာဝိတော၊ မဂ်၏ အခြေခံဖြစ်သော သမာဓိသည် ထက်ဝန်းကျင် ဖြစ်စေအပ်သော။ ဝါ၊ သော။ ပညာ၊ မဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာသည်။ ပ။ ပညာပရိဘာဝိတံ၊ ဝိပဿနာ ပညာသည် ထက်ဝန်းကျင် ဖြစ်စေအပ်သော။ ဝါ၊ ဝိပဿနာ-ပညာဖြင့် ထုံမွမ်းအပ်သော။ (ဋီကာ၌ သမာဓိ ပညာ-နှစ်မျိုးဟု ဖွင့်သေး၏။) စိတ္တံ၊ မဂ်စိတ် ဖိုလ်စိတ်သည်။ သမ္ပဒေဝ၊ ကောင်းစွာ သာလျှင်။ အာသဝေဟိ၊ တို့မှ။ ဝိမုစ္စတိ၊ လွတ်မြောက်၏။ သေယျထိဒံ၊ ထို အာသဝ-တို့ဟူသည် အဘယ်နည်း။ ကာမာသဝါ၊ မှလည်းကောင်း။ ပ။ အဝိဇ္ဇာသဝါ၊ မှလည်းကောင်းတည်း။ ဣတိ၊ (ကရောတိ။)

၁၄၃။ အထ ခေါ၊ ခွံ။ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ။ ယထာ ဘိရန္တံ၊ ကျွတ်ထိုက်ကြသား ဝေနေများကို ထောက်ထားရှုမျှော် အလိုတော် အတိုင်း။ ဝိဟရိတော၊ နေတော်မူပြီး၍။ အာယသ္မန္တံ အာနန္တံ အာမန္တေသိ။ (ကိ။) အာနန္တံ။ အာယာမ၊ လာ သွားကြစို့။ ယေန၊ အကြင်အရပ်၌။ အမ္မလဋ္ဌိကာ၊ အမ္မလဋ္ဌိကာ၊ ဥယျာဉ်သည်။ (အတ္ထိ။) တေန၊ အမ္မလဋ္ဌိကာ-ဥယျာဉ် ရှိရာ ထိုအရပ်သို့။ ဥပသကမိဿာမ၊ သွားကြစို့။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ပ။ မဟတာ၊ များစွာသော။ ဘိက္ခုသံဆေန၊ ရဟန်းအပေါင်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ ယေန အမ္မလဋ္ဌိကာ (အတ္ထိ။) တံ၊ အမ္မလဋ္ဌိကာ-ဥယျာဉ်ရှိရာ ထိုအရပ်သို့။ အဝသရိ၊ ရောက်တော်မူပြီ။ [“ယထာဘိရန္တံ၊ အာယာမ” ပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကို ဘာသာဋီကာ၌-ပြထားပြီ။]

ဘဂဝါ၊ သည်။ တတြ အမ္မလဋ္ဌိကာယံ၊ ခွံ။ ရာဇဂါရကေ၊ မင်း၏ အိမ်တော်၌။ (မင်းကုန်း စံနန်း၌။) ဝိဟရတိ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ တတြာပိ အမ္မလဋ္ဌိကာယံ၊ ထို အမ္မလဋ္ဌိကာ-ဥယျာဉ်၌လည်း။ ရာဇဂါရကေ၊ ခွံ။ ဝိဟရန္တော။ ပ။ အဝိဇ္ဇာသဝါတိ။ [လွယ်ပြီ။]

၁၄၄။ ပ။ နာဠန္ဒာ၊ နာဠန္ဒာ-မြို့သည်။ (အတ္ထိ။) ပ။ တတြ-နာဠန္ဒာယံ၊ ခွံ။ ဝါ၊ ၏ အနီးဖြစ်သော။ ပါဝါရိကမ္မဝနေ၊ ပါဝါရိက-သဋ္ဌေး၏ သရက်ဥယျာဉ်၌။ ဝိဟရတိ။

သဒရိပုတ္တသီဟနာစ

-၁၄၅။ အထ ခေါ၊ ခွံ။ (မြတ်စွာဘုရား၏ နာဠန္ဒာ-မြို့အနီး ပါဝါရိက-သဋ္ဌေး၏ သရက် ဥယျာဉ်ဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအခါ၌။) အာယသ္မာ သဒရိပုတ္တော၊ အရှင်သဒရိပုတ္တရာသည်။ ပ။ အဝေဝါစ။ (ကိ။)

ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ ဘဂဝတိ၊ မြတ်စွာ
 ဘုရား၌။ (မြတ်စွာဘုရား၏ အပေါ်၌။) ဧဝံ ပဿန္တော၊ ဤသို့ ကြည်ညို
 ပါ၏။ [ယဒိဒိ-အနက်မရှိ။] သမ္မောဓိယံ၊ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်
 အရာ၌။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရားထက်။ ဘိယျော ဘိညတရော၊
 အထူးသဖြင့် သာလွန်၍ သိနိုင်သော။ (အထူး သာလွန်၍ သိနိုင်သော။)
 (တနည်း)၊ ဘိယျော ဘိညတရော၊ အထူးသဖြင့် သာလွန်သော ဉာဏ်
 ရှိသော။ (အထူးသာလွန်သော ဉာဏ်ရှိသော။) အညော၊ အခြားသော။
 သမဏော ဝါ၊ သမဏ-အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း။ (ရဟန်း
 မှန်သမျှသည်လည်းကောင်း။) ပြာဟ္မဏော ဝါ၊ ပြာဟ္မဏ-အမည် ရသော
 ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း။ (ပြာဟ္မဏ-မှန်သမျှသည် လည်းကောင်း။) န
 စာဟု-ရှေးကလည်း မရှိခဲ့ပါ။ န စ ဘဝိဿတိ၊ နောက်၌လည်း ရှိလိမ့်
 မည် မဟုတ်ပါ။ တေရဟိ စ၊ ယခုအခါ၌လည်း။ န ဝိဇ္ဇတိ၊ မရှိပါ။
 ဣတိ၊ ဤသို့လျှောက်ပြီ။

သာရိပုတ္တ။ တေ၊ သင်သည်။ ဥဠာရာ၊ မှန်မြတ်သော။ အာသဘီ၊
 ဥသဘ-တို့၏ ဥစ္စာနှင့်တူသော။ ဝါ၊ ဥသဘ-တို့၏ စကားနှင့် တူသော။
 အယံ ဝါစာ၊ ဤ စကားကို။ ဘာသိတာ၊ လျှောက်အပ်ပြီ။ ဧကံ သော။
 (ဧက+အံသော)၊ တခုသော အဖို့ကို။ ဂဟိတော၊ ယူအပ်ပြီ။ သီဟနာဒေ၊
 တွန့်ဆုတ်ကြောက်ရွံ့ မရှိလင့်ပဲ ခြင်္သေ့မင်း၏ ဟောက်ခြင်းအလား မြတ်
 သောစကားကို။ နဒိတော၊ မြက်ဆီအပ်ပြီ။ (ကိံ။) ဧဝံ ပဿန္တော။ ပ။
 သမ္မောဓိယံ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မြက်ဆီအပ်ပြီ။ [အာသဘီ-စသည်တို့၏ အဖွင့်ကို
 ပါထိကဝဂ္ဂ-၌ တွေ့ရလိမ့်မည်။]

၁။ ဘိယျော ဘိညတရော။ ။အဘိညာယတိတိ အဘိညော၊ (သိတတ်သူ။)
 [အဘိ+ည+အ-ပစ္စည်း။] အဓိကော+အဘိညော ဘိယျော ဘိညော၊ (သာလွန်
 သော သိတတ်သူ။) [ကမ္မဇာရယ သမာသံ။] ဝိသေသေန+ဘိယျော ဘိညော
 ဘိယျော ဘိညတရော၊ (အထူးသဖြင့် သာလွန်သော သိတတ်သူ။ ဝါ၊ အထူး သာ
 လွန်၍ သိတတ်သူ။) [ဝိသေသ-အနက်၌ တရ-ပစ္စည်း။]

၂။ တနည်း။ ။အဘိဇာနာတိတိ အဘိညာ။- (အထူးသိတတ်သော ဉာဏ်-
 ထူးသာဉာဏ်။) [အဘိ+ည+အ-ပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိဇောတက အာ-ပစ္စည်း။]
 ဘိယျော+အဘိညာ+ဧတဿာတိ ဘိယျောဘိညော၊ (သာလွန်သော ဉာဏ်ရှိသူ။)
 [မဟုဗ္ဗိဟိ။] ဝိသေသေန+ဘိယျောဘိညော ဘိယျောဘိညတရော၊ (အထူးသဖြင့်
 သာလွန်သော ဉာဏ်ရှိသူ။) ပါထိကဝဂ္ဂ ဒီကာကိုဒိ၍ ဝိဂ္ဂဟ-ပြုပါသည်။

သာရိပုတ္တ၊ ရာ၊ ကိံ၊ အဘယ်သို့နည်း။ [တေ-ကို နောက်မှ အနက်ပေး
မည်။] အတိတ်ံ၊ လွန်ပြီးသော။ အဒ္ဓါနံ၊ ကာလ၌။ အရဟန္တော၊ ဝါ
သနာနှင့်တကွ တထောင့်ငါးရာ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူကုန်သော။
ယေ တေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ၊ အကြင် ဘုရားရှင်တို့သည်။ အဟေသံ၊ ဖြစ်
တော်မူကုန်ပြီ။ (ပွင့်တော်မူကုန်ပြီ။) သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ တေ
ဘဂဝန္တော၊ ထို ဘုရားရှင်တို့ကို။ [သဗ္ဗေ တေ-ကို သဗ္ဗေ+တေ-ဟု
ပုဒ်မဖြတ်ပါနှင့်။ သဗ္ဗေ နှင့် တေ-ဟု မှတ်ပါ။ -သမ္မသာဒနိယ-သုတ်၌
ထင်ရှားလိမ့်မည်။] တေ၊ သင်သည်။ [ကို၊ တေ-မှ တေ-ကို ယူ၍ပေး
သည်။] စေတသာ၊ မိမိစိတ်ဖြင့်။ စေတော၊ ဘုရားရှင်တို့၏ စိတ်ကို။
ပရိစ္စ၊ ပိုင်းခြား၍။ ဝိဒိတာ၊ သိအပ်ကုန်သလော။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့
သိအပ်ကုန်သနည်း။)

တေ ဘဂဝန္တော၊ ထို ဘုရားရှင်တို့သည်။ ဧဝံ သီလာ၊ ဤသို့ လောကီ
လောကုတ္တရာ သီလရှိကုန်သည်။ အဟေသံ၊ ဖြစ်ကုန်ပြီ။ ဣတိပိ၊ ဤသို့
လည်းကောင်း။ [ဧဝံ ဓမ္မာ-စသည်တို့၌လည်း တေ ဘဂဝန္တော အဟေသံ
ဣတိပိ-ပုဒ်တို့ကို လိုက်စေပါ။ ပါဠိတော်၌ ပေယျာလ မြှုပ်ထားသည်။]
တေ ဘဂဝန္တော၊ တို့သည်။ ဧဝံ ဓမ္မာ၊ ဤသို့ လောကီ လောကုတ္တရာ
သမာဓိ သမာဓိပက္ခ-တရားရှိကုန်သည်။ အဟေသံ၊ ပြီ။ ဣတိပိ၊ လည်း
ကောင်း။ [သမာဓိပက္ခ-ဖြင့် ဝိရိယ သတိ-စသည်များကို ယူပါ။]။ပ။ဧဝံ
ပညာ၊ ဤသို့ မဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာ ရှိကုန်သည်။ [ပညာ-အရ လောကုတ္တရာ
ပညာကိုသာ အဋ္ဌကထာ၌ ယူ၏။]။ပ။ဧဝံ ဝိဟာရီ၊ ဤသို့ နိရောဓသမာ
ပတ်ဖြင့် နေခြင်း ရှိကုန်သည်။ (တနည်း) ဧဝံ ဝိဟာရီ၊ ဤသို့ နေကြောင်း
ဖြစ်သော နိရောဓသမာပတ် ရှိကုန်သည်။ပ။တေ ဘဂဝန္တော၊ တို့သည်။
ဧဝံ ဝိမုတ္တာ၊ ဤသို့ တဒဂ်-စသော ဝိမုတ္တိ ငါးပါးဖြင့် ကိလေသာတို့မှ
လွတ်ပြီးကုန်သည်။ အဟေသံ၊ ဖြစ်တော်မူကုန်ပြီ။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လည်း
ကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ (ဝိဒိတာ၊ သိအပ်ကုန်သလော။) - ဣတိ၊ ဤသို့
မေးတော်မူပြီ။ ဘန္တေ၊ ရား။ - တေ၊ ဤသို့ သိခြင်းသည်။ (ဘုရားရှင်
တို့၏ စိတ်ကို မိမိစိတ်ဖြင့် သိခြင်းသည်။) နော ဟိ၊ မဖြစ်ပါ။

[အနာဂတဝါရ ပစ္စုပ္ပန် ဝါရ-တို့၌ အထက်ပါအတိုင်း အပြည့်အစုံ
ပေးပါ။ ထူးရာ၌သာ ရေးပါမည်။] အနာဂတံ၊ အနာဂတ် ဖြစ်သော။
(မရောက်လာ သေးသော။) အဒ္ဓါနံ၊ ကာလ၌။ အရဟန္တော၊ ကုန်သော။
ယေ တေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ၊ တို့သည်။ ဘဝိသန္တိ၊ ဖြစ်တော်မူကြလိမ့်မည်။

(ပွင့်တော်မူကြလိမ့်မည်။) ။ပ။ တေရဟံ၊ ယခုအခါ၌။ အရဟံ၊ သော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ သော။ အဟံ၊ ငါ့ကို။ တေ၊ သည်။ စေတသာ၊ ဖြင့်။ စေတော၊ ငါ၏စိတ်ကို။ ပရိစ္စ၊ ပိုင်းခြား၍။ ဝိဒိတော၊ လောပ။ နော ဟေတံ ဘန္တေ။ ။

သာရိပုတ္တ၊ ရာ။ တေ၊ သင်၏။ ဝါ၊ သင့်မှာ။ [စေတောပရိယဉာဏံ-ဤ စပ်။] အတိတာနာဂတ ပစ္စုပ္ပန္နသု၊ အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ကုန် သော။ အရဟန္တေသု၊ ကုန်သော။ ဧတ္ထ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေသု၊ ဤ ဘုရားရှင်တို့ ၌။ (ဘုရားရှင်တို့အပေါ်၌။) စေတောပရိယဉာဏံ၊ စေတောပရိယ-ဉာဏ်သည်။ (စိတ်တော်ကို ပိုင်းခြား၍ သိတတ်သော ဉာဏ်သည်။) နတ္ထိ၊ မရှိ။ သာရိပုတ္တ။ အထ၊ ထိုသို့ မရှိပါပဲလျက်။ ကိဉ္ဇရဟံ၊ အဘယ်ကြောင့်။ တေ၊ သည်။ ပ။ နဒိတော။ ပ။ သမ္မောဓိယန္တိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

၁၄၆။ ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ မေ၊ ။ပ။ စေတောပရိယဉာဏံ၊ သည်။ န ခေါ အတ္ထိ၊ မရှိပါ။ အပိ စ၊ ထိုသို့ပင် မရှိပါသော်လည်း။ မေ၊ သည်။ ဓမ္မန္တယော၊ သဘာဝအားဖြင့် သိထိုက်သော ဥေယျတရားကို ဆောင် ထား ဆုံးဖြတ်နိုင်သော ပစ္စက္ခဉာဏ်သို့ အစဉ်လိုက်သော အနုမာနဉာဏ်ကို။ [“ဓမ္မန္တယော၊ ပစ္စက္ခဉာဏ်သို့ အစဉ်လိုက်သော အနုမာနဉာဏ်ကို” ဟု အကျဉ်းပေးပါ။] ဝိဒိတော၊ သိအပ်ပါပြီ။ (ကိ၊ အဘယ်သို့ သိအပ် သနည်း။)

[ထို အနုမာန နယဂ္ဂါဟ-ကို ဥပမာဖြင့် ထင်ရှားအောင် ပြတော်မူလို၍ သေယျထာပိ ဘန္တေ-စသောစကားကို လျှောက်သည်။] ဘန္တေ။ သေယျ ထာပိ၊ ဥပမာ-မည်သည်ကား။ ရညော၊ ။ပ။ ပစ္စန္တိမံ၊ တိုင်းပြည်၏ အစွန်

၁။ ဓမ္မန္တယော။ ။အနုမာနဉာဏံ ဝိယ သံသယပိဋိကံ အဟုတ္တာ (အနုမာန ဉာဏ်ကဲ့သို့ သံသယ-ဟူသော ကျောထောက်နောက်ခံ မရှိပဲ။) ဣဒ မိဒန္တိ ယထာ- သဘာဝတော (ဤဟာသည် ဤလိုတည်းဟု မှန်သောသဘောအားဖြင့်။) ဥေယျ ဓာဓေတိ နိစ္စိနောတိတိ (ဆုံးဖြတ်တတ်သောကြောင့်။) ဓမ္မော။ (ပစ္စက္ခဉာဏ်ကို အရကောက်ပါ။)

အနု ဇတိတိ အန္တယော၊ [အနု+ဣဓာတ်+(ဂတိ-အနက်ဟော၊) ဣ ပစ္စည်း။] ဓမ္မဿ၊ ပစ္စက္ခဉာဏ်သို့+အန္တယော၊ အစဉ်လိုက်သော ဉာဏ်တည်း။ ဓမ္မန္တယော၊ ဉာဏ်။ (အနုမာနဉာဏ် ရသည်။) ပစ္စက္ခ-အားဖြင့် ထင်ရှားသောအနက်သို့ အစဉ်လိုက်၍ ပစ္စက္ခဉာဏ်၏ ဖြစ်ခြင်းဟူသည် ဖိဋ္ဌမြင်အပ်သော အရာဖြင့် မြင်အပ်သောအရာကို လျော်စွာမှန်းသ၍ သိခြင်းပင်တည်း။ [အနုမာန-ကို “နယဂ္ဂါဟ၊ နည်းယူခြင်း။” ဟုလည်း ခေါ်သည်။]

အဖျား၌ဖြစ်သော။ [“ပစ္စန္နရစ်၌ဖြစ်သော”ဟု ရွေးကပေးကြ၏။] နဂရံ၊ မြို့သည်။ ဒဠုဒ္ဓါပံ(ဒဠု+ဥဒ္ဓါပံ)၊ ခိုင်ခံ့သော မြို့ရိုးအခြေ ရှိပါ၏။ ဒဠု ပါကာရတောရဏံ၊ ခိုင်ခံ့သော မြို့ရိုး ခိုင်ခံ့သော တုရိုက်တိုင် ရှိပါ၏။ [မြို့ရိုးတံခါးတိုင်ကို “တောရဏ၊ တုရိုက်တိုင်”ဟု ခေါ်သည်။] ဧကဒ္ဓါရံ၊ တပေါက်တည်းသော တံခါးရှိပါ၏။

တတြ၊ ထိုမြို့၌။ ပဏ္ဍိတော၊ ကြောင်းကျိုး မြင်သိ ပင်ကိုဉာဏ်ရှိသော။ ဝိယတ္တော၊ ထိုထို ကိစ္စတို့၌ ကျွမ်းကျင်ထက်မြက်သော။ မေဓာဝံ၊ အကြောင်း အားလျော်စွာ တခဏချင်း ဖြစ်ပေါ်လာသော ပညာရှိသော။ အညာတာနံ၊ မသိအပ်သူတို့ကို။ (မိမိမသိသော လူစိမ်းတို့ကို။) နိဝါရေတာ၊ တားမြစ် တတ်သော။ ဉာတာနံ၊ သိအပ်သူတို့ကို။ (မိမိသိသူတို့ကို။) ပဝေသေတာ၊ ဝင်စေတတ်သော။ (မြို့တွင်းသို့ ဝင်ခွင့်ပေးတတ်သော။) ဒေါဝါရိကော၊ တံခါးမူးသည်။ (တံခါးကို စောင့်ရှောက်အုပ်ချုပ်သော တံခါးမူးသည်။) အဿ၊ ရှိရာပါ၏။

သော၊ ထို တံခါးမူးသည်။ တဿ နဂရဿ၊ ၏။ သမန္တာ၊ ပတ်ဝန်း ကျင်၌။ အနုပရိယာယပထံ၊ အစဉ်အတိုင်း လှည့်လည်ကြောင်းဖြစ်သော လမ်း ကို။ (မြို့ပတ်လမ်းကို။) အနုက္ကမမာနော၊ အစဉ် လှည့်လည်လတ်သော်။ ပါ ကာရသန္တိ ဝါ၊ မြို့တံတိုင်း အစပ်ကိုသော်လည်းကောင်း။ ပါကာရဝိဝရံ ဝါ၊ မြို့တံတိုင်း အပေါက်ကိုသော်လည်းကောင်း။ အန္တမသော၊ နောက် ဆုံး၌ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားအားဖြင့်။ ဝါ၊ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်။ ဗိဠာရနိက္ခမနမတ္တံပိ၊ ကြောင်ထွက်လောက်ရုံ အပေါက်မျှကိုလည်း။ (ကြောင် သတ္တဝါထွက်လောက်ရုံ အပေါက်မျှကိုလည်း။) န ပဿေယျ၊ မမြင်ရာပါ။

တဿ၊ ထို တံခါးမူး၏။ ဝေ၊ ဤအကြံသည်။ (ဤသို့ စဉ်းစားခြင်း သည်။) အဿ၊ ဖြစ်ရာပါ၏။ (ကို၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်ရာသနည်း။) ယေ ကေစိ၊ အကြင် အမှတ်မရှိ အလုံးစုံကုန်သော။ ဩဠာရိကာ၊ ကြီးကြီး မား မား ထင်ရှားကုန်သော။ ပါဏာ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ ဣမံ နဂရံ၊ ဤမြို့သို့။ ပဝိသန္တိ ဝါ၊ ဝင်မှုလည်း ဝင်ကြကုန်၏။ (ဣမမှာ နဂရ၊ မှ။) နိက္ခမန္တိ ဝါ၊ ထွက်မှုလည်း ထွက်ကြကုန်၏။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ တေ၊ ထို သတ္တဝါတို့သည်။ ဣမံ နာဝ ဒ္ဓါရေန၊ ဤတံခါးဖြင့်သာ။ ပဝိသန္တိ ဝါ၊ ဝင်လည်း ဝင်ရကုန်၏။ (နိက္ခမန္တိ ဝါ၊ ထွက်လည်း ထွက်ရကုန်၏။) ဣတိ၊ ဤသို့ ဖြစ်ရာ၏။

[တံခါးမှူးဟူသော ဥပမာနကိုပြုပြီး၍ မိမိတည်းဟူသော ဥပမေယျ ကို ပြလိုသောကြောင့် ဝေမေဝ-စသည်ကိုလျှောက်သည်။] ဘန္တေ။ ဝေမေဝ၊ ဤအတူပင်။မေ။ပ။ အဟေသံ။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ တေ ဘဂဝန္တော၊ တို့သည်။ စေတသော၊ စိတ်၏။ ဥပက္ကိလေသေ၊ ညစ်နွမ်းကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော။ (တနည်း) စေတသော၊ စိတ်ကို။ ဥပက္ကိလေသေ၊ ပူပန်စေတတ် နှိပ်စက် တတ်ကုန်သော။ ပညာယ၊ ၏။ ဒုဗ္ဗလိကရဏေ၊ အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော။ (အားမရှိအောင် ပြုတတ်ကုန်သော။) ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ နိဝရဏေ၊ နိဝရဏ-တို့ကို။ ပဟာယ၊ ပယ်စွန့်၍။ စတုသု၊ ကုန်သော။ သတိပဋ္ဌာနေသု၊ တို့၌။ သုပုတိဋ္ဌိတစိတ္တာ၊ ကောင်းစွာထားအပ်သော စိတ်ရှိ ကုန်သည်။ (ဟုတော့။) သတ္တ၊ ကုန်သော။ ဗောဇ္ဈဂေါဟိတို့ကို။ ယထာဘူတံ၊ အကြင်အကြင် ထင်ရှားဖြစ်သည့်အတိုင်း။ (မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်စွာ။) ဘာဝေတွာ၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေပြီး၍။ အနုတ္တရံ၊ မိမိထက် လွန်မြတ် သောတရား မရှိသော။ (အမြတ်ဆုံး ဖြစ်သော။) သမ္မာသမ္မောမိံ၊ အရဟတ္တ မဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ကို။ အဘိသမ္မုဇ္ဈိံသု၊ ထိုးထွင်း၍ သိတော် မူကုန်ပြီ။ [အနာဂတဝါရ ပစ္စုပ္ပန်ဝါရ-တို့၌ ဤနည်းအတိုင်းပေးပါ။] ဣတိ၊ ဤသို့လျှောက်ပြီ။

၁၄၇။ ၁၄၂-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။

ဒုသိလ အာဒိနဝ

၁၄၈။ အထခေါ။ပ။တဒ ဝသရိ၊ [ပုဂံစဉ် နံပါတ် ၁၄၃-၌ အနက် ရေးခဲ့ပြီ။ “ပါဠိလိဂါမော၊ ပါဠိလိ-ရွာသည်။”ဟု ဆိုပါ။] ပါဠိလိဂါမိ ကာ၊ ပါဠိလိ-ရွာ၌ နေကုန်သော။ ဥပါသကာ၊ ဥပါသကာ တို့သည်။ (ရတနာသုံးပါးကို ဆည်းကပ်သူတို့သည်။) အထောသံ၊ ကြားကုန်ပြီ။ (ကို၊ အဘယ်သို့ ကြားကုန်သနည်း။) ဘဂဝါ၊ သည်။ ပါဠိလိဂါမိ သို့။ အနုပုတ္တော ကိရ၊ အစဉ်ရောက်တော်မူလာသတဲ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြား ကုန်ပြီ။ အထ ခေါ၊ ၌။ (ကြားသိကြရာ ထိုအခါ၌။) ပါဠိလိဂါမိကာ။ ဥပါသကာ၊ တို့သည်။ပ။အဝေါစုံ။ (ကို၊ အဘယ်သို့ လျှောက်ကုန် သနည်း။)ဘန္တေ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ နော၊ တပည့်တော်တို့၏။ အာဝသထာ ဂါရိ၊ ညွှန်သည်တို့ တည်းခိုးရာ အိမ်ကို။ [မင်းမှုထမ်းတို့ ရောက်လာလျှင် တည်းခိုးရာ ဆောက်လုပ်အပ်သော ဇရပ်ကို။]အဓိဝါသေတု၊ လက်ခံတော် မူပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ကုန်ပြီ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ တုဏှိဘာဝေန၊

ဆိတ်ဆိတ်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (ဆိတ်ဆိတ် 'နေတော်မူခြင်းဖြင့်)။ 'အဓိဝါသေသိ၊
လက်ခံတော်မူပြီ။ [အဓိ+ဝါသေသိ၊ ဥပါသကာတို့၏ စကားကို မပယ်
ရှားပဲ မိမိအထက်၌ သက်ဝင်တည်နေစေပြီ။ ဤသို့ သဒ္ဓတ္ထ-ပေးပါ။]

အထ ခေါ်၊ ၌။ (လက်ခံတော်မူရာ ထိုအခါ၌)။ ပ။ ဘဂဝတော၊ ၏။
အဓိဝါသနံ၊ လက်ခံတော်မူခြင်းကို။ ဝိဒိတော၊ သိ၍။ အာသနာ၊ နေရာမှ။
ဥဋ္ဌာယ၊ ထ၍။ 'ဘဂဝန္တံ၊ 'ကို။ အဘိဝါဒေတွာ၊ ရှိခိုး၍။ ပဒက္ခိဏံ၊
အရိုအသေကို။ ကတွာ၊ ပြု၍။ ပ။ သဗ္ဗသန္တရိံ၊ အလုံးစုံ ခင်းအပ်သည်
မည်လောက်အောင်။ အာဝသထာဂါရံ၊ ကို။ သန္တရိတွာ၊ ခင်းပြီး၍။
အာသနာနိ၊ နေရာတို့ကို။ ပညာပေတွာ၊ ခင်း၍။ ဥဒကမဏိကံ၊ ရေအိုး
ကြီးကို။ ပတိဋ္ဌာပေတွာ၊ တည်စေ၍။ တေလပဒိပံ၊ ဆီမီးကို။ အာရော
ပေတွာ၊ ညှိထွန်း၍။ ပ။ အဝေါစံ။ (ကို။)

ဘန္တေ။ သဗ္ဗသန္တရိံ၊ အောင်။ အာဝသထာဂါရံ၊ ကို။ သန္တတံ၊
ခင်းအပ်ပါပြီ။ အာသနာနိ၊ တို့ကို။ ပညတ္တာနိ၊ ခင်းအပ်ပါကုန်ပြီ။
ဥဒကမဏိကော၊ ကို။ ပတိဋ္ဌာပိတော၊ တည်စေအပ်ပါပြီ။ (တည်ထား
အပ်ပါပြီ။) တေလပဒိပေါ၊ အာရောပိတော၊ ညှိထွန်းအပ်ပါပြီ။ ဘန္တေ။
ဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ယဿ၊ အကြင် ကြွတော်မူခြင်း၏။
ကာလံ၊ အချိန်ကို။ မညတိ၊ သိတော်မူ၏။ တံ၊ ထို ကြွတော်မူချိန်ကို။
ကရောတု၊ ပြုတော်မူပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ကုန်ပြီ။ ပ။

အထ ခေါ်၊ ၌။ (ဥပါသကာတို့က လျှောက်ကြရာ ထိုအခါ၌)။ ဘဂဝါ၊
သည်။ သာယနသမယံ၊ ညနေချမ်းအခါ၌။ နိဝါသေတွာ၊ သင်းပိုင်ကို ပြင်
ဆင်ကာ ဝတ်တော်မူ၍။ ပတ္တစိဝရံ၊ သပိတ် သင်္ကန်းကို။ အာဒါယ၊ ယူ၍။
သင်္ကန်းကို ကိုယ်၌ ရံတော်မူ၍ သပိတ်ကို လက်တော်ဖြင့် ပွေ့ယူတော်မူ၍။
ဘိက္ခုသံဃေန၊ ရဟန်းအပေါင်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ ယေန၊ ၌။ အာဝသထာ
ဂါရံ၊ သည်။ (အတ္ထိံ) တေန၊ အာဝါသထာဂါရ-ရှိရာ ထိုအရပ်သို့။

၁။ ပဒက္ခိဏံ။ ။ ဤပုဒ်၏အဖွင့်ကို သီလက္ခန် ဘာသာဦးကာ (တ)အုပ်၊ စာ
မျက်နှာ (၂၆၉)၌ ပြထားပြီ။ “ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိ အနုသာသနိံ၊ အဆုံးအမကို ရိုရို
သေသေ ယူလေ့ရှိ၏” ဟူရာ၌ ပဒက္ခိဏ-သဒ္ဓါကို သို့ ဤ၌လည်း “ပဒက္ခိဏံ၊ အရိုအသေ
ကို။ ကတွာ” ဟု ပေးပါသည်။ ဝပ်ချပြီးနောက် လှည့်မပြန်သေးပဲ လက်အုပ်ချီ၍
အတော်ဝေးအောင် နောက်ဆုတ်နောက်ဆုတ် ထ ကာ အရိုအသေပြုလျက် ပြန်သွား
သည် ဟုဆိုလိုသည်။ ဤနေရာမျိုးဝယ် ရှေးဆရာတော်များကား “ပဒက္ခိဏံ၊ လက်ယာရစ်
လှည့်သည်ကို” ဟု ပေးတော်မူကြ၏။

ဥပသင်္ကမိ၊ ကြွတော်မူပြီ။ ဥပသင်္ကမိတွာ၊ ကြွတော်မူပြီး၍။ ပါဒေ၊ ခြေတော်
တို့ကို။ ပက္ခာလေတွာ၊ ဆေးတော်မူ၍။ အာဝသထာဂါရံ၊ သို့။ ပဝိသိတွာ၊
ဝင်၍။ မဇ္ဈိမံ၊ အလယ်ဖြစ်သော။ ထမ္ဘံ၊ တိုင်ကို။ နိဿယ၊ မှီ၍။ ပုရတ္တာဘိ
မုခေါ၊ အရှေ့အရပ်၌ ရှေးရှုမျက်နှာရှိတော်မူသည်။ (အရှေ့အရပ်၌ မျက်နှာ
မူတော်မူသည်။ ဟုတွာ။) နိသိဒိ၊ ထိုင်တော်မူပြီ။

ဘိက္ခုသံဃော ပိ။ ပ။ ပစ္စိမံ၊ အနောက်အရပ်၌ ဖြစ်သော။ ဘိတ္ထိံ၊ နံရံကို။
နိဿယ၊ ၍။ ဘဂဝန္တံ ယေဝ၊ ကိုသာ။ ပုရက္ခတွာ၊ ရှေ့၌ပြု၍။ (ရှေ့က
ထား၍။) ပုရတ္တာဘိမုခေါ၊ သည်။ (ဟုတွာ။) နိသိဒိ၊ ပါဠိလိဂါမိကာ၊
ကုန်သော။ ဥပါသကာပိ၊ တို့သည်လည်း။ ပ။ ပုရတ္ထိမံ၊ အရှေ့အရပ်၌ ဖြစ်
သော။ ဘိတ္ထိံ နိဿယ၊ ဘဂဝန္တမေဝ ပုရက္ခတွာ။ ပစ္စိမာဘိမုခေါ၊ အနောက်
အရပ်၌ ရှေးရှု မျက်နှာရှိကုန်သည်။ (ဟုတွာ။) နိသိဒိ သူ။

၁၄၉။ အထ ခေါ၊ ၌။ (အာဝသထာဂါရ-ဝယ် ထိုင်နေတော်မူပြီးရာ
ထိုအခါ၌။) ဘဂဝါ၊ သည်။ ပါဠိလိဂါမိကေ။ ဥပါသကေ၊ တို့ကို။
အာမန္တေသိ။ (ကိ။) ဂဟပတယော၊ အိမ်ရှင် ဒါယကာတို့။ ဒုဿီလဿ၊
သီလမရှိသူ၏။ သီလဝိပတ္တိယာ၊ သီလ၏ ပျက်စီးခြင်း၌။ (သီလပျက်ခြင်း၌။)
အာဒီနဝါ၊ အပြစ်တို့သည်။ ဣမေ ပဉ္စကျိ ငါးပါးတို့တည်း။ ကတမေ
ပဉ္စ၊ အဘယ်ငါးပါးတို့နည်း။ ဂဟပတယော၊ တို့။ ဣမ၊ ဤလောက၌။
ဒုဿီလော၊ သော။ သီလဝိပန္နော၊ ပျက်သော သီလရှိသူသည်။ ပမာဒါဓိ
ကရဏံ၊ မေ့လျော့ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ [သီလမပျက်အောင်
စောင့်စည်းနိုင်သော သတိ-မရှိခြင်းကိုပင် “မေ့လျော့ခြင်း” ဟု ဟောတော်
မူသည်။] မဟတိ၊ ကြီးစွာသော။ (အကြီးအကျယ်ဖြစ်သော။) ဘောဂ

၁။ ဒုဿီလော။ ။နတ္ထိ+သီလံ+ယဿာတိ ဒုဿီလော၊ (သီလလုံးလုံးမရှိသူ။)
ဒုပ္ပညော-၌ ဒု-သဒ္ဓါကုသို့ ဤ၌ ဒု-သဒ္ဓါသည် အဘာဝ (မရှိခြင်း) အနက်
ဟော။ ဂရဟာ အနက်ဟော မဟုတ်။

၂။ သီလဝိပန္နော။ ။သီလဆောက်တည်ပြီး၍ (သီလယူပြီး၍) တစုံတခုသော
အကြောင်းကြောင့် သီလပျက်သူသည်လည်းကောင်း၊ လုံးလုံးသီလ မဆောက်တည်ပဲ
သီလအကျင့်မှ ယုတ်လျော့သူသည်လည်းကောင်း သီလဝိပန္နမည်၏။ မှန်၏။ ထိုလုံးလုံး
သီလ မဆောက်တည်သူသည်လည်း မဆုတ်ယုတ်ကြောင်းဖြစ်သော သူတော်ကောင်း
တို့ ကျင့်ထိုက်သော ကောင်းသောအကျင့်ကို ပျက်ဆီးသောကြောင့် သီလ ဝိပန္န
(ပျက်စီးသော သီလရှိသူ) ပင် မည်သည်။ [သီလ ပျက်ခြင်းကြောင့် ဥစ္စာပျက်စီးပုံကို
အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

ဇာနိံ၊ စည်းစိမ် ဥစ္စာ၏ဆုံးရှုံးခြင်းသို့။ (ဆုတ်ယုတ် ပျက်စီးခြင်းသို့။) နိဂစ္ဆတိ၊ ရောက်ရ၏။ အယံ၊ ဤ ဥစ္စာ၏ဆုံးရှုံးခြင်းသည်။ ဒုဿီလဿ၊ ၏။ သီလဝိပတ္တိယာ၊ ဦး။ ပဌမော၊ ရှေးဦးစွာသော။ အာဒိနဝေ၊ အပြစ် တည်း။ [နောက်ဝါကျတို့၌ ဤသို့ အပြည့်အစုံ ပေးမပါ။ ထူးရာ၌သာ ရေးပါမည်။]

ဂဟပတယော၊ တို့။ ပုန စ၊ တဖန်လည်း။ အပရံ၊ တမျိုးကား။ (တမျိုးသော အာဒိနဝ-ကား။) ဒုဿီလဿ၊ သီလဝိပဉ္စယ၊ ၏။ ပါပ ကော၊ မကောင်းသော။ ကိတ္တိသဒ္ဓေါ၊ ပြောဆိုအပ်သော ဂုဏ်သီတင်း သည်။ အဗ္ဗဂ္ဂစ္ဆတိ၊ ပျံ့နှံ့၍တုတ်၏။ (ဟိအရပ် ဒီအရပ်သို့ ပျံ့နှံ့ သွား ၏။)။ပ။

ပုန စ။ပ။ယညဒေဝ ပရိသံ (ယံ ယံ+ဝေ+ပရိသံ)၊ အကြင် အကြင် ပရိသတ်သို့။ [ဤပုဒ်ကို ထပ်၍ ဖွင့်ပြတော် မူလိုသောကြောင့်၊ “ယဒိ ခတ္တိယပရိသံ” စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။] ‘ယဒိ ခတ္တိယပရိသံ၊ မင်း ပရိသတ်သို့သော် လည်းကောင်း။ (မင်းမျိုး၊ မင်းနွယ် ပရိသတ်သို့ သော် လည်းကောင်း။) ယဒိ ဗြာဟ္မဏပရိသံ၊ ဗြာဟ္မဏ-ပရိသတ်သို့ သော် လည်း ကောင်း။ ယဒိ ဂဟပတိပရိသံ၊ အိမ်ရှင် သူကြွယ် ပရိသတ်သို့ သော် လည်းကောင်း။ ယဒိ သမဏပရိသံ၊ ရဟန်းပရိသတ်သို့ သော်လည်းကောင်း။ ဥပသက္ခမတိ၊ သွား၏။ (ဝင်၏။) တံတံ ပရိသံ၊ သို့။ အဝိသာရဒေါ၊ ကင်းသော ကြောက်ရွံ့ခြင်းရှိသူ မဟုတ်သည်။ [ကြောက်ရွံ့ခြင်း ကင်းသူ- မကြောက်ရွံ့သူ မဟုတ်သည်။] မက္ခိဘူတော၊ မျက်နှာ မသာမယာသူ ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်။ (ဟုတော။) ဥပသက္ခမတိ၊ သွားရ၏။ (ဝင်ရ၏။)။ပ။

သမ္မုဇ္ဇော၊ လွန်စွာတွေဝေသည်။ (ဟုတော။) ကာလံ၊ သေခြင်းကို။ ဝါ၊ သေချိန်ကို။ ကရောတိ၊ ပြုရ၏။ [မိမိ ပြုခဲ့သော မကောင်းမှု ကံနှင့် ထိုကံ၏ အာရုံများ ထင်လာသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ မကောင်းသော ဂတိနိမိတ်များ ထင်လာသောကြောင့်လည်းကောင်း။ တွေဝေ မိန်းမော လျက် ဆင်းရဲစွာ သေရသည်။]။ပ။

ကာယဿ၊ ဥပါဒိန္ဒက-ခန္ဓာကိုယ်၏။ ဘေဒံ၊ ပျက်ခြင်း ဟူသော။ မရဏာ၊ သေခြင်းမှ။ (သေရာအခါမှ။) ပရံ၊ နောက်၌။ (နောက်ဖြစ် သော အသစ်ခန္ဓာကို ယူရာအခါ၌။) အပါယံ၊ သုခ၏ ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းမှုမကင်းသော။ ဒုဂ္ဂတိံ၊ ဒုက္ခအပေါင်း၏ လဲလျောင်းရာ ဖြစ် သော။ (ဒုက္ခ-ရောက်ရာဖြစ်သော။) ဝိနိပါတံ၊ ကင်းသော အလိုရှိသည်

ဖြစ်၍ ကျရောက်ရာဖြစ်သော။ (ကျရောက်လိုသော ဆန္ဒမရှိပဲ ကျရောက်ရာ ဖြစ်သော။) နိရုဿိ၊ သာယာအပ်သော အဿာဒ-တရားတို့ မရှိရာ ငရဲသို့။ (သာယာအပ်သော သုခ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့် ဣဋ္ဌာရုံများမရှိရာ ငရဲ သို့။) ဥပပဇ္ဇတိ၊ ကပ်ရောက်ရ၏။ [ပါရာဇိကဋ္ဌကထာ ဝေရုဠကဏ္ဍ ဒိဗ္ဗ စက္ခုဉာဏကထာ-အဖွင့်အတိုင်း အနက်ပေးပါသည်။]။ပ။

သီလဝန္တအာနိသံသ

၁၅၀။ ဂဟပတယော၊ တို့။ သီလဝတော၊ သီလရှိသူ၏။ သီလသမ္ပဒါယ၊ သီလ၏ ပြည့်စုံခြင်း၌။ အာနိသံသာ၊ အာနိသင်တို့သည်။ (အကျိုးတို့သည်။) ဣမေ ပဉ္စ၊ တို့တည်း။ပ။ သီလဝါ၊ သော။ သီလသမ္ပန္နော၊ သီလနှင့် ပြည့် စုံသူသည်။ အပ္ပမာဒါဓိကရဏံ၊ မမေ့ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ မဟန္တံ၊ များစွာသော။ ဘောဂက္ခန္ဓံ၊ စည်းစိမ်အစုကို။ အဓိဂစ္ဆတိ၊ ရ၏။ပ။

ကလျာဏော၊ ကောင်းသော။ ကိတ္တိသဒ္ဓေါ၊ သည်။ အပ္ပဂုစ္ဆတိ။ပ။ ဝိသာရဒေါ၊ ကင်းသော ကြောက်ရွံ့ခြင်းရှိသည်။ (ကြောက်ရွံ့ခြင်း ကင်း သဖြင့် ရှိသည်။) အမက္ခိဘူတော၊ မျက်နှာ မသာမယာသူ မဖြစ်သည်။ (ဟုတူ။) ဥပသကမတိ။ပ။ အသမ္ပုဇ္ဇော၊ လွန်စွာမတွေ့ဝေသည်။ (ဟုတူ။) ကာလံ ကရေတိ။ပ။ သဂတိံ၊ သုခအပေါင်း၏ လဲလျောင်းရာဖြစ်သော။ (ချမ်းသာ၏ ရောက်ရာဖြစ်သော။) သဂ္ဂံ၊ ရှုပါရုံ-စသည်တို့ဖြင့် လွန်စွာ မြတ်သော။ လောကံ၊ လူ့ပြည် နတ်ပြည်သို့။ ဥပပဇ္ဇတိ၊ ၏။ပ။ ဣမေ ပဉ္စ၊ တို့တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

၁၅၁။ အထ ခေါ၊ ၌။ပ။ ဗဟုဒေဝ၊ များစွာသာလျှင် ဖြစ်သော။ ရတ္တိံ၊ ပတ်လုံး။ ဓမ္မိယာ၊ သော။ ကုထာယ၊ ဖြင့်။ သန္ဓသေတော၊ ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ စီးပွား နှစ်ဖြာကို ကောင်းစွာရှုမြင် စေပြီး၍။ ဝါ၊ ကောင်းစွာ ပြုပြီး၍။ - သမာဒပေတော၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို ကောင်းစွာ ယူစေပြီး၍။ ဝါ၊ ဆေးကပ်တည်စေပြီး၍။ သမုတ္တေဇေတော၊ ကုသိုလ်တရား တို့၌ ကောင်းစွာ ထက်သန်စေပြီး၍။ သမ္ပဟံသေတော၊ အားတက် သရော ရှိပုံ ထင်ရှားရှိသော အခြားဂုဏ်တို့ဖြင့် ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ရှင် လန်းစေပြီး၍။ ဥယျောဇေသိ၊ ပြန်လွှတ်တော်မူပြီ။ (ကိ။)

ဂဟပတယော၊ တို့။ ရတ္တိံ၊ သည်။ အဘိက္ကန္တာ၊ လွန်သွားပြီ။ [အဘိက္ကန္တာတိ အဘိက္ကန္တာ ခိဏာ။-အဋ္ဌကထာ။] ခါနိ။ တုံမေ။ ယဿ၊

အကြင် ပြန်သွားခြင်း၏။ ကာလံ- အချိန်ကို။ မညှိထ၊ သိကုန်၏။ (တံ၊ ထို ပြန်ချိန်ကို။ ကရေထ၊ ကုန်လော့။) ဣတံ၊ ဤသို့ ပြန်လွှတ်တော်မူပြီ။ ဘန္တေ။ ဝေ၊ မှန်ပါ။ ဣတံ ခေါ၊ လျှင်။ ပ။ ပက္ကမိသု။ အထ ခေါ၊ ဌံ။ (ဥပါသကာတို့ ပြန်သွားကြရာ ထိုအခါ၌။) ဘဂဝံ၊ သည်။ ပါဠိလိဂါမိကေသု၊ ကုန်သော။ ဥပါသကေသု၊ တို့သည်။ အစိရပက္ကန္တေသု၊ ဖဲသွားပြီး၍ ကြာမြင့်သောကာလ မရှိကုန်သေးမီ။ (ပြန်သွားပြီး၍ မကြာသေးမီ။) သုညာဂါရံ၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်သို့။ ပါဝိသိ၊ ဝင်တော်မူပြီ။

ပါဠိလိပုတ္တနဂရမာပန

၁၅၂။ တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ဌံ။ (မြတ်စွာဘုရား၏ ပါဠိလိဂ္ဂာငယ်ငယ် အာဝသထာဂါရ-မှာ သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထို အခါ၌။) သုနိဓဝဿကာရာ၊ သုနိဓ-နှင့် ဝဿကာရ-တို့ မည်သော။ မဂမေဟာမတ္တာ၊ မဂဓ-မင်း၏ အမတ်ကြီးတို့သည်။ ဝါ၊ မဂဓတိုင်း၌ အမတ်ကြီးတို့သည်။ ဝဇ္ဇိနံ၊ ဝဇ္ဇိ-မင်းတို့၏။ (အာယမုခံ-ဝင်လာသော အခွန်တို့၏ အဝံ ကို။) [အခွန် ဝင်လာရာ လမ်းကြောင်းကို။] ပဋိဗာဟာယ၊ တခးမြစ် ခြင်းငှာ။ ပါဠိလိဂါမေ၊ ပါဠိလိဂ္ဂာ၌။ နဂရံ၊ မြို့ကို။ မာပေန္တိ၊ တည်ထောင်ဖန်ဆင်းကြကုန်၏။ [ပါဠိလိဂ္ဂာကို မြို့ဖြစ်အောင် တည်ထောင်ကြသည် ဟု ဆိုလိုသည်။] တေန သမယေန၊ ထိုအခါ၌။ (ပါဠိလိဂ္ဂာကို မြို့ဖြစ်အောင် တည်ထောင်ကြရာ ထိုအခါ၌။) သမ္ပဟုလင်္ဂ၊ များစွာကုန်သော။ ဒေဝိတဗယော၊ နတ်တို့သည်။ သဟဿသေဝံ၊ (သဟဿသော+ဝေ)၊ တထောင်တစု တထောင်တစုအားဖြင့်သာလျှင်။ ပါဠိလိဂါမေ၊ ဌံ။ ဝတ္ထုနိ၊ အိမ်နေရာတို့ကို။ ပရိဂ္ဂဏန္တိ၊ သိမ်းပိုက်ကြကုန်၏။ [“ပရိဂ္ဂဏန္တိ၊ ပိုင်းခြား၍ ယူကြကုန်၏” ဟု သဒ္ဒတ္ထ-ဖြစ်၏။]

၁။ သုညာဂါရံ။ ။ ဤ၌ သုညာဂါရ အသီးအခြား မရှိပါ။ ထို အာဝသထာဂါရ-၏ ဘေးတဘက်၌ အဝတ်ကန်လိန်ကာကို ကာရံ၍ ဘုရားရှင် အပန်းဖြေတော်မူဖို့ရန် ခုတင်ငယ်ကိုခင်း၍ အခန်းသဖွယ် ပြုထားအပ်သော အရပ်ကို “သုညာဂါရ” ဟု ခေါ်သည်။

၂။ သဟဿသေဝံ။ ။ “သဟဿသေဝံ” ဟု ပါဠိ ရှိရမည်။ “သဟဿသော+ဝေ” ဟု ပုဒ်ဖြတ်။ အကျယ်ကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။ ဝိနယမဟာဝဂ္ဂံ ဘေသန္တကုန်က-၌ မှ ဤပုဒ်မျိုး မပါပါ။

ယသ္မိံ ပဒေသေ၊ အကြင်အရပ်၌။ မဟေသက္ခာ၊ တန်ခိုးကြီးကုန်သော။
 ဒေဝတာ၊ တို့သည်။ ဝတ္ထုနိ ပရိဂ္ဂဏန္တိ။ တတ္ထ၊ ထိုအရပ်၌။ မဟေ
 သက္ခာနံ၊ ကုန်သော။ ရညံ၊ မင်းတို့၏လည်းကောင်း။ ရာဇမဟာမတ္တာနံ၊
 မင်း၏ အမတ်ကြီးတို့၏လည်းကောင်း။ နိဝေသနာနိ၊ နေအိမ်တို့ကို။ မာ
 ပေတံ၊ တည်ထောင် ဖန်ဆင်းခြင်းငှာ။ (ဆေခက်လုပ်ခြင်းငှာ။) စိတ္တာနိ၊
 စိတ်တို့သည်။ နမန္တိ၊ ညွတ်ကုန်၏။ ပ။ မဇ္ဈိမာ၊ တန်ခိုးအားဖြင့် အလယ်
 အလတ်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ပ။ နိစာ၊ တန်ခိုးအားဖြင့် နိမ့်ကျကုန်သော။ ပ။
 [နတ်တို့၏ တန်ခိုးကြောင့် အိမ်ရာမြေ၏ အတတ်ပညာကို ရွတ်ဖတ်ပြောကြား
 သော ဆရာတို့၏ စိတ်များညွတ်ကြသည်။]

ဘဂဝါ၊ သည်။ ဝိသုဒ္ဓေန၊ ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိ နဝသတ္တပါတုဘာဝဒိဋ္ဌိ-တို့၏
 စင်ကြယ်ကြောင်းဖြစ်သော။ ဝါ၊ တံဆဲတပါးသော ဥပက္ခိလေသ-တို့မှ
 စင်ကြယ်သော။ [“ဝိသုဒ္ဓေန၊ အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော”ဟု အလွယ်
 ဆိုပါ။] အတိက္ကန္တမာနုသကေန၊ လူတို့၏ဥစ္စာဖြစ်သော ပသာဒစက္ခုကိုလွန်
 သော။ (လူတို့၏ဥစ္စာဖြစ်သော စက္ခုပသာဒ-ကို ကျော်လွန်၍ မြင်နိုင်သော။)
 ဒိဗ္ဗေန၊ နတ်၌ဖြစ်သော ပသာဒစက္ခုနှင့်တူသော။ [“နတ်၌ ဖြစ်သော”ဟု
 သာ မပေးနှင့်။ ဒိဝိ+ဘဝံ ဒိဗ္ဗံ၊ ဤသို့ပြုပြီးနောက်-ဒိဗ္ဗံ ဝိယာတိ ဒိဗ္ဗံ-ဟု
 ဥပမာတဒ္ဓိတ် ဆင့်ထားသည်။] စက္ခုနာ၊ အဘိညာဉ်စက္ခုဖြင့်။ တာ ဒေဝ
 တာယော၊ တို့ကို။ ပ။ ပရိဂ္ဂဏန္တိယော၊ သိမ်းပိုက်နေကြသည်တို့ကို။ အဒ္ဓသာ၊
 မြင်တော်မူပြီ။ [ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ-စသည်တို့၏အနက်ကို ပါရာဇိကဋ္ဌကထာ
 ဝေရုဠကဏ္ဍ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏကထာ-ကို ကြည့်၍ပေးသည်။]

အထ ခေါ၊ ၌။ (မြင်တော်မူရာ ထိုအခါ၌။) ဘဂဝါ၊ သည်။ ရတ္တိ
 ယာ၊ ၏။ ပစ္စုသသမယံ၊ မိုးသောက်အခါ၌။ (ပစ္စိမ-ယံ ၏ နောက်ပိုင်း
 အချိန်၌။) ပစ္စုဋ္ဌာယ၊ စောစောထတော်မူ၍။ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ၊ ကို။
 အာမန္တေသိ။ (ကို။) အာနန္ဒ။ (ယေ၊ အကြင်သူတို့သည်။) ပါဠိလိဂါမေ
 ၌။ နဂရံ မာပေန္တိ။ (တေ၊ ထိုသူတို့သည်။) ကေ နုခေါ၊ အဘယ်သူတို့
 နည်း။ ဣတိ၊ ပြီ။ ပ။ အာနန္ဒ။ တာဝတိံသေဟိ၊ တာဝတိံသာ-ဘုံ၌ နေ
 ကုန်သော။ ဒေဝေဟိ၊ တို့နှင့်။ မန္တေတွာ၊ တိုင်ပင်၍။ (မာပေန္တိ) သေယျ
 ထာပိ၊ တည်ထောင် ဖန်ဆင်းကြသကဲ့သို့။ အာနန္ဒ။ ...ဝေ မေဝ၊ ဤအတူ
 ပင်။ ပ။ မာပေန္တိ။ အာနန္ဒ။ ဣဓ၊ ယနေ့။ အဟံ၊ သည်။ ပ။ ပရိဂ္ဂဏန္တိယော၊
 တို့ကို။ အဒ္ဓသာ၊ မြင်တော်မူပြီ။ ပ။ [လွယ်ပြီ။]

အာနန္ဒ။...ယာဝတော၊ အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ အရိယာယတနံ၊ အရိယဒေသ-၌ နေကြကုန်သောလူတို့၏ သက်ရောက်ရာအရပ်သည်။ (အတ္ထိ။) ယာဝတော၊ သော။ ဝဏိပူထော၊ ကုန်သည်တို့ ဆောင်ယူအပ်သောဘဏ္ဍာ၏ ရောင်းဝယ်ရာအရပ်သည်။ (တနည်း) ဝဏိပူထော၊ ကုန်သည်တို့၏ နေရာအရပ်သည်။ (အတ္ထိ။) ဣဒံ ပါဠိလိပုတ္တံ၊ ဤပါဠိလိပုတ်မြို့သည်။ (တေသံ၊ ထို အရိယာယတန ဝဏိပူထ-တို့၏။ ဝါ၊ တို့တွင်။) အဂ္ဂနဂရံ၊ အမြတ်ဆုံးမြို့သည်။ ပုဋ္ဌဘေဒနံ၊ ကုန်ထုပ်ကို ဖြေရာမြို့သည်။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လိမ့်မည်။

အာနန္ဒ။ ပါဠိလိပုတ္တဿ၊ ၎င်း။ (တယော အန္တရာယာ-၌စပ်)၊ အဂ္ဂိတောဝါ၊ မီးကြောင့်လည်းကောင်း။ ဥဒကတောဝါ၊ ရေကြောင့်လည်းကောင်း။ မိထုဘေဒါဝါ၊ အချင်းချင်း ကွဲခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း။ (အချင်းချင်း ကုန်းတိုက်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း။) တယော၊ သုံးမျိုးကုန်သော။ အန္တရာယာ၊ အန္တရာယ်တို့သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လိမ့်မည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

၁၅၃။ အထခေါ၊ ၌။ (ပါဠိလိပုတ္တံ အာဝုသထာဂါရ-ဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအခါ၌)။ ပ။ အဝေါစံ၊ [၁၃၃-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။ ကေဝုစံ ဗဟုဝုစံသာ ထူး၏။] (ကိ။) ဘဝံ၊ ဂေါတမော၊ အရှင်ဂေါတမ-သည်။ နော၊ အကျွန်ုပ်တို့၏။ [ဤ အမတ်ကြီးတို့က ဥပါသကာများ မဟုတ်သောကြောင့် “တပည့်တော်တို့၏” ဟု မပေးပဲ “အကျွန်ုပ်တို့၏” ဟု ပေးပါသည်။] အဇ္ဇတနာယ၊ ယနေ့၌ဖြစ်သောကောင်းမှု ပီတိပါမောဇ္ဇ-အကျိုးငှာ။ (ယနေ့ဆွမ်းတိုင်းပေးခြင်းငှာ။) ဘတ္တံ၊ ဆွမ်းကို။ ဘိက္ခုသံဃေန၊ ရဟန်း

၁။ အရိယာယတနံ။ ။ စာအုပ်များ၌ “အရိယံ အာယတနံ” ဟု တွေ့ရ၏။ “အရိယာ ယတနံ” ဟု သမာသိရှိမှ နှိုင်းကာနင့်ညီမည်။ အကျယ်ကို ဝိနည်း မဟာဝါ ဘာသာဂူကာ ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓက ပါဠိလိပုတ္တံဝတ္ထုကထာ-၌ ပြထားပြီ။

၂။ အဂ္ဂိတောဝါ။ ။ အဂ္ဂိတောဝါတိ အာဒိသု စ-ကာရုတ္ထော ဝါ သဒ္ဓေါ၊ (ဝါ သဒ္ဓါသည် စ သဒ္ဓါကဲ့သို့ သမုစ္စည်း အနက်ရှိ၏။ ဝိကပ် အနက် အနိယမအနက်မဟုတ် ဟူလို။) မှန်၏။ ထိုမြို့၏ တစ်ဝတ်တပိုင်းသည် ငြိမ်း၍ မနိုင်သော မီးကြောင့် ပျက်စီးလိမ့်မည်။ တစ်ဝတ်တပိုင်းသည် ဝါမြစ်ရေလွှမ်းမိုးခြင်းကြောင့် ပျက်စီးလိမ့်မည်။ တစ်ဝတ်တပိုင်းကား အချင်းချင်း ကုန်းတိုက်၍ မယုံကြည်မှုကြောင့် ပျက်စီးလိမ့်မည်။

အပေါင်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ အဓိဝါသေတု၊ လက်ခံတော်မူပါ။ ပ။ ယေန၊ ဌ။ သကော၊ မိမိဥစ္စာဖြစ်သော။ အာဝသထော၊ ဧည့်သည်တို့ တည်းခိုရာ အိမ်သည်။ (အတ္ထိ။) တေန၊ သို့။ ဥပသကံမိံ သူ။

ဥပသကံမိံတု၊ ရှိ။ သကော၊ သော။ အာဝသထော၊ ဌ။ ပဏီတံ၊ ကောင်း မှန်သော။ ခါဒနီယံ၊ ခဲဖွယ်ကိုလည်းကောင်း။ ဘောဇနီယံ၊ ဘောဇဉ်ကို လည်းကောင်း။ ပဋိယာဒါပေတု၊ စီစဉ်စေပြီး၍။ (စီစဉ်ခိုင်းပြီး၍။) ဘဂဝတော၊ အား။ ကာလံ၊ အချိန်ကို။ အာရောစာပေသံ၊ လျှောက်စေကုန်ပြီ။ (အလျှောက် ခိုင်းကုန်ပြီ။) (ကိံ။) ဘော ဂေါတမ၊ အရှင်ဂေါတမ။ ကာလော၊ ဆွမ်းစားချိန်ပါတည်း။ ဘတ္တံ၊ ဆွမ်းသည်။ နိဋ္ဌိတံ၊ ပြီးပါပြီ။ (စီစဉ်ပြီးပါ ပြီ။) ဣတိ (အာရော စာပေသံ။)

အထ ခေါ၊ ဌ။ (ဆွမ်းစီစဉ်ပြီးကြောင်း လျှောက်ထားရာ ထိုအခါ၌။) ဘဂဝါ၊ သည်။ ပုဗ္ဗဏှသမယံ၊ နံနက်အခါ၌။ (နံနက်အခါဝယ် တခုသော အချိန်၌။) နိဝါသေတု၊ သင်းပိုင်ကို ပြင်ဆင်ကာ ဝတ်တော်မူ၍။ ပတ္တ စီဝရံ၊ သပိတ်သင်္ကန်းကို။ အာဒါယ၊ ယူတော်မူ၍။ ဘိက္ခုသံသေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ ယေန၊ အကြင်အရပ်၌။ သုနိဝေဿကာရာနံ၊ ကုန်သော။ မဂဓမဟာမတ္တာနံ၊ တို့၏။ အာဝသထော၊ တည်းခိုရာ အိမ်သည်။ (အတ္ထိ။) တေန၊ အာဝသထ-ရုံရာ ထိုအရပ်သို့။ ဥပသကံမိံ၊ ကြွတော်မူပြီ။ ဥပသကံ မိံတု၊ ကြွတော်မူပြီး၍။ ပညတ္ထေ၊ ခင်းထားအပ်သော။ အာသနေ၊ နေရာ ၌။ နိသီဒိ၊ ထိုင်တော်မူပြီ။

အထ ခေါ၊ ဌ။ (မြတ်စွာဘုရား ထိုင်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌။) သုနိဝေဿကာရာ၊ ကုန်သော။ မဂဓမဟာမတ္တာ၊ တို့သည်။ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ၊ ဘုရားအမှူးရှိသော။ ဘိက္ခုသံသံ၊ ကို။ ပဏီတေန၊ ကောင်းမွန်သော။ ခါဒနီယေန၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ ဘောဇနီယေန၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ သဟတ္တာ၊ မိမိလက်ဖြင့်။ (ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ကြပ်။) သန္တပေသံ၊ ကောင်းစွာ နှစ်သက်စေ ကုန်ပြီ။ (ရောင်ရဲ စေကုန်ပြီ။) သမ္ပဝါရေသံ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ပယ်မြစ်စေကုန်ပြီ။ [“တော်ပြီ” ဟု လည်းကောင်း၊ “ပြည့်စုံပြီ” ဟု လည်းကောင်း နှုတ်ဖြင့် (သို့မဟုတ်) လက်အမှုအရာဖြင့် ပယ်မြစ်လောက်အောင် ဆက်ကပ်ကြကုန်ပြီ။]

အထ ခေါ်၊ ခွဲ။ (ဆွမ်းကပ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။) သုန်ဝေသကာရာ။ မဂ်ဓမ္မဟာမတ္တာ၊ တို့သည်။ ဘဂဝန္တံ၊ ပြတ်စွာဘုရားကို။ ဘုတ္တာဝိ၊ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူပြီးသည် ဖြစ်၍။ ဩနိတပတ္တပါဏိ၊ သပိတ်တော်မှ ဖယ်အပ်ပြီးသော လက်ရှိတော်မူသည်ကို။ (ဥတု၊ သိ၍။) [စပ်ပုဒ်မရှိသောကြောင့် “ဥတု၊ သို့မဟုတ်-ဝိဒိတု၊ ဇာနိတု” ဟု ပါဠိသေသ-ထည့်ပါ။]

အညတရံ၊ တမျိုးသော။ နီစံ၊ နိမ့်သော။ အာသနံ၊ နေရာကို။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။ ဧကမန္တံ၊ သင့်တင့်လျောက်ပတ် တံ့ခုံသောအရပ် အဖို့၌။ နိသီဒိံ၊ သူထိုင်နေကုန်ပြီ။ ဧကမန္တံ၊ ခွဲ။ နိသီဇ္ဇေ၊ ထိုင်နေပြီးကုန်သော။ သုန်ဝေသကာရေ၊ ကုန်သော။ မဂ်ဓမ္မဟာမတ္တေ၊ တို့ကို။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဣမာဟိ ဂါထာဟိ၊ ဤဂါထာတို့ဖြင့်။ အနုမောဒိ၊ အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက်တော်မူပြီ။ (အနုမောဒနာ-ပြုတော်မူပြီ။) (ကိံ။) ယသ္မိံ၊ ပဒေသေ ကပေတိ။ ပ။ သဒါ၊ ဘဒြာနိ ပဿတိတိ၊ ဟူ၍။ (အနုမောဒိ။)

ဂါထာအနက်။ ။ (၁) ယသ္မိံ ပဒေသေ၊ အကြင် အရပ်၌။ ပဏ္ဍိတဇာတိယော၊ ပညာရှိအမျိုး၌ ဖြစ်သူသည်။ (တနည်း)၊ ပဏ္ဍိတဇာတိယော၊ ပညာရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသူသည်။ ဝါသံ၊ နေခြင်းကို။ ကပေတိ၊ ပြု၏။ ဧတေ၊ ဤ မိမိနေရာ အရပ်၌။

၁။ ဘဂဝန္တံ။ ပ။ နိသီဒိံ သူ။ ။ “ဘဂဝန္တံ ဘုတ္တာဝိ ဩနိတပတ္တပါဏိ။ ပ။ ဧကမန္တံ နိသီဒိံ သူ” ဟု ပါဠိတော်ရှိ၏။ ထို၌ “ဘဂဝန္တံ” စသော သုံးပုဒ်၏ စပ်ရာပုဒ် မရှိသောကြောင့် “ဘဂဝန္တံ၊ ကိံ။ ဘုတ္တာဝိ၊ ဖြစ်၍။ ဩနိတပတ္တပါဏိ၊ ကိံ။ ဥတု၊ သိ၍။” ဤသို့ “ဥတု” ထည့်၍ ပေးပါသည်။ “ဇာနိတု၊ ဝိဒိတု” ဟု လည်း ထည့်နိုင်၏။ စပ်ပုဒ်ရှိရာ၌မူ ထည့်ဖွယ်မလိုပါ။ ရှေးနိဿယ၌ “သလ္လက္ခေတွာ မှတ်သား၍” ဟု ထည့်၏။ မိမိကား ဝိနယမဟာခန္ဓက ယသပဗ္ဗဇ္ဇာကထာ-အဖွင့် သာဓုတ္ထံ (၁၉၀) ကိုခို၍ “ဥတု” ဟု ထည့်လိုက်ပါသည်။

၂။ ပဏ္ဍိတဇာတိယော။ ။ ပဏ္ဍိတဿ+ဇာတိ (အမျိုးဇာတ်။) ပဏ္ဍိတဇာတိ၊ ပဏ္ဍိတဇာတိယံ+ဇာတော ပဏ္ဍိတဇာတိယော၊ (ဣယ ပစ္စည်း။) [ကစ္စည်း၊ ဝုတ္တိဇာတာဒိန မိမိယာ စ-သုတ်၌ “ပဏ္ဍိတဇာတိယာ+ဇာတော” ဟု ရှိ၏။]

၃။ တနည်း။ ။ ပဏ္ဍိတော (ပညာရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော) +ဇာတိ (သဘော။) ယဿာတိ ပဏ္ဍိတဇာတိယော၊ [သမာသန္တ (က) ပစ္စည်းသက်၍ က-ကို ယ-ပြု။ ပဏ္ဍိတော-၌ ဘာဝပုဓာန ဘာဝလောပ-ကြံပါ။]

(ဤ အိမ်သစ် ဤ ရပ်ကွက်သစ်၌။) သညတေ။ စောင့်စည်းအပ်သော ကိုယ် နှုတ် စိတ် ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့် စောင့် စည်းကုန်သော။ မြဟ္မစာရယော။ မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်လှေ့ ရှိကုန်သော။ သီလဝန္တေ၊ သီလရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို။ ဘောဇေတွာ၊ ရှေးဦးစွာ ဆွမ်းဘုဦးပေးစေပြီး၍။ (ဆွမ်းကပ်ပြီး၍။) [အာဒိသေ- ချိ စပ်။]

(၂) တတ္ထ၊ ထိုအရပ်၌။ (ထိုမြို့သစ် အိမ်သစ် ရပ်ကွက်သစ်၌။) ယာ ဒေဝတာ၊ အကြင် နတ်တို့သည်။ အာသို၊ ရှိကြကုန်ပြီ။ တာသံ၊ ထိုနတ်တို့အား။ ဒက္ခိဏံ၊ မိမိပြုအပ်သော အလှူကို။ အာဒိ သေ၊ ညွှန်ပြရာ၏။ ဝါ၊ အမျှ ပေးဝေရာ၏။ [အဋ္ဌကထာ၌ ဒေဝ တာ-အရ၊ အိမ်စောင့်နတ်များကိုသာ ဥပလက္ခဏ-နည်းအားဖြင့် ဖွင့်သည်။]

ပူဇိတာ၊ အိမ်ရှင်သည် (အမျှ ပေးဝေသောအားဖြင့်) ပူဇော် အပ်ကုန်သော။ တာ၊ ထို နတ်တို့သည်။ နံ၊ ထို အိမ်ရှင်ကို။ ပူဇ ယန္တိ၊ အတုံ့ပြန်၍ ပူဇော်ကြကုန်၏။ [ဘေးရန်မဖြစ်အောင် စောင့် ရှောက်ကြကုန်၏။] မာနိတာ၊ အိမ်ရှင်သည် (ပ သ-မူ ဗလိကမ္မ-ကို ပြုသောအားဖြင့်) မြတ်နိုးအပ်ကုန်သော။ တာ၊ တို့သည်။ နံ၊ ကို။ မာနယန္တိ၊ အတုံ့ပြန်၍ မြတ်နိုးကြကုန်၏။ (ဖြစ်ပေါ်နေသော ဘေး ရန်ကို ပယ်ရှားကြကုန်၏။

၁။ သညတေ။ ။သံယဗိယဇတတိ သညတံ။ (စောင့်စည်းအပ်သော ကိုယ် နှုတ် စိတ်။) သံ+ယဗု-ဓာတ်+ကံဟော တ ပစ္စည်း။ သညတံ+ယေသံ+အတ္ထိတိ သည တာ၊ အသမ္ဘိ-အနက်၌ ဇာ-ပစ္စည်း။ [သညတေတိ သမ္ဘဒေဝ သညတေ၊ သုသံ ဝုတ ကာယဝါစာ ဖိတ္တေ။-စိုကာ။] တနည်း-သံယမန္တိ၊ စောင့်စည်းကုန်၏။ ဣတိ သညတာ၊ ကတ္တာ အနက်ဟော တ-ပစ္စည်း။ [ကာယဝါစာမနေဟိ သညတေ။- အဋ္ဌ။] “စက္ခုနာ သံဝရော သာဓု” စသည်၌ကဲ့သို့ ကရိုဏ်းဟု မှတ်ပါ။ ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့် အကုသိုလ်တို့ကို စောင့်စည်းသည်-ဟု ဆိုလိုသည်။

၂။ မြဟ္မစာရယော။ ။မြဟ္မသဒ္ဓါပပဒ+စရ-ဓာတ်+ဣ-ပစ္စည်းဖြင့် မုနိ-ကဲ့သို့ မြဟ္မစာရိ” ဟုဣကာရန္တ-ဖြစ်၍၊ “မြဟ္မစာရယော” ဟု ရှိသည်။ အကျယ်ကို သဒ္ဓနီတိ ပဒမာလာ ၂၅၄-၌ ကြည့်ပါ။ မူလပဏ် အနက်ဇာသုတ္တဋ္ဌ ၁-ဝဂ် ၅-သုတ် ၁၅၇- ၌လည်း ဣကာရန္တဖြင့် ဖွင့်ထား၏။ [မြဟ္မစာရိနော-ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။ ထို အတိုင်း လည်း ဤကာရန္တ-ဖြင့် ရုပ်ရှိနိုင်သည်။]

(၃) တတော၊ ထိုသို့ အိမ်ရှင်က ပူဇော် မြတ်နိုးခြင်းကြောင့်။
 မာတာ၊ အမိသည်။ ဩရသံ၊ ရင်၌ဖြစ်သော။ ပုတ္တံ၊ သားကို။
 (အနုကမ္ပတိ) ဣဝ၊ စီးပွားဖြင့် စောင့်ရှောက်သကဲ့သို့။ (တထာ၊ ထို
 အတူ။) နံ၊ ထို အိမ်ရှင်ကို။ အနုကမ္ပန္တိ၊ စီးပွားဖြင့် စောင့်ရှောက်
 ကြကုန်၏။ ဒေဝတာနုကမ္ပိတော၊ နတ်တို့သည် စောင့်ရှောက်အပ်
 သော။ ပေါသော။ အိမ်ရှင်ယောက်ျားသည်။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။
 ဘဒြာနိ၊ ကောင်းကျိုးချမ်းသာ၊ မဂ်လာတို့ကို။ [“ကောင်းသော
 ကြောင့်ရုံတို့ကို” ဟု ဋီကာ၌ဖွင့်၏။] ပဿတိ၊ တွေ့ရမြင်ရ၏။

အထ၊ ခေါ်။ ဌံ၊ ဘဝဝါ။ သန္နိဓံဝဿကာရေ၊ ကုန်သော။ မဂမေဟာ
 မတ္တာ၊ တို့ကို။ ဣမာဟိ ဂါထာဟိ၊ တို့ဖြင့်။ အနုမောဒိတွာ၊ အဖန်ဖန်
 ဝမ်းမြောက်တော်မူပြီး၍။ (အဖန်ဖန်၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ထို
 အမတ်ကြီးတို့အား တရားဟောတော်မူပြီး၍။) အာသနာ၊ မှ။ ဥဋ္ဌာယ၊
 ၍။ ပုတ္တမိ၊ ပြန်ကြွတော်မူပြီ။
 ပု ၁၅၄။ တေဋ္ဌပခေါ ပန သမယေန၊ ထိုအခါ၌။ (မြတ်စွာ ဘုရား၏
 ပြန်ကြွတော်မူရာ၊ ထိုအခါ၌။) သန္နိဓံဝဿကာရေ၊ ကုန်သော။ မဂမေဟာ
 မတ္တာ၊ တို့သည်။ ဘဂဝန္တံ၊ မြတ်စွာဘုရားသို့။ ပိဋိတော ပိဋိတော၊
 နောက်၌ နောက်၌။ (နောက်က နောက်က။) အနုဗန္ဓာ၊ အစဉ်လိုက်ကုန်
 သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ (ကို၊ အဘယ်သို့ကြ၍၊ လိုက်ကုန်သနည်း။)
 အဇ္ဇ၊ ယနေ့။ သမဏော ဂေါတမော၊ ရဟန်းမြတ်၊ ဂေါတမသည်။ ယေန
 ဒ္ဓါရေန၊ အကြင်တံခါးဖြင့်။ နိက္ခမိဿတိ၊ ထွက်တော်မူလိမ့်မည်။ တံ၊
 ထိုတံခါးသည်။ ဂေါတမဒ္ဓါရံ နာမဂေါတမ-တံခါးမည်သည်။ ဘဝိဿတိ၊

၁။ အနုမောဒိတွာ။ ။တေဟိ တဒါ ပသုတပုညဿ (ထို အမတ်ကြီးတို့သည်
 ထို အချိန်၌ ဖြစ်စေအပ်သော ကောင်းမှုကို) အနုမောဒနဝသေန (အဖန်ဖန် ဝမ်း
 မြောက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) တေသံ ဓမ္မကထံ ကတွာ (ထို အမတ်ကြီးတို့အတွက်
 တရားစကားကိုပြတော်မူ၍)။—ဋီကာ။ ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ အနုမောဒိ၊ အဖန်ဖန် ဝမ်း
 မြောက်တော်မူပြီ။ အနုမောဒိတွာ၊ အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက်တော်မူပြီး၍။ ဤသို့
 ပေးပါ။ အနုမောဒိ၊ အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက် (စေ)ပြီ။ ဟု ကာရိတ်ပစ္စည်း၏ အနက်
 ဖြစ်သော (စေ)မပါပါစေနှင့်။

မှန်၏။ ကောင်းမှုရှင်တို့ ပြုအပ်သော ကောင်းမှုကို မိမိက ဝမ်းမြောက်ခြင်း
 ကြောင့် ဝမ်းမြောက်ကြောင်း စကားကို (တရားစကားကို) ပြုခြင်းသည် “အနုမော
 ဒနာ”မည်၏။ [အနုမောဒနာ၊ အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက်ကြောင်းစကား။] ထိုသို့
 မိမိက ဝမ်းမြောက်၍ ဝမ်းမြောက်ကြောင်းစကားကို ပြောလိုက်လျှင် အလှူရှင်တို့
 လည်း ဝမ်းမြောက်ကြရတော့သည်။

ဖြစ်လိမ့်မည်။ ယေန တိဋ္ဌေန၊ အကြင် ဆိပ်ကမ်းဖြင့်။ ဂင်္ဂါ၊ ဂင်္ဂါမည်သော။
နဒီ၊ မြစ်ကို။ တရိဿတိ၊ ကူးတော်မူလိမ့်မည်။ တံ၊ ထို ဆိပ်ကမ်းသည်။
ဂေါတမတိတ္ထံ နာမ၊ ဂေါတမ-ဆိပ်ကမ်းမည်သည်။ ဘဝိဿတိ၊ လိမ့်မည်။
ဣတိ၊ ဤသို့ကြံ၍ လိုက်ကြကုန်၏။

အထ ခေါ၊ ဌံ၊ ပ။ နိက္ခမိ၊ ထွက်တော်မူပြီ။ ပ။ ဂေါတမဒွါရံ နာမံ၊
သည်။ အဟောသိ၊ ပြီ။ တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ဌံ။ (မြတ်စွာ
ဘုရား၏ ဂင်္ဂါမြစ်သို့ ကြွတော်မူရာ ထိုအခါ၌။) ဂင်္ဂါ၊ ဂင်္ဂါမည်သော။
နဒီ၊ မြစ်သည်။ ပူရာ၊ ရေဖြင့်ပြည့်သည်။ သမတိတ္ထိကာ၊ ကမ်းနှင့် ညီမျှ
သော ရေရှိသည်။ ကာကပေယျာ၊ ကျီးသောက်ထိုက်သော ရေရှိသည်။
(ကမ်း၌တည်သော ကျီးသည် သောက်နိုင်သော ရေရှိသည်။) ဟောတိ။

အပေကစ္စေ၊ အချို့ကုန်သော။ မနုဿာ၊ လူတို့သည်။ အပါရာ၊ ဤ
ဘက်ကမ်းမှ။ ပါရံ၊ ဟိုဘက်ကမ်းသို့။ ဂန္တကာမံ၊ သွားခြင်းငှာ အလို
ရှိကုန်သည်။ (ဟုတွာ။) နာဝံ၊ လှေကို။ ပရိယေသန္တိ၊ ရှာကြကုန်၏။ ပ။
ဥဠုမ္မံ၊ သစ်ဖောင်ကို။ ပရိယေသန္တိ။ ပ။ ကုလ္လံ၊ ကျူးဖောင် ဝါးဖောင်ကို။
ဗန္တန္တိ၊ ဖွဲ့တုပ်ကြကုန်၏။ [ဥဠုမ္မံ ကုလ္လံ-တို့၏ အထူးကို ဋီကာ၌ ကြည့်ပါ။]

အထ ခေါ၊ ပ။ ဗာဟံ သမိဇ္ဈေယျ၊ [ပုဒ်စဉ်နံပါတ် ၆၆-၌ အနက်ရေး
ခဲ့ပြီ။] ဝေမေဝ၊ ဤ အတူပင်။ ဂင်္ဂါယ၊ သော။ နဒိယာ၊ ၎င်း။ ဩရိမ
တိရေ၊ ဤဘက်ကမ်း၌။ အန္တရဟိတော၊ ကွယ်ပျောက်တော် မူသည်။
(ဟုတွာ။) ပါရိမတိရေ၊ ဟိုဘက်ကမ်း၌။ ဘိက္ခုသံသေန သဒ္ဓိံ။ ပစ္စုဠာသိ၊
ရှေးရှု တည်တော်မူပြီ။

ဘဂဝါ၊ သည်။ တေ မနုဿေ၊ တို့ကို။ [သာမည-ကံ။] အပါရာ၊
မှ။ ပါရံ၊ သို့။ ဂန္တကာမေ၊ သွားလိုကုန်သည်ဖြစ်၍။ အပေ ကစ္စေ၊

၁။ ဂေါတမဒွါရံ နာမ။ ။မြတ်စွာဘုရားသည် အန္တယ်အားဖြင့် “ဂေါတမ”ဟု
ထင်ရှားတော်မူ၏။ မြာဟူဏ-တို့က မြတ်စွာဘုရားကို “သမဏော ဂေါတမော-
ရဟန်းမြတ် ဂေါတမ”ဟု ခေါ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား ပြန်ကြွသောအခါ
ထွက်တော်မူရာတံခါးကို “ဂေါတမဒွါရံ”ဟု နာမည်မှည့်ကြသည်။ ဂင်္ဂါမြစ်ကိုကား
ဆိပ်ကမ်းက မြတ်ကူးတော်မူပဲ တံခါးဖြင့် ကူးတော်မူသောကြောင့် “ဂေါတမတိတ္ထံ”
ဟု နာမည်ပေးရတော့ချေ။

မှတ်ချက်။ ။ယခု ခေတ်၌လည်း ထင်ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နာမည်ကိုယူ၍
မြို့ရွာ လမ်း စသည်တို့ကို နာမည်ပေးကြ၏။ ထိုသို့ ပေးခြင်းမှာ အဓိပ္ပာယ် နိုင်ငံ၌
သာသနာတော် မထွန်းပေါ်မီကပင် (သို့မဟုတ်) သာသနာတော် ထွန်းပေါ်ကာစ
ကပင် ဆင်းသက်လာသော အစဉ်အလာဖြစ်သည်။

အချို့သောလူတို့ကို။ နာဝံ၊ လောကီ။ ပရိယေသန္တေ၊ ရှာနေသည် တို့ကို
 လည်းကောင်း။ အပ္ပေကစ္စေ။ပ။ဗန္ဓန္တေ၊ ဖွဲ့တုပ်နေသည်တို့ကိုလည်းကောင်း။
 (ဝိသေသ-ကံ။) အဒ္ဓဿ၊ မြင်တော်မူပြီ။ အထ ခေါ၊ ခွဲ။ (မြင်တော်
 မူရာ ထိုအခါ၌။) ဘဂဝါ၊ သည်။ တေမတ္တံ၊ ဤအကြောင်းကို။ (ပုထုဇဉ်
 လူများက၊ ဂင်္ဂါမြစ်ရေကလေးကိုသော်မှ ကူးဖို့ရန် လေ့ ဖောင်များ ရှာဖွေ
 ချည်တုပ်နေရပုံ၊ ရဟန်းအပေါင်းနှင့်တကွ မိမိက သံသရာတည်းဟူသော မြစ်
 ကြီးကို အရိယာမဂ် တံတားဖြင့် ကူးမြောက်တော်မူပြီးပုံကို။) ဝိဒိတာ၊
 သိ၍။ တာယံ ဝေလ္လာယံ၊ ထိုအချိန်၌။ ဣမံ ဥဒါနံ၊ ဤ ဥဒါနံကို။
 (ပီတိ-အတွက် လေဟန်တက်၍ ပေါ်ထွက်လာသော ဤစကားတော်ကို။)
 ဥဒါနေသိ၊ ကျူးရင်တော်မူပြီ။ (ကိ။) ယေ တရန္တိ။ပ။ မေဓာဝိနော
 ဇနာတိ-ဟူ၍။ (ဥဒါနေသိ။)

ဂါထာအနက်။ ။ယေ၊ အကြင်အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အဏ္ဏဝံ၊
 အစောက်လည်းနက် အပြန်လည်း ကျယ်သော ရေရှိသော။ သရံ၊
 တဏှာ-တည်းဟူသော မြစ်ကို။ ဝါ၊ သံသရာ-တည်းဟူသော မြစ်ကို။
 တရန္တိ၊ ကူးကြကုန်၏။ [သရံ-အရ သံသရာ-တည်းဟူသော မြစ်
 ကိုလည်း ဥဒါနံ အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်တားသည်။] (တေ၊ ထိုအရိယာ
 ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။) သေတံ၊ အရိယာမဂ်တည်းဟူသော တံတားကို။
 ကတာန၊ ပြု၍။ ပလ္လလာနိ၊ ရှံ့ညွှန်တို့ကို။ ဝိသဇ္ဇ၊ စွန့်လွှတ်၍။
 (တရန္တိ။)

ဇနော၊ လူအပေါင်းသည်။ (အပ္ပမတ္တကံ၊ အနည်းငယ်သော
 အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ ဝါ၊ အနည်းငယ်မျှသော။ ဣမံ ဥဒါနံ၊
 ဤ ဂင်္ဂါမြစ်ရေကို။ ဥတ္တရိတုကာမော၊ ကူးမြောက်လိုသည်။ ဟုတုာပိ၊
 ဖြစ်၍လည်း။) ကုလ္လံ၊ ကျူဖောင် ဝါးဖောင်ကို။ ဗန္ဓတိ၊ ဖွဲ့တုပ်
 နေရ၏။ [ကုလ္လံ ဟိ-၌ “ဟိ” ကား နိပါတ်မျှသာ။] မေဓာဝိနော၊
 မဂ္ဂလေးဖြာ ပညာရှိအစစ် ဖြစ်တော်မူကြကုန်သော။ ဇနော၊ ဗုဒ္ဓ
 ဗုဒ္ဓသာဝက-ဖြစ်သူ လူတို့သည်။ (ကုလ္လေန၊ နှင့်။ ဝိနာ ဝေ၊
 ကင်း၍သာလျှင်။) တိဏ္ဏာ၊ သံသရာ ရေအယဉ်ကို လွန်မြောက်တော်
 မူကုန်ပြီ။ ဝါ၊ တဏှာ ရေအယဉ်ကို လွန်မြောက်တော်မူကုန်ပြီ။

ပဌမဘူတဓါဓရာ-ပထမဘူတဓါရတည်း။

အရိယသစ္စကထာ

၁၅၅။ အထ ခေါ၊ ဌ။ပ။အာမန္တေသိ။ (ကိ။) အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ အာယာမ၊ လာ သွားကြစို့။ ယေန၊ ဌ။ ကောဋိဂါမေ၊ ကောဋိရွာသည်။ (အတ္ထိ။) တေန၊ ကောဋိရွာရှိရာ ထိုအရပ်သို့။ ဥပသကံမိဿာမ၊ သွားကြစို့။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဝေ၊ မှန်ပါ။ ဣတိ ခေါ၊ ဤသို့လျှင်။ပ။တဒ' ဝသရိ။ [ပုန်စဉ်နံပါတ် ၁၄၃-၌ အနက် ရေးခဲ့ပြီ။] ဘဂဝါ၊ သည်။ တတြ ကောဋိဂါမေ ထို ကောဋိ-ရွာ၌။ ဝိဟရတိ၊ နေတော်မူ၏။ တတြ၊ ကောဋိရွာဝယ် နေတော်မူရာ ထိုအခါ၌။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဘိက္ခု။ ထိုကို။ အာမန္တေသိ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (ကိ။) 'ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုတို့။ စတုန္တံ၊ လေးပါးကုန်သော။ အရိယသစ္စာနံ၊ အရိယသစ္စာတို့ကို။ (အရိယာ၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော သစ္စာတို့ကို။) အနန္တ ဗောဓာ၊ 'လျော်စွာ မသိခြင်းကြောင့်။ [အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်လျော်စွာ မသိခြင်းကြောင့်-ဟူလို။] အပ္ပဋ္ဌိဝေဓာ၊ ထိုးထွင်း၍ မသိခြင်းကြောင့်။ [မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ မသိခြင်းကြောင့်-ဟူလို။] မမဉ္ဇေဝ၊ ငါဘုရားသည်လည်းကောင်း။ တုမ္မာကဉ္စ၊ သင်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဝေ၊ ဤသို့။ (သို့ကလောက်။) ဒီဃံ၊ ရှည်လျားလှစွာသော။ ဣမံ အဗ္ဗါနံ၊ ဤ သံသရာခရီးကို။ သန္တာဝိတံ၊ အဆက်မပြတ် ပြေးသွား

၁။ အရိယသစ္စာနံ။ ။အရိယဘာဝကရာနံ သစ္စာနံ။- အဋ္ဌကထာ။ မိမိဟူသော သစ္စာလေးပါးကို ထိုထွင်း၍ သိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အရိယာဖြစ်အောင် ပြုတတ်သော သစ္စာများ-ဟူလို။ အရိယာဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော တရားကိုပင် "အရိယာအဖြစ်ကို ပြုတတ်" ဟု ကတ္တားအဖြစ်ဖြင့် ဆိုထားသည်။ [ဝိနယ-သာရတ္ထ၊ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တန-သုတ်၌မူ "အရိယသစ္စ-အရိယာတို့သည် ထိုးထွင်း၍ သိထိုက်သောတရား" စသည်ဖြင့် ဖွင့်သေး၏။]

၂။ သန္တာဝိတ သံသရိတ။ ။ဘဝ-တမျိုးမှ ဘဝ-တမျိုးသို့ ပဋိသန္ဓေ-နေသော အားဖြင့် ပြေးသွားနေရခြင်းသည် "သန္တာဝိတ"။ [သံ-အဆက်မပြတ်+ဝာဝိတ-ပြေးသွားရခြင်း။] ထိုသို့ သွားနေရာဝယ် တကြိမ်တခါစီ မဟုတ် ဘဝများစွာ၌ ထပ်ကာ ထပ်ကာ တပြောင်းပြန်ပြန် ကျင်လည်နေရခြင်းသည် "သံသရိတ"။ [သံ-အဆက်မပြတ်+သရိတ-ဖြစ်ခြင်း။]

၃။ ဝဋ်ဉ္စိကျင်လည်ခြင်း၏အကြောင်း။ ။ "မဂ်ဉာဏ်"ဖြင့် သိခြင်းဟူသော မဋ္ဌိဝေဓ-သည် "ဝိပဿနာဉာဏ်"ဖြင့် သိခြင်းဟူသော အနုဗောဓ-ရှေ့သွားရှိ၍ အနုဗောဓ-နှင့် ကင်း၍မဖြစ်နိုင်။ အချို့ သောအနုဗောဓ-သည်လည်း ပဋိဝေဓ-နှင့် ဆက်သွယ်နေ၏။ ထိုဉာဏ်နှစ်ပါး မိမိသန္တာန်၌ မဖြစ်ပွားခြင်းသည် "ဝဋ်ဉ္စိကျင်လည်ခြင်း၏ အကြောင်း" ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် "အနုဗောဓာ။ပ။ တုမ္မာကဉ္စ' ဟောတော်မူသည်။

အပ်ခဲ့လှလေပြီ။ သံသရိတံ၊ တပြောင်းပြန်ပြန် ကျင်လည်အပ်ခဲ့လှလေပြီ။
(တနည်း။) မမဇ္ဇေဝ၊ ဇာလည်းကောင်း။ တုမာကဉ္စ၊ တံဇာလည်းကောင်း။
ဝေ၊ သို့။ ဒီဗံ။ ဣမံ အဒ္ဓါနံ၊ ကိ။ သိန္ဓာဝိတံ၊ အဆက်မပြတ် ပြေးသွား
ခဲ့ရခြင်းသည်။ သံသရိတံ၊ တပြောင်းပြန်ပြန် ကျင်လည်ခဲ့ရခြင်းသည်။
(အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြီ။)

ကတမေသံ စတုန္နံ၊ အဘယ်၊ လေးပါးတို့ကိုနည်း။ (တနည်း) ကတမေသံ၊
အဘယ် မည်ကုန်သော။ စတုန္နံ၊ ကုန်သော။ အရိယသစ္စာနံ၊ တို့ကို။ အနု
နုဗောဓာ၊ ကြောင့်။ ပ။ မမဇ္ဇေဝ၊ သည်လည်းကောင်း။ ပ။ သံသရိတံ၊
တပြောင်းပြန်ပြန် ကျင်လည်အပ်ခဲ့လေသနည်း။ (တနည်း) မမဇ္ဇေဝ၊ ဇာ
လည်းကောင်း။ ပ။ သံသရိတံ၊ ကျင်လည်ရခြင်းသည်။ (အဟောသိ၊ ဖြစ်ခဲ့
သနည်း။) [ဤသို့လည်း အကျယ်ပေးနိုင်၏။] ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဒုက္ခဿ၊
ဒုက္ခဖြစ်သော။ အရိယသစ္စဿ၊ ကိ။ အနု နုဗောဓာ၊ ကြောင့်။ ပ။ ဒုက္ခ
သမုဒယဿ၊ ဒုက္ခသမုဒယဖြစ်သော။ (ကြွင်းသော အကြောင်းနှင့် မေင်း
မိသတ်သော် ဒုက္ခ၏ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်သော။) အရိယသစ္စဿ၊ ပ။
ဒုက္ခနိရောဓဿ၊ သော။ (ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာဖြစ်သော။) အရိယသစ္စဿ၊
ကို။ ပ။ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ၊ ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ အာရုံပြုသော
အားဖြင့် သွားတတ်သော။ ပဋိပဒါယ၊ အကျင့်ဖြစ်သော။ အရိယသစ္စဿ၊
ကို။ ပ။ [ရှေးအတိုင်းပေးပါ။]

ဘိက္ခဝေ။ ဒုက္ခံ၊ သော။ တယိဒံ (တံ၊ ဣဒံ) အရိယသစ္စံ၊ ကိ။ အနု
နုဗ္ဓံ၊ လျော်စွာသိတော်မူအပ်ပြီ။ ပဋိဝိဒ္ဓံ၊ ထိုးထွင်း၍သိတော်မူအပ်ပြီ။ ပ။
ဘဝတဏှာ၊ ဘဝ၌ တပ်မက်တတ်သောတဏှာကို။ ဥစ္ဆိန္နာ၊ ဖြတ်အပ်ပြီ။
ဘဝနေတ္ထိ၊ ဘဝသို့ဆွဲဆောင်ကြောင်း တဏှာတည်းဟူသော ကြီးသည်။
ခိဏာ၊ ကုန်ပြီ။ ဒါနိ၊ ဤ။ ပုနဗ္ဗဝေါ၊ နောက်ထပ်ဘဝသည်။ (ဘဝအသစ်
သည်။) နတ္ထိ၊ မရှိတော့။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဘဝဝါသည်။ ဣဒံ၊ ဤစကားတော်ကို။ (စတုန္နံ၊ ဘိက္ခဝေ အရိယ
သစ္စာနံ-စသော စကားတော်ကို။ အဝေါ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ သုဂတော၊

၁။ 'ဘဝနေတ္ထိ' ။ လက်၌ကြီးရှိသော ယောက်ျားတယောက်သည် ထိုကြီးရှည်ဖြင့်
ငှက်ကိုချည်နှောင်လျက် သွားလိုရာအရပ်တပါးသို့ ယူဆောင်၍ သွားသကဲ့သို့၊ အဘိ
သင်္ခါရမည်သော 'ကံ' ကလည်း တဏှာ-တည်းဟူသောကြီးဖြင့် သတ္တဝါတည်းဟူ
သော ခန္ဓာအစဉ်ကို ဖွဲ့လျက် - ဘဝတပါးသို့ ဆောင်သွားသည်။ [ဘဝ+နေတ္ထိ=ဘဝ
သို့+ဆောင်ကြောင်းကြီး။]

ကောင်းသောစကားကို မိန့်တော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ ဝတ္တာန၊ မိန့်တော်မူပြီး၍။ အထ၊ ထိုမှ နောက်၌။ အပရံ၊ တမျိုးသော။ တေ၊ ဤစကားကို။ (နောက်၌ လာမည့် ဂါထာစကားကို။) သတ္တာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ အဝေါ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (ကို။) စတုန္ဒံ။ ပ။ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဗဝေါတိ-ဟူ၍။ (အဝေါ။)

ဂါထာအနက်။ ။(၁)စတုန္ဒံ၊ ကုန်သော။ အရိယံ၊ သစ္စာနံ၊ တို့ကို။ ယထာဘူတံ၊ အကြင်ကြင် ထင်ရှားဖြစ်သည့်အတိုင်း။ ဝါ၊ မဖောက် မပြန် ဟုတ်မှန်စွာ။ အဒဿနာ၊ မသိ မမြင်ခြင်းကြောင့်။ တာသု တာသေဝ ဇာတိသု၊ ထိုထို ဘဝတို့၌ပင်။ ဒိသံ၊ သော။ အဗ္ဗါနံ၊ သံ သရာခရီးကို။ သံသိတံ၊ ကျင်လည်အပ်ခဲ့လှလေပြီ။ [သံ ပုဗ္ဗ+ သိဇာတ်+ ဂတိ-အနက်ဟော။ သံသရနှင့် အနက်တူသည်။]

(၂) တာနိ၊ ထိုသို့ သဘောရှိကုန်သော။ တောနိ၊ ဤအရိယ သစ္စာတို့ကို။ ဒိဋ္ဌာနိ၊ ဉာဏ်ဖြင့် ထင်ထင်။ "မြင်အပ် ကုန်ပြီ။" ဘဝနေတ္ထိ၊ ကို။ သမ္မဟတာ၊ ကောင်းစွာ ပယ်နှုတ်အပ်ပြီ။ ဒုက္ခဿ၊ တေဘူမက ဝဋ်ဒုက္ခ၏။ မူလံ၊ တဏှာ-တည်းဟူသော အမြစ်အရင်းကို။ ဥစ္ဆိန္နံ၊ အရိယမဂ်ခံဘိ လက်နက်မြတ်ဖြင့် ဖြတ်အပ်ပြီ။ ဒါနိ၊ ဌံ။ ပုနဗ္ဗဝေါ၊ နောက်ထပ်ဘဝသည်။ ဝါ၊ ဘဝ အသစ်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိတော့။

ဘဂဝါ၊ သည်။ တတြ ပိ ကောဋ္ဌိဂါမေ၊ ဌိလည်း။ ပ။ အဝိဇ္ဇာ သဝါတိ၊ [ပုဒ်စဉ်နံပါတ် ၁၄၂-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

အနာဝတ္တိဓမ္မ သမ္ပောဒိပရာယက

၁၅၆။ အထ ခေါ။ ပ။ တဒဝသရံ။ [ပုဒ်စဉ်နံပါတ် ၁၄၃-၌ အနက် ရေးခဲ့ပြီ။ "နာတိကာ၊ နာတိကာ-ရွာသည်" ဟု ဆိုပါ။] ဘဂဝါ၊ သည်။ တတြ နာတိကေ၊ ထို နာတိကာရွာ-၌။ ဂိဉ္ဇကာဝသထေ၊ အုတ်တို့ဖြင့် ပြုအပ် သောကျောင်း၌။ ဝါ၊ အုတ်တိုက်ကျောင်း၌။ ဝိဟရတိ။

အထ ခေါ။ ဌံ။ (မြတ်စွာဘုရား၏ နာတိကာ-ရွာ အုတ်တိုက်ကျောင်း ဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအခါ၌။) အာယသွာ၊ အာနန္ဒော။ ပ။ အဝေါ။

၁။ တတြ သဒံ။ ။ ပါဠိတော်စာအုပ်များ၌ "တတြ ပိ သဒံ ဘဂဝါ နာတိ ကေ" ဟု ပိ-သဒ္ဓါ၊ တွေ့ရ၏။ ထိုပိ-သဒ္ဓါ၊ ပိုနေသည်။ ဤဝါကျမျိုး ဤစာသွားမျိုး၌ ထိုသို့ ပိ-သဒ္ဓါ၊ ပါလေ့မရှိပါ။ ရှေးနိဿယ-၌လည်း မပါ။ ပ။

လျှောက်ပြီ။(ကိံ။) ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ သာဠောနာမ၊ သာဠော-မည်
သော။ ဘိက္ခု၊ သည်။ နာတိကော၊ ခွံ။ ကာလက်တော၊ သေခြင်းကိုပြုပါ
ပြီ။ ဝါ၊ ပြုအပ်ပြီးသော သေခြင်းရှိပါပြီ။(သေပါပြီ။)တဿ၊ ထိုရဟန်း၏။
ဂတိံ၊ ဉာဏဂတိသည်။ ဝါ၊ သောတာပတ္တိ-မဂ်ဉာဏ်စသော ဉာဏ်၏အဖြစ်
သည်။ ကာ၊ အဘယ်ပါနည်း။ အဘိသမ္ပရာယော၊ ဉာဏ်နှင့်တကွဖြစ်သော
ရှေးရှုကောင်းစွာ အလွန်ရောက်ထိုက်သော ဘဝသည်။ ကော၊ နည်း။

ဘန္တေ။ နန္ဒာ -နာမ၊ နန္ဒာ-မည်သော။ ဘိက္ခုနီ၊ ဘိက္ခုနီသည်။ပ။
သုဒတ္ထော နာမ၊ သုဒတ္ထ-မည်သော။ ဥပါသကော၊ ဥပါသကာသည်။ပ။
သုဇာတာ နာမ၊ သုဇာတာ-မည်သော။ ဥပါသိကာ၊ သည်။ပ။[နောက်၌
ဤနည်းအတိုင်း ပေးပါ။]။ပ။အဘိသမ္ပရာယော၊ သည်။ကော၊နည်း။ ဣတိ၊
ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

၁၅၅။ အာနန္ဒ သာဠော။ ဘိက္ခု၊ သည်။ အာသဝါနံ။ပ။ဥပသမ္ပဇ္ဇေ။
ဝိဟာသိ၊ နေပြီ။ [မဟာနိဒါနသုတ်အဆုံး ပုဒ်စဉ်နိပါတ် ၁၃၀-၌ အနက်
ရေးခဲ့ပြီ။]

အာနန္ဒ။ နန္ဒာ၊ သော။ ဘိက္ခုနီ၊ သည်။ -ဂန္ဓံ၊ ငါးပါးကုန်သော။
ဩရမ္ဘာဂိယာနံ၊ အောက်ကာမဘုံသို့ ကပ်ရောက်တတ်ကုန်သော။ ဝါ။

၁။ ဂတိ။ ။ “ဂတိ” ဟူသည် ဉာဏ်၏ဖြစ်ခြင်းဟူသော ဉာဏ်အဆင့်အတန်း
တည်း။ “ဤ သူသည် သောတာပန်တည်း။ ဤသူသည် သကဒါဂါမ်တည်း” စသည်
ဖြင့် ထိုထိုဉာဏ်ကို ရုပ်ကို နောက်၌ မိန့်တော်မူလိမ့်မည်။

၂။ အဘိသမ္ပရာယော။ ။ [အဘိ၊ ရှေးရှု+သံ၊ကောင်းစွာ+ပရ၊ အလွန်+အယ၊
ရောက်ထိုက်သော ဘဝ။] ရှေးရှု ကောင်းစွာ (သေသေချာချာ) ရောက်ရမည်ဖြစ်သော
ဉာဏ်နှင့်တကွဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေ နေသောအားဖြင့် နောက်ဘဝ၌ ဖြစ်ခြင်းတည်း။
ဤ အဘိသမ္ပရာယံ-ကို ရည်ရွယ်၍ “နိယတော သမ္မောမိပရာယကော” စသည်ဖြင့်
လည်းကောင်း၊ “သကိဒေဝ ဣမံ လောကံ အာဂန္ဓာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿတိ” စသည်ဖြင့်
လည်းကောင်း မိန့်တော်မူလိမ့်မည်။ [အဘိသမ္ပရာယောတိ။ပ။ဉာဏသဟိတော၊ ပစ္စ
ဘာဝေါ။ နောက်ဘဝ၌ ဖြစ်ခြင်း။-သာရတ္ထ-၃၊ နာဒိ၃၄၀။]

၃။ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ ။ ။ “ဩရံ” ဟူသည် ကာမဘုံတည်း။ ဘန္တေတိ ဉာဂိ
ယာနိ။ [ဘဇဇာတ်+ဏျ ပစ္စည်း-ကတ္တားဟော။] ဩရံ+ဘာဂိယာနိ ဩရမ္ဘာဂိယာနိ၊
အောက်ကာမဘုံသို့ ကပ်ရောက်တတ်သော သံယောဇဉ်တို့။ “ကပ်ရောက်” ဟူသည်
ကာမဘုံသို့ ပဋိသန္ဓေ-နေဖို့ရန်အကြောင်းဖြစ်ခြင်းတည်း။ ဤ ဩရမ္ဘာဂိယ-သံယော
ဇဉ်မကင်းသေးသူများ ကာမဘုံ၌ ဖြစ်ကြရသည်။

က။ တနည်း။ ။ ဩရံ+ဘာဂေါ၊ ဩရမ္ဘာဂေါ။ အောက်ဖြစ်သောအဖို့။ ဝါ၊
အောက်အဖို့ဖြစ်သော ကာမဘုံ။ ဩရမ္ဘာဂဿ+ဟိတာနိ ဩရမ္ဘာဂိယာနိ၊ ကာမဘုံ

ကာမဘုံဟူသော အောက်အဖို့၏ အစီးအပွားဖြစ်ကုန်သော။ သံယောဇနာနံ၊ သံယောဇဉ်တို့၏။ ပရိက္ခယာ၊ ကုန်ခြင်းကြောင့်။ ဩပပါတိကာ၊ ဥပပါတ်

ဟူသော အောက်အဖို့၏ အစီးအပွားဖြစ်သော သံယောဇဉ်တို့။ [တဒဿ ဌာန ဓိယော စ-၌ စ-သဒ္ဓါဖြင့် ဟိတ-အနက်ဝယ် ဣယ-ပစ္စည်းသက်ပါ။] “အစီးအပွား ဖြစ်”ဟူသည် အောက် ကာမဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ-နေဖို့ရာအကြောင်း ဖြစ်ခြင်းပင်တည်း။

၁။ တနည်း။ ။ဩရံ-အရ အောက်မဂ်သုံးပါးကို ယူပါ။ ဩရံ+ပဟာတဗ္ဗော- ဘာဂေါ ဩရုန္တဂေါ၊ အောက်မဂ် သုံးပါးဖြင့် ပယ်ထိုက်သော အဖို့။ ဩရုန္တဂေါ ယေသံ+အတ္ထိတိ ဩရုန္တဂိယာနိ၊ အောက်မဂ်သုံးပါးဖြင့် ပယ်ထိုက်သော အဖို့ရှိ သော သံယောဇဉ်တို့။ ဝါ၊ အောက်မဂ်သုံးပါး ပယ်ဖို့ဖြစ်သော သံယောဇဉ်တို့။ [ဩရန္တိ လဒ္ဓနာမေဟိ ဝါ-တိတိ မဂ္ဂေဟိ ပဟာတဗ္ဗာနိတိဝိ ဩရုန္တဂိယာနိ- ဟူသော အဋ္ဌကထာကို ကြည့်၍ ဤသို့ ဝိဂ္ဂဟ-ပြပါသည်။]

၂။ တနည်း။ ။ဘဒ္ဒိတဗ္ဗာနိတိ ဘဒ္ဒိယာနိ။ [ဘဒ္ဒိ-ဇာတ်+အနိယပစ္စည်း၊ နိ-၌ ရဿပြု။] ဩရံ၊ အောက်မဂ်သုံးပါးဖြင့်+ဘဒ္ဒိယာနိ၊ ဖျက်ဆီးထိုက်သော သံယောဇဉ် တို့သည်။ ဩရုန္တဂိယာနိ၊ ဩရုန္တဂိယ-တို့မည်၏။ [ဩရံ-သည် နိပါတ်ဖြစ်၍ တတိ ယာဝိဘတ်ချေပါ။] ဤစကားအရ “ဩရုန္တဂိယ”ဟု ဆိုလိုလျက် (ဘ)၌ (အ)ကို အာ-ပြု၊ (ဦ)၌ (ဥ)ကိုချေ၊ (ဇ)ကို (ဂ) ပြု၍ “ဩရုန္တဂိယာနိ”ဟု ပြီး သည်။ [ဩရုန္တဂိယာနိ ဝါ ဩရုန္တဂိယာနိ ဝုတ္တာနိ နိရုတ္တိနယေန-ဇီကာ]

သံ။ ကာမဘုံ၏ အစီးအပွားဖြစ်ပုံ။ ။ကာမစန္ဒန္တ၊ ဗျာပါဒ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ ဝိဝိ ကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသ-အားဖြင့် ဩရုန္တဂိယ-သံယောဇဉ် ၅-ပါးရှိ၏။ ထို တွင် ကာမစန္ဒန္တ-နှင့် ဗျာပါဒတို့သည် ရူပ အရူပ-ဈာန် သမာပတ်ဖြင့် မပယ်ခွါအပ် သေးလျှင် (သို့မဟုတ်) မဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့၊ မပယ်အပ်သေးလျှင် အထက်အဖို့ ဖြစ် သော ရူပ အရူပ-ဘုံသို့ သွားခွင့်ဖြစ်ခွင့်မပေးကြ။

၃။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ-စသော သုံးပါးတို့ကား ရူပဘုံ၌ ရောက်နေသူကိုသော်မှလည်း ဆောင်ယူ၍ ဤ ကာမဘုံသို့ ဖြစ်စေကြကုန်၏။ အချုပ်မှာ-ဤ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ- မကင်းသေးသော ဝိတုဇဉ်သည် မြဟ်ဘုံသို့ ရောက်နေသော်လည်း ကာမဘုံသို့သာ ပြန်လာရမည်-ဟူလို၍ ဤသို့လျှင် ဤ သံယောဇဉ် ငါးပါးသည် ကာမဘုံ၌ ဖြစ်ဖို့ရာ အစီးအပွား (အကြောင်း) ဖြစ်ကြသည်။

၄။ ဩပပါတိကော။ ။ဩပပါတိကောတိ ဥပပါတိကယောနိကော၊ (ဥပပါတ် ပဋိသန္ဓေရှိ၏။) ဥပ ပတနေ သာဓုကာရီ (ခုန်လွှားကျရောက်ခြင်းကဲ့သို့ ခန္ဓာကိုယ် အထင်အရှားဖြစ်ခြင်း၌ ကောင်းစွာပြုလေ့ရှိ၏။) သေသယောနိပဋိက္ခေပဝစနံ မေတံ၊ (ဩပပါတိက-ဟူသော ဤ သဒ္ဓါသည် ကြွင်းသောယောနိ-ကို ပယ်ကြောင်းစကား တည်း။) တေန ဂစ္ဆိဝါသဒုက္ခာတာဝံ မာဟံ၊ (ထို ဩပပါတိကော-ပုဒ်ဖြင့် အဓိ ဝမ်း၌ နေရခြင်းဆင်းရဲ မရှိခြင်းကို ဟောတော်မူသည်။) -တိကင်္ဂုတ္တရ-စို၊ ဒုတိယပဏ်၊ ၄-ဝဂ်၊ ၆-သုတ်။

ပဋိသန္ဓေ ရှိသည်။ ဥပပါတ် ပဋိသန္ဓေ နေသည်။ (ဟုတော့။) ဇာတ္ထံ၊ ထို
ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌။ ပရိနိဗ္ဗာယ်နိ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်၊ စံလေ့ရှိသည်။ တသ္မာ-လောက၊
ထို ဗြဟ္မာ့လောကမှ။ (ထို ဗြဟ္မာ့ဘုံမှ။) အနာဝတ္တိဓမ္မာ၊ ပြန်လှည့်ခြင်း
သဘော မရှိသည်။ (ပြန်လာခြင်းသဘော မရှိသည်။) (ဟောတိ။)

အာနန္ဒ။ သုဒတ္တော၊ သုဒတ္တ-မည်သော။ ဥပါသကော၊ သည်။ တိဏ္ဍံ၊
ကုန်သော။ သံယောဇနာနံ၊ တို့၏။ (သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတ
ပရာမာသ-သံယောဇနတို့၏။) ပရိက္ခယာ၊ ကုန်ခြင်းကြောင့်။ ရာဂဒေါသ
မောဟာနံ၊ ရာဂ ဒေါသ မောဟ-တို့၏။ တနုတ္တာ၊ နည်းပါးကုန်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်။ သကဒါဂါမိ၊ သကဒါဂါမ် သည်။ (ဟုတော့။) သကံ ဒေဝ၊
တကြိမ်သာလျှင်။ ဣမံ လောကံ၊ ဤကမလောက-သို့။ (ကမ-ဘုံသို့။)
အာဂန္တာ၊ ပြန်လာ၍။ (ပဋိသန္ဓေနေသောအားဖြင့်လာ၍။) ဒုက္ခဿ၊ ဝဋ်
ဒုက္ခ၏။ အန္တံ၊ အဆုံးကို။ ကရိယတိ၊ ပြုလိမ့်မည်။

အာနန္ဒ။ သုဇာတာ၊ သော။ ဥပါသိကာ၊ သည်။ တိဏ္ဍံ၊ သံယောဇနာ
နံ၊ ပရိက္ခယာ။ သောတာပန္နာ၊ အရိယာမဂ်သို့ ရောက်သူမ-တည်း။ ဝါ၊
သောတာပန်တည်း။ အဝိနိပါတဓမ္မာ၊ အပါယ်လေးပါးတို့၌ ဖောက်ဖောက်
ပြန်ပြန် ကျခြင်းသဘောမရှိ။ နိယတာ၊ မဂ္ဂဓမ္မနိယာမဖြင့် မြဲ၏။ [နောက်
သို့ ပြန်မဆုတ်တော့ပဲ အထက်မဂ် သုံးပါးသို့သာ ရောက်ခြင်း ရခြင်းအား
ဖြင့် မြဲသည်။] သမ္မောဓိပရာယဏာ၊ အထက်မဂ်သုံးပါး ဟူသော အလွန်
ရောက်ထိုက်သော တရားရှိ၏။ ဝါ၊ အထက်မဂ်သုံးပါးဟူသော လဲလျောင်း
ရာ ရှိ၏။ [ဤ အဋ္ဌကထာအတိုင်း အနက်ပေးပါသည်။ အခြားအဋ္ဌကထာ
ဋီကာတို့၌ နည်းအမျိုးမျိုးဖွင့်သေး၏။]။ပ။

အာနန္ဒ။ ပရောပညာသံ၊ ငါးဆယ် ကျော်သော။ နာတိကော၊ ဦး၊
ကာလကံတာ၊ ပြုအပ်ပြီးသော သေခြင်း ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ သေပြီး
ကုန်သော။ ဥပါသကာ၊ တို့သည်။ ပ။ အနာဝတ္တိ ဓမ္မာ၊ မရှိကုန်။ အာနန္ဒ။
နာတိကော၊ ဦး။ ကာလကံတာ၊ ကုန်သော။ သာမိကာ၊ အပိုအလွန်နှင့်
တကွဖြစ်သော။ နဝတိ၊ ကိုးဆယ်သော။ (တနည်း) သာမိကာ နဝတိ။

၁။ ဤ သကဒါဂါမ်-အပြားကို အဋ္ဌကထာ၌ လေးမျိုး၊ ဋီကာ၌ ငါးမျိုးပြထား
၏။ ထို ကိုးမျိုးကို သဘောတူရာပေါင်းလျှင် သကဒါဂါမ်-ခြောက်မျိုးရှိသည်။ အဋ္ဌ
ကထာနှင့် ဋီကာကို တိုက်ဆိုင်ကြည့်ပါ။

ကိုးဆယ်ကျော်သော။ နာတိကော၊ ဌိ။ ဥပါသကာ၊ တို့သည်။ပ။အာနန္ဒ။
ကာလင်္ကတာ၊ ကုန်သော။ 'သတိရေကာနိ၊ အပိအလွန်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်
သော။ ပဉ္စသတာနိ၊ ငါးရာအတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော။ (တနည်း)သတိ
ရေကာနိ ပဉ္စသတာနိ၊ ငါးရာကျော်ကုန်သော။နာတိကော၊ ဌိ။ ဥပါသကာ၊
တို့သည်။ပ။ သမ္မောဓိပရာယဏာ၊ ကုန်၏။

ဓမ္မာဒါသဓမ္မပရိယာယ

၁၅၈။ အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ မနုဿဘူတော၊ လူဖြစ်၍ ဖြစ်သူသည်။
(လူဖြစ်သူသည်။) ကာလံ၊ သေခြင်းကို။ ဝါ၊ သေချိန်ကို။ ယံ ကရေယျ၊
အကြင် ပြုရာ၏။ ဧတံ၊ ဤ ပြုခြင်းသည်။ (ဤ သူဖြစ်သူ၏ သေခြင်း
သည်။) အနတ္တရိယံ၊ မအံ့ဩထိုက်ပါ။ (မအံ့ဩလောက်ပါ။)တသ္မိံ ယေဝ၊
ထို လူသည်ပင်။ ကာလင်္ကတေ၊ ပြုအပ်ပြီးသော သေခြင်းရှိလတ်သော်။ ဝါ၊
သေလတ်သော်။ တထာဂတံ၊ ငါဘုရားသို့။ ဥပသင်္ကမိတွာ၊ ချဉ်းကပ်၍။ ဧတ
မတ္ထံ၊ ဤ အကြောင်းကို။ (ဤ ဂတိအဘိသမ္မရာယ-ဟူသော အကြောင်းကို။)
(ယံ) ပုစ္ဆိဿထ၊ အကြင် မေးလာကုန်အံ့။ ဝါ၊ အကြင် မေးကြလိမ့်မည်။
အာနန္ဒ။ သော၊ ဤသို့ မေးခြင်းသည်။ တထာဂတဿ၊ ငါဘုရား၏။
ဝိဟေသာ၊ ကိုယ်၏ ပင်ပန်းကြောင်းတည်း။

အာနန္ဒ။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဣဟ၊ ဤ လောက၌။ [အချို့
နေရာ၌ “ဣဟ” ကို “နိပါတ်” ဟုလည်း ဖွင့်၏။ ထိုအလို အနက်
မပေးရ။] ယေန၊ အကြင် မိမိကိုယ်ကို ကြည့်ရှုကြောင်း အရိယာမဂ်
တရားတည်း ဟူသော မှန်နှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံသော။ အရိယ
သာဝကော၊ အရိယာဖြစ်သော သာဝကသည်။ ဝါ၊ အရိယာဖြစ်သော
မြတ်စွာဘုရား၏ သာဝကသည်။ အာကင်္ခမာနော၊ ပြောဆိုလိုလတ်သော်။
(သူတပါးက မေးလျှင်လည်း ပြောဆိုလိုလတ်သော်။) အတ္တနာဝ၊ ကိုယ်တိုင်

၁။ ဝိဟေသာ။ ။ထိုထို သေကြသော သတ္တဝါတို့၏ ဂတိ (ဉာဏ်၏ ဖြစ်ပုံ) နှင့်
အဘိသမ္မရာယ (တမလွန်ဘဝ)ကို ကြည့်ရှု နေရသော ဘုရားရှင်မှာ ကိုယ်၏
ပင်ပန်းမှု ဖြစ်၏။ လာလျှောက်တိုင်း လျှောက်တိုင်း ကြည့်ရှုနေရလျှင် ပင်ပန်းရုံသာ
ရှိမည်။ ထိုသို့ ကြည့်ရှုနေခြင်းဖြင့် ဝေနေယျတို့မှာ တစုံတရာသော အကျိုး မပြီးနိုင်-
ဟူလို။ [မြတ်စွာဘုရားမှာ ဆင်းရဲစေတတ်သော ကိလေသာအားလုံး မရှိသည့်အတွက်
စိတ်တော်၏ ပင်ပန်းမှုကား မဖြစ်ပါ။]

သာလျှင်။ ။ အတ္တနံ၊ မိမိကို။ (ကိုယ်ကိုယ်ကို)၊ ဗျာကရေယျ၊ ပြောဆိုရာ၏။ (ဖြေဆိုရာ၏။) (ကို၊ အဘယ်သို့ ပြောဆိုရာသနည်း။)

(အဟံ၊ ငါသည်။) ခိဏနိရယော၊ ကုန်ပြီးသော ငရဲရှိသည်။ (ငါမှာ ငရဲကုန်ပြီးသည်။) ခိဏတိရစ္ဆာနယောနံ၊ ကုန်ပြီးသော တိရစ္ဆာန်အမျိုးဇာတ်ရှိသည်။ ခိဏပေတ္တိဝိသယော၊ ကုန်ပြီးသော ပြိတ္တာအပေါင်း၏ နေရာရှိသည်။ ခိဏာပါယဒဂ္ဂတိဝိနိပါတော၊ ကုန်ပြီးသော အပါယ် ဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတ်ရှိသည်။ အမှိ၊ ဖြစ်၏။ [ပေတ္တိ-ပုဒ်၏၊ ဝစနတ္ထ-ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာဝိထိမုတ်ပိုင်း အစဉ် ပြထားပြီ ။]

.. အဟံ၊ သည်။ သောတာပန္နော၊ အရိယာမဂ်သို့ ရောက်သူသည်။ ဝါ၊ သောတာပန်သည်။ အဝိနိပါတဓမ္မော၊ အပါယ်လေးပါးတို့၌ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျခြင်းသဘော မရှိသည်။ နိယတော၊ မဂ္ဂ ဓမ္မ နိယာမ-ဖြင့် မြဲသည်။ သမ္မောဓိပရာယဏော၊ အထက်မဂ်သုံးပါး ဟူသော အလွန်ရောက်ထိုက်သော တရားရှိသည်။ (အထက်မဂ်သုံးပါး ဟူသော လဲလျောင်းရာရှိသည်။) အတ္ထိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ (ဗျာကရေယျ၊ ရာ၏။) ဓမ္မာဒါသံနာမ၊ ဓမ္မာဒါသ-မည်သော။ (မိမိကိုယ်ကို ကြည့်ရှုကြောင်း အရိယာမဂ်တရားတည်းဟူသော မှန်မည်သော။) (တံ) ဓမ္မပရိယာယံ၊ ထိုတရားဒေသနာတော်ကို။ ဒေသေသာမိ၊ ဟောတော်မူမည်။ ။

၁။ ဓမ္မာဒါသံ ။ [ဓမ္မ-တရား+အာဒါသ-မှန်။] အာဒိဿတေ အနေနာတိ အာဒါသော၊ မိမိကို ကြည့်ရှုကြောင်း မှန်။ [အာ+ဒိသ-ဓာတ်+ဏ-ပစ္စည်း၊ ဒိ-၌-ကို (အာ) ပြု။] ဓမ္မဘူတော+ အာဒါသော ဓမ္မာဒါသော၊ မိမိကို ကြည့်ရှုကြောင်း တရားတည်းဟူသောမှန်။

ဓမ္မာဒါသအရကောကံ။ ။ သစ္စာလေးပါးတရား၌ ဖုံးထားသော မောဟ-ကိုဖျက်ဆီးပြီးသော အရိယာသာဝက-တို့၏ မိမိကိုယ်ကိုလည်း ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း သိပြီး၍ 'ဟုတ်မှန်သည့် အတိုင်း ပြောနိုင်ကြောင်း ဖြစ်သော အရိယာမဂ်ဉာဏ်သည် (အရိယမဂ် တရားသည်) စင်စစ် ဓမ္မာဒါသ-မည်၏။ ထိုကိုပြုကြောင်း ဖြစ်သော 'တသ္မာ တိဟ အာနန္ဒ၊ ဓမ္မာဒါသံ နာမ ဓမ္မပရိယာယံ ဒေသေသာမိ' စသော သုတ်တော်ကား အကြောင်း (အနက်) ဖြစ်သော အရိယမဂ္ဂ-၏ ဓမ္မာဒါသ-အမည်ကို အကျိုး (သဒ္ဓါ) ဖြစ်သော သုတ်တော်၌ တင်စား၍ ကာရုဏျမစာရ-အားဖြင့် ဓမ္မာဒါသ-မည်သည်။

၃။ မုတ်ချက်။ ။ ဋီကာ၌ "အာဒိယတိ အာလောကီယတိ" ဝယ် "အာဒိယတိ" ဟု တွေ့ရ၏။ ပါဠိဖျက်နေသည်။ အာ+ဒိသဓာတ်သည် အပေက္ခန (ကြည့်ရှုခြင်း) အနတ်ဟော၊ မဟာဝဂ္ဂ သောတာပတ္တိသံယုတ္တ-ဋီကာ (၅၃၁) ၌ "အာဒိဿတိ" ဟု ရှိပါသည်။

၁၅၉။ အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ ယေန၊ နှင့်။ သမန္တာဂတော။ ပ။ ဗျာက
ရေယု။ ဓမ္မာဒါသော၊ မည်သော။ သော - ဓမ္မပရိယာယော၊ ဟူသည်။
ကတမော စ၊ နည်း။

အာနန္ဒ။ ဣဓ၊ ဤ သာသနာတော်၌။ အရိယသာဝကော၊ သည်။
ဗုဒ္ဓေ၊ မြတ်စွာဘုရား၌။ အဝေစ္စ ပဿာဒေန (အဝ+ဣစ္စ+ပသာဒေန)။
ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်၍ ကြည်ညိုခြင်းနှင့်။ သမန္တာဂတော၊ ပြည့်စုံသည်။
ဟောတိ။ (ကိ။) သော ဘဂဝါ၊ ထို မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိ ပိ၊
ဝါသနာနှင့်တကွ တထောင့်ငါးရာ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူသည်၏
အဖြစ်ဟူသော ဤ အကြောင်းကြောင့်လည်း။ အရဟံ၊ အရဟံ-မည်တော်
မူ၏။ သော ဘဂဝါ၊ သည်။ ဣတိပိ၊ မဖောက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင်
အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်း
ကြောင့်လည်း။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ ၏။

သော ဘဂဝါ၊ သည်။ ဣတိ ပိ၊ ဝိဇ္ဇာ-သုံးပါး၊ ဝိဇ္ဇာ-ရှစ်ပါး စရုဏ-
တဆဲ့ငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည်၏ အဖြစ် ဟူသော ဤ အကြောင်း
ကြောင့်လည်း။ ဝိဇ္ဇာစရုဏသမ္ပန္နော၊ ၏။ သော ဘဂဝါ၊ သည်။ ဣတိ
ပိ၊ ကျိုးရှိဟုတ်မှန် သူနာခံလို မနာလိုဟု ထိုနှစ်မျိုးသာ ချိန်ခါချင့်မြော်
ဟောမိန့်တော်မူတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဤ အကြောင်းကြောင့်လည်း။
သုဂတော၊ ၏။ သော ဘဂဝါ၊ သည်။ ဣတိ ပိ၊ သတ္တောကာသ သင်္ခါရ-
ဟု လောကသုံးပုံ အလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူသည်၏ အဖြစ်
ဟူသော ဤ အကြောင်းကြောင့်လည်း။ လောကဝိဒ္ဓါ၊ ၏။

၁။ အဝေစ္စ ပဿာဒေန။ ။ [အဝေစ္စ-၌ အဝပုဗ္ဗ၊ ဣ-ဓာတ်+တွာ-ပစ္စည်း။
ဣ-ဓာတ်သည် ဂတိ-အနက်ဟော။] အဝေစ္စ ယာထာဝတော ဇာနိတွာ (ဘုရား
ရှင်၏ လောကီ လောကုတ္တရာ၊ ဂုဏ်တော်များကို မှန်မှန်ကန်ကန် ဉာဏ်ဖြင့် သိ၍။)
တံ နိဗ္ဗိတ္တဥပ္ပန္နပသာဒေါ (ထို သိခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာ
သော ကြည်ညိုခြင်းသည်။) အဝေစ္စ ပဿာဒေါ (အဝေစ္စ ပဿာဒ-မည်၏။)
[ဉာဏ်ရှေ့သွား၍သော ကြည်ညိုခြင်း။ ဝါ-ဉာဏ်နှင့် ယှဉ်သော သဒ္ဓါတရား-ဟု
ဆိုလိုသည်။]

အမှာ။ ။ ဝိကာ၌ ဝေဂါဓိဂမေန ဥပ္ပန္နပသာဒေါ-မဂ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဖြင့်
ဖြစ်ပေါ်လာသော ကြည်ညိုခြင်း ဟု ဖွင့်၏။ ထိုစကားသည် ခိုင်မြဲသော မလှုပ်မရှား
သော ကြည်ညိုခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ ဖွင့်ခြင်းတည်း။ မှန်၏-မဂ်ရပြီးသော အရိယာ
သာဝက-သည် ဘုရားအပေါ်၌ ယုံမှားမှု မရှိတော့ချေ။ ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း
မိမိ၏သဒ္ဓါကို အခြေခံ၍ ဘုရားဂုဏ်တော်များကို ပွားများဖန် (အာရုံပြုဖန်) များ
လျက် ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်ကြည်ညိုလျှင် အဝေစ္စ ပဿာဒ-ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

သော ဘဂဝါ သည်။ ဣတိ ပိ၊ အတူမရှိ မြတ်သည်ဖြစ်၍ ဆုံးမ
 ထိုက်သော ငှက်ယောက်ျား နတ်ယောက်ျား တိရစ္ဆာန်ယောက်ျား တို့ကို
 ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဤ အကြောင်း
 ကြောင့်လည်း။ အနတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ၊ ၏။ သော ဘဂဝါ သည်။
 ဣတိ ပိ၊ နတ် လူ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ ဆရာဖြစ်တော်မူသည်၏ အဖြစ်
 ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း။ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ၊ သတ္တာ
 ဒေဝမနုဿာနံ-မည်တော်မူ၏။

သော ဘဂဝါ သည်။ ဣတိ ပိ၊ သစ္စာ-လေးပါးကို ကိုယ်တော်တိုင်လည်း
 သိ၊ ဝေနေယျ-တို့ကိုလည်း သိစေတော်မူတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဤ
 အကြောင်းကြောင့်လည်း။ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဗုဒ္ဓ-မည်တော်မူ၏။ သော ဘဂဝါ
 သည်။ ဣတိ ပိ၊ ဣဿရိယ စသည် အပြား ဘုန်းခြောက်ပါး ရှိတော်မူသည်၏
 အဖြစ်ဟူသော ဤ အကြောင်းကြောင့်လည်း။ ဘဂဝါ၊ ဘဂဝါ-မည်တော်
 မူ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ (အဝေစ္စ ပသာဒေန ဃမန္နာဂတော ဟောတိ။)

ဓမ္မော၊ တရား၌။ ပ။ ဟောတိ။ (ကိ။) ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရား
 သည်။ ဓမ္မော၊ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ဓမ္မက္ခန်ဟု ဆယ်တန်သော တရားတော်
 မြတ်ကို။ သွာက္ခာတော၊ ကောင်းစွာဟောတော်မူအပ်၏။ ဓမ္မော၊ မဂ်
 ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ကိုးတန်သော တရားတော်မြတ်သည်။ သန္တိဂ္ဂိကော၊ မိမိကိုယ်
 တိုင် သိမြင်ထိုက် သိမြင်နိုင်၏။ ဓမ္မော၊ သောတာပတ္တိ စသည့်လေးပါး
 မဂ်-တရားသည်။ အကာလိကော၊ အကျိုးပေးရာ ဆိုင်းဝံအပ်သော အခါ
 မရှိ။ ဝါ၊ အကျိုးပေးရာ အခါမင့် အခြားမဲ့ ဖိုလ် အကျိုးကိုလည်း ပေး
 တတ်၏။

ဓမ္မော၊ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ကိုးတန်သော တရားတော်မြတ်သည်။ ဟေိ
 ပဿိကော၊ လိုက်ခဲ့စမ်းပါ ကြည့်စမ်းပါဟု ခေါ်၍ပြခြင်းငှာ ထိုက်တော်မူ၏။
 ဓမ္မော၊ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ကိုးတန်သော တရားတော်မြတ်သည်။ ဩပနေယျိ
 ကော၊ မိမိစိတ်သို့ ကပ်၍ဆောင်ထိုက်၏။ ဓမ္မော၊ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ကိုး
 တန်သော တရားတော်မြတ်ကို။ ဝိညဟိ၊ အရိယာအပေါင်း ပညာရှိသူတော်
 ကောင်းတို့သည်။ ပစ္စတ္တံ၊ မိမိ မိမိ၏ စိတ်၌။ ဝါ၊ ကိုယ်စီကိုယ်စီ။ ဝေဒိ
 တဗ္ဗော၊ သိထိုက် သိနိုင် ခံစားနိုင်၏။ ဣတိ၊ သို့။ (အဝေစ္စ ပသာဒေန
 သမန္နာဂတော၊ ဟောတိ။) [သွာက္ခာတ-စသည်တို့၏အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ်
 ဘာသာဋီကာ ဒုတိယအုပ် သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂ-အခန်း၌ ပြထားပြီ။]

သံဃော၊ အရိယာသံဃာဉ္စ။ပ။ ဟောတိ။ (ကိံ။) ဘဂဝတော၊ ဧ။ သာဝကသံဃော၊ တပည့်ဖြစ်သော အရိယာသံဃာသည်။ သုပ္ပဋိပန္နော၊ ကောင်းမွန်စွာ ကျင့်တော်မူတတ်၏။ ဘဂဝတော၊ ဧ။ သာဝကသံဃော၊ သည်။ ဥပ္ပဋိပန္နော၊ ဖြောင့်မတ်စွာကျင့်တော်မူတတ်၏။ [နောက်နောက် ပုဒ်တို့၌လည်း ဤသို့ “ဘဂဝတော သာဝကသံဃော” ကို ပေးပါ။] ဣယပ္ပဋိပန္နော၊ သိသင့် သိထိုက်သော နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ ကျင့်တော်မူတတ်၏ ။ပ။သာမိစိပ္ပဋိပန္နော၊ လူတို့ ပြုအပ်သော ရှိသေမှုအားလျော်စွာ ကျင့်တော်မူတတ်၏။

စတ္တာရိ၊ မဂ်ဖိုလ်နှစ်ပါး အစုံအားဖြင့် လေးပါးကုန်သော။ ယဒိဒိ ပုရိသယုဂါနိ၊ အကြင် ယောက်ျားအစုံတို့သည်။ အဋ္ဌ၊ အသီးအခြား ခွဲသောအားဖြင့် ရှစ်ပါးကုန်သော။ ပုရိသပုဂ္ဂလာ၊ ယောက်ျားမြတ်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း။ ဘဂဝတော၊ ဧ။ သေ-သေသာ သာဝကသံဃော၊ ဤ တပည့်ဖြစ်သော အရိယာသံဃာသည်။ အာဟုနေယျော၊ အဝေးမှသော်လည်း ယူဆောင်၍ ပေးလှူအပ်သော ပစ္စည်းကို ခံယူထိုက်ပေ၏။ ပါဟုနေယျော၊ အရပ်တပါးမှလာသော ပုညသတ္တိတို့ စီမံအပ်သောပစ္စည်းကို ခံယူထိုက်၏။ ဒက္ခိဏေယျော၊ တမလွန်ဘဝကို ရည်မှန်း၍လှူဒါန်းအပ်သော ပစ္စည်းကို ခံယူတော်မူထိုက်၏။

အာလိကရဏီယော၊ လက်အုပ်ချီမှုကို ပြုထိုက်ရာ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးမှု ပြုခြင်းကို ထိုက်တော်မူ၏။ လောကဿ၊ လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါ အပေါင်း၏။ အနုတ္တရံ၊ အတူမရှိ မြတ်သော။ ပုညက္ခေတ္တံ၊ ကောင်းမှုမျိုး စေတို့၏ စိုက်ပျိုးကြံချရာ လယ်ယာမြေကောင်းပါပေတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ (အဝေစ္စ ပသာဒေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။)

၁။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ။ရှင်ဘုရင်၏ သလေးစပါး စိုက်ပျိုးရာ သလေးခင်းကို “ရညော သာလိခေတ္တံ” ဟု ဆိုအပ်သကဲ့သို့ တလောကလုံး၏ကောင်းမှုမျိုးစေတို့ကို စိုက်ပျိုးရာ (စိုက်ပျိုးသည့်အတိုင်း အသီးအပွင့် အကျိုးများ၏ ဖြစ်ထွန်းရာ) အရိယာ-သံဃာတော်ကိုလည်း “လောကဿ ပုညက္ခေတ္တံ” ဟု ဆိုအပ်သည်။ မှတ်ချက်။ ။အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ-အရ သာဝကသံဃော (အရိယာသံဃာ) ဟူသော ပုလ္လိင်ကို အရကောက်ရပါလျက် “ပုညက္ခေတ္တံ” ဟု နှံပုလ္လိင် ရှိသောကြောင့် ပုညက္ခေတ္တံ-၌ ခေတ္တံ-ကို သဒိသုပစာရ-ပုဒ်ဟု ကြံပါ။ ဥပစာ သဒ္ဓါ-ဟူသမျှ၌ မူလ လိင် ဝုစ် မပျက်စေရ။ ဥပစာ-မကြိပဲ ဥပမာ-တဒ္ဓိတ် ကြံလျှင် ကား “အနုတ္တရော ပုညက္ခေတ္တာ” ဟု သံဃော-နှင့် လိင်တူရလိမ့်မည်။ အဖွင့်များ၌ “ခေတ္တံ ဝိယ ခေတ္တံ” ကိုလည်း သဒိသုပစာရ-ကို ပြသည်ဟု မှတ်ပါ။

အရိယကဇ္ဇေဟိ၊ အရိယာတိသညိ၊ နှစ်သက်အပ်ကုန်သော။ (အရိယာတိ
 နှစ်သက်အပ်သည့်အတွက် ဘဝ-တပါး၌သော်လည်း မစွန့်အပ်ကုန်သော။)
 အခဏ္ဍေဟိ။ ပ။ သမာဓိသံဝတ္တနိကေဟိ။ ကုန်သော။ သီလေဟိ။ တို့နှင့်။
 သမန္နာဂတော ဟေဝတိ။ [အခဏ္ဍ-စသည်တို့၏ အနက်ကို ပုဂံစဉ် ၁၄၃-၌
 ရေးခဲ့ပြီ။]

အာနန္ဒ။ ယေန။ ပ။ ဗျာကရေယျိ။ ဓမ္မာဒါသော၊ မိမိကိုယ်ကို ကြည့်ရှု
 ကြောင်း အရိယမဂ်တရား တည်းဟူသော မှန်ဖြစ်သော။ သော-ဓမ္မပရိယာ
 ယော၊ ဟူသည်။ အယံ ခေါ၊ ဤသည်ပင်တည်း။ (ဤ တရား တရား
 သံဃာ၌ ဣတိဖြင့်သက်ဝင်၍ ကြည်ညိုခြင်း အရိယကန္တု-သီလနှင့် ပြည့်စုံခြင်း
 ပင်တည်း။)

တကြ၊ ဖိ။ ပျိ။ အဝိဇ္ဇာသဝါတိ။ [ပုဂံစဉ် ၁၄၂-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]
 ၁၆၀။ အထ ခေါ။ မ။ -တ ဒ၊ ဝသရိ။ [၁၄၃-ကို နည်းမှီပေးပါ။
 လွယ်ပြီ။] ဘဂဝါ၊ သည်။ တကြ၊ ဝေသာလိယျံ၊ ထို ဝေသာလိ-မြို့၌။
 အမ္မပါလိဝနေဂါ အမ္မပါလိ -၌၏ ဥယျာဉ်၌။ [အမ္မပါလိ - ပြည့်တန်ဆာမ၏
 သရက်ဥယျာဉ်၌-ဟူလို။] ဝိဟရတိ၊ နေတော်မူ၏။ တကြ၊ မြတ်စွာဘုရား၏
 အမ္မပါလိ-ဥယျာဉ်ဝယ် နေတော်မူရာ ထိုအခါ၌။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဘိက္ခု၊
 တို့ကို။ အာမန္တေသိ။ (ကို။)

ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုတို့။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။ သတော၊ မပြတ်မလပ်
 အမှတ်ရသည်။ သမ္ပဇာနော၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသည်။
 (ဟုတော။) ဝိဟရေယျ၊ နေရာ၏။ အယံ၊ ဤ သတိ ပညာဖြင့် နေဖို့ရာ
 ညွှန်ပြခြင်းသည်။ ဝေဝါ၊ အသင့်တို့၏ (အတွက်)။ အမှာကံ၊ ငါတို့၏။
 အနုသာသနီ၊ အဆုံးအမ-တည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ကထဉ္စ၊ အဘယ်အပြား
 အားဖြင့်။ (အဘယ်နည်းဖြင့်။) ဘိက္ခု၊ သည်။ သတော၊ သည်။ ဟောတိ၊ နည်း။

ဘိက္ခဝေ။ ဣဓ၊ ဤ သာသနာတော်၌။ ဘိက္ခု၊ သည်။ ကာယေ၊
 ရူပကာယ-၌။ ဝါ၊ ဆံပင် အစရှိသော ကောဠာသ-၌။ ကာယာနုပဿိ၊
 ကိုယ်ကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်။ အာတာပိ၊ ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာလောင်
 မြှိုက်တတ်သော သမ္ပပုဇာန ဝိရိယ-ရှိသည်။ သမ္ပဇာနော၊ ကောင်းစွာ
 အပြားအားဖြင့် သိသည်။ သတိမာ၊ သတိ-ရှိသည်။ (ဟုတော။) လောကေ၊
 ရူပကာယ-ဟူသော လောက၌။ ဝါ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဟူသော လောက၌။
 အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿ၊ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿ-ကို။ (လောဘ ဒေါသ-ကို။)
 ဝိနေယျ၊ ဝိပယ်ဖျောက်၍။ ဝိဟရတိ၊ နေ၏။ [နောက်ဝါကျများ၌ ဤသို့
 အပြည့်အစုံပေးပါ။]

ဝေဒနာသု၊ ဝေဒနာတို့၌။ ဝေဒနာနုပဿီ၊ ဝေဒနာကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ ရှိသည်။ပ။စိတ္တော၊ ၌။ စိတ္တာနုပဿီ၊ စိတ်ကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်။ပ။ ဓမ္မေသု၊ တရားတို့၌။ ဓမ္မာနုပဿီ၊ တရားကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်။ [ဤပုဒ်၏ အရကောက်ကို သတိပဋ္ဌာန-သုတ်တော်၌ တွေ့ရလိမ့်မည်။]။ပ။ ဝိဟရတိ။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဝေ ခေါ၊ ဤသို့လျှင်။ ဝါ၊ ဤနည်းအား ဖြင့်။ ဘိက္ခု၊ သည်။ သတော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ဘိက္ခဝေ။ ကလ္လု၊ သို့လျှင်။ ဝါ၊ အဘယ်နည်းဖြင့်။ ဘိက္ခု၊ သည်။ သမ္မဇာနော၊ သည်။ ဟောတိ၊ နည်း။ ဘိက္ခဝေ။ ဣဓ၊ ၌။ ဘိက္ခု၊ သည်။ အဘိက္ကန္တေ၊ ရှေ့သို့ သွားခြင်း၌လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ရှေ့ တိုးခြင်း ၌လည်းကောင်း။ ပဋိက္ကန္တေ၊ နောက် ဆုတ်ခြင်း၌လည်းကောင်း။ သမ္မဇာန ကာရီ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ်ဖြင့် ရှေ့သွားမှု နောက်ဆုတ်မှုကို ပြုလေ့ရှိသည်။ ဝါ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတတ် သော ဉာဏ်ကို အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။

အာလောကီတေ၊ ရှေ့ရှိ ကြည့်ခြင်း၌လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ရှေ့ကို ကြည့်ခြင်း၌လည်းကောင်း။ ဝိလောကီတေ၊ ရှေ့ရှုမဟုတ်သော ဘေးစောင်း အရပ်ကို ကြည့်ခြင်း၌လည်းကောင်း။ ဝါ၊ စောင်း၍ ကြည့်ခြင်း၌လည်း ကောင်း။ သမ္မဇာနကာရီ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ်ဖြင့် ရှေ့ရှိကြည့်မှု စောင်း၍ကြည့်မှုကို ပြုလေ့ရှိသည်။ ဝါ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ်ကို အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ ဟောတိ။

သမိဋ္ဌိတေ၊ လက်ခြေတို့ကို ကွေးခြင်း၌လည်းကောင်း။ ပသာရိတေ၊ လက်ခြေတို့ကို ဆန့်တန်းခြင်း၌လည်းကောင်း။ သမ္မဇာနကာရီ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသောဉာဏ်ဖြင့် ကွေးမှု ဆန့်မှုကို ပြုလေ့ရှိသည်။ ဝါ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသောဉာဏ်ကို အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ ဟောတိ။ သံဃာဋီပတ္တစီဝရဓာရဏေ၊ သင်္ကန်းကြီး သပိတ် ကေသီ သင်းပိုင်-သင်္ကန်းတို့ကို ဝတ်ရုံသုံးစွဲခြင်းဟူသော ဆောင်ခြင်း၌။ သမ္မဇာနကာရီ၊ ကောင်းစွာ အပြား အားဖြင့် သိသောဉာဏ်ဖြင့် ဝတ် ရုံ သုံးစွဲမှုကို ပြုလေ့ရှိသည်။ ဝါ၊ သည်။ ဟောတိ။

အသိတေ၊ စားဖွယ်ဟူသမျှကိုစားခြင်း၌လည်းကောင်း။ ပီတေ၊ သောက်ဖွယ် ဟူသမျှကို သောက်ခြင်း၌လည်းကောင်း။ ခါယိတေ၊ ခဲဖွယ်ဟူသမျှကို ခဲခြင်း ၌လည်းကောင်း။ (စားခြင်း၌လည်းကောင်း။) သာယံတေ၊ သာယာဖွယ်

ဟူသမျှကို သာယာခြင်း၌လည်းကောင်း။ ဝါ၊ လျက်ခြင်း၌လည်းကောင်း။
 သမ္မဇာနကာရီ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသောဉာဏ်ဖြင့် စားမှု
 သောက်မှု ခဲမှု သာယာမှုကို ပြုလေ့ရှိသည်။ ဝါ၊ သည်။ ဟောတိ။ ဥစ္စာရ
 ပဿာဝကုမ္မေ၊ ကျင်ကြီးစွန့်မှု ကျင်ငယ်စွန့်မှု၌။ သမ္မဇာနကာရီ၊ ကောင်း
 စွာ အပြားအားဖြင့် သိသောဉာဏ်ဖြင့် ကျင်ကြီးစွန့်မှု ကျင်ငယ်စွန့်မှုကို ပြု
 လေ့ရှိသည်။ ဝါ၊ သည်။ ဟောတိ။

ဂတေ၊ သွားခြင်း၌လည်းကောင်း။ ဌိတေ၊ ရပ်ခြင်း၌လည်းကောင်း။
 နိသိန္နေ၊ ထိုင်ခြင်း၌လည်းကောင်း။ သုတ္တေ၊ အိပ်ခြင်း၌ လည်းကောင်း။
 (အိပ်ခါနီး၌လည်းကောင်း။) ဇာဂရိတေ၊ နိုးခြင်း၌လည်းကောင်း။ ဘာသိ
 တေ၊ ပြောဆိုခြင်း၌လည်းကောင်း။ တုဏှိဘာဝေ၊ ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်ခြင်း၌
 လည်းကောင်း။ (တိတ်တိတ်နေခြင်း၌လည်းကောင်း။) သမ္မဇာနကာရီ၊
 ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသောဉာဏ်ဖြင့် သွားမှု ရပ်မှု ထိုင်မှု အိပ်မှု
 နိုးမှု ပြောဆိုမှု တိတ်တိတ်နေမှုကို ပြုလေ့ရှိသည်။ ဝါ၊ သည်။ ဟောတိ။
 ဘိက္ခဝေ။ ဧဝံ ခေါ၊ လျှင်။ ဝါ၊ ဤနည်းအားဖြင့်။ ဘိက္ခု၊ သည်။
 'သမ္မဇာနော' သည်။ ဟောတိ။ [နိဂုံးကိုပြုတော်မူလျှင် 'သတော ဘိက္ခဝေ'
 စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။ အနက်လွယ်ပြီ။]

အမ္မပါလိဂဏိကာ

၁၆၁။ အမ္မပါလိ၊ အမ္မပါလိ-မည်သော။ ဂဏိကာ၊ ပြည့်တန်ဆာမ
 သည်။ အသောသိ၊ ကြားပြီ။ (ကိ။) ဘုဂဝါ၊ သည်။ ဝေသာလိံ၊
 သို့။ အနုပ္ပတ္တော၊ အစဉ်ကြုံရောက်တော်မူလာသည်။ (ဟုတော။) ဝေသာ
 လိယံ၊ ၌။ ဝါ၊ ၎င်း အနီးဖြစ်သော။ မယျံ၊ ငါ၏။ အမ္မဝနေ၊ သရက်
 ဥယျာဉ်၌။ ဝိဟရတိ ကိရ၊ နေတော်မူသတဲ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြားပြီ။
 အထ ခေါ၊ ၌။ (ကြားရာ ထိုအခါ၌။) အမ္မပါလိ ဂဏိကာ။ပ။ နိသိဒ္ဓိ။
 [ပုန်စဉ် ၁၃၃-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

ကေမန္တံ၊ သင့်တင့်လျော်က်ပတ် တခုသောအရပ်အဖို့၌။ နိသိန္နေ၊ ထိုင်နေ
 ပြီးသော။ အမ္မပါလိ၊ သော။ ဂဏိကံ၊ ကို။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဓမ္မိယာ၊
 တရားရှိသော။ ကထာယ၊ စကားဖြင့်။ သန္တုသေသိ၊ ပစ္စုပ္ပန်သံသရာ စီး
 ပွား နှစ်ဖြာကို ကောင်းစွာရှုမြင်စေတော်မူပြီ။ ဝါ၊ ကောင်းစွာပြုတော်မူ
 ပြီ။ သမာ ဒပေသိ၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို ကောင်းစွာ ယူစေတော်မူပြီ။ ဝါ၊

ကုသိုလ်တရားတို့ကို ကောင်းစွာ ဆောက်တည်စေတော်မူပြီ။ သမုတ္တေဇေသိ၊ ကုသိုလ်တရားတို့၌ ကောင်းစွာ ထက်သန်စေတော်မူပြီ။ သမ္မဟံသေသိ၊ အား တက်သရောရှိပုံ ထင်ရှားရှိသော အခြားဂုဏ်တို့ဖြင့် ကောင်းစွာအပြားအား ဖြင့် ရှင်လန်းစေတော်မူပြီ။

[အမှား။ ။ သန္ဓသေသိ-စသော ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ပါရာဇိက ဝေဠု ကဏ္ဍ အဋ္ဌကထာ-အတိုင်းပေးပါသည်။ ပုဒ်စဉ် ၇၇-၌လည်း မဟာ ပဒါန-သုတ် အဖွင့်အတိုင်း တနည်းပေးခဲ့ပြီ။]

အထ ခေါ်။ ။ (မြတ်စွာဘုရားက တရားဟောတော်မူပြီးရာ ထိုအခါ ။) အမ္မပါလိ၊ သော။ ဂဏိကာ၊ သည်။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရားက။ ဓမ္မိ ယာ၊ သော၊ ကထာယ၊ ဖြင့်။ သန္ဓသိတာ၊ ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ စီးပွား နှစ် ဖြာကို ကောင်းစွာရှုမြင်စေအပ်ပြီးသည်။ ဝါ၊ ပစ္စုပ္ပန်သံသရာ စီးပွားနှစ်ဖြာ ကိုကောင်းစွာပြုအပ်ပြီးသည်။ သမာဒပိတာ၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို ကောင်းစွာ ယူစေအပ်ပြီးသည်။ ဝါ၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို ကောင်းစွာ ဆောက်တည်စေအပ် ပြီးသည်။ သမုတ္တေဇိတာ၊ ကုသိုလ်တရားတို့၌ ကောင်းစွာ ထက်သန်စေအပ်ပြီး သည်။ သမ္မဟံသိတာ၊ အားတက်သရောရှိပုံ ထင်ရှားရှိသော အခြား ဂုဏ်တို့ဖြင့် ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ရှင်လန်းစေအပ်ပြီးသည်။ (ဟုတော့။) ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ တေ။ အဝေါစ။ (ကို။) ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဘဂဝါ၊ သည်။ မေ၊ ။ ။ သွာတနာယ၊ နက်ဖြန်၌ ဖြစ်လတ္တံ့သော ကောင်းမှု ပီတိပါ မောဇ္ဇ-အကျိုးငှာ။ (နက်ဖြန် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးခြင်းငှာ။) ဘတ္တံ၊ ဆွမ်းကို။ ဘိက္ခုသံသေန၊ ရဟန်းအပေါင်းနှင့်။ ယဒ္ဓိံ၊ အတူ။ အဓိဝါသေတု၊ လက် ခံတော်မူပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့လျှောက်ပြီ။ ပ။ ပဒက္ခိဏံ၊ အရိုအသေကို။ ကတော၊ ပြု၍။ ပက္ကမိ၊ ပြန်သွားပြီ။

၁။ အမ္မပါလိဂဏိကာ။ ။ [ဂဏိကာဂိုဏ်း၏ဥစ္စာဖြစ်သူမ။ ဝါ၊ အများဆိုင် အများ ပိုင် အမျိုးသမီး။] အမ္မပါလိ-ဟူသည် သာသနာတော်၌ ထင်ရှားသော ဥပါသိ ကာမ-တယောက်တည်း။ ထို အမ္မပါလိသည် သရက်ပင်ပေါ်၌ ဥပပါတ် ပဋိသန္ဓေ- နေခဲ့သော အမျိုးသမီးဖြစ်သည်။ အရွယ်ရောက်သောအခါ အလွန် လှပ-သူဖြစ်၍ မင်းသားတိုင်းက အလိုရှိနေကြသောကြောင့် တရားရုံး၌ သူရထိုက် ငါရထိုက် ငြင်း ခုံကြရာ ထိုရန် မအေးမည်စိုး၍ တရားသူကြီးတို့က အများနှင့် ဆက်ဆံအောင် ပြည် တန်ဆာမ-ရာထူးဖြင့် မြှောက်စားလိုက်ကြလေသည်။

ထိုကဲ့သို့ ပြည်ကြီး၏ အဆင်တန်ဆာ (ပြည်တန်ဆာမ) အဖြစ်ဖြင့်နေစဉ် ဓိဗ္ဗိသာရ- မင်းသည် ငယ်ရွယ်စဉ်က နောက်ပါ သုံး-လေးယောက်နှင့် အတူ ရုပ်ဖျောက်၍ အမ္မပါလိ-ထံ ရောက်ဖူး၏။ ထိုအကြိမ်၌ပင် ဤယဝန်ရကြောင်းကိုသိ၍ ဖြောသော

ဝေသာလိကာ၊ ဝေသာလိ-မြို့ဟူသော နေရာရှိကုန်သော။ [ဝေသာလိ+
 နိဝါသော ဧတေသန္တိ၊ ဝေသာလိကာ။] ဝါ၊ ဝေသာလိ-မြို့၌ နေကုန်
 သော။ လိစ္ဆဝီ၊ လိစ္ဆဝီ-မင်းတို့သည်။ အသောသံ၊ ကြားကုန်ပြီ။ ပ။ အထ
 ခေါ၊ ခွဲ။ လိစ္ဆဝီ၊ တို့သည်။ ဘဒ္ဒါနိ၊ ဘဒ္ဒါနိ၊ ကောင်းကုန်၊ ကောင်းကုန်
 သော။ ယာနာနိ၊ ယာဉ်တို့ကို။ ယောဇာပေတံ၊ ယဉ်စေ၍။ (မြင်းနှင့်
 ကပ်ယဉ်စေ၍။) ဘဒ္ဒံ၊ ဘဒ္ဒံ၊ သေ။ ယာနံ၊ သို့။ အဘိရုံဟိတံ၊ တက်စီး၍။
 ဘဒ္ဒေဟိ၊ ဘဒ္ဒေဟိ၊ ကုန်သော။ ယာနေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဝေသာလိယံ၊ ဝေသာလိ-
 မြို့မှ။ နိယျံ၊ သူ၊ ထွက်လာကုန်ပြီ။

တကြ၊ ထို လိစ္ဆဝီမင်းတို့တွင်။ ဧကေစူ၊ အချို့ကုန်သော။ လိစ္ဆဝီ၊ လိစ္ဆ
 ဝီ-မင်းတို့သည်။ နိလံ၊ အလုံးစုံညီကုန်သည်။ (အားလုံးညီကုန်သည်။)
 နိလဝဏ္ဏာ၊ ညီသောအဆင်းရှိကုန်သည်။ နိလဝတ္တာ၊ ညီသောအဝတ်ရှိကုန်
 သည်။ နိလာလင်္ကာရာ၊ ညီသော တန်ဆာရှိကုန်သည်။ [ညီသောပတ္တမြား
 ညီသောပန်းတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ထားကုန်သည်။] ဟောန္တိ၊ ကေစူ လိစ္ဆဝီ။
 ပီတာ၊ ရှေ့ကုန်သည်။ ပ။ လောဟိတာ၊ နိကုန်သည်။ ပ။ ဩဓါတာ၊ ဖြူကုန်
 သည်။ ပ။

'အခါ ဗိမ္ဗိသာရ-ကလည်း သူ့ကိုယ်သူ 'ဗိမ္ဗိသာရ-မင်းဖြစ်ကြောင်း' တိုးတိုးတိတ်တိတ်
 နှုတ်ပိတ် လက်ဆောင်ပေးခဲ့၏။

ကိုယ်ဝန်ရင့်၍ မွေးဖွားသောအခါ "ဝိမလကောဏ္ဍည" အမည်ရှိသော သတ္တိ
 သားကို ရ၏။ ထို သတ္တိသားကြီးရင့်သောအခါ ရဟန်းပြု၍ ရဟန္တာ-ဖြစ်သည်။
 အဗ္ဗပါလီ-မယ်တော်လည်း နောင်အခါ သူ့ဥယျာဉ်ဝယ် ကျောင်းတိုက်တည်၍ ဘုရား
 ရှင်အား လှူဒါန်းပြီးနောက် ကျောင်းအမ-ဖြစ်ပြီးမှ ဘိက္ခုနီ-ပြု၍ ရဟန္တာမ-ဖြစ်လေ
 သည်။ (ကျောင်းတိုက်လှူပုံ နောက်၌ တွေ့ရလိမ့်မည်။) [အဗ္ဗပါလီထေရီဝါတာ။]

၁။ လိစ္ဆဝီမင်းများဝတ်ဆင်လာပုံ။ ။ လိစ္ဆဝီမင်းတို့တွင် အချို့သော မင်းတို့သည်
 ညီသော အဆင်းရှိအောင် တကိုယ်လုံးကို ညီသောနံ့သာဖြင့် လိမ်းကျံ၍ ညီသော
 အဝတ်ကို ဝတ်ပြီးလျှင် ညီသောပတ္တမြား ညီသောပန်းတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ထားကြ၏။
 သူတို့၏ ယာဉ်ရထား မြင်း၊ ထိုရထား၏ အဆင်တန်ဆာတို့သည် အညိုချည်းသာဖြစ်
 ကြ၏။ မြင်း၏ နှင်တံသော်မှလည်း အညိုပင်ထည်း။ [ရှေ့သောအဆင်း စသည်တို့
 ၌လည်း နည်းမှီသိပါ။]

၂။ နိလဝဏ္ဏာ။ ။ "ညီသော အဆင်းရှိ" ဟူရာ၌ ထိုမင်းသားတို့၏ ပင်ကို
 အဆင်းသည် ညိုသည်မဟုတ်ပါ။ ညီသော နံ့သာကို လိမ်းကျံထားသောကြောင့်သာ
 ညိုရသည်ဟု အဋ္ဌကထာ၌ မိန့်သည်။ ထိုမင်းတို့၏ ပင်ကို အဆင်းမှာ ရှေ့အဆင်း
 ရှိသတတ်။

အထ ခေါ၊ ဌ။ (ဘုရားရှင်အထံမှ ပြန်လာ၍ လိစ္ဆဝီ-မင်းတို့နှင့်တွေ့ရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ဒဟရာနံ ဒဟရာနံ၊ ငယ်ကုန် ငယ်ကုန်သော။ လိစ္ဆဝီနံ၊ တို့၏။ [အကံ-စသည်၌ စပ်။] အက္ခေန၊ မိမိ၏ ရထားဝင်ရိုးဖြင့်။ အကံ၊ ရထားဝင်ရိုးကို။ စက္ကေန၊ မိမိ၏ ရထားဘီးဖြင့်။ စက္ကံ၊ ရထားဘီးကို။ ယုဂေန၊ မိမိ၏ ရထားထမ်းပိုးဖြင့်။ ယုဂံ၊ ကို။ ပဋိဝဇ္ဇေသိ၊ တဖန် လိမ့်စေပြီ။ ဝါ၊ ပြန်လည်စေပြီ။ ဝါ၊ တိုက်ခတ်ပြီ။ အထ ခေါ၊ ဌ။ပ။ အဝေါစုံ။ (ကံ။) ဇေ အမ္မပါလိ၊ အို...အမ္မပါလိ။ ကံ၊ အဘယံ ကြောင့်။ ဒဟရာနံ ဒဟရာနံ။ပ။ပဋိဝဇ္ဇေသိ၊ ပြန်လည်စေသနည်း။ ဝါ၊ တိုက်ခတ်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။ (မေးကြပြီ။)

အယျပုတ္တာ၊ အရှင်သားတို့။ ဟိ၊ အကြင်ကြောင့်။ မေ၊ ကျွန်တော်မ သည်။ ဘဂဝါ၊ ကို။ သွာတနာယ၊ နက်ဖြန်၌ ဖြစ်လတ္တံ့သော ကောင်းမှု ပီတိ ပါမောဇ္ဇ-အကျိုးငှာ။ (နက်ဖြန် ဘုဉ်းပေးခြင်းငှာ။) ဘတ္တံ၊ ဆွမ်းကို။ ဘိက္ခုသံဃေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ နိမန္တိတော၊ ပင့်ဖိတ်ထားအပ်ပါပြီ။ တထာ၊ ထို့ကြောင့်ပါတည်း။ [ဟိ-သည် ယသွာ-အနက်ဟော။ တထာ-သည် တသွာ-အနက်ဟော။]

တနည်း။ ။အယျပုတ္တာ၊ တို့။ ယေန၊ အကြင်အကြောင်းကြောင့်။ မေ၊ သည်။ပ။နိမန္တိတော၊ အပ်ပြီ။ တထာ ဟိ၊ (တတော ဝေ)၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ ဒဟရာနံ။ပ။ပဋိဝဇ္ဇေမိ၊ ပြန်လည်စေပါ၏။ ဝါ၊ တိုက်ပါ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။ (ဖြေပြီ။) [ဤသို့လည်း တနည်းပေးပါ။]

ဇေ အမ္မပါလိ၊ အို...အမ္မပါလိ။ (အမှာကံ)၊ တို့အား။ ဧတံ ဘတ္တံ၊ ဤဆွမ်းကို။ (ဤ နက်ဖြန်၌ အသင်ဖိတ်ထားအပ်သော ဆွမ်းကို။) သတ သဟဿေန၊ တသိန်းဖြင့်။ ဒေဟိ၊ ပေးပါလော့။ (ရောင်းပါလော့။) ဣတိ၊ ကုန်ပြီ။ အယျပုတ္တာ၊ တို့။ မေ၊ ကျွန်တော်မအား။ သာဟာရံ၊ အခွန်ကို ဆောင်ယူရာ ဇနပုဗ်နှင့် တကွဖြစ်သော။ ဝေသာလိံ၊ ဝေသာလိ- တမြို့လုံးကို။ သစေပိ ဒဿထ၊ အကယ်၍မူလည်း ပေးစေကုန် ဦးတော့။ ဝေံ၊ ဤသို့ ပေးစေကာမူ။ အဟံ၊ သည်။ တံ ဘတ္တံ၊ ကို။ န ဒဿာမိ၊ မပေးနိုင်ပါ။ (မရောင်းနိုင်ပါ။) ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။ [သာဟာရံ-၏

၁။ ပဋိဝဇ္ဇေသိ။ ။ရထားဝင်ရိုးချင်းရထားဘီးချင်း-တိုက်သောအခါ အနည်းငယ် ပြန်လှည့်သွားသောကြောင့် “ပဋိဝဇ္ဇေသိ” ပြန်လည်စေပြီ။” ဟု မိန့်သည်။ အဠကထာ-၌ ပဟရိ၊ တိုက်ပြီ။” ဟု လည်းကောင်း၊ ဝိကာ-၌ “ပဋိစန္ဒေသိ၊ ထိခိုက်ပြီ” ဟုလည်း ကောင်း ဖွင့်ခြင်းမှာ အဓိပ္ပာယ်တည်း။

အဖွင့်ကို ငွီကာ-၌ ကြည့်ပါ။ ‘‘ဇနပုဒ် နယ်ပယ်နှင့် တကွဖြစ်သော ဝေသာလီ-တမြို့လုံး’’ ဟူသည် ဝေသာလီ-မြို့ အပါအဝင် တတိုင်းပြည် လုံးတည်း။]

အထ ခေါ်၊ ၌။ (အမ္မပါလီ-က ပြောဆိုရာ ထိုအခါ၌။) တေ လိစ္ဆဝိ၊ ထို လိစ္ဆဝိ-မင်းသားတို့သည်။ အင်္ဂုလိ၊ လက်ချောင်းကို။ ဖောဇ္ဇေသုံ၊ ခါကြကုန်ပြီ။ (တနည်း) အင်္ဂုလိ၊ ဖောဇ္ဇေသုံ၊ လက်ဖျား ခါကြကုန်ပြီ။ (ကို၊ အဘယ်သို့ ပြော၍ လက်ဖျားခါကုန်သနည်း။) ဘော၊ အမောင်တို့။ အမ္မကာယ၊ မိန်းမသားသည်။ ဝါ၊ မိန်းမသားက။ ဇိဇာ၊ အောင်အပ်ကုန်သည်။ (အနိုင်ယူအပ်ကုန်သည်။) အမှ ဝတ၊ ဖြစ်လေကုန်စွ တကား။ ဘော၊ တို့။ ပ။ အမှ ဝတ၊ စ။ ဣတိ၊ သို့ ပြော၍ လက်ဖျားခါကြကုန်ပြီ။ [ဝိနယ မဟာဝဂ္ဂ၊ ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓက-၌ နောက်ဝါကျဝယ် ‘‘ပရာဇိတမှ ဝတ ဘော အမ္မကာယ’’ ဟု ရှိသည်။]

အထ ခေါ်၊ ၌။ တေ လိစ္ဆဝိ၊ တို့သည်။ ယေန၊ ၌။ အမ္မပါလီဝနံ၊ အမ္မပါလီ-၏ သရက် ဥယျာဉ်သည်။ (အတ္ထိ။) တေန၊ အမ္မပါလီ-၏ သရက်ဥယျာဉ်ရှိရာ ထိုအရပ်သို့။ ပါယံ သု၊ သွားကုန်ပြီ။ ဘဝဝါ၊ သည်။ တေ လိစ္ဆဝိ၊ တို့ကို။ ဒုရတောဝ၊ အဝေး၌ပင်။ (အဝေးကြီးကပင်။) အာဂစ္ဆန္တေ၊ လာနေသည်တို့ကို။ အဒ္ဓသာ၊ မြင်တော်မူပြီ။ ဒိသ္မာန၊ မြင်ခြင်းကြောင့်။ ဘိက္ခု၊ အာမန္တေသိ။ (ကို။)

ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ယေသံ ဘိက္ခုနံ၊ အကြင် ရဟန်းတို့သည်။ [တတိယာ-ဝိဘတ်၏ ကတ္တာ-အနက်၌ ဆဋ္ဌိ-သက်။ မဟာဝါ ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓက-၌ကား ‘‘ယေဟိ ဘိက္ခုဟိ’’ ဟု ရှိ၏။] တာဝတိံ သာ၊ တာဝတိံ သာ-ဘုံ၌ နေကုန်သော။ ဒေဝါ၊ နတ်တို့ကို။ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ၊ ရှေး၌ မမြင်အပ်ကုန်။ ဝါ၊ မမြင်ဖူးကုန်။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ (တေ တုမေ၊ ထို သင်တို့သည်။) [တာဝတိံ သာ-နတ်များကို မမြင်ဖူးသော ထို အသင် ရဟန်းတို့သည်။] လိစ္ဆဝိပရိသံ၊ လိစ္ဆဝိ-ပရိသတ်ကို။ ဩလောကေထ၊ ကြည့်လိုက် ကြကုန်။

၁။ ဖောဇ္ဇေသုံ။ ။ စုရာဒိ ဖုဂ္ဂ-ဓာတ်သည် ဝိရနန (ခါတွက်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏။ ထို-ခါတွက်ခြင်း ဟူသည်လည်း လက်ချောင်းကို လှုပ်စေခြင်း၏-အစွမ်းဖြင့်သာလျှင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဖောဇ္ဇေသုံ-ကို ‘‘အင်္ဂုလိ စာလေသုံ-လက်ချောင်းကို လှုပ်စေကြကုန်ပြီ’’ ဟု အဋ္ဌကထာ-ဖွင့်၏။ မြန်မာတို့က ‘‘လက်ဖျားခါသည်’’ ဟု ခေါ်ကြသည်။ [အမ္မကာယ-၏ အဖွင့်ကို မဟာဝါဘာသာဋီကာ ၄၉၇-၌ ပြထားပြီ။]

ဘိက္ခုဝေ။ လိစ္ဆဝိ ပရိသံ၊ ကိ။ အပယောကေထ၊ လှည့်၍ကြည့်လိုက်ကြ
ကုန်။ ဝါ၊ ထပ်ကာ ထပ်ကာ ကြည့်လိုက်ကြကုန်။ပ။လိစ္ဆဝိ ပရိသံ၊ ကိ။
တာဝတိံသ သဒိသံ၊ တာဝတိံသာ-နတ်ပရိသတ်နှင့် တူသည်ကို။ ဝါ၊
တူအောင်။ ဥပသံဟရထ၊ ကပ်ဆောင်လိုက်ကြကုန်။ (စိတ်ထဲ၌ ကပ်၍
ဆောင်ထားလိုက်ကြကုန်။) [တာဝတိံသာ-ပရိသတ်နှင့် လိစ္ဆဝိ-ပရိသတ်ကို
အတူထား၍ ကြည့်လိုက်ကြကုန်။] ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

အထ ခေါ် တေလိစ္ဆဝိ။ပ။နိသီဒိံ သု။ [ပုဒ်စဉ် နံပါတ် ၇၄-၌ လည်း
ကောင်း၊ ၁၃၃-၌လည်းကောင်း၊ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ကေမန္တိ။ပ။သမ္ပဟံ
သေသိ။ [ပုဒ်စဉ် နံပါတ် ၁၆၁-၌ ရေးခဲ့ပြီ။] အထ ခေါ်၊ ၌။ တေ
လိစ္ဆဝိ၊ တို့သည်။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရားက။ ဓမ္မိယာ။ ကထာယ၊
ဖြင့်။ သန္တသိတာ၊ ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ စီးပွားနှစ်ဖြာကို ကောင်းစွာ ရှုမြင်
စေအပ်ပြီးကုန်သည်။ပ။ (ဟုတော့။)။ပ။ အဝေါစံ။ (ကိ။) [ရှေး အတိုင်း
အကျယ်ဆိုပါ။]။ပ။ ဘိက္ခုသံသေနာတိ။ [လွယ်ပြီ။]

အထ ခေါ်၊ ၌။ (လိစ္ဆဝိ-မင်းတို့က လျှောက်ကြရာ ထိုအခါ၌။)။ပ။
အဝေါစံ။ (ကိ။) လိစ္ဆဝိ၊ လိစ္ဆဝိ-မင်းတို့။ မေ၊ ငါသည်။ သွာတနာယ၊
ငှာ။ အမ္မပါလိယာ၊ သော။ ဂဏိကာယ၊ ၏။ ဘတ္တံ၊ ကိ။ အဓိဝုတ္တံ၊
လက်ခံတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ အထ ခေါ်၊ ၌။ (မြတ်
စွာဘုရားက မိန့်တော်မူရာ ထိုအခါ၌။)။ပ။ အမ္မကာယာတိ။ [ရှေး အတိုင်း
ဆိုပါ။] အထ ခေါ်။ပ။ပက္ခမိံ သု။ [ပုဒ်စဉ် ၁၃၅-၌ အနက် ရေးခဲ့ပြီ။
ကေဝုစံ ဗဟုဝုစံသာ ထူး၏။]

၁၆၂။ အထ ခေါ်။ပ။သကေ၊ မိမိဥစ္စာဖြစ်သော။ (မိမိပိုင်ဖြစ်သော။)
အာရာမေ၊ ၌။ (သရက်ဥယျာဉ်၌။)။ပ။ နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တန္တိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၅၃-၌

၁။ အမှာ။ ။ဤသို့ လိစ္ဆဝိ-ပရိသတ်ကို တာဝတိံသာ နတ်ပရိသတ်နှင့် အတူ
စိတ်ထား၍ သေသေချာချာ ကြည့်ကြည့်ရန် မိန့်တော်မူခြင်းမှာ သံဝေဂ-ရရှိရန် မိန့်
တော်မူခြင်းတည်း။ မှန်၏-နောက် မကြာသောကာလ၌ ဤမျှလောက်ကြီးကျယ်သော
တာဝတိံသာ-နတ် ပရိသတ်ကဲ့သို့ ရှုဖွယ်ကောင်းလှသော လိစ္ဆဝိ-မင်း ပရိသတ်သည်
အဇာတသတ်နှင့် စစ်ဖြစ်၍ အလုံးစုံ ပျက်စီးကြရရှာလိမ့်မည်။ ထိုအခါ သံဝေဂ-
ဖြစ်ဖို့ရန် ဤ ကဲ့သို့ မိန့်တော်မူသည်။ [အဋ္ဌကထာ-၌ အခြား တနည်းလည်း ရှိ
သေး၏။]

မှတ်ချက်။ ။ဤ လိစ္ဆဝိ-မင်းတို့၏ ယာဉ်ရထား မြင်းများနှင့်တကွ အဆင်တူ
ဝတ်စားဆင်ပြင်ပုံကို ထောက်၍ တာဝတိံသာ-နတ်တို့လည်း ဤသို့ ဆင်တူဝတ်ဆင်
လေ့ ရှိပုံကို သိနိုင်ပါသည်။

အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]။ပ။ ဂဏိကာယ၊ ဇာ၊ နိဝေသနံ၊ နေအိမ်သည်။ (အတ္ထိ။)
 ။ပ။ နိသိဒ္ဓိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၅၃-အတိုင်း ပေးပါ။ ကေဝုဇ် ဗဟုသုတ ထူး၏။]
 ။ပ။ အဝေါစ။ (ကိ။) ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ အဟံ၊ တပည့်တော်မ
 သည်။ ဣမံ အာရမံ၊ ဤ အရံကို။ (ဤ သရက်ဥယျာဉ်ကို။) ဗုဒ္ဓပမုဿ၊
 ဘုရားအမှူးရှိသော။ ဘိက္ခုသံသယံ၊ အား။ ဒမ္မံ၊ လှူပါ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့
 လျှောက်ပြီ။ ပ။ ပဋိဂ္ဂဟေသိ၊ လက်ခံတော်မူပြီ။
 အထ ခေါ။ ပ။ သမ္ပဟံသေတော၊ ရှိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၅၃-အတိုင်း အကျယ်
 ဆိုပါ။]။ ပ။ ပက္ကမံ၊ ကြံတော်မူပြီ။ ပ။ တဩပိ-ဝေသာလိယံ၊ ချွဲလည်း။
 အမ္ပပါလိဝနေ၊ ချွဲ။ ဝိဟရန္တော၊ ပ။ အဝိဇ္ဇာသဝါတိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၄၁-၌
 အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

ဝေဠုဝဂါမဝဿပဂမန

၁၆၃။ အထ ခေါ။ ပ။ အာနန္ဒ။ အာယာမ၊ လာ သွားကြစို့။
 ယေန၊ ချွဲ။ ဝေဠုဝဂါမကော၊ ဝေဠုဝ-ရွာငယ်သည်။ (အတ္ထိ။) တေန၊
 ဝေဠုဝ-ရွာငယ်ရှိရာ ထို အရပ်သို့။ ဥပသကမိဿာမ၊ သွားကြစို့။ ဣတိ၊
 ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ဘန္တေ၊ ရား။ ဝေံ၊ မှန်ပါ။ ဣတိ၊ ခေါ။ လျှင်။
 အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊ သည်။ ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရားအား။ ပစ္စယော
 သိ၊ ရှေးရှုနားထောင်ပြီ။ (တနည်း) ဘဂဝတော၊ ဇာ။ (ဝစနံ၊ စကား
 တော်ကို။) ပစ္စယောသိ၊ ရှေးရှုနားထောင်ပြီ။

၁။ ဝေံ ဘန္တေ။ ။ဝေံ-သည် သမ္ပုဋ္ဌန္တန (လက်ခံခြင်း ဝန်ခံခြင်း) အနက်
 ဟော နိပါတ်။ ဘန္တေ-သည် ဝန်ခံရာဝယ် ရှိသေမှုကိုပြသောအားဖြင့် ရှိသေထိုက်
 သူကို ဟောသော (ဝါရဝါဒီဝစန)သဒ္ဓါ။ “ဝေံ ဘန္တေ၊ မှန်ပါ အရှင်ဘုရား။”
 ဟုပေး။

တနည်း။ ။ဝေံ-သည် သမ္ပုဋ္ဌန္တနတ္ထ-နိပါတ်။ ဘန္တေ-သည် မြတ်စွာဘုရားအား
 စကားတုံပေးခြင်း (ခေါ်သောအခါ ထူးခြင်း) ဟူသော ပဋိဝစန-သဒ္ဓါတည်း။ ဤ
 အလို “ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဝေံ၊ မှန်ပါ။” ဟု တပုဒ်စီ ခွဲပေးပါ။ [ဝေံ၊ မှန်
 ပါ။ ကောင်းပါပြီ။ ဤအတိုင်းမှန်ပါ။ အမိန့်တော်အတိုင်းပါ။ စသည်ဖြင့် အရာဌာန
 အားလျော်စွာ ပေးနိုင်သည်။]-ဝေရဠုကဏ္ဍ အဋ္ဌကထာ။

၂။ ဘဂဝတော ပစ္စယောသိ။ ။အဋ္ဌကထာတို့အလို ဘဂဝတော-သည် သမ္ပုဋ္ဌ
 တည်း။ “ဝစနံ”ဟု သမ္ပုဋ္ဌိ-ဆည်းပါ။ ဋီကာနှင့် သဒ္ဓါကျမ်းတို့အလိုကား ပဋိ-ရှေး
 ရှိသော သု-ဓာတ်၏ ယှဉ်ရာဖြစ်၍ “ဘဂဝတော၊ အား။” ဟု ပေးရသော သမ္ပုဒါန်
 ဟု မှတ်ပါ။ အကျယ်ကို ဝေရဠုကဏ္ဍ ဘာသာဋီကာ ဒုတိယအုပ် စာမျက်နှာ
 ၁၆၀-၌ ပြထားပြီ။

အထ ခေါ၊ ခွံ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ မဟတာ၊ များစွာသော။ ဘိက္ခု သံဃေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ ယေန၊ ခွံ။ ဝေဠုဝဂါမကော၊ (အတ္ထိံ။) တံ၊ ဝေဠုဝ-ရွာငယ်ရှိရာ ထိုအရပ်သို့။ အဝသရိ၊ ရောက်တော်မူပြီ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ တတြ-ဝေဠုဝဂါမကော ထို ဝေဠုဝ-ရွာငယ်၌။ ဝိဟရတိ၊ နေတော် မူ၏။ [ပေယျာလ မြှုပ်ထားသော ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ပုဒ်စဉ်နံပါတ် ၁၄၃-၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

တတြ၊ ဝေဠုဝ-ရွာငယ်ဝယ် 'နေတော်မူရာ ထိုအခါ၌။ပ။ အာမန္တေ သိ။ (ကိံ။) ဘိက္ခုဝေ၊ တို့။ ဝေ၊ သွားကြကုန်။ တုမော၊ တို့သည်။ ဝေ သာလိံ၊ ဝေသာလီ-မြို့၏။ သမန္တာ၊ ပတ်ဝန်းကျင်၌။ ယထာ မိတ္တံ၊ အကြင် အကြင် မိတ်ဆွေရှိရာအရပ်သို့။ ယထာ သန္နိဋ္ဌံ၊ အကြင်အကြင် သန္နိဋ္ဌ မိတ်ဆွေရှိရာအရပ်သို့။ (အကြင်အကြင် ထိုဤအရပ် ပေါင်းဆုံလာတံ့၍ မြင်အပ် ဖူးသော မိတ်ဆွေရှိရာအရပ်သို့။) [ဟိုအရပ် ဒီအရပ်ဝယ် တွေဖူးမြင်ဖူးသော သာမန်မျှ ရင်းနှီးသော မိတ်ဆွေရှိရာ အရပ်သို့-ဟူလို။]

ယထာ သမ္ဘတ္တံ၊ အကြင်အကြင်သမ္ဘတ္တ-မိတ်ဆွေရှိရာ အရပ်သို့။ အကြင် အကြင် အာမိသသမ္ဘောဂ ဓမ္မသမ္ဘောဂ-တို့ဖြင့် ကောင်းစွာ ဆည်းကပ် ဖော် ဆည်းကပ်ဖက်ဖြစ်သော မိတ်ဆွေရှိရာ အရပ်သို့။ [အာမိသ-ကို အတူသုံးဆောင်ခြင်း ဓမ္မ-ကို အတူသုံးဆောင်ခြင်းအားဖြင့် ကောင်းစွာ ဆည်းကပ်ဖော် ဆည်းကပ်ဖက် အတူနေဖက်ဖြစ်သော အလွန်ရင်းနှီးသော မိတ်ဆွေရှိရာအရပ်သို့-ဟူလို။] ဝဿံ၊ မိုးအခါ၌ နေခြင်းသို့။ ဝါ၊ ဝါသို့။ ဥပေထ၊ ကပ်ကြကုန်လော့။ (တနည်း) ဝဿံ ဥပေထ၊ ဝါကပ်ကြကုန် လော့။ အဟံ ပန၊ ငါသည်ကား။ ဣဓေဝ ဝေဠုဝဂါမကော ခွံပင်။ ဝဿံ၊ သို့။ ဥပဂစ္ဆာမိ၊ ကပ်တော်မူမည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ပ။ ဥပဂစ္ဆိံ သု၊ ကုန်ပြီ။ပ။ ဥပဂစ္ဆိံ၊ ပြီ။

၁၆၄။ အထ ခေါ၊ ခွံ။ (ဝေဠုဝ-ရွာငယ်ဝယ် ဝါကပ်တော်မူရာ ထို အခါ၌။) ဝဿူပဂတဿ၊ ဝါသို့ ကပ်ရောက်တော်မူပြီးသော။ ဘဂဝ တော၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ (မြတ်စွာဘုရားမှာ။) ခရော၊ ကြမ်းသော။ (ပြင်း

၁။ ဝေဠုဝ-ရွာငယ်။ ။ဤရွာသည် ဝေသာလီ-မြို့မှနံနက်အခါ၌ ဖြစ်စေ ညနေ အခါ၌ဖြစ်စေ သွားလျှင် ပြန်လာနိုင်သော ဝေသာလီ-မြို့၏ အနီး၌ တည်နေသော အခြံအရံ ရွာတည်း။ ထို ရွာငယ်၌ သံဃာအများနေဖို့ရန် နေရာမရှိသောကြောင့် ရဟန်းများကို ဝေသာလီမြို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်ဝယ် မိမိတို့ မိတ်ဆွေရှိရာအရပ်သို့ သွား၍ ဝါကပ်ဖို့ရန် မိန့်တော်မူသည်။

ထန်သော။) အာဗာဓော၊ အနာရောဂါသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ ဖြစ်ပြီ။ ဗာဠာ၊ ပြင်းထန်ကုန်သော။ 'မာရဏန္တိကာ၊ သေခြင်း၏အနီးသို့ ရောက်စေတတ်ကုန်သော။ ဝေဒနာ၊ တို့သည်။' ဝတ္တန္တိ၊ ပြစ်ကုန်၏။

တာ၊ ထို ဝေဒနာတို့ကို။ [သုဒိ-ကား အနက်မရှိသော နိပါတ်။] ဘဂဝါ၊ သည်။ သတော၊ မပြတ်မပြတ် ရှုမှတ်သည်။ သမ္မဇာနော၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသည်။ (ဟုတော။) အဝိဟညမာနော၊ ဝေဒနာသည် မနှိပ်စက်အပ်သည်ဖြစ်၍။ (ဝေဒနာ၏ အနှိပ်အစက် မခံရသည် ဖြစ်၍။) (အဝိဝါသေသိ၊ ကိုယ်တော်၏ အထက်၌ သက်ဝင် တည်နေ စေတော်မူပြီ။) ဝါ၊ သည်းခံတော်မူပြီ။

အထ၊ ခေါ်၍။ ဘဂဝတော၊ ၎င်း၏။ တေ၊ ဤ အကြံတော်သည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ (ကို။) ယွာဟံ (ယော+အဟံ)၊ အကြင် ငါသည်။ ဥပ္ပဠာကော၊ အလုပ်အကျွေး ဒကာ ဒကာမ တို့ကို။ အနာမန္တော၊ မပြောမဆိုမူ၍။ (အသိမပေးပဲ။) [အနာမန္တောတိ အနာလပိတာ။-ဠိကာ။] ဘိက္ခုသံဃံ၊ ရဟန်းအပေါင်းကို။ အနုပလောကော၊ မပန်ပြောမူ၍။ (ဆုံးမမှုဩဝါဒ သွန်သင်မှု အနုသာသနီ မပေးမူ၍)။ ပရိနိဗ္ဗာယေယံ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံရာ၏။ (တဿ) မေ၊ ထို ငါ၏။ တေ၊ ဤသို့ ပရိနိဗ္ဗာန် စံခြင်းသည်။ (ဤသို့ အလုပ်အကျွေး ဒကာ ဒကာမတို့ကို အသိမပေးပဲ

၁။ မာရဏန္တိကာ။ ။မာရဏန္တိကာ--သေခြင်း၏ အနီးသို့ ရောက်စေတတ်သော ဝေဒနာ။ ပရိနိဗ္ဗာန် စံရလောက်အောင် ပြင်းထန်သော ဝေဒနာ--ဟူလို။ ဤ ဝေဠာဝဂ္ဂာယံ၌ ကပ်အပ်သောဝါသည် နောက်ဆုံးဝါ ဖြစ်သောကြောင့် ဝါဆိုလျှင်နေ့မှ ကဆုန်လပြည့်နေ့တိုင်အောင် ရေတွက်လျှင် ဆယ်လအတွင်း ဝင်ခါစ၌ ဖြစ်ရသော ဝေဒနာတည်း။

၂။ သတော သမ္မဇာနော။ ။သတိကို ဝေဒနာ-ဟူသော အာရုံ၌ ကောင်းစွာ ကပ်ထားလျက် ဉာဏ်ဖြင့်ဝေဒနာတို့၏ ခဏိက(ခဏတိုင်း ခဏတိုင်းဖြစ်ပျက်နေခြင်း) သဘော၊ ဒုက္ခသဘော၊ အနတ္တသဘောကို ရှုလျက် (သိလျက်) သည်းခံနေတော်မူသည်။ ဝါ-ဝေဒနာ ပရိဂ္ဂဟဉာဏ်၊ ဝေဒနာ နုပဿနာ-သတိပဋ္ဌာန်တို့ဖြင့် နေတော်မူသည်။ [အကျယ်ကို သာသာဠိကာ-၌ ပြထားပြီ။]

၃။ အဝိဟည မာနော။ ။ဝေဒနာတို့၏ အနှိပ်အစက် မခံရ-ဟူရာ၌ ထို ဝေဒနာတို့ကြောင့် စေတသိကဒုက္ခ (စိတ်မချမ်းမသာမှု) မဖြစ်ဟု ဆိုလိုသည်။ ဘုရားရှင်၌ ကာယိက ဒုက္ခ-ကား မရှိဟု မဆိုနိုင်ပါ။ ဘာကြောင့်နည်း၊ ကာယိက ဒုက္ခ-မရှိလျှင် သည်းခံ စရာပင် မလိုသောကြောင့်တည်း။

ရဟန်းအပေါင်းကို မပန်ပြောပဲ ပရိနိဗ္ဗာန် စံခြင်းသည်။ န ခေါ် ပဋိရူပံ၊ မသင့်လျော်ချေ။ [တော်၊ သည်။ တဿ မေ၊ အား။ န ပဋိရူပံ၊ ချေ။ ဤသို့လည်း သမ္ပဒါန် ပေးပါ။]

အဟံ၊ သည်။ ဣမံ အာဗာဓံ၊ ဤ ရောဂါကို။ (ဤ လွန်စွာနှိပ်စက် တတ်သော ရောဂါကို။) ဝိရိယေန၊ ပုဗ္ဗဘာဂ ဝိရိယ ဖလသမာပတ္တိ ဝိရိယ-ဖြင့်။ ပဋိပဏာမေတွာ၊ တွန်းလှန်၍။ (ပယ်ခွာ၍။) ဇီဝိတ သင်္ခါရံ၊ ဇီဝိတ-ရုပ်ကို အဆက်မပြတ်အောင် ပြုစီမံတတ်သော ဖလသမာပတ်ကို။ အဓိဋ္ဌာယံ၊ စွဲမြဲစွာ ဆောက်တည်၍။ (ဝင်စားသောအားဖြင့် ဆောက် တည်၍။) ယံ နန္တ ဝိဟရေယံ၊ အကယ်၍ နေရပါမူကား ကောင်းလေစွ။ ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံတော်ဖြစ်ပြီ။ အထ ခေါ၊ ဌ်။ (အကြံတော်ဖြစ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။)။ပ။ ဝိဟာသိ၊ နေတော်မူပြီ။ အထ ခေါ၊ ဌ်။ (ဝိရိယ-ဖြင့် တွန်းလှန်လျက် ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စား၍ နေတော်မူရာ ထိုအခါ၌။) တဂဝတော၊ ၏။ သော အာဗာဓော၊ သည်။ ပဋိပ္ပဿမ္ပိ၊ ငြိမ်းအေးပြီ။

၁။ ဝိရိယေန။ ။ဖလသမာပတ်ကို မဝင်စားမီ ရှေးအဖို့၌ဖြစ်သောဖလသမာပတ် ၏ ပရိကံ ဝိရိယ-သည် ပုဗ္ဗဘာဂဝိရိယ-တည်း။ ဖလသမာပတ်နှင့် ယှဉ်သော (အရ ဟတ္ထုဖိုလ်စိတ်နှင့်ယှဉ်သော) ဝိရိယ-သည် ဖလသမာပတ္တိ ဝိရိယ-တည်း။ မြတ်စွာ ဘုရားသည် ထို ဝိရိယ-နှစ်မျိုးဖြင့် ရောဂါကို တွန်းလှန်တော်မူသည်။

၂။ ဇီဝိတသင်္ခါရံ။ ။သင်္ခါရောတိတိ သင်္ခါရော၊ ဇီဝိတံ+သင်္ခါရော ဇီဝိတသင်္ခါရော၊ ဇီဝိတ-ရုပ်ကို အဆက်မပြတ်မသွားအောင် ပြုစီမံတတ်သော ဖလသမာပတ်။

၃။ အဓိဋ္ဌာယ ဝိဟရေယံ။ ။“ဖလသမာပတ်ကိုဝင်စား၍နေ”ဟူရာ၌ ရှေးရှေးက ဖလသမာပတ်ကို မဝင်စားသည် မဟုတ်၊ ဝင်စားတော်မူသည်သာ။ သို့ရာတွင် ထိုရှေးရှေးက ဝင်စားအပ်သော သမာပတ်သည် (အသက် ရှည်စေနိုင် လောက် အောင်) ပုဗ္ဗာတိ သင်္ခါရ-ကို မပြုပဲ တခဏချင်း ဝင်စားအပ်သော ခဏိက- သမာပတ်တည်း။ ထို ခဏိက-သမာပတ်သည် သမာပတ် ဝင်စားခိုက်၌သာ ဝေဒနာ ကို ပယ်ခွါနိုင်၏။

ယခု အဓိဋ္ဌာန်တော်မူအပ်သော သမာပတ်ကား မဟာဝိပဿနာ၏ အစွမ်းဖြင့် ဝေဒနာကို ပယ်ခွာ၍ (ဆယ်လ-အတွင်း ဤ ဝေဒနာ မဖြစ်စေသတည်း-ဟု မိဋ္ဌာန် တော်မူ၍) ဝေဒနာကို ကြာရှည်စွာ ပယ်ခွါနိုင်လောက်သော သတ္တိထူး ရှိသော ပုဗ္ဗာတိ သင်္ခါရ-ကို ပြုလျက် ဝင်စားတော်မူအပ်သော မဟာသမာပတ်တည်း။ ဤ သမာပတ်ဖြင့် ပယ်ခွါအပ်သော ဝေဒနာသည် ဆယ်လလုံးလုံး မဖြစ်တော့ပေ။ [အကျယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

အထ ခေါ် ဌ။ (ရောဂါ ငြိမ်းအေးပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ဘဂဝေါ၊
 သည်။ ဂိလာနာ၊ ဂိလာန-၏ အဖြစ်မှ။ [ဂိလာန ဘာဝတော။-ဋီကာ။]
 ဝုဋ္ဌိတော၊ ထတော်မှုပြီးသည်။ (ဟုတော။) ဂေလညာ၊ မကျန်းမာသူ၏
 အဖြစ်မှ။ အစိရဝုဋ္ဌိတော၊ ထ ပြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏ ကြာသောကာလ
 မရှိသေးမီ။ (ထ ပြီး၍ မကြာသေးမီ။) ဝိဟာရာ၊ ကျောင်းမှ။ နိက္ခမ္မ၊
 ထွက်၍။ ဝိဟာရပစ္စယာယံ၊ ကျောင်း၏ အရိပ်၌။ [ဝိဟာရ+ပ+ဆာယာယံ၊
 ပ-သဒ္ဒါ အနက်မရှိ။] ပညတ္တေ၊ ခင်းထားအပ်သော။ အာသနေ၊ နေရာ၌။
 နိသီဒိ၊ ထိုင်တော်မူပြီ။

အထ ခေါ် ဌ။ (မြတ်စွာဘုရား၏ ထိုင်နေတော်မူရာ ထို အခါ၌။)
 ။ပ။ အဝေါစ။ (ကို။) ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ မေ၊ သည်။ ဘဂဝတော၊
 ၏။ ဖာသု၊ ချမ်းသာခြင်းကို။ (ချမ်းသာနေသည်ကို။) ဒိဋ္ဌော၊ မြင်အပ်
 ပါပြီ။ ပ။ ခမနိယံ၊ ခန့်ကျန်းသည်ကို။ (ကျန်းမာနေသည်ကို။) ဒိဋ္ဌံ၊ ပြီ။
 ဘန္တေ။ အပိ စ၊ သို့သော်လည်း။ (ထိုသို့ မြင်အပ်ပါသော်လည်း။) မေ၊
 ၏။ ကာယော၊ သည်။ မရုရကဇာတော ဝိယ၊ လေးလံသကဲ့သို့ ဖြစ်နေ
 ပါ၏။ (တောင့်မာသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပါ၏)။

ဘဂဝတော၊ ၏။ ဂေလညေန၊ ကျန်းမာတော်မမူခြင်းကြောင့်၊ မေ၊
 အား။ ဒိသာသု၊ အရပ်မျက်နှာတို့သည်လည်း။ န ပက္ခာဟန္တိ၊ မထင်ပါ
 ကုန်။ [သောကကြောင့် ဟိုဟို ဒီဒီ ကြည့်သောအခါ ကြည်ကြည်လင်လင်
 ပီပီပြင်ပြင် မထင်ပဲ မှန်ဝါးဝါး ထင်နေသည်။] ဓမ္မာပိ၊ သတိပဋ္ဌာန်အစ
 ရှိသော တရားတို့သည်လည်း။ မံ၊ တပည့်တော်၏(ဉာဏ်၌)။ န ပဋိဘန္တိ၊
 ရှေးရှုမထင်ပါကုန်။ ဘန္တေ။ အပိ စ၊ သို့ပါသော်လည်း။ (မြတ်စွာဘုရား၏
 ကျန်းမာတော်မမူခြင်းကြောင့် ဤမျှလောက် ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ဖောက်ပြန်
 နေပါသော်လည်း။) မေ၊ ၏။ ဝါ၊ တပည့်တော်မှာ။ ကာစိ ဒေဝ၊ တစုံ

၁။ မရုရကဇာတော။ ထိုထို ကိစ္စ၌ ခန္ဓာကိုယ်၏ ပျော့ပျော့ ပျောင်းပျောင်း
 သွက်သွက်လက်လက် မရှိပဲ တောင့်တင်း ခိုင်မာသကဲ့သို့ ဖြစ်နေခြင်းသည် “မရ
 ရက” မည်၏။ ထိုသို့ ဖြစ်နေခြင်းကို မြန်မာတို့က “လေးလံထိုင်းထိုင်း”ဟု ခေါ်ကြ
 သည်။ [မရုရကဘာဝေါ နာမ သရီရဿ ထမ္ဘိတတ္ထံ။-ဋီကာ။]

၂။ ဓမ္မာပိ မေ န ပဋိဘန္တိ။ ။ကာယာနုပဿနာ-အစရှိသော ထင်နေကျ (စိတ်
 ထည်း၌ ပွားများနေကျ) အနုပဿနာ-တရားများ ရှေးအခါက ထင်ထင်ရှားရှား
 ထင်လာပါသော်လည်း ယခု တပည့်တော်၏ဉာဏ်၌ မထင်ရှားပါးကုန်။ [ပါဠိတော်
 တည်းဟူသော တရားတော်များကား အရှင်အာနန္ဒာမှာ လွန်စွာကျော်ပြန်နေပါသည်။]

တခုသာလျှင် ဖြစ်သော။ အဿာသမတ္တာ^၁-အနည်းငယ် သက်သာရာသည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်ပါပြီ။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့တွေး၍ သက်သာရာရပါသနည်း။)

ယာဝ၊ အကြင်မျှလောက်။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဘိက္ခုသံဃံ၊ ကို။ အာရဗ္ဗ၊ အကြောင်းပြု၍။ ကိဉ္စိ ဒေဝ၊ တစုံတခုသောစကားကိုသာလျှင်။ နဥဒါဟရတိ၊ မိန့်ဆိုတော်မမူသေး။ တာဝ၊ ထို မိန့်ဆိုတော်မမူရသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး။ ဘဂဝါ၊ သည်။ န ပရိနိဗ္ဗာယံဿတိ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော် မူလိမ့်ဦးမည်မဟုတ်။ ဣတိ ဤသို့ တွေး၍ သက်သာရာ ရနေပါပြီ။ ဣတိ (အဝေ၀)။

၁၆၅။ အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ ကိံပန၊ အဘယ်ကို။ (အဘယ်အရာကို။) ဘိက္ခုသံဃော၊ သည်။ မယိ၊ ငါဘုရားအပေါ်၌။ ပစ္စာသီသတိ၊ တောင့်တနေ သနည်း။ အာနန္ဒ၊ အန္တရံ၊ အတွင်းကို။ အကရိတွာ၊ မပြုပဲလည်းကောင်း။ (တနည်း) အန္တရံ၊ အတွင်း၌။ အကရိတွာ၊ မထားပဲလည်းကောင်း။ ဗာဟိရံ၊ အပ ကို။ အကရိတွာ၊ လည်းကောင်း။ (တနည်း) ဗာဟိရံ၊ ၌။ အကရိတွာ၊ မထားပဲလည်းကောင်း။ မယာ၊ သည်။ ဓမ္မော၊ ကို။ ဒေသိတော၊ ဟော တော်မူအပ်ပြီ။ အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ တထာဂတဿ၊ ၏။ (ငါဘုရားမှာ။) ဓမ္မော၊ တို့၌။ အာစရိယမုဠိ၊ ဆရာ၏ လက်ဆုပ်လက်ကိုင် တရားသည်။

၁။ အဿာသမတ္တာ အဟောသိ။ ။ မြတ်စွာဘုရား၏ ကျန်းမာတော်မမူခြင်းကြောင့် ထိုမျှလောက် ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ဖောက်ပြန်ပါသော်လည်း သက်သာရာ ရသည့်အချက် တချက်တော့ရှိပါသေး၏။ ထိုအချက်ကား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ရဟန်းသံဃာကိုအကြောင်း ပြု၍ အရေးကြီးသော နောက်ဆုံးတရားတမျိုး (သြဝါဒတမျိုး) မိန့်တော်မမူသေးခြင်း ပင် ဖြစ်ပါသည်။-ဟူလို။

၂။ အာနန္ဒရံ အဘဟိရံ ကရိတွာ။ ။ န+အန္တရံ-န+ဗာဟိရံ၊ အယုတ္တ-သမာဿိ ဖြစ်၍ န-သဒ္ဓါကို ကရိတွာ-နှင့်တွဲ၍ အနက်ပေးပါ။ ငါသည် ဟောသင့်သော တရား အားလုံးကို အတွင်း အပ-မကျန်ရအောင် ဟောတော်မူပြီးပြီ-ဟူလို။ အကျယ်ကို အဋ္ဌ ကထာ-မှာရှု။

၃။ အာစရိယမုဠိ။ ။ [မုဠိ-လက်ဆုပ်။] မုဠိ-အရ လက်ဆုပ်ကိုသာမယူပဲ လက်ဆုပ်၌ထားအပ်သော (လက်ဆုပ်၌ရောက်နေသော) ပစ္စည်းဝတ္ထု (မုဠိဂတ) တိုင်အောင်ယူပါ။ ဤနေရာ၌ ထိုပစ္စည်းနှင့်တူသော လျှို့ဝှက်ထားအပ်သော ပညာ တမျိုး (တရားတမျိုး) သည် “မုဠိ”မည်၏။ အာစရိယဿ+မုဠိ အာစရိယမုဠိ- ဆရာ၏လက်ဆုပ်၌ ထားအပ် (ဆရာ့လက်၌ ဆုပ်ကိုင်ထားအပ်)သော ပညာ။

တနည်း။ ။ မုဠိ-မိမိ မရှိလျှင် နောက်နောက် တရားတို့၏ ပျက်စီးကြောင်းဖြစ်သော အခြေခံ မူလတရား။ အာစရိယဿ-မုဠိ အာစရိယမုဠိ-ဆရာ၏ အခြေခံ မူလတရား။ ဝါ-ဆရာသိအပ်သော အခြေခံ လိုရင်းတရား။ [ဤနည်း၌ ဝစနတ္ထကို ဘာသာ ဇီကာဝယ် ပြထားပြီ။]

နတ္ထိ၊ မရှိ။ အာနန္ဒ။ ယဿ၊ အကြင်သူ၏။ ဝါ၊ မှာ။ ဧဝံ၊ ဤသို့သော အကြံ
 သည်။ အံဿ နန္ဒ၊ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်ရာ၏။ (ဖြစ်စရာရှိ၏။) (ကံ၊ အဘယ်သို့
 ဖြစ်ရာသနည်း။) အဟံ၊ ငါသည်သာ။ [အဋ္ဌကထာ-၌ ဧဝံ-သဒ္ဓါ ထည့်၍ဖွင့်
 သည်။] ဘိက္ခုသံဃံ၊ ကံ။ ပရိဟရိယာမိ၊ ရှေ့ဆောင်အံ။ ဣတိ ဝံ၊ ဤသို့
 သော်လည်းကောင်း။ ဘိက္ခုသံဃော၊ သည်။ မမုဒ္ဓေသိကော၊ ငါဟူသော
 ညွှန်ပြထိုက်သူရှိ၏။ (ငါ့ကိုသာဆရာဟု ညွှန်ပြထိုက်၏။) ဣတိ ဝါ၊ ဤသို့
 သော်လည်းကောင်း။ (ဧဝံ ဤ အကြံမျိုးသည်။ အဿ-ရာ၏။) အာနန္ဒ။
 သော၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည်။ ဘိက္ခုသံဃံ အာရဗ္ဗ။ ကိဉ္စိ ဒေဝ၊ ကိုသာ။
 ဥဒါဟရေယျ နန္ဒ၊ မိန့်ဆိုတန်ရာ၏။

အာနန္ဒ။ တထာဂတဿ၊ ၏။ ဧဝံ၊ ဤအကြံသည်။ န ဟောတိ ။ပ။
 ဘိက္ခုသံဃောတိ ဝါ။ အာနန္ဒ။ သ (သော) တထာဂတော၊ သည်။
 ကံ၊ ကြောင့်။ ပ။ ဥဒါဟရိယာတိ၊ မိန့်ဆိုလိမ့်မည်နည်း။ [ဘိက္ခုသံဃာကို
 ငါသာလျှင်ရှေ့ဆောင်မည်။ ဘိက္ခုသံဃာ-ကလည်း ငါ့ကိုသာ အားကိုးရ
 မည်။ ဤသို့ ယူဆသော ဆရာများသာ ဆရာ့လက်ဆုပ်တရား ချန်ထား
 တတ်၏။ ငါဘုရားမှာ ထိုကဲ့သို့ လျှိုဝှက်၍ ချန်ထားအပ်သောတရား မရှိ။
 ထိုကဲ့သို့ လက်ဆုပ်တရား ချန်မထားသော မြတ်စွာဘုရားသည် ဘိက္ခုသံဃာကို
 အကြောင်းပြု၍ အဘယ်စကားကို မိန့်ဆိုဖို့ လိုတော့အံ့နည်း။-ဟူလို။]

အာနန္ဒ။ အဟံ ခေါ ပန၊ ငါသည်ကား။ တေရဟိ၊ ယခုအခါ၌။
 ဝိဏ္ဏော၊ အံ့ပြီ။ ဝုဒ္ဓော၊ ကြီးပြီ။ မဟလ္လကော၊ ကြီးသူ၏အဖြစ်ကို ယူပြီး။
 (ရင့်ရော်ပြီ။) အဒ္ဓဂတော၊ ရှည်သောကာလသို့ ရောက်ပြီ။ ဝယော အနုပ္ပတ္တော၊
 ပစ္စိမအရွယ်သို့ရောက်ပြီ။ မေ၊ ၏။ ဝယော၊ အရွယ်သည်။ အာသီတိကော၊
 အနှစ်ရှစ်ဆယ်ရှိသည်။ ဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ [ဤစကားဖြင့် ဝယော အနုပ္ပတ္တော-
 ကို ပေါ်လွင်အောင် မိန့်တော်မူသည်။]

အာနန္ဒ။ သေယျထာပိ၊ ဥပမာ-မည်သည်ကား။ ဇစ္စရသကဋ္ဌံ၊ လှည်းအို
 သည်။ ဝေဋ္ဌမိဿကေန၊ ရစ်ပတ်ဖွဲ့တုပ်ကြောင်းကြီးနှင့် ရောသဖြင့်။ ဝါ၊ ရစ်

၁။ နတ္ထိ။ သာသနာပ လောကီ-ဆရာများ၌ ဆရာ့လက်ထဲဝယ် ဆုပ်ကိုင်
 ထားသော အာစရိယမုဋ္ဌိ-ခေါ် ပညာတမျိုးရှိ၏။ ထိုပညာမျိုးကို ငယ်ရွယ်စဉ်၌ ဘယ်
 သူမှ ပြောမပြုပဲ သေခါနီး နောက်ဆုံးအချိန်ကျမှ အလွန်ရင်းနှီးသော အန္တေဝါသိက-
 တပည့်အား ပြောပြလေ့ရှိ၏။ ငါဘုရားမှာ လျှိုဝှက်ထားအပ်သော ထိုကဲ့သို့ အာစရိယမုဋ္ဌိ
 တရားမရှိ-ဟု မိန့်တော်မူသည်။

ပတ်ဖွဲ့တုပ်ကြောင်း အဖွဲ့အတုပ်နှင့် ရောသဖြင့်။ [လှည်းသံ လှည်းဘီးအစရှိ
သည်ကို ရစ်ပတ် ဖွဲ့တုပ်ကြောင်းဖြစ်သောကြိုးနှင့် ခိုင်မြဲအောင် ပြင်ဆင်ဖွဲ့ချည်
တုပ်နှောင်ခြင်းဖြင့်။] ယာပေတိ သေယျထာပံ၊ ရှည်သောကာလသို့ ရောက်ရ
သကဲ့သို့။ ဝါ၊ ထိုထိုအရပ်သို့ ရောက်ရသကဲ့သို့။ ဝါ၊ သွားနိုင်သကဲ့သို့။
အာနန္ဒ။ ဝေမေဝ၊ ဤအတူသာလျှင်။ တထာဂတဿ၊ ၏။ ကာယော၊
ကိုယ်သည်။ ဝေဠုမိဿကေန၊ အရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော ရစ်ပတ် ဖွဲ့တုပ်
ကြောင်းကြိုးနှင့် ရောသဖြင့်။ ယာပေတိ မညေ၊ ရှည်သောကာလသို့ရောက်ရ
သကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ မျှတရသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

အမှာ။ ။ရှေးနိဿယ၌ မညေ - သဒ္ဓါကို သဒိသ - အနက်ဟောကြံ၍
“ဇစ္စရ သကုဇော မညေ-လှည်းအိုနှင့်တူသော။တထာဂတဿ၊ ၏။ ကာယော၊
ရူပကာယသည်။ ဝေဠုမိဿကေန၊ ဖြင့်။ ယာပေတိ တိဠတိ၊ တည်၏။ ဤသို့
အနက်ပေးသည်။ [ယာပေတိ၌ ယပဓာတ်-စုရာဒိဂိုဏ်း၊ အခြားနေရာ၌ ကာရိတ်
ပစ္စည်းဖြစ်သင့်၏။]

[ယခုအခါ၌ ခန္ဓာကိုယ်တော်ကို အရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော
ဖွဲ့တုပ်ကြောင်းကြိုးဖြင့် မျှတစေရပုံကို ထင်ရှားပြတော်မူလို၍ ယသ္မိံ
အာနန္ဒ သမယေ-စသော စကားတော်ကို မိန့်သည်။]

အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ ယသ္မိံ သမယေ၊ အကြင်အခါ၌။ တထာဂတော၊
သည်။ သဗ္ဗနိမိတ္တာနံ၊ အလုံးစုံသော ရူပနိမိတ် အစရှိသည်တို့ကို။ အ မနသိ
ကာရော၊ စိတ်၌ မပြုခြင်းကြောင့်။ (နုလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့်။) ကေစ္စာနံ၊
အချို့ ကုန်သော။ ဝေဒနာနံ၊ လောကီဝေဒနာ-တို့၏။ (ကာမ ရူပ အရူပ-
စိတ်နှင့်ယှဉ်သော ဝေဒနာ-တို့၏။) နိရောဓာ၊ ချုပ်ခြင်းကြောင့်။ အနိမိတ္တံ၊
ရူပ-စသော သင်္ခါရ-နိမိတ် မရှိသော။ စေတော သမာဓိံ၊ အရဟတ္တဖိုလ်
စိတ်နှင့် ယှဉ်သော သမာဓိ-သို့။ ဥပသမ္ပဇ္ဇ၊ ရောက်၍။ ဝိဟရတိ၊ နေ၏။
အာနန္ဒ။ တသ္မိံ သမယေ ဌံ။ (အရဟတ္တဖိုလ်သမာဓိ-ဖြင့် နေတော်မူရာ
ထိုအခါ၌။) တထာဂတဿ၊ ၏။ ကာယော၊ သည်။ ဖာသုတရော၊ သာ၍
ချမ်းသာသည်။ ဝါ၊ အလွန်ချမ်းသာသည်။ ဟောတိ။

၁။ သဗ္ဗနိမိတ္တာနံ။ ။နိမိတ္တ-သဒ္ဓါသည် ပုံသဏ္ဍာန်အနက်ကို ဟော၏။ ရူပ-အစရှိ
ဥဒါ သင်္ခါရတရားတို့သည် အာရုံပြုကြည့်သောအခါ အထည်ကိုယ် ပုံသဏ္ဍာန်ကဲ့သို့
ထင်လာ၏။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ “ရူပနိမိတ္တာဒိနံ” ဟု ဖွင့်သည်။ နိဗ္ဗာန်၌ကား
ထိုကဲ့သို့ ပုံသဏ္ဍာန်မရှိပါ။ [လောကီဝေဒနာများချုပ်၍ ချမ်းသာပုံကို ဘာသာဇီကာ၌
ပြထားပြီ။]

အာနန္ဒ။ တဿွ၊ ထို့ကြောင့်။ (ဖလ-သံမာပတ်ဖြင့် နေရခြင်းက ချမ်းသာလှခြင်းကြောင့်။) ဣဟ၊ ဤ သာသနာတော်၌။ (တုမေ၊ အသင်တို့သည်။) အတ္တဒီပေါ၊ မိမိဟူသော မှီရာကျွန်း ရှိကုန်သည်။ (မိမိကိုမှီရာကျွန်းပြုကုန်သည်) အတ္တ၊ သရဏာ၊ မိမိဟူသော အားကိုးရာရှိကုန်သည်။ (မိမိကိုသာ အားကိုးကုန်သည်။) အနညသရဏာ၊ မိမိမှတစ်ပါး အခြားသူဟူသော အားကိုးရာမရှိကုန်သည်။ (မိမိမှတစ်ပါး အခြားသူကို အားမကိုးကုန်သည်။) (ဟုတော။) ဝိဟရထ၊ ကုန်လော့။

ဓမ္မဒီပေါ၊ တရားတည်းဟူသော မှီရာကျွန်း ရှိကုန်သည်။ ဓမ္မသရဏာ၊ တရားတည်းဟူသော အားကိုးရာရှိကုန်သည်။ (တရားကိုသာ အားကိုးကုန်သည်။) အနညသရဏာ၊ တရားမှတစ်ပါး အခြားအားကိုးရာမရှိကုန်သည်။ (တရားမှတစ်ပါး အခြားအရာကို အားမကိုးကုန်သည်။) (ဟုတော။) ဝိဟရထ၊ နေကြကုန်လော့။ [အသင်တို့လည်း အရဟတ္တဖိုလ် သမာပတ်ဖြင့် ချမ်းချမ်းသာသာ နေနိုင်ဖို့ရန် ကိုယ် ကိုယ်ကိုသာ အားကိုး၍နေကြ။ တရားကိုသာ အားကိုး၍နေကြ ဟုလို။]

အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ ကထဉ္စ၊ အဘယ်နည်းဖြင့်။ ဘိက္ခူ၊ သည်။ အတ္တဒီပေါ၊ မိမိဟူသော မှီရာကျွန်းရှိသည်။ ပ။ အနညသရဏော၊ သည်။ (ဟုတော။) ဝိဟရတိ၊ နည်း။ အာနန္ဒ၊ ဣမ၊ ဤသာသနာတော်၌။ ဘိက္ခူ၊ သည်။ ပ။ ဝိနေယျ၊ လောကေ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနသံ။ [ပုန်စဉ်နံပါတ် ၁၆၀-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] အာနန္ဒ၊ ဧဝံ ခေါ၊ လျှင်။ ဝဂါ၊ ဤနည်းအားဖြင့်။ ဘိက္ခူ၊ ပ။ အနညသရဏော (ဟုတော) ဝိဟရတိ။

၁။ ဒီပ။ ။ ဒီဟိ (ဘာဂေဟိ) + အာပေါ ဂတော ဧတ္ထာတိ ဒီပေါ-ရေ၏ နှစ်ပါးသော အဖို့ကိုဖြင့် စီးသွားရာ အရပ်၊ ရေ၏ နှစ်ဖြာခွဲ၍ စီးသွားရာကျွန်း။ [ဒီ+အာပေါ-မှ ဒီကို ဒီ-ဖြ၊ ဒီ+အာပေါ-ကို သဒ္ဓိစပ်။] ဤ နေရာ၌ ကာမောသ-စသော ရေအယဉ်လေးပါး (သို့မဟုတ်) သံသရာတည်းဟူသော ကြီးစွာသော ရေအယဉ်သည် မလွှမ်းမိုးနိုင်သော အတ္တာ (မိမိ) ကို “ဒီပ” ဟု ယူပါ။

၂။ အတ္တာ။ ။ “အတ္တာ” ဟူသည် ပြောရိုးဆိုစဉ်အားဖြင့် “မိမိ” ဟု ဆိုအပ်သော ခန္ဓာကိုယ်တခုလုံးတည်း။ ဤနေရာ၌ ထို ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို မဆိုလိုပါ။ ပရမတ္ထ (တရားကိုယ်) အားဖြင့် မိမိ၏ ကိုယ်တိုင်း၌ဖြစ်သော တရားကို “အတ္တာ” ဟု ဆိုလိုသည်။ ဤသို့လျှင် ပြီးစေအပ် ဖြစ်စေအပ်သော ထို တရားသည်- အသင်တို့၏ သမုဒ္ဓရာ အလယ်၌ မှီရာကျွန်းသဖွယ် ဖြစ်လိမ့်မည်-ဟုလို။ ထို့ကြောင့် “ဓမ္မဒီပေါ” စသည်ကို ဆက်၍မိန့်တော်မူသည်။

အမှာ။ ။မိမိကိုယ်ကို အားကိုးရာဖြစ်အောင်၊ တရားတည်းဟူသော အားကိုးရာ ရှိအောင် ရဟန်းသည် ကာယာနုပဿနာ ဘာဝနာကို ပွားများ၍သော်လည်း နေရ၏။ ဝေဒနာနုပဿနာဘာဝနာ၊ စိတ္တာနုပဿနာဘာဝနာ၊ ဓမ္မာနုပဿ နာဘာဝနာ—ကို ပွားများ၍သော်လည်း နေရ၏။ ဤသို့ ပွားများ၍နေလျှင် လိုချင်မှု “အဘိဇ္ဈာ” ကိုလည်းကောင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲမှု “ဒေါမနဿ” ကိုလည်း ကောင်း ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။ ထိုသို့ ပယ်ဖျောက်နိုင်လျှင် မိမိကိုယ်ကို မှီရာကျွန်း သဖွယ်ဖြစ်အောင်၊ တရားတည်းဟူသော အားကိုးရာရှိအောင် နေရာရောက် သည်—ဟု မိန့်တော်မူလိုသည်။

အာနန္ဒ။ ယေဟိ ကေစိ၊ အကြင် အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့ သည်။ တေရဟိ ဝါ၊ ငါဘုရားထင်ရှားရှိရာ ယခုအခါ၌လည်းကောင်း။ မမ၊ ၏။ အစွယေန ဝါ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံရာအခါ၌လည်းကောင်း။ အတ္တဒီပါ၊ ကုန် သည်။ ပ။ အနညသရဏာ၊ ကုန်သည်။ (ဟုတော့။) ဝိဟရိယန္တိ၊ နေကြလိမ့် မည်။ အာနန္ဒ။ ယေ ကေစိ၊ အကြင် အမှတ်မရှိ အလုံးစုံကုန်သော။ သိက္ခာ ကာမာ၊ သိက္ခာသုံးပါးကို လိုလားကုန်သော။ ဧတေ ဘိက္ခု၊ ဤ ရဟန်း တို့သည်။ မေ၊ ငါဘုရား၏ (သာသနာတော်၌)။ [သာသနော—ဟု ဋီကာ ထည့်သည်။] တမတဂ္ဂေ၊ အလွန်မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဘဝိယန္တိ၊ ဖြစ်ကြလိမ့်မည်။ (တနည်း) တမတဂ္ဂေ၊ အလွန်မြတ်သူတို့၏ အဖြစ်၌။ [အလွန်မြတ်သူ၏အဖြစ်၌—ဟုလို။] ဘဝိယန္တိ၊ ဖြစ်ကြလိမ့်မည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ဒုတိယဘာဏဝါရော၊ ဒုတိယဘာဏဝါရ—တည်း။

၁။ (က) တမတဂ္ဂေ။ ပ။ သိက္ခာ။ ။ တမတဂ္ဂေ—တမ+အဂ္ဂေ။ မေတေ—မေ+ဧတေ။ မေ—ကို “မမ” ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်၍ “သာသနော” ဟု ဋီကာထည့်သည်။ ဤဝါကျ၏ ဆိုလိုရင်းကား—တရားတည်းဟူသော အားကိုးရာရှိအောင် သိက္ခာသုံးပါးကို လိုလား လျက် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ပွားများကာ နေကြသော ရဟန်းများသည် (အရဟတ္တ ဖိုလ်ကို ရသည့်အတွက်) ငါဘုရား၏သာသနာ၌ အမြင့်မြတ်ဆုံးသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ် ကြလိမ့်မည်—ဟုလို။

(ခ) တမတဂ္ဂေ။ ။ “တမ+အဂ္ဂေ” ဟု ဖြစ်၊ “ဝိသေသေန+အဂ္ဂါ အဂ္ဂတမာ” ဟု ဆိုလိုလျက် တမပစ္စည်း ရှေး၌ကျ၍ “တမ အဂ္ဂါ”၊ (တ်) လာလျှင် “တမ တဂ္ဂါ” ဟု ဖြစ်သည်။ အဂ္ဂံသဒ္ဓါ ‘ဥတ္တမ’ အနက်ဟော။ [အဘယာရာမ ဆရာတော်၏ မောဂ္ဂလာန်နိဿယသစ်၊ သညာဒိကဏ္ဍ၊ ၄၅—သုတ်ကို မှီအပ်သော အဓိပ္ပာယ်သည်။]

(ဂ) တမ တဂ္ဂေ—၌ ဝိဘတ်။ ။ “တမ တဂ္ဂေ မေ တေ အာနန္ဒ ဘိက္ခု၊ ဘဝိယန္တိ၊ ယေ ကေစိ သိက္ခာကာမာ” ဟု ပါဠိတော်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဧတေ

ဘိက္ခု-နှင့် အရတူအောင် တမ တဂ္ဂေ-၌ ပထမာယောကို (ဧ) ပြုထားသည်ဟု ကြံ
ပါ။ [သဒ္ဓနီတိ၊ နာမကပ္ပ၊ ၂၇၇-သုတ်ဖြင့် ပထမာ-ယောကို (ဧ) ပြု။]

(ဃ) အနက်ပေး။ ။ ဤအဖွင့်အရ “အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ၊ ဧတေ ဘိက္ခု။ တို့သည်။
မေ၊ ဇာ၊ (သာသနာတော်၌။) တမ တဂ္ဂါ၊ အလွန်မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။
ဝါ၊ အမြတ်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကြလိမ့်မည်။” ဤသို့ အနက်ပေးပါ။

(င) ဋီကာနည်း။ ။ ဋီကာ၌ကား “တမတဂ္ဂေ” ၌ တမ-သဒ္ဓါ၊ ရှေ့ကျသည်ဟု
ယူဆရန် ခဲယဉ်းသောကြောင့် “တမ ယောဂံဿ အဂ္ဂေ၊ တမ-သဒ္ဓါနှင့် ယှဉ်စပ်
သုံးစွဲခြင်း၏ အထွတ်အထိပ်။ တဿ အတိက္ကန္တာဘာဝတော။ (ဘဒ္ဒကြောင့်နည်း)
ထို တမ ယောဂ-ထက် သာလွန်သော တမယောဂ-မရှိသောကြောင့်တည်း” ဤသို့
ဖွင့်ထားသည်။

ဆက်ဦးအံ့-ဤ သတိပဋ္ဌာန်ဖြင့် နေလေ့ရှိသော ရဟန်းတို့သည် မိမိကို တရား
တည်းဟူသော အားကိုးရာရှိအောင် ပြုပြီးဖြစ်ရကား မိမိတို့အထက်၌ တမ-ပစ္စည်း
ဖြင့် ယှဉ်စပ်သုံးစွဲစရာ ပုဂ္ဂိုလ်မရှိ။ သူတို့သည်ပင် “တမ တဂ္ဂါ တမ-ပစ္စည်းနှင့်
ယှဉ်ခြင်း၏ အထွတ်အထိပ်” များဖြစ်ကြသည်-ဟုလို။ ဣမေ+အဂ္ဂတမာတိ တမ
တဂ္ဂါ” စသော အဋ္ဌကထာကို အဓိပ္ပာယ်ထွ်-ဟု ဋီကာဆရာ ယူဆဟန်တူပါသည်။

(စ) ဤ ဋီကာအလို။ ။ တမ တဂ္ဂေ-၌ တမ-နောင် ယောဂ-သဒ္ဓါ၊ ကျေ
၏။ အဂ္ဂ-သဒ္ဓါလည်း ဥတ္တမ-အနက်ကိုမဟောပဲ ကောဋီ (အထွတ်အထိပ်) အနက်
ကို ဟော၏-ဟု မှတ်ပါ။

(ဆ) အနက်ပေး။ ။ အာနန္ဒ၊ န္ဒာ။ 'ဧတေ ဘိက္ခု။ တို့သည်။ မေ၊ ဇာ၊ (သာ
သနာ၌။) တမ တဂ္ဂေ၊ တမ-သဒ္ဓါနှင့် ယှဉ်ခြင်း၏ အထွတ်အထိပ်တို့သည်။ ဝါ၊ အလွန်
မြင့်မြတ်သူတို့သည်။ ဘဝိဿန္တိ။

(ဇ) ရှေးနိဿယ။ ။ ရှေးနိဿယ၌ “အတိ ဝိယ အဂ္ဂေ ဥတ္တမဘာဝေ” ဟူ
သော အဋ္ဌကထာကို ထောက်၍ “တမ တဂ္ဂေ” ကို သတ္တဗီရိဘတ်ဆုံးသော ပုဒ်ဟု
ယူဆကာ “တမ တဂ္ဂေ၊ အလွန်မြတ်သည်၏ အဖြစ်၌။” ဟု အနက်ပေးထား၏။ ထို
အတိုင်းလည်း တနည်းပေးလိုက်ပါသည်။

နိမိတ္တောဘာသကထာ

၁၆၆။ အထ ခေါ၊ ဌ။ (ဥက္ကာစေလ-မြို့မှ ထွက်တော်မူ၍ ဝေသာလီမြို့ဝယ် ရောက်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ဘဂဝါ။ ပုဗ္ဗဏှသမယံ၊ နံနက်အခါ၌။ [“နေ့၏ ရှေ့အဖို့ဖြစ်သော အခါ၌”ဟု သဒ္ဓတ္ထ-ပေးပါ။] နိဝါသေတွာ၊ သင်းပိုင်ကိုပြင်ဆင်ကာ ဝတ်တော်မူ၍။ ပတ္တ-စီဝရံ၊ သပိတ်သင်္ကန်းကို၊ အာဒါယ၊ ယူ၍။ [သင်္ကန်းကိုရုံပြီး သပိတ်ကို လက်ဖြင့်ပွေ့တော်မူ၍။] ဝေသာလီ၊ ဝေသာလီမြို့သို့။ ပိဏ္ဏာယ၊ ဆွမ်းအလှူငှာ။ (ဆွမ်းရရှိရာ-ဆွမ်းခံ။) ပါဝိသိ၊ ဝင်တော်မူပြီ။

ဝေသာလီယံ၊ ၌။ ပိဏ္ဏာယ၊ ငှာ။ စရိတွာ၊ လှည့်လည်တော်မူပြီး၍။ ပစ္စာဘတ္တံ၊ ဆွမ်းစားရာကာလ၏နောက်အဖို့၌။ [ဘတ္တ-ဖြင့် ဘတ္တ၊ ဘုဉ်-တိုင်အောင် ငှာပစ္စာရ-အားဖြင့် ယူပါ။] ပိဏ္ဏပါတ ပဋိက္ကန္တော၊ ဆွမ်းစားရာ အရပ်မှ ဖဲခဲ့သည်။ [တချို့နေရာ၌ “ဆွမ်းခံရွာမှ ဖဲခဲ့သည်”ဟု ပေးပါ။] (ဟုတွာ။) အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ၊ ကို။ အာမန္တေသိ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (ကို။) အာနန္ဒံ။

၁။ ဘုရားရှင်၏ ခရီးစဉ်။ ။ပါဠိတော် ပုဒ်စဉ် ၁၆၃-၌ ပါသည့်အတိုင်း ဘုရားရှင်သည် ဝေသာလီ-မြို့ အနီး “ဝေဠုဝ” ရွာငယ်၌ ဝါကပ်တော်မူပြီးနောက် ဝါကျွတ်သောအခါ ထိုရွာမှ ထွက်တော်မူ၍ သာဝတ္ထိမြို့ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်သို့ကြွတော်မူသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုမြို့၌ နေတော်မူစဉ် တရားစစ်သူကြီးဖြစ်သော အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် မဂဓတိုင်း “နာဠက” ရွာဝယ် မိမိဖွားမြင်ခဲ့ရာတိုက်ခန်း၌ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့မှာ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူသည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အရှင်သာရိပုတ္တရာပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးသောအခါ သာဝတ္ထိမှ ရာဇဂြိုဟ်သို့ ရောက်တော်မူ၏။ ထိုမြို့၌ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်သည် “ကာဠသိလာ”မည်သော အရပ်ဝယ် (အရှင်သာရိပုတ္တရာ ပရိနိဗ္ဗာန် စံရာရက်မှ တဆယ် ဝါးရက် လွန်၍) တန်ဆောင်မုန်းလကွယ်နေ့မှာ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြန်သည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အဂ္ဂသာဝက-နှစ်ပါးတို့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးနောက် ရာဇဂြိုဟ်မှ ထွက်၍ ဗျားစွာသော ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံလျက် ဒေသစာရီ လှည့်လည်သောအခါ “ဥက္ကာစေလ”မြို့သို့ ရောက်လျှင် ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းဝယ် ငွေပြားအဆင်းနှင့်တူသော သဲသောင်ပြင်၌ သီတင်းသုံးလျက် အဂ္ဂသာဝက-နှစ်ပါးတို့၏ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းနှင့် စပ်သော ဂုဏ်ကို မိန့်တော်မူသည်။ [ထိုသုတ်သည် သံ-၃၊ ၁၄၁-၌ ပါ၏။]

ထို“ဥက္ကာစေလ”မြို့မှထွက်၍ ဝေသာလီမြို့သို့ ကြွတော်မူသည်။ ထိုမြို့ ရောက်ပြီးနောက် နံနက်အခါဝယ် ဆွမ်းခံဝင်တော်မူသည်။

နိသီဒနံ၊ နိသီဒိုင်ကို။ (သားရေပိုင်း၊ သားရေနှယ်ကို။) ဂဏှာဟိ၊ ယူခဲ့လော့။ [နိသီဒနန္တိ ဧတ္ထ စမ္မခဏှံ အဓိပေတံ။-အဋ္ဌကထာ။ ရှေးက စမ္မခဏှ-ကို ကြည့်၍ “စမ္မခဏှ” ဟု ခေါ်ကြသည်။] ယေန၊ ဌ။ စာပါလံ၊ စာပါလ-မည်သော။ စေတိယံ၊ စေတီသည်။ (နတ်ကွန်းသည်။) (အတ္ထိ။) တေန၊ စာပါလ စေတီ-ရှိရာ ထိုအရပ်သို့။ ဒိဝါ ဝိဟာရာယ၊ နေ့အခါ၌ နေခြင်းငှာ။ ဥပသင်္ကမိဿာမ၊ သွားကြစို့။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ [ဧဝံ ဘန္တေတိ-စသော ဝါကျတို့၌ အနက်လွယ်ပြီ။]

၁၆၇။ ကေမန္တံ၊ ဌ။ နိသိန္ဒ၊ ထိုင်နေပြီးသော။ အာယသုန္တံ အာနန္ဒ၊ ကို။ ဘဂဝါ၊ သည်။ တေ၊ ဤစကားကို။ အဝေါစ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (ကိ။) အာနန္ဒ၊ ဝေသာလီ၊ ဝေသာလီမြို့ကို။ ရမဏိယာ၊ မွေ့လျော်ထိုက်၏။ [ဤသို့ ကံ-ဟော ဝါကျ ဖြစ်သော်လည်း မြန်မာစကားချောအောင် အနက်ပေးပါမည်။] ဥဒေနံ၊ ဥဒေန-မည်သော။ စေတိယံ၊ စေတီသည်။ ဝါ၊ ဥဒေန-နတ်ကွန်းသည်။ ဝါ၊ ဥဒေန-နတ်ကွန်း၌ ဆောက်အပ်သော ကျောင်းသည်။ ရမဏိယံ၊ မွေ့လျော်ထိုက်၏။ ဝါ၊ ပျော်စရာ ကောင်း၏။ [နောက်နောက်ပုဒ်တို့၌ ဤနည်းမို့၍ ပေးပါ။]။ပ။ ရမဏိယံ စာပါလံ စေတိယံ။

အာနန္ဒ။ ယဿ ကဿစိ၊ အကြင် အမှတ်မရှိ တစုံတယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ ဣဒ္ဓိပါဒါ၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့ကို။ (တန်ခိုး၏ အခြေခံ တရားတို့ကို။) ဘာဝိတာ၊ မိမိသန္တာန်၌ တိုးပွားစေအပ်ကုန်ပြီ။ ဗဟုလိကတာ၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ အလေ့အလာပြုအပ်ကုန်ပြီ။ ယာနိကတာ၊

၁။ ဥဒေနံ စေတိယံ။ ။ “ဥဒေန” ဟူသည် ယက္ခ-အန္တယ်ဝင် နတ်ဘီလူး၏ နာမည်တည်း။ ထို ဥဒေန-နတ်၏ အတွက် အုတ်စသည်ဖြင့် ဆောက်လုပ်အပ် စီအပ်သော နတ်ကွန်း နတ်နန်းသည် လူတို့က အရိုအသေ ပြုအပ်သောကြောင့် “ဥဒေန စေတိယ” မည်၏။

ဘုရားရှင် ပွင့်တော်မူလာသော အခါ၌ကား လူတို့နှင့် ကင်းရှင်း၍ တိတ်ဆိတ် ငြိမ်သက်သော ထိုနေရာဝယ် ဘုရားရှင်အတွက် ကျောင်းဆောက်ကြ၏။ ထိုကျောင်းလည်း ရှေးနာမည်ရင်း အတိုင်းပင် (ဥဒေန စေတိယ) ဟု ထင်ရှားနေသည်။ [ဂေါတမကံ စေတိယံ-စသည်တို့လည်း နည်းတူပင်။]

၂။ ယာနိကတာ။ ။ ယုတ္တယာနံ ဝိယ ကတာ။-အဋ္ဌကထာ။ အာဇာနည်မြင်းနှင့် ကပ်ယှဉ်အပ်သော ရထားသည် ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသော ရထားထိန်းက အုပ်ချုပ်မောင်းနှင်အပ်လျှင် အလိုရှိတိုင်းဖြစ်နိုင် (သွားလိုရာအရပ်သို့ လွယ်လွယ်ကူကူ သွားရောက်နိုင်) သကဲ့သို့၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါးတို့လည်း ထိုဣဒ္ဓိပါဒ်ရှင်ကို အလိုရှိရာ ဖြစ်စေနိုင်သည်။

ကပ်ယှဉ်အပ်သော ယာဉ်ကဲ့သို့ ပြုအပ်ကုန်ပြီ။ ဝတ္ထုကတာ၊ တည်ရာမြေ
 ကဲ့သို့ ပြုအပ်ကုန်ပြီ။ အနုဋ္ဌိတာ၊ ထိုထိုအကျိုးတို့၏တည်ခြင်းငှာ လျှောက်
 ပတ်အောင် ထားအပ်ကုန်ပြီ။ ဝါ၊ ဆောက်တည်အပ်ကုန်ပြီ။ ပရိစိတာ၊
 ထက်ဝန်းကျင် ဆည်းပူးအပ်ကုန်ပြီ။ သုသမာရဒ္ဓါ၊ ကောင်းစွာ အားထုတ်အပ်
 ကုန်ပြီ။ သော၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အာကခံမာနော၊ အလိုရှိလတ်သော်။ (မသေပဲ
 နေလိုလတ်သော်။) ကပ္ပံ ဝါ၊ အာယုကပ်ပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း။
 ကပ္ပါဝသေသံ ဝါ၊ အာယုကပ်ထက် ပိုလွန်ကြွင်းကျန်သော ကာလပတ်လုံး
 သော်လည်းကောင်း။ တိဋ္ဌေယျ၊ မသေပဲ တည်နိုင်ရာ၏။ အာနန္ဒ၊ တထာ
 ဂတဿ၊ သည်။ ပ။ သုသမာရဒ္ဓါ။ အာနန္ဒ။ အာကခံမာနော၊ လတ်သော်။
 တထာဂတော၊ သည်။ [ဤ၌ “သော” ပါသည်မှာပို၏။] ။ပ။ တိဋ္ဌေယျ။
 ဣတိ၊ ပြီ။

အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊ သည်။ ဧဝံပိ၊ ဤသို့လည်း။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာ
 ဘုရားက။ သြဋ္ဌာရိကေ၊ ထင်ရှားသော။ နိမိတ္တေ၊ အရိပ်နိမိတ်ကို။ ကယိရ
 မာနေ၊ ပြုအပ်သော်။ သြဋ္ဌာရိကေ၊ သော။ သြဘာသေ၊ အရိပ်အရောင်
 ကို။ ကယိရမာနေ၊ ပြုအပ်သော်။ ပဋိဝိဇ္ဇိတံ၊ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှာ။
 (အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်ခြင်းငှာ။) နာသက္ခိ၊ မစွမ်းနိုင်။ [နိမိတ္တ-နှင့် သြဘာသ-
 အထူးကို ဋီကာ၌ကြည့်ပါ။]

ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ န ယာစိ၊ မတောင်းပန်နိုင်။ (ကိ၊ အဘယ်သို့မတောင်းပန်
 နိုင်သနည်း။) ဘန္တေ၊ ရား။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဗဟုဇနဟိတာယ၊ များ
 စွာသော လူအပေါင်း၏ စီးပွားအလို့ငှာ။ ဗဟုဇနသုခါယ၊ များစွာသော
 လူအပေါင်း၏ ချမ်းသာအလို့ငှာ။ (ချမ်းသာပို့ရာ။) လောကာနံကမ္မာယ၊ သတ္တ

၁။ ဝတ္ထုကတာ ။ ။ [ဝတ္ထု၊ တည်ရာ။] အားလုံးကုန်အောင် စိတ်၏ညစ်နှမ်း
 ကြောင်း (ဥပက္ခိလေသ) တို့ကို သုတ်သင်ခြင်းအားဖြင့် တန်ခိုးဖြစ်ခြင်း၏ တည်ရာဖြစ်
 အောင် ပြုအပ်ကုန်ပြီ။

၂။ အနုဋ္ဌိတာ။ ။ ထိုထိုအကျိုးတို့၏တည်ခြင်းအား သင့်လျော်အောင် ထားအပ်
 ကုန်၏။ [‘အကမ္မက’ ဖြစ်သော ဌာ-ဓာတ်သည် အနု-ရှေးရှိသောကြောင့် ‘သကမ္မက’
 ဖြစ်သည်။ (တ)ပစ္စည်း ‘ကိ’ အနက်ဟော။]

၃။ ကပ္ပံ ဝါ ကပ္ပါဝသေသံ ဝါ။ ။ “ကပ္ပ” ဟူသည် ထိုထိုကာလ၌ဖြစ်သော လူတို့
 ၏အသက်တမ်းတည်း။ “အာယုကပ်” ဟု ခိုလိုသည်။ “ကပ္ပါဝသေသံ=အာယုကပ်၏
 အကြွင်းအကျန်” ဟူသည် အသက်တမ်းထက် အပိုအလွန်ဖြစ်သော ကာလတည်း။
 [အဋ္ဌကထာ၌ မဟာသိဝ-ထေရ်၏ ဝါဒကိုလည်း ပြသေး၏။]

လောက-ကို သနားစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်ခြင်းငှာ။ ဒေဝမနုဿာနံ၊
နတ်လူတို့၏။ အတ္ထာယ၊ အကျိုးငှာ။ ဟိတာယ၊ စီးပွားအလို့ငှာ။ သုခါယ၊
ချမ်းသာခြင်းငှာ။ ကပုံ၊ အာယုကပ်ပတ်လုံး။ တိဋ္ဌတု၊ တည်တော်မူပါ။
သုဂတော၊ ကောင်းသောစကားကို မိန့်တော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရား
သည်။ ကပုံ၊ လုံး။ တိဋ္ဌတု၊ ပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မတောင်းပန်နိုင်။

မာရေန၊ မာရ်နတ်သည်။ ပရိယုဠိတ စိတ္တော၊ ထက်ဝန်းကျင် လူယူ
အပ်သော စိတ်ရှိသူသည်။ ဝါ၊ လွမ်းမိုးအပ်သော စိတ်ရှိသူသည်။ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ၊
ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှာ၊ (န သတ္တုဏေယျ) ယထာ၊ မစွမ်းနိုင်သကဲ့သို့။
(တထာ၊ တူ။) ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ၊ ငှာ။ နာသက္ခိ၊ နိုင်။ [ယထာ တံ-၌ “တ”
သည် အနက်မရှိ။]

အမှာ။ ။မာရ်နတ် အနှောင့်အယှက် ခံရသော ပုဂ္ဂိုလ် တဦး
သည် အကြောင်းအရာတစ်ခု၏ အကျိုးရှိမရှိကို နားမလည်နိုင် သကဲ့သို့
အရှင်အာနန္ဒာ၏ စိတ်ကိုလည်း မာရ်နတ်က နှောင့်ယှက်ထားသော
ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား မိန့်တော်မူအပ်သော (အာယုကပ် ပတ်လုံး
နေနိုင်၏ဟူသော) စကားကို နားမလည်၍ မြတ်စွာဘုရားကို အာ
ယုကပ်ပတ်လုံး တည်နေတော်မူပါ-ဟု မတောင်းပန်နိုင်။

ဒုတိယမ္ပိ ခေါ။ပ။တတိယမ္ပိ ခေါ။ပ။ပရိယုဠိတစိတ္တော။ [ရှေးအတိုင်း
ပေးပါ။] အထ ခေါ။ ဌ။ (သုံးကြိမ်မြောက် မိန့်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ
၌။)။ပ။ အာမန္တေသိ။ (ကိ။) အာနန္ဒ။ တံ၊။သည်။ ဂစ္ဆ။ သွားတော့။
ဒါနိ။ ဌ။ ယထာ၊ အကြင် သွားခြင်း၏။ ကာလံ၊ အချိန်ကို။ မညသိ၊
သိ၏။ (တံ၊ ထိုသွားချိန်ကို။) (ကရောဟိ၊ ပြုလော့။) ဣတိ၊ ပြီ။ပ။
အဝိဒ္ဓုရေ၊ အနိုးဖြစ်သော။ အညတရသ္မိံ၊ အမှတ်မရှိ တပင်သော။ ရုက္ခ
မူလေ၊ သစ်ပင်၏ အနိုးအောက်၌။ နိသိဒိ၊ ထိုင်နေပြီ။

၁။ ပရိယုဠိတစိတ္တော။ ။ယထာ (အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် လွမ်းမိုး အပ်
သော။) ကိဉ္စိ အတ္ထာနုတ္တံ (တစ်ခုတည်းသော အကျိုးရှိသည် မရှိသည်ကို။) သလ္လက္ခေတံ
န သတ္တာ၊ ဧဝံ အဘိဘူတစိတ္တော။ (ဤ အခြင်းအရာအားဖြင့် လွမ်းမိုးအပ်သော စိတ်
ရှိသူသည်။) [နာသက္ခိ-၌ စစ်။]-စိကာ။

မာရယာစနကထာ

၁၆၈။ အထ ခေါ၊ ဌ်။ (အရှင်အာနန္ဒာ ထ-သွားရာ ထိုအခါ၌။) ပါပိမာ၊ မကောင်းမှုရှိသော။ (မကောင်းမှု အကုသိုလ် တရားရှိသော။) မာရော၊ မာရ်နတ်သည်။ [ဥပသင်္ကမိ-စသည်၌ စပ်။] အာယသ္မန္တေအာနန္ဒေ၊ အရှင်အာနန္ဒာသည်။ အစိရပက္ကန္တေ၊ ဖဲသွားပြီးသော အရှင်အာနန္ဒာ၏ ကြာသောကာလ မရှိသေးမီ။ ဝါ၊ ဖဲသွားပြီး၍ မကြာသေးမီ။ ပ။ ဥပသင်္ကမိ၊ သွားပြီ။ ပ။ အဋ္ဌာသိ၊ တည်ပြီ။ ကေမန္တံ၊ ဌ်။ ဌိတော၊ တည်ပြီးသော။ ပါပိမာ၊ သော။ မာရော၊ သည်။ ပ။ အဝေါစ။ (ကိံ။) ဘန္တေ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဒါနိ၊ ဌ်။ ပရိနိဗ္ဗာတု၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပါ။ သုဂတော၊ သည်။ ပရိနိဗ္ဗာတု၊ ပါ။ ဘန္တေ။ ဒါနိ၊ ဌ်။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ပရိနိဗ္ဗာန ကာလော၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူရာ အခါပါတည်း။

ဘန္တေ။ ဘဂဝတော၊ သည်။ သော ဝါစာ၊ ဤ စကားကို။ ဘာသိတာ ခေါ၊ မိန့်တော်မူအပ်သည်သာ။ [မိန့်တော်မူဖူးသည်သာ။] (ကိံ၊ အဘယ်သို့ မိန့်တော်မူအပ်ဖူး သနည်း။) ယာဝ၊ အကြင် မျှလောက်။ မေ၊ ၏။ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ သာဝကာ၊ စကားကို နားထောင် ကုန်သည်။

၁။ ပါပိမာ။ ။ပါပိ+ယဿ+အတ္ထိတိ ပါပိမာ၊ မကောင်းမှု အကုသိုလ် တရားရှိသော မာရ်နတ်၊ [ပါပပုဗ်+ဣမန္တံ-ပစ္စည်း။]

၂။ မာရော။ ။မာရေတိတိ မာရော၊ (မရ+ကာရိတ်ကျေ+ဏ ပစ္စည်း။) သတ္တဝါတို့ကို စီးပွားမဲ့၌ တိုက်တွန်းလျက် ကောင်းသော ဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်း အားဖြင့် သတ်ဖြတ်တတ်သောကြောင့် “မာရ်”မည်၏။-အဋ္ဌကထာ။

တနည်း။ ။ရာဂကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို တားမြစ်ခြင်းအားဖြင့် “ဇာတိ”ဟူသော အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့် ထိုထို ဘဝ၌ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းသော သတ္တဝါတို့ကို သတ်တတ်သောကြောင့် “မာရ်”မည်၏။-ဋီကာ။

၃။ ဘာသိတာခေါ ပနေသာ။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီး၍ မကြာမီ ရှစ်သတ္တံဟ-မြောက် အဇပါလ-ညောင်ပင်အောက်ဝယ် သီတင်းသုံးတော် မူစဉ် ကလည်း ပရိနိဗ္ဗာန် စံဖို့ရန် မာရ်နတ်လာ၍ တောင်းပန်ခဲ့ဖူး သေး၏။ ထိုစဉ် “န တာဝါဟံ ပါပိမ”စသည်ဖြင့် အကြောင်းပြ၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက ပယ်ခဲ့ဘူး၏။ မာရ်နတ်သည် ထိုအချက်ကိုပြ၍ ပရိနိဗ္ဗာန် စံဖို့ရန် လျှောက်လေသည်။ [အကျယ်ကို ဋီကာ၌ ကြည့်ပါ။]

၄။ န သာဝကာ။ ။ဘိက္ခု။ န သာဝကာ-ဟု န-သဒ္ဓါ၏နောက်၌ ရှိသော ကြောင့် သာဝကာ-ကို ဝိကတိ-ကတ္တား (သို့မဟုတ်) ဝိသေသ-ကတ္တားအဖြစ်ဖြင့် “မေ၊ ၏။ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ သာဝကာ၊ စကားကိုနားထောင်ကုန်သည်။”ဟု ပေး

ဝိယတ္တာ၊ မဂ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထက်မြက်ကုန်သည်။ ဝါ၊ သစ္စာ-ကို ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ပညာဖြင့် ထက်မြက်ကုန်သည်။

ဝိနိတာ၊ မဂ်၏အစွမ်းအားဖြင့် ဆုံးမအပ်ပြီးကုန်သည်။ ဝါ၊ ကိလေသာ တို့ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်ခြင်းဖြင့် ဆုံးမအပ်ပြီးကုန်သည်။ ဝိသာရဒါ၊ ကင်းသော ကြောက်ရွံ့ခြင်းရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ ကြောက်ရွံ့ခြင်း ကင်းသဖြင့် ရဲဝံ့ကုန်သည်။

ဗဟုသုတာ - များစွာကြားနာအပ်ပြီးသော ပိဋကတ်သုံးပုံဟူသော ဘုရား စကားတော်ရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ ပိဋကတ်သုံးပုံဟူသော ဘုရားစကားတော်ကို များစွာကြားနာပြီးကုန်သည်။ ဓမ္မဓရာ၊ ပိဋကတ်သုံးပုံဟူသော တရားတော်ကို ဆောင်နိုင်ကုန်သည်။

လိုက်ပါသည်။ ဘိက္ခု-၏ ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့် “မေ၊ ဇာ၊ သာဝကာ၊ သာဝက ဖြစ်ကုန်သော။ (တပည့်ဖြစ်ကုန်သော။) ဘိက္ခု၊ တို့သည်။” ဤသို့လည်း ရှေးနိဿယ အတိုင်း ပေးနိုင်ပါသည်။

၁။ ဝိယတ္တာ။ ။မဂ္ဂဝသေန ဝိယတ္တာ-အဋ္ဌကထာ။ သစ္စသမ္ပဋိပေဓ ဝေယျတ္တိ ယေန။ (သစ္စာကိုကောင်းစွာထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဟူသော ထက်မြက်သူ၏ အဖြစ်ဖြင့်။) ဗျတ္တာ။-ဋီကာ။

အမှာ။ ။ဝိယတ္တာ-နှင့် ဗျတ္တာ-သည် အနက်တူ၏။ ဝိ+အဋ္ဌ-ဓာတ် (ထင်စွာပြုခြင်း အနက်ဟော) +တ ပစ္စည်းဖြင့် ဝိ+အတ္တာ-ဟု ဖြစ်၏။ (ယ) လာလျှင် “ဝိယတ္တာ”၊ (ယ) မလာဘဲ ဝိ-၌ ဣ-ကို ယ၊ ဝ-ကို ဗ-ပြုလျှင် “ဗျတ္တာ”ဟု ဖြစ်သည်။

၂။ ဝိနိတာ။ ။တထေဝ (ထို မဂ်၏အစွမ်းဖြင့်ပင်။) ဝိနိတာ။-အဋ္ဌကထာ။ ကိလေသာနံ သမုစ္ဆေဒဝိနယနေန . (ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ သတ်ဖြတ်ခြင်း ဟူသော ဆုံးမခြင်းအားဖြင့်။) ဝိနိတာ။-ဋီကာ။

၃။ ဝိသာရဒါ။ ။တထာ (ထို မဂ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်) ဝိသာရဒါ။-အဋ္ဌကထာ။ အရိယမဂ္ဂါဓိဂမေနေဝ (အရိယမဂ်ကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်းကြောင့်ပင်။) သတ္တုသာသနေ ဝေသာရဇ္ဇပတ္တိယာ (ရဲဝံ့သူ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းဖြင့်။) ဝိသာရဒါ။ သာရဇ္ဇ ကရာနံ (ကြောက်ရွံ့ခြင်းကို ပြုတတ်ကုန်သော။) ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာဒိပါပဓမ္မာနံ (တို့၏) ဝိဂမေန (ကင်းခြင်းကြောင့်) ဝိသာရဒသာဝံ ပတ္တာတိ အတ္ထော။-ဋီကာ။

၄။ ဗဟုသုတာ။ ။အကြင်ကြားနာအပ်သော ဘုရားစကားတော်၏ အစွမ်းဖြင့် ဝဋ်ဒုက္ခမှ ထွက်မြောက်နိုင်၏။ ထို ပိဋကတ်သုံးပုံဟူသော ဘုရားစကားတော်ကို ဤနေရာ၌ “သုတ”ဟု ယူပါ။ သောတဗ္ဗန္တိ သုတံ၊ ကြားနာထိုက်သော ပိဋကတ်သုံးပုံ ဟူ သော ဘုရားစကားတော်။ [တေပိဋကံ သောတဗ္ဗတာဝေန သုတန္တိ ဝုတ္တံ။-ဋီကာ။]

ဆက်ဦးအံ့-သုတ-အရ ကြားနာအပ်သော အညံ့၊ အလတ်၊ အမြတ်ဖြစ်သော စကားအားလုံး (တရားအားလုံး) နှင့် ဆိုင်သော်လည်း ဤနေရာ၌ ဝဋ်ဒုက္ခမှ ထွက်

ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နာ၊ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအားလျော်သော ဝိပဿနာ-တရားကို ကျင့်ပြီးကုန်သည်။ သာမိစိပ္ပဋိပန္နာ၊ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအား လျှောက်ပတ်သော ဝိပဿနာတရားကို ကျင့်ပြီးကုန်သည်။

အနုဓမ္မစာရိနော၊ ဝိပဿနာ-အကျင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိအကျင့် အားလျော်သော အပိစ္ဆတာ-စသောတရားကို ကျင့်လေ့ရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ လျော်သော မဂ် ဖိုလ်တရားရှိသော ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ ဝိပဿနာကိုကျင့်လေ့ရှိကုန်သည်။ န ဘဝိဿန္တိ၊ မဖြစ်ကြကုန်သေး။

မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဘုရားစကားတော်ကိုသာ ဥက္ကဋ္ဌနိဋ္ဌေသ (အမြတ်ဆုံးကိုညွှန်ပြကြောင်း) နည်းဖြင့် “သုတ” ဟု ဆိုအပ်သည်။

၁။ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နာ။ ။ [ဓမ္မ+အနုဓမ္မ+ပဋိပန္န။] ဓမ္မ-အရမဂ်ဖိုလ်တရားရှစ်ပါး၊ (တနည်း) နိဗ္ဗာန်နှင့်တကွ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးကိုယူပါ။ အနုဓမ္မပေါ်+ဓမ္မော အနုဓမ္မော။ ဓမ္မဿ၊ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအား+အနုဓမ္မော၊ လျော်စွာ ဖြစ်သော ဝိပဿနာ-တရားတည်း။ ဓမ္မာနုဓမ္မော၊ တရား။ “လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအားလျော်” ဟူသည် ထိုတရားတို့ကို ရရှိရာ လျော်သောအကြောင်း ဖြစ်ခြင်းတည်း။ ပဋိပဋိ သူတိ ပဋိပန္နာ၊ ဓမ္မာနုဓမ္မံ+ပဋိပန္နာ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နာ။

၂။ သာမိစိပ္ပဋိပန္နာ။ ။ သာမိစိ - သဒ္ဓါသည် အနုစ္စရိက-နှင့် အနက်တူ၏။ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအားလျော်သော အကျင့်ဟူသည် ဝိပဿနာတရား။ (တနည်း။) သီလဝိသုဒ္ဓိ-စသော ဝိသုဒ္ဓိ-ခြောက်ပါးတည်း။ [ဝိသုဒ္ဓိ-ခြောက်ပါးအကျယ်သည် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း၌ ပါ၏။]

သာမိစိပ္ပဋိပန္နာတိ အနုစ္စရိကပဋိပဗ္ဗိ ပဋိပန္နာ။ အဠကထာ။ အနုစ္စရိကပဋိပဗ္ဗိ ပဒန္တိ စ တမေဝ ဝိပဿနာဓမ္မ မာဟ၊ ဆဗ္ဗိဓာ ဝိသုဒ္ဓိယော ဝါ။-ဋီကာ။] ဝိသုဒ္ဓိ-ခုနစ်ပါးရှိရာ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ-မှတစ်ပါး ရှေ့ခြောက်ပါးတည်း။ သာမိစိ-ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကစွည်း တဒ္ဓိတ်တာသာဋီကာ (၂) တွဲ၊ နှာ ၁၅၂-၌ ပြထားပြီ။

၃။ အနုဓမ္မစာရိနော။ ။ အနုဓမ္မစရဏသီလော - အဠကထာ။ အနုဓမ္မန္တိ တဿာယတာဝုတ္တပဋိပဒါယ (အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော ဝိပဿနာ-အကျင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိအကျင့်အား။) အနုဓမ္မံ အဘိသလ္လေခိတံ (ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာခြစ်ပစ်တတ်သော။ အလွန်ခေါင်းပါးသော အကျင့်ရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော။ အပိစ္ဆတာဒိဓမ္မံ-ဋီကာ။ ဤ အလို “အနုဓမ္မပေါ်၊ ဝိပဿနာ-အကျင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိ-အကျင့်အားလျော်သော + ဓမ္မော၊ အပိစ္ဆတာ-အစရှိသောတရားတည်း။ အနုဓမ္မော၊ ရား။ ဤသို့ပြပါ။

၄။ တနည်း။ ။ အနု+မဂ္ဂဖလဓမ္မော ဇတိဿာတိ ဝါ အနုဓမ္မော။ ဤသို့ ဋီကာ၌ တနည်းပြု၍ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ-ကို အရကောက်၏။ စရန္တိ သီလေနာတိ စာရိနော၊ အနုဓမ္မံ+စာရိနော အနုဓမ္မစာရိနော။

သင်္ကံ၊ မိမိဥစ္စာဖြစ်သော။ အာစရိယကံ၊ ဆရာ၏ဥစ္စာဖြစ်သောဝါဒ-
 ကို။ (ဆရာဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဒ-ဖြစ်သော သစ္စာ-လေးပါး
 တရားကို။) ဥဂ္ဂဟေတွာ၊ သင်ယူ၍။ ၊ န အာစိက္ခိယန္တိ၊ အစမှ စ၍မပြော
 ပြနိုင်ကုန်သေး။ (မိမိသင်ယူအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့် သူတပါးတို့ကို မသင်
 ယူစေနိုင်ကြကုန်သေး။) ၊ န ဒေသေဿန္တိ၊ မဟောနိုင်ကြကုန်သေး။ (ပါဠိ
 တော်ကို ကောင်းစွာ မပို့ချနိုင်ကြသေး။) ၊ န ပညာပေဿန္တိ၊ အပြားအား
 ဖြင့် မသိစေနိုင်ကြကုန်သေး။ (အကျဉ်းမပြနိုင်ကြကုန်သေး။) ၊ န ပဋ္ဌပေ
 ဿန္တိ၊ အမျိုးမျိုး အစားစား အပြားတို့ဖြင့် မတည်စေနိုင်ကြကုန်သေး။
 (ထင်ရှားအောင် အကျယ်မပြနိုင်ကုန်သေး။) ၊ န ဝိဝရိယန္တိ၊ မဖွင့်ပြနိုင်ကုန်
 သေး။ ၊ န ဝိဘဇိယန္တိ၊ မဝေဖန်နိုင်ကုန်သေး။ ဥတ္တာနိ၊ ပေါ်လွင်ထင်ရှား
 အောင်။ ၊ န ကရိယန္တိ၊ မပြုနိုင်ကုန်သေး။

ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်ပေါ်လာသော။ ပရပွဝါဒံ၊ သူတပါးတို့၏ ဝါဒ-ကို။ (သူ
 တပါးတို့၏ အယူကို။) သဟဓမ္မေန၊ အကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်သော စကား
 ဖြင့်။ သုန္နိဂ္ဂဟိတံ၊ ကောင်းစွာနှိပ်အပ်သည် မည်လောက်အောင်။ (ကောင်း
 စွာနှိမ်အပ်သည် မည်လောက်အောင်။) နိဂ္ဂဟေတွာ၊ နှိပ်၍။ (နှိမ်၍။)
 သပ္ပာဋိဟာရိယံ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ပယ်ရှားတတ်သောအဖြေနှင့် တကွဖြစ်
 သော။ (အကြောင်းဥဒါဟရုဏ်တို့နှင့် တကွဖြစ်သော။) ဓမ္မံ၊ ကို။ ၊ န ဒေ
 သေဿန္တိ၊ မဟောနိုင်ကုန်သေး။

ပါဝိမ၊ မကောင်းမှု အကုသိုလ်ရှိသော မာရ်နတ်။ တာဝ၊ ထိုမျှလောက်
 ကာလပတ်လုံး။ (ရဟန်းတို့၏ ဝိယတ္တ-စသည် မဖြစ်သေးသမျှ၊ ဆရာ၏

၁။ အာစရိယကံ။ ။အာစာရံ+သိက္ခာပေဘိတိ အာစရိယော။ [အာစာရ-ပုဒ်
 နောင်+သိက္ခာပေတိ-အနက်၌ ဣယ-ပစ္စည်းသက်ထားသော တဒ္ဓိတ်ပုဒ်ဟု ကြိပါ။]
 နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော တလောကလုံးအား ကောင်းသော (သီလ သမာဓိ ပညာ)
 အကျင့်ကို သင်ပေးတော်မူတတ်သောကြောင့် ဘုရားရှင်သည် “အာစရိယ” မည်
 တော်မူ၏။ ထိုဘုရားရှင်၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ဝါဒဟူသည် သစ္စာလေးပါးတရားတည်း။
 [ဝိဂ္ဂဟ-ကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

၂။ အမှာ။ ။အာစိက္ခိယန္တိ-စသောပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ဋီကာကြည့်၍ ပေး
 ထားပါသည်။ ဤ ပါဠိတော်၌ အာစိက္ခိယန္တိ-မှ စ၍ သပ္ပာဋိဟာရိယံ ဓမ္မဒေသေ-
 သန္တိ-တိုင်အောင် ကြိယာရှစ်ပုဒ်ရှိရာတွင် အာစိက္ခိယန္တိ ဒေသေဿန္တိ-ပုဒ်တို့ဖြင့်
 ဗျဉ္ဇနပဒ-ခြောက်မျိုးကိုလည်းကောင်း၊ ပညပေဿန္တိ-စသော ခြောက်ပုဒ်တို့ဖြင့် အတ္ထ
 ပဒ-ခြောက်မျိုးကိုလည်းကောင်း ပြသည်ဟု ဋီကာမိန့်၏။ ဗျဉ္ဇနပဒ၊ အတ္ထပဒတို့၏
 အကျယ်ကို သဒ္ဒနိတိ သုတ္တမာလာ၊ ပါဠိနယာဒိသင်္ဂဟ-၌ ကြည့်ပါ။

ဝါဒ-ဖြစ်သော သစ္စာလေးပါးကို မဟောပြုနိုင်သေးသမျှ၊ သူတပါးတို့၏ အယူဝါဒကို မနှိမ်နင်းနိုင်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး။) အဟံသည်။ န ပရိနိဗ္ဗာ ယိဿာမိ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံလိမ့်ဦးမည်မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤစကားကို။ ဘာသိ တာ၊ မိန့်တော်မူအပ်ပါပြီ။

ဘန္တေ၊ ရှေး။ တေရဟိ၊ ဌ။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ သာဝကာ၊ စကားကို နားထောင်ပါကုန်ပြီ။ ဝိယတ္တာ၊ ပါကုန်ပြီ။ (တနည်း) ဘဂဝတော၊ ၏။ သာဝကာ၊ သာဝက ဖြစ်ကုန်သော။ ဘိက္ခု၊ တို့ သည်။ ဝိယတ္တာ၊ ထက်မြက်ပါကုန်ပြီ။ ပ။ အနုဓမ္မစာရိနော၊ ပါကုန်ပြီ။ သကံ၊ သော။ ပ။ အာစိက္ခန္တိ၊ အစမှ စ၍ ပြောပြနိုင်ပါကုန်၏။ ပ။ ဓမ္မံ၊ ဒေသေန္တိ၊ ပါကုန်၏။ [အထက်ကအတိုင်း အကျယ်ဆိုပါ။]။ ပ။ ပရိနိဗ္ဗာန ကာလော၊ ပါတည်း။

အမှာ။ ။ ဘိက္ခုနီဝါရ၊ ဥပါသကဝါရ၊ ဥပါသိကာဝါရ-တို့၌ ဤနည်းအတိုင်းပေးပါ၊ လွယ်ပြီ။

ဘန္တေ။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ သော-ဝါစာ၊ ကို။ ဘာသိတာ ခေါ်၊ အပ်သည်သာ။ (ကိံ။) ယာဝ၊ လောက်။ မေ၊ ၏။ ဣဒံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ဤ သိက္ခာသုံးရပ် သိမ်းယူအပ်သည့် မြတ်သောအကျင့်ဟူသော သာသနာတော် သည်။ ဣဒ္ဓုဇ္ဇေဝ၊ (ဈာန်ချမ်းသာအားဖြင့်) ပြည့်စုံသည်လည်းကောင်း။ ဖိတဉ္စ၊ အဘိညာဉ်အားဖြင့် စည်ပင်သည်လည်းကောင်း။ ဝိတ္ထာရိကံ၊ ထို ထို အရပ်၌ ဖြန့်အပ်သည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ကျယ်ပြန့်သည်လည်းကောင်း။ ဗာဟုဇညံ၊ များစွာသော လူအပေါင်း၏ အစီးအပွားသည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ များစွာသော လူအပေါင်းသည် သိအပ်သည်လည်းကောင်း။ ပထ ဘူတံ၊ ကျယ်ပြန့်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ များသည်ဖြစ် ၍ ဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ (တနည်း) ပုထုဘူတံ၊ ကျယ်ပြန့်သည်၏အဖြစ် သို့ ရောက်သည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ များသည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်သည် လည်းကောင်း။

၁။ ဗာဟုဇညံ။ ဗဟုဇနေဟိ ဉာတံ ပဋိဝိဒ္ဓံ မဟာဇနာ ဘိသမယ ဝသေန- အဋ္ဌကထာ။ ပဋိဝေဓဝသေန ဗဟုဇနော ဇနဿ ဟိတန္တိ ဗာဟုဇညံ၊ တေနာဟ ဗဟုဇနာဘိသမယ ဝသေနာတိ-ဋီကာ။ [အဋ္ဌကထာ၌ “မဟာဇန” ဟု ရှိ၍ ဋီကာ၌ “ဗဟုဇန” ဟု ရှိ၏။ အဓိပ္ပာယ်မှာ အတူတူပင်။]

၂။ ပုထုဘူတံ။ ။ ပုထု ပုထုလံ ဘူတံ ဇာတံ၊ ပုထု ဝါ ပုထုတ္တံ ဘူတံ ပတ္တန္တိ ပုထုဘူတံ-ဋီကာ။

ယာဝ ဒေဝမနုဿေဟိ၊ နတ်လူတို့တိုင်အောင်။ သုပ္ပကာသိတံ၊ ကောင်းစွာ ထင်ရှားပြအပ်သည်လည်းကောင်း။ န ဘဝိဿတိ၊ မဖြစ်သေး။ ပါပိမ၊ မာရ်နတ်။ တာဝ၊ ဗြဟ္မစရိယ-၏ ဣဒ္ဓ-စသည် မဖြစ်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး။ အဟံ၊ သည်။ န ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိ၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤစကားကို။ (ဘာသိတာ ခေါ်။)

ဘန္တေ။ တေရဟိ၊ ချွံ။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ဗြဟ္မစရိယံ၊ သည်။ ဣဒ္ဓေဝ၊ ပြည့်လည်းပြည့်စုံပါပြီ။ ဖိတံ စ၊ စည်ပင်လည်း စည်ပင်ပါပြီ။ ဝိတ္ထာရိတံ၊ ထိုထိုအရပ်၌ ဖြန့်အပ်ပါပြီ။ သုပ္ပကာသိတံ၊ ပါပြီ။ ပရိနိဗ္ဗာနကာလော၊ ပါတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ (အဝေါစ။)

ဝေ၊ သို့။ ဝုတ္တေ၊ လျှောက်အပ်သော်။ ဘဂဝါ၊ ပါပိမန္တံ၊ မကောင်းမှုရှိသော။ မာရံ၊ ကို။ ဧတံ၊ ကို။ အဝေါစ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (ကိံ။) ပါပိမ၊ မာရ်နတ်။ တံ၊ သည်။ အပေါဿက္ခော၊ အားထုတ်ခြင်း မရှိသည်။ (ငါဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံဖို့ကိစ္စ-၌ ကြောင့်ကြ မစိုက်သည်။) ဟောဟိ၊ ဖြစ်လော့။ န စိရံ၊ မကြာမီ။ တထာဂတဿ၊ ၏။ ပရိနိဗ္ဗာနံ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံခြင်းသည်။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လိမ့်မည်။ ဣတော၊ ဤနေ့မှ။ တိဏ္ဏံ၊ မာသာနံ၊ သုံးလတို့၏။ အစ္စယေန၊ လွန်ရာအခါ၌။ တထာဂတော၊ သည်။ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူလိမ့်မည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

အာယုသင်္ခါရ ဩဿဇ္ဇန

၁၆၉။ အထ ခေါ်၊ ချွံ။ (မိန့်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ဘဂဝါ။ စာပါလေ၊ စာပါလ-မည်သော။ စေတိယေ၊ စေတီ၌။ ဝါ၊ လူတို့အမှတ် သစ်ပင်မြတ်ဟု ဆည်းကပ်မြတ်နိုး ကိုးကွယ်အပ်သော နတ်ရဲ့သစ်ပင်၌။ (နတ်ရှိသော သစ်ပင်၌။) [ထို အရပ်၌ ဆောက်လုပ် အပ်သော ကျောင်းလည်း “စာပါလ စေတီယ” မည်သည်ပင်။] သတော၊ မပြတ်မလတ် အမှတ်ရတော်မူသည်။ သမ္ပဇာနော၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိထော်မူသည်။ (ဟုတော့။) အာယုသင်္ခါရံ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ-ကို ပြုစီမံတတ်သော ဖလသမာပတ်ကို။ ဩဿဇ္ဇိ၊ စွန့်လွှတ်တော်မူပြီ။

၁။ အာယုသင်္ခါရံ။ ။ “အာယု” ဟူသည် မြန်မာတို့က “အသက်” ဟူ၍ ခေါ်အပ်သော ဇီဝိတိန္ဒြေ-တည်း။ ထို ဇီဝိတိန္ဒြေ-ကို အဆက်ပြတ် မသွားအောင် ပြုစီမံနိုင်သော ဖလသမာပတ် (အရဟတ္တဖိုလ်တရား) ကို “အာယု သင်္ခါရ” ဟု ခေါ်၏။ [သင်္ခါရောတိတိ သင်္ခါရော၊ အာယု+သင်္ခါရော အာယုသင်္ခါရော။]

ဘဂဝတော၊ သည်။ အာယုသင်္ခါရေ၊ ကိ။ သြဿဇ္ဇေ၊ စွန့်လွှတ်အပ်
 သော်။ ဘိသနကော၊ ရာဂ-မကင်းသေးသူတို့ကို ကြောက်စေတတ်သော။
 [အဝိတရာဂေ ဘိသေတိတိ ဘိသနော၊ သောယေဝ ဘိသနကော။
 -ဋီကာ။] ဝါ၊ ကြောက်စရာကောင်းသော။ သလောမဟံသော၊ မွေးညင်း
 တို့၏ ရှင်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ ဝါ၊ ကြက်သီးမွေးညင်း ထလောက်သော။
 မဟာဘူမိစာလော၊ စ။ ကြီးစွာသော မြေလှုပ်ခြင်းသည်လည်း။ အဟောသိ၊
 ဖြစ်ပြီ။ ဒေဝဒန္နုဘိယော စ၊ မိုးစည်တို့သည်လည်း။ (နတ်စည်တို့ သည်
 လည်း။) ဖလိသု၊ မြည်ကုန်ပြီ။ ဝါ၊ ထစ်ချုန်းကုန်ပြီ။ [ဒေဝဒန္နုဘိ-၏
 အဓိပ္ပာယ်ကို ဘာသာဋီကာ၌ ကြည့်ပါ။]

အထ ခေါ၊ ဌ။ (အာယုသင်္ခါရ-ကို လွှတ်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌။)
 ဘဂဝါ၊ သည်။ တေမတ္ထံ၊ ဤ အကြောင်းအရာကို။ ဝိဒိတွာ၊ သိတော်

စွန့်လွှတ်တော်မူပုံ။ ။သြဿဇ္ဇိ-အရ “စွန့်”ဟုရာ၌ လက်ဖြင့် ခဲ့ကို လှင့်ပစ်လိုက်
 သလို စွန့်ပစ်သည်မဟုတ်။ အာယုသင်္ခါရ-မည်သော ဖလသမာပတ်ကို “သုံးလမျှ
 လောက်သာ ဝင်စားတော်မူမည်။ သုံးလမှနောက်၌ ဖလသမာပတ်ကို မဝင်စား
 တော့အံ့”ဟု စိတ်ကို ဆုံးဖြတ်၍ စွန့်လွှတ်တော်မူခြင်းကို “အာယုသင်္ခါရ လွှတ်ခြင်း”ဟု
 ခေါ်၏။

ထို သမာပတ်ကို စွန့်လွှတ်လိုက်သဖြင့်ပင် ဇီဝိတိန္ဒြေ-ဟူသော အသက်ကိုလည်း
 “သုံးလမှ နောက်၌ ဆက်၍မဖြစ်စေတော့အံ့”ဟု စွန့်လွှတ်တော်မူပြီးဖြစ်သည်။ [သတိ
 သမ္ပဇည-ဖြစ်ပုံကို ဋီကာ၌-ကြည့်ပါ။]

၁။ မဟာဘူမိစာလော။ ။လှုပ်ရာအရပ်၏ ကျယ်ဝန်းခြင်း၊ လှုပ်ပုံ အခြင်းအရာ၏
 ကြီးကျယ်ခြင်းကြောင့် “မဟာဘူမိစာလ-အကြီးအကျယ် မြေလှုပ်ခြင်း”ဖြစ်၏။ မှန်၏-
 ထိုအခါ တသောင်းသော လောကဓာတ်သည် ခြောက်မျိုးသော အခြင်းအရာအား
 ဖြင့် အကြီးအကျယ် လှုပ်လေသည်။

ခြောက်မျိုး။ ။ခြောက်မျိုး ဟူသည် (၁) အထက်အထက်သို့ တက်၍ တက်၍
 လှုပ်ခြင်း၊ (၂) အထက်အောက် နိမ့်တုံမြင့်တုံလှုပ်ခြင်း၊ (၃) အရှေ့မှ အနောက်
 သို့၊ (၄) အနောက်မှ အရှေ့သို့၊ (၅) တောင်မှ မြောက်သို့၊ (၆) မြောက်မှ
 တောင်သို့ - လှုပ်ခြင်းတည်း။ [သီလက္ခန် ဋီကာသစ်၊ ပထမ မဟာသံဂိတိကယာ
 ဝဏ္ဏနာ-အဆုံးနား၌ တနည်းဖွင့်ထားသေး၏။]

၂။ တေမတ္ထံ ဝိဒိတွာ။ ။ခန္ဓာငါးပါး သင်္ခါရ-တရားနှင့် နိဗ္ဗာန်တည်း ဟူသော
 သင်္ခါရ-မရှိရာ ဝိသင်္ခါရ-တရားတို့၏ ထူးခြားပုံအကြောင်းအရာကို သိတော်မူ၍။

မူ၍။ တာယံ ဝေလာယံ၊ ထို အချိန်၌။ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ^၁၊
(ကံ။) “တုလမတုလဉ္စ သမ္ဘဝံ။ပ။ အဘိန္ဒိ ကဝစမိဝတ္တသမ္ဘဝ”န္တိ၊ ဟူ၍။
(ဥဒါနေသိ။)

ဂါထာအနက်။ ။မုနိ၊ ပစ္စုပ္ပန် တမလွန် နှစ်တန်သော လောကကို သိတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားသည်။ သမ္ဘဝံ၊ အကျိုးတရား၏ ကောင်းစွာ ဖြစ်ခဲ့ရာလည်း ဖြစ်ထသော။ ဘဝသင်္ခါရံ၊ အသစ်တဖန် ဘဝကို စီမံတတ်သည်လည်း ဖြစ်ထသော။ တုလံ၊ ချိန်ခွင်ပမာ ဉာဏ်ပညာဖြင့် ကောင်းစွာ ချိန်အပ် ပိုင်းဖြတ် အပ်သော ကာမာဝစရ ‘ကံ’ကို လည်းကောင်း။ အတုလံ စ၊ ချိန်ခွင်ပမာ ဉာဏ်ပညာဖြင့် ကောင်းစွာပိုင်ပိုင် မချိန်အပ် မချိန်နိုင်သော မဟဂ္ဂုတ် ‘ကံ’ကိုလည်းကောင်း။ အဝဿဇိ၊ မဂ်အရဟတ္တ ရတုန်းကပင် လုံးဝမငဲ့ စွန့်လွှတ်တော်မူခဲ့လေပြီ။

(မဟာယောဇော၊ သူရဲကောင်းကြီးသည်။) ကဝစံ၊ စစ်ဝတ်တန်ဆာကို။ (ဘိန္ဒုတိ) ဣဝ၊ ဆုတ်ဖျက်သကဲ့သို့။ (တထာ၊ ထို အတူ။) အဇ္ဈတ္တရတော၊ မိမိသန္တာန်၌ ဂေါစရသေဝန-ဖြင့် မွေ့လျော်တော်မူသည်။ သမာဟိတော၊ ကောင်းစွာ အာရုံ၌ထားအပ်သော ဥပစာရသမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိ-ရှိတော်မူသည်။ (ဟုတော။) အတ္တသမ္ဘဝံ၊ မိမိသန္တာန်အဖန်ဖန်ဖြင့် မှန်မှန်ဖြစ်ပွား ကိလေသာတရားကို။ ‘အဘိန္ဒိ၊ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ဖျက်ဆီးတော်မူပြီ။

တနည်း။ ။မုနိ၊ သည်။ အတုလံ စ၊ အတုမရှိသော နိဗ္ဗာန်ကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်၏ အကျိုးကိုလည်းကောင်း။ သမ္ဘဝံ၊ အလုံးစုံသောဘဝ- ကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ အလုံးစုံသောဘဝ- ၌ အပြစ်ကိုလည်းကောင်း။ တုလံ (တုလေန္တော)၊ နှိုင်းချိန်သည့်အသွင်ကောင်းစွာမြင်တော်မူလျက်။ ဘဝသင်္ခါရံ၊ အသစ်တဖန် ဘဝ-ကို စီမံတတ်သော ‘ကံ’ကို။ (ကမ္မက္ခယကရေန၊ ‘ကံ’ ၏ကုန်ခြင်းကိုပြုတတ်သော အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်။) အဝဿဇိ၊ ပြီ။

၁။ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ။ ။ “ငါသည် ဤသို့ ရှည်ကြာသော ကာလပတ်လုံး ခန္ဓာကိုယ်-ဟု အသိအမှတ်ပြုအပ်သော ဒုက္ခတည်းဟူသော ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီးကို ဆောင်ထားအပ်ပြီ။ ယခုအခါ မကြာမီပင် ဤဒုက္ခတုံးကြီးကို ပစ်ချရတော့မည်” ဟု ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူဖို့ရန် နိုးလာသည့် အရေးကို တွေး၍ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သော ပီတိ-အဟုန်ကြောင့် ဥဒါန်းကျူးတော်မူသည်။

(မဟာယောဓော၊ သည်။) ကဝစံ၊ ကို။ ဘိန္နုတိ ဣဝ၊ ကဲ့သို့။
 (တထာ၊ တူ။) မုနိ၊ သည်။ အဇ္ဈတ္တရတော၊ ဝိပဿနာ-အားဖြင့်
 မိမိသန္တာန်၌- မွေ့လျော်တော်မူသည်။ သမာဟိတော၊ သမထ-အား
 ဖြင့် ကောင်းစွာ အာရုံ၌ထားအပ်သော စိတ်ရှိတော်မူသည်။ (ဟုတော။)
 အတ္တသမ္ဘဝံ၊ မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်သော ကိလေသာတည်းဟူသော ပိုက်
 ကွန်ကို။ အဘိန္နိ၊ ပြီ။

မဟာဘူမိစာလဟေတု

၁၇၀။ အထ ခေါ၊ ခွံ။ (အကြီးအကျယ် မြေလှုပ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။)
 အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ၊ ၏။ တေ၊ ဤအကြံသည်။ အဟောသိ။ (ကိ။)
 အတ္ထရိယံ ဝတ ဘော၊ လက်ဖျောက်ခတ်တီး အံ့ချိုးလောက်ပါပေစွာ...ဪ။
 (အံ့ဩစရာကောင်းလိုက်တာနော်။) အဗ္ဗုတံ ဝတ ဘော၊ မဖြစ်စဖူး ထူး
 ဆန်းပါပေစွာ...ဪ။ (ထူးဆန်းလိုက်တာနော်။) အယံ ဘူမိစာလော၊ ဤ
 မြေလှုပ်ခြင်းသည်။ မဟာ ဝတ၊ ကြီးကျယ်ပေစွာတကား။ သိသနကော၊
 သော။ သ လောမဟံသော၊ သော။ အယံ ဘူမိစာလော၊ သည်။ သု မဟာ
 ဝတ၊ အလွန်ကြီးကျယ်ပေစွာတကား ။ပ။ ဖလံ သု။ မဟတော၊ သော။
 ဘူမိစာလဿ၊ ၏။ ပါတုဘာဝါယံ၊ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းငှာ။ ဟေတု၊ အကြောင်း
 သည်။ ကော န ခေါ၊ အဘယ်နည်း။ ပစ္စယော၊ အထောက်အပံ့သည်။
 ကော န ခေါ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။ ပ။ ပါတုဘာဝါယာတိ။
 [လွယ်ပြီ။]

၁၇၁။ အာနန္ဒ။ မဟတော။ ပ။ ပါတုဘာဝါယ၊ ငှာ။ ဟေတု၊ တို့သည်။
 ဣမေ အဋ္ဌ၊ ဤရှစ်ပါးတို့တည်း။ ပစ္စယာ။ ဣမေအဋ္ဌ၊ တို့တည်း။ ကတမေ
 အဋ္ဌ၊ အဘယ်ရှစ်ပါးတို့နည်း။

အာနန္ဒ။ အယံ မဟာပထဝီ၊ (ယူဇနာ နှစ်သိန်းလေးသောင်း အထူရှိ
 သော) ဤမြေကြီးသည်။ ဥဒကေ၊ (ယူဇနာ လေးသိန်းရှစ်သောင်း အထူ
 ရှိသော) ရေ၌။ ပတိဋ္ဌိတ၊ တည်၏။ ဥဒကံ၊ သည်။ ဝါတေ၊ (ယူဇနာ ကိုး

၁။ ပါတုဘာဝါယံ။ ။ တဒတ္ထ-သမ္ပဒါန်အဖြစ်ဖြင့် ပေးလိုက်ပါသည်။ သဒ္ဓနိတိ သုတ္တ
 မာလာ၊ ကာရကကပ္ပ စာမျက်နှာ ၁၇၅-၌ကား “ကော န ခေါ ဘန္တေ ဟေတု
 ကော ပစ္စယော၊ ဘဂဝတော သိတဿ ပါတုကမ္မာယ-ဝါကျာဝယ် ပါတုကမ္မာယ-၏
 အနက်ကို တမျိုးဖွင့်ထားပါသည်။

သိန်းခြောက်သောင်း အထူးရှိသော)လေ၌။ ပထဝီဗြဟ္မာ၏။ ဝါတော၊ သည်။ အာကာသဋ္ဌော၊ ဟင်းလင်းအပြင် အောက်ကောင်းကင်၌တည်၏။

ယံ၊ အကြင်အခါ၌။ [ယသ္မိံ - သမယေ - ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်၏။ ကရိုဏ်းအနက်လည်း တနည်း ဖွင့်သေး၏။] မဟာဝါတာ၊ ကြီးစွာသော လေတို့သည်။ ဝါယန္တိ၊ လာကုန်၏။ (တိုက်ခတ်ကုန်၏။) မဟာဝါတာ၊ တို့သည်။ ဝါယန္တာ၊ ကုန်လတ်သော်။ ဥဒကံ၊ ကို။ ကမ္ပေန္တိ၊ လှုပ်စေကုန်၏။ ကမ္ပိတံ၊ လေသည် လှုပ်အပ်သော။ ဥဒကံ၊ သည်။ ပထဝီ၊ ကို။ ကမ္ပေတိ၊ ၏။ အာနန္ဒ၊ သော သမယော၊ ထိုအခါသည်။ ဟောတိ ခေါ်၊ ရှိနိုင်သည်သာ။ အယံ၊ ဤအကြောင်းသည်။ (မြေကိုခံသော ရေ၏ အောက်၌ရှိသော လေထု၏ ပြင်းစွာတိုက်ခတ်ခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်။) မဟတော၊ ပ။ ပါတုဘာဝါယ၊ ငှာ။ ပဌမော၊ ရှေးဦးစွာသော။ ဟေတု၊ တည်း။ ပဌမော၊ သော။ ပစ္စယော၊ တည်း။

အာနန္ဒ။ ပုန စ၊ တဖန်လည် ။ အပရံ၊ တမျိုးကား။ (တမျိုးသောမြေ လှုပ်ခြင်း၏ အကြောင်းကား။) (တနည်း) ပုန စ၊ အနောက်တမျိုးကား။ ဣဒ္ဓိမာ၊ တန်ခိုးရှိသော။ (တန်ခိုးကြီးသော။) စေတောဝသိပ္ပတ္တော၊ စိတ်၏ စွမ်းရည်သတ္တိရှိသူ၏ အဖြစ်သို့ရောက်သော။ ယော သမဏော ဝါ၊ အကြင် သမဏ-အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်းကောင်း။ (ယော) ဗြာဟ္မဏော ဝါ၊ အကြင် ဗြာဟ္မဏ-အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်းကောင်း။ မဟိဒ္ဓိကော၊ ကြီးသော တန်ခိုးရှိသော။ မဟာနုဘာဝေါ၊ ကြီးသော အာနုဘော်ရှိသော။ (ယော) ဒေဝေါ ဝါ၊ အကြင်နတ်သည်သော်လည်းကောင်း။ ဟောတိ၊ ရှိ၏။

တဿ၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ သည်။ ပရိတ္တာ၊ နည်းသော။ (အားမရှိသော။) ပထဝီသညာ၊ ပထဝီကသိုဏ်း၌ ဖြစ်သော သညာသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဘာဝိတာ၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်သည်။ ဝါ၊ ပွားစေအပ်သည်။ ဟောတိ။ အပ္ပမာဏာ၊ အတိုင်းအရှည်မရှိသော။ ဝါ၊ အားရှိသော။ အာပေါသညာ၊ အာပေါ-ကသိုဏ်း၌ ဖြစ်သော သညာသည်။ ဝါ၊ ကို။ (ဘာဝိတာ ဟောတိ။)

သော၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ (ထို တန်ခိုးရှင်ဖြစ်သော သမဏ ဗြာဟ္မဏ ဒေဝ-တယောက်ယောက်လော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။) ဣမံ ပထဝီ၊ ဤမြေကို။ ကမ္ပေတိ၊ လှုပ်စေ၏။ သက်မ္ပေတိ၊ အထက်အထက်သို့တက်ကာ ပြင်းစွာ

လှုပ်စေ၏။ သမ္ပကမ္ပေတိ၊ အထက်အောက် နိမ့်တုံ မြင့်တုံ အပြားအားဖြင့် ပြင်းစွာတုန်လှုပ်စေ၏။ သမ္ပဝေဝေတိ၊ အရပ်လေးမျက်နှာ ယိမ်းထိုးလျက် အမျိုးမျိုးအပြားအားဖြင့် ပြင်းစွာလှုပ်စေ၏။ အယံ၊ သည်။ (တန်ခိုးရှင် များက လှုပ်စေခြင်းဟူသော ဤ အကြောင်းသည်။) ။ပ။ဒုတိယော ပစ္စယော။ [နောက်နောက် ဝါကျများ၌ ထူးရာကိုသာ အနက်ပေးပါမည်။]

ပုန စ။ပ။ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ ဗောဓိသတ္တော၊ အရဟတ္တ-မဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်၌ ငြိတပ်သော သတ္တဝါ အထူးသည်။ ဝါ၊ ဘုရားအလောင်း သည်။ တုသိတကာယာ၊ တုသိတာ-နတ်အပေါင်းမှ။ (တုသိတာ နတ်ပြည် မှ။) စဝိတွာ၊ စုတေ၍။ သတော၊ သတိမပြတ် အမှတ်ရသည်။ သမ္ပဇော နော၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသည်။ (ဟုတွာ။) မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ၊ မယ်တော်၏ ဝမ်းသို့။ ဩက္ကမတိ၊ သက်ရောက်၏။ တဒါ၊ ၌။ (ဘုရား လောင်း၏ မယ်တော် ဝမ်းသို့ သက်ရောက်ရာ ထိုအခါ၌။ ဝါ၊ ဘုရား လောင်း၏ ပဋိသန္ဓေနေရာ ထိုအခါ၌။) အယံ ပထဝီ၊ သည်။ ကမ္ပတိ၊ လှုပ်၏။ပ။ အယံ၊ သည်။ (ဘုရားလောင်း၏ ပဋိသန္ဓေ-နေခြင်း ဟူသော ဤအကြောင်းသည်။) ။ပ။ပစ္စယော။

ပုန စ။ပ။ မာတု ကုစ္ဆိသ္မာ၊ မှ။ နိက္ခမတိ၊ ထွက်လာ၏။ တဒါ၊ ၌။ (ဘုရားလောင်း၏ မယ်တော် ဝမ်းမှ ထွက်လာရာ ထိုအခါ၌။ ဝါ၊ ဘုရား လောင်း၏ ဖွားမြင်ရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ သမ္ပဝေဝေတိ။ အယံ၊ သည်။ (ဘုရား လောင်း ဖွားမြင်ခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်။) ။ပ။ပစ္စယော။

ပုန စ။ပ။ တထာဂတော၊ သည်။ အနုတ္တရံ၊ အတုမရှိမြတ်သော။ သမ္မာ သမ္မောဓိံ၊ အရဟတ္တ-မဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို။ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈတိ၊ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူ၏။ တဒါ၊ ၌။ (မြတ်စွာဘုရား၏ အရဟတ္တ-မဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ထိုးထွင်း၍ သိရာ ထိုအခါ၌။ ဝါ၊ ဘုရားဖြစ်ရာ ထို အခါ၌။) ။ပ။ အယံ၊ သည်။ ဘုရားဖြစ်ခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်။) ။ပ။ ပစ္စယော။

စ။ပ။ ဓမ္မစက္ကံ၊ ဓမ္မစက်ကို။ (ဓမ္မစကြာတရားကို။) ပဝတ္ထေတိ၊ ဖြစ်စေတော်မူ၏။ (ဟောတော်မူ၏။) တဒါ၊ ၌။ (ဓမ္မစကြာကို ဟော တော်မူရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ အယံ၊ သည်။ (ဓမ္မစကြာကို ဟောတော်မူ ခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်။) ။ပ။ပစ္စယော။

ပုန စ။ပ။ အာယုသင်္ခါရံ၊ ဩဿဇ္ဇတိ။ တဒါ၊ ၌။ (အာယုသင်္ခါရ- ကို လွှတ်တော်မူရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ အယံ၊ သည်။ (အာယုသင်္ခါရ-ကို လွှတ်တော်မူခြင်းဟူသော ဤ အကြောင်းသည်။) ။ပ။ ပစ္စယော။

ပုန ၈။ပ။ အနုပဒိသေသာယ၊ ဝိပင်္ဂါနာမက္ခန္ဓာ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်-ဟူသော အကြွင်းအကျန် မရှိသော (ဝိပင်္ဂါနာမက္ခန္ဓာ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်မကျန်တော့သော။) နိဗ္ဗာန ဓာတုယာ၊ နိဗ္ဗာန-ဓာတ်ဖြင့်။ ပရိနိဗ္ဗာယတိ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူ၏။ တဒါ၊ ဤ။ (မြတ်စွာဘုရား၏ အနုပဒိသေသ-ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ အယံ၊ သည်။ (မြတ်စွာဘုရား၏ အနုပဒိသေသ-ပရိနိဗ္ဗာန် စံခြင်း ဟူသော ဤ အကြောင်းသည်။) ။ပ။ ဣမေ ခေါ ။ပ။ ပါတု ဘာဝါယံ။ ။

အဋ္ဌပရိသာ

၁၇၂။ အာနန္ဒ။ ပရိသာ။ ပရိသတ်တို့သည်။ ဣမာ အဋ္ဌ၊ ဤရှစ်မျိုး တို့တည်း။ ကတမာ အဋ္ဌ၊ အဘယ်ရှစ်မျိုးတို့နည်း။ ခတ္တိယပရိသာ၊ မင်း ပရိသတ်လည်းကောင်း။ (မင်းမျိုးမင်းနွယ် ပရိသတ်လည်းကောင်း။) ပြာဟ္မဏ ပရိသာ၊ ပြာဟ္မဏ-ပရိသတ်လည်းကောင်း။ [ဂဟပတိ၊ အိမ်ရှင်သူကြွယ်။ သမဏ၊ ရဟန်း။ စာတုမဟာရာဇိကာ၊ စတုမဟာရာဇ်နတ်။ပ။] ပြဟ္မပရိသာ၊ ပြဟ္မပရိသတ်လည်းကောင်းတည်း။

အာနန္ဒ။ အဟံ၊ ငါသည်။ အနေကသတံ၊ တရာမက များသော။ (ရာပေါင်းများစွာသော။) ခတ္တိယပရိသံ၊ သို့။ ဥပသင်္ကမိတာ၊ ချဉ်းကပ်

၁။ မှတ်ချက်။ ။ဣမေ ခေါ အာနန္ဒ အဋ္ဌ ဟေတူ။ပ။ မဟတော ဘူမိ စာလ သာ ပါတုဘာဝါယ-အာနန္ဒာ...ကြီးစွာ မြေလှုပ်ခြင်း၏ အကြောင်းတို့သည် ဤရှစ် ပါးတို့တည်း။ ဤသို့ ဟောတော်မူသောကြောင့် အကြီးမြေလှုပ်ခြင်းသည်ဤအကြောင်း ရှစ်ပါးတွင် တပါးပါးကြောင့်ဖြစ်၏။ သာမန် အနည်းငယ် မြေလှုပ်ခြင်းတို့ကား ဤ အကြောင်း ရှစ်ပါးတို့၌ မပါဝဲ- အခြားအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကြသည်ဟု မှတ်ပါ။

၂။ ဥပသင်္ကမိတာ။ ဤပုဒ်သည် “အဟံ” ဟူသော ကတ္တားနှင့် အရတူ၏။ အဘိ ဇာနာမိ-၏ ပဓာန-ကတ္တားသည် အဟံ-တည်း။ အပဓာန-ကား ဥပသင်္ကမိတာ- တည်း။ အဘိဇာနာမိ-၌ အဟံ-ဟူသော ကတ္တားအပြင် ဥပသင်္ကမိတာ-ဟူကတ္တား တပုဒ် အပိုပါနေ၊ ပိုလွန်နေ၏။ ထို ပိုလွန်နေသော ကတ္တား၏ စပ်ရာပုဒ် မပါသော ကြောင့် “ဥပသင်္ကမိတာ၊ သည်။ ဟုတွာ၊ ။” ဟု “ဟုတွာ” ထည့်ရသည်။ [ကတ္တား လွန်သို့၊ စပ်စေရုံရာ၊ ပုဒ်မပါ၊ ဟုတွာ-ထည့်ခြင်းတည်း။] မြန်မာလို “အဘိဇာနာမိ ဥပသင်္ကမိတာ၊ ချဉ်းကပ်ဖူးသည်ကို အမှတ်ရတော်မူ၏” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသော်လည်း သဒ္ဒါနည်းအားဖြင့်မူ ဥပသင်္ကမိတာ-သည် “ကံ” ပုဒ် မဟုတ်ပါ။ [ဤ စာသွားမျိုး ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ-တို့၌ တွေ့ရတတ်၏။ သတိပြုပါ။]

ဖူးသည်။ (ဟုတော့။) အဘိဇာနာမိ၊ သိတော်မူ၏။ (အမှတ်ရတော်မူ၏။) တကြ ပိ၊ ထို မင်းပရိသတ်၌လည်း။ မယာ၊ ငါသည်။ သန္နိသိန္နပုဗ္ဗဇ္ဇေ၊ ကောင်းစွာလည်း နေထိုင်ဖူးပြီ။ သလ္လပိတပုဗ္ဗဇ္ဇ၊ အတူလည်း စကားပြော အပ်ဖူးပြီ။ သာကစ္စာ စ၊ အဟူပြောဆိုခြင်းသို့လည်း။ (ဆွေးနွေးခြင်းသို့ လည်း။) သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗပုဗ္ဗာ၊ ကောင်းစွာရောက်အပ်ဖူးပြီ။

တတ္ထ၊ ထို မင်းပရိသတ်၌။ တေသံ၊ ထိုမင်းတို့၏။ ဝဏ္ဏော၊ ပုံသဏ္ဌာန် သည်။ ယာဒိသကော၊ အကြင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ (အကြင်သို့ သဘော ရှိသည်။) ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ မယံ၊ ၏။ ဝဏ္ဏော၊ သည်။ တာဒိသကော၊ ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ (ထိုသို့ သဘောရှိသည်။) ဟောတိ။ [ဝဏ္ဏ-သဒ္ဓါသည် သဏ္ဌာန်-၏ ပရိယာယ်တည်း။] တေသံ၊ တို့၏။ ယာဒိသကော၊ သော။ သရော၊ အသံသည်။ ဟောတိ။ မယံ၊ ၏။ တာဒိသကော သရော ဟောတိ။

ဓမ္မိယာ ကထာယ။ပ။ သမ္ပဟံသေမိ။ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ရှင် လန်းစေတော်မူ၏။ [ပုဒ်စဉ် ၁၆၁-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ဘာသမာနံ စ၊ ဟောပြောတော်မူနေစဉ်လည်း။ ဝါ၊ ဟောပြောတော်မူနေသည်လည်း ဖြစ် သော။ မံ၊ ကို။ န ဇာနန္တံ၊ မသိကြကုန်။ (ကိ။) အယံ၊ ဤသူသည်။

၁။ ယာဒိသကော တေသံ ဝဏ္ဏော။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် မင်းပရိသတ်၌ တရား ဟောတော်မူလျှင် ပတ္တမြားနားတောင်းစသော တန်ဆာဝတ်ဆင်၍ ဟောတော်မူသည် မဟုတ်ပါ။ ဘုရားရှင်၏ အသွင်သဏ္ဌာန်ဖြင့်သာ ထိုင်၍ဟောတော်မူပါသည်။ သို့ရာ တွင် တရားနာသော ပရိသတ်က မိမိတို့၏ ပုံသဏ္ဌာန်အတိုင်းပင် ဖူးမြင်ရ၍ မိမိတို့၏ စကားဖြင့်ပင် နာကြားရပေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤစကားကိုထောက်၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် မြန်မာလူမျိုးတို့အား တရား ဟောတော်မူလျှင်လည်း တရားနာပရိသတ်က အလွန်တင့်တယ်သောမြန်မာပုံသဏ္ဌာန်၊ အလွန်သာယာသော မြန်မာ့စကားသံဖြင့် ဟောတော်မူနေ၏ဟု ထင်ကြရပေလိမ့် ခေည်။

၂။ မသိသော်လည်းတရားဟော။ ။ကိုယ်တော်မြတ်ကို ကွဲကွဲပြားပြား မသိသူတို့ အား နောင်အခါ၌ အထုံဝါသနာပါခြင်းအကျိုးငှာ တရားဟောတော်မူ၏။ ကိုယ် တော်မြတ်ကို သိအောင်ပြုလျက် တရားဟောတော်မူလျှင် ထိုသူတို့မှာ သာ၍ကြည်ညိုမှု သဒ္ဓါ-မဖြစ်ပေဘူးလားဟု မေးစရာရှိ၏။ ကိုယ်တော်ကိုသိအောင်မပြုပဲ တရားဟောမှ ပို၍ကြည်ညိုမှု သဒ္ဓါ-ဖြစ်မည်သူတို့အား (သိစေလျက် တရားဟောလျှင် သဒ္ဓါ-မဖြစ်မည် သူတို့အား) ထိုသို့မသိစေပဲ တရားဟောတော်မူရသည် ဟု မှတ်ပါ။

တာသတိ၊ ပြောဟောနေ၏။ ကော န ခေါ၊ အဘယ်သူနည်း။ ဧဝေါ ဝါ၊ နတ်လေလော။ မနုဿော ဝါ၊ လူလေလော။ ဣတိ၊ ဤသို့မသိကြကုန်။ [လူလား နတ်လားဟု စဉ်းစားသော်လည်း မသိကြ-ဟူလို။]

ဓမ္မိယာ။ပ။ သမ္ပဟံသေတွာ၊ ရှိ။ အန္တရဓာယာမိ၊ ကွယ်ပျောက်တော်မူ၏။ [ပုဂံစဉ် ၁၅၁-အတိုင်း အကျယ်ဆိုပါ။] အန္တရဟိတံ စ၊ ကွယ်ပျောက်သွားသည်လည်း ဖြစ်သော။ မံ၊ န ဇာနန္တိ။ပ။ မနုဿော ဝါ'တိ။ [ဗြဟ္မဏပရိသံ-စသော နောက်နောက်ဝါရ-တို့၌ ဤနည်းအတိုင်း ပေးပါ။] အာနန္တ။ ပရိသာ၊ တို့သည်။ ဣမာအဋ္ဌ၊ တို့တည်း။

အဋ္ဌအဘိဘာယတန

၁၇၃။ အာနန္တ။ အဘိဘာယတနာနိ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အာရုံတို့ကိုလည်းကောင်း လွှမ်းမိုးနိုင်သော ပရိကံ ဉာဏ်-ဟူသော တည်ရာအကြောင်းရှိသော ဈာန်တို့သည်။ (တနည်း) အဘိဘာယတနာနိ၊ လွှမ်းမိုးထိုက်သော အာရုံဟူသော တည်ရာအကြောင်းရှိသော ဈာန်တို့သည်။ (တနည်း) အဘိဘာယတနာနိ၊ အာရုံကိုလည်းလွှမ်းမိုးတတ်၊ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ သုခဝိသေသ-တို့၏ တည်ရာအကြောင်းလည်း ဖြစ်သောဈာန်တို့သည်။ ဝါ၊ အာရုံကိုလည်းလွှမ်းမိုးတတ်၊ မနာယတန ဓမ္မာယတန-လည်း ဖြစ်သော သသမ္ပယုတ္တ-ဈာန်တို့သည်။ ဣမာနိ အဋ္ဌ။ပ။ [အဘိဘာယတန-၏ ဝစနတ္ထ-ကို ဋီကာ၌ဖွင့်ထားပြီ။]

အဇ္ဈတ္တံ၊ မိမိသန္တာန်၌။ (မိမိ၏ ခန္ဓာကိုယ်၌ရှိသော ဆံပင် စသောရုပ်၌။) ရူပသည်၊ ကသိုဏ်းရုပ်၌ဖြစ်သော ပရိကံ သညာ-ရှိသည်။ (ဟုတွာ။) ဧကော၊ အချို့သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဗဟိဒ္ဓါ၊ အပ သန္တာန်၌။ ပရိတ္တာနိ၊ ကျဉ်းငယ်ကုန်သော။ သုဝဏ္ဏဗုဗ္ဗဏ္ဍာနိ၊ ကောင်းသောအဆင်းရှိကုန်၊ မကောင်းသော အဆင်းရှိကုန်သော။ ရူပါနိ၊ ကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို။ ပဿတိ၊ ရှု၏။ [အပ္ပနာ-တည်းဟူသော ဈာန်စက္ခုဖြင့် ကြည့်ရှု၏။]

တာနိ၊ ထို ကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို။ အဘိဘုယု၊ လွှမ်းမိုး၍။ (သမာပဇ္ဇတိ၊ ဝင်စား၏။) ဇာနာမိ၊ ငါသိနိုင်၏။ ပဿာမိ၊ ငါမြင်နိုင်၏။ ဣတိ ဧဝံ-

၁။ ကော န ခေါ အယ် ဘာသတိ။ ။ “ကော မေ ဝန္တတိ ဝါဒါနိ” ၌ ဝန္တတိ-ကို နာမ်ပုဒ်အဖြစ်ဖြင့် အနက်ပေးသကဲ့သို့၊ ဤ၌လည်း “ဘာသတိ၊ ပြောဟောနေသော။ အယ်၊ ဤသူကား။ ကော န ခေါ၊ အဘယ်သူပါနည်း။” ဤသို့-တနည်းပေးနိုင်ပါသည်။

သည်။ ဤသို့သော သညာရှိသည်။ ဤသို့သော အာဘောဂသညာ စျာန သညာ-ရှိသည်။) ဟောတိ။ [“အဘိဘုယျ၊ ရှိ။ သမာပဇ္ဇတိ၊ ဧ။” ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ပါဌသေလ-ထည့်၍ဖွင့်၏။ ထိုအတိုင်းပေးပါသည်။ (တနည်း) “အဘိဘုယျ၊ လှမ်းမိုးကာ ဝင်စားပြီး၍။” ဤသို့သော်လည်း ပေးပါ။] ဣဒံ၊ ဤသည်ကား။ ပဌမံ၊ သော။ အဘိဘာယတနံ၊ အဘိဘာယတန- တည်း။ [နောက်နောက်ဝါကျများ၌ ဤသို့ အပြည့်အစုံပေးပါ။ ထူးရာ ၌သာ ရေးပါမည်။]

အဇ္ဈတ္တံ။ပ။ အပ္ပမာဏာနိ၊ တိုးပွားစေအပ်သော ပမာဏ-ရှိကုန်သော။ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ၊ ကုန်သော။ ရူပါနိ ပဿတိ။ပ။

အဇ္ဈတ္တံ၊ ခွံ။ အရူပသညီ၊ ကသိုဏ်းရုပ်၌ဖြစ်သော - ပရိကံသညာ-ရှိသူ မဟုတ်သည်။ (ဟုတော) ။ပ။ ပဿတိ။ပ။ စတုတ္ထံ အဘိဘာယတနံ။

အဇ္ဈတ္တံ၊ အရူပသညီ (ဟုတော) ဧကော။ ဗဟိဒ္ဓါ၊ ခွံ။ နီလာနိ၊ အလုံးစုံ ညှိကုန်သော။ [အဆင်းအားဖြင့်လည်းညှိ၊ အမြင်အားဖြင့်လည်းညှိ၊ အရောင် အားဖြင့်လည်း ညှိသောအားဖြင့်၊ အလုံးစုံညှိကုန်သော။] နီလဝဏ္ဏာနိ၊ ညှိ သော အဆင်းရှိကုန်သော။ နီလနိဒဿနာနိ၊ တခဲနက်ညှိသည်ဖြစ်၍ မြင်အပ် ကုန်သော။ [တပါးသော အဆင်းတို့နှင့် မရောနှောပဲ အညှိသက်သက် ဖြစ်ကုန်သော။] နီလနိဘုသာနိ၊ ညှိသောအရောင် ရှိကုန်သော။ ရူပါနိ ပဿတိ။

သေယျထာပိ နာမ၊ ဥပမာ-မည်သည်ကား။ ဥမာပုပ္ဖံ၊ နှမ်းကြပ်ပွင့် သည်။ နီလံ၊ ညှိသည်။ နီလဝဏ္ဏံ၊ ညှိသောအဆင်းရှိသည်။ နီလနိဒဿနံ၊ ညှိသည်ဖြစ်၍ မြင်အပ်သည်။ နီလနိဘာသံ၊ ညှိသောအရောင်ရှိသည်။ ဟော တိ သေယျထာပိ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ဝါ ပန၊ ဥပမာ-တနည်း ကား။ ဗာရာဏသေယျကံ၊ ဗာရာဏသီမြို့၌ ဖြစ်သော။ ဥဘတောဘာဂ ဝိမဋ္ဌံ၊ အတွင်းအပ နှစ်ဖို့အားဖြင့် ပြေပြစ်သော။ တံ ဝတ္ထံ၊ ထိုအဝတ် သည်။ နီလံ၊ သည်။ပ။ ဟောတိ သေယျထာပိ၊ ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ဧဝ မေဝ၊ ဤ အတူပင်။ အဇ္ဈတ္တံ။ပ။ ပဌမံ အဘိဘာယတနံ။ [နောက်ဝါကျ များ၌ ဤသို့ အပြည့်အစုံပေးပါ။]

အဇ္ဈတ္တံ။ပ။ ပီတာနိ၊ အလုံးစုံရေကုန်သော။ပ။ ကဏိကာရပုပ္ဖံ၊ မဟာ လှေကားပန်းသည်။ပ။ ဆဋ္ဌံ အဘိဘာယတနံ။ အဇ္ဈတ္တံ။ပ။ လောဟိတကာနိ၊ နီကုန်သော။ပ။ ဗန္ဓုဇီဝကပုပ္ဖံ၊ မိုးစေ့ပန်းသည်။ပ။ သတ္တမံ အဘိဘာယတနံ။

အဇ္ဈတ္တံ။ပ။ ဩဒါတာနိ၊ ဖြူကုန်သော။ ဩသဓိတာရကာ၊ သောက်ရှူးကြယ်သည်။ (သောကြာကြယ်သည်။) ။ပ။ အဋ္ဌမံ အဘိဘာယတနံ။ပ။

အမှာ။ ။အဘိဘာယတန - ရှစ်ပါးသည် အဘိဓမ္မ ဓမ္မသင်္ဂဏီ-ပါဠိတော်၌ တမျိုးဟောတော်မူ၏။ သရုပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဖွင့်အဋ္ဌကထာအားဖြင့်လည်းကောင်း မတူပုံကို ဇီကာ၌လည်း ပြထား၏။ ထို့ကြောင့် အဘိဓမ္မာပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ၊ ဇီကာနှင့် ဤ သုတ္တန်ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဇီကာတို့ကို တိုက်ဆိုင်၍ လေ့လာကြပါကုန်။

အဋ္ဌဝိမောက္ခ

၁၇၄။ မဟာနိဒါနသုတ် အဆုံး ပုဒ်စဉ် နံပါတ် ၁၂၉-၌ အနက် ရေးခဲ့ပြီ။

၁၇၅။ အာနန္ဒ။ ကေ၊ သော။ သမယံ၊ ၌။ အဟံ၊ သည်။ ဥရုဝေ လာယံ၊ ဥရုဝေလ-တော၌။ ဝါ၊ အနီးဖြစ်သော။ နေရုဉ္ဇရာယ၊ နေရုဉ္ဇရာ-မည်သော။ နုဇ္ဇာ၊ မြစ်၏။ တိရေ၊ ကမ်း၌။ အဇပါလနိဂြောဓေ၊ အဇပါလ-ညောင်ပင်၌။ အဘိသမ္ပုဒ္ဓေါ၊ သစ္စာလေးပါးတရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီးသည်။ ဝါ၊ ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးသည်။ (ဟုတော့။) ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ။ (နောက်နောက် နေခြင်းတို့၏ ရှေးဦးစွာ။) ဝိဟရာမိ၊ နေတော်မူ၏။ [အဋ္ဌမသတ္တာဟ-၌ နေတော်မူသည်။]

အာနန္ဒ။ အထ ခေါ၊ ၌။ (ဥရုဝေလ-တော နေရုဉ္ဇရာ- မြစ်ကမ်း အဇပါလ-ညောင်ပင်အောက်ဝယ် နေတော်မူရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ သပ္ပကာ သိတံ။ [အဇပါလ-ညောင်ပင်အောက်၌ မာရ်နတ်လာ၍ ပရိနိဗ္ဗာန် စံဖို့ ရန် လျှောက်ပုံ၊ ကိုယ်တော်မြတ်က ပယ်တော်မူခဲ့ပုံကိုမိန့်သည်။]

၁၇၆။ အာနန္ဒ။ အဇ္ဇ၊ ယနေ။ ဣဒါနေဝ၊ ယခုအခါ၌ပင်။ စာပါ လေ။ စေတိယေ၊ ၌။ပ။ တဂဝတောတိ။ [လွယ်ပြီ။]

၁၇၇။ ဝေ၊ သို့။ ဝုတ္တေ၊ လျှောက်အပ်သော်။ပ။ အဝေါစံ၊ မိန့်တော်မူခဲ့ပြီ။ (မိန့်တော်မူလိုက်ပြီ။) ။ပ။ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိတိ။ပ။ တထာ ဂတေန၊ သည်။ သတေန၊ သတိမပြုတ် အမှတ်ရတော်မူသည်။ သမ္ပဇာနေန၊ သည်။ (ဟုတော့။) အာယုသင်္ခါရော၊ ကို၊ ဩဿဋ္ဌေ၊ စွန့်လွှတ်အပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

အာနန္ဒယာစနကထာ

၁၇၈။ ဧဝံ သို့။ ဝုတ္ထေ၊ မိန့်တော်မူအပ်သော်။ပ။ ဒေဝမနုဿာနန္တိ။
[ပုန်စဉ်နံပါတ် ၁၆၇-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] အာနန္ဒ။ အလံ၊ မသင့်။ ဒါနိ၊
ယခုအခါ၌။ တထာဂတံ၊ ငါဘုရားကို။ မာယာစိ၊ မတောင်းပန်နှင့်တော့။
[ပရိနိဗ္ဗာန် မစံသေးပဲ အာယုကပ်ပတ်လုံး တည်နေနိုင်သို့ရန် မတောင်းပန်နှင့်
တော့။] အာနန္ဒ။ ဒါနိ၊ ၌။ တထာဂတံ၊ ကို။ ယာစနာယ၊ တောင်းပန်
ခြင်းငှာ။ အကာလော၊ အခါမဟုတ်တော့။ ဣတိ၊ ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။ပ။

အာနန္ဒ။ တံ၊ သည်။ တထာဂတဿ၊ ငါဘုရား၏။ ဗောဓိံ၊ လေးပါး
သော မဂ်ဉာဏ်အရင်းခံလျက် ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို။
သဒ္ဓဟသိ၊ ယုံကြည်၏လော။ ဣတိ၊ ဤသို့မေးတော်မူပြီ။ ဘန္တေ၊ မြတ်စွာ
ဘုရား။ ဧဝံ၊ မှန်ပါ။ (ယုံကြည်ပါ၏။) အာနန္ဒ။ အထ၊ ထိုသို့ ယုံကြည်
လျှင်။ ကိဉ္ဇရဟိ၊ အဘယ်ကြောင့်။ တံ၊ သည်။ တထာဂတံ၊ ကို။ ယာဝ
တတိယကံ၊ သုံးကြိမ်တိုင်အောင်။ အဘိနိပ္ပိလေသိ၊ နှိပ်စက်ရသနည်း။ (တောင်း
ပန်ရသနည်း။) ဣတိ၊ ပြီ။

ဘန္တေ။ မေ၊ သည်။ ဧတံ၊ ဤအကြောင်းကို။ ဘဂဝတော၊ ၏။ သမ္မုခါ၊
မျက်မှောက်တော်၌။ သုတံ၊ ကြားအပ်ဖူးပါပြီ။ သမ္မုခါ၊ ၌။ ပဋိဂ္ဂဟိတံ၊
နာယူအပ်ဖူးပါပြီ။ (ကို၊ အဘယ်သို့ ကြားနာအပ်ဖူးသနည်း။) ယဿ
ကဿစိ။ပ။ ကပ္ပေါဝသေသံဝါတိ။ [၁၆၇-၌ မနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

အာနန္ဒ။ တံ၊ (ဧတံ ဝစနံ၊ ဤစကားကို။) သဒ္ဓဟသိ၊ လော။ ဣတိ၊ ပြီ။
ဧဝံ ဘန္တေ။ အာနန္ဒ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ဒုက္ကဋ် အပရဒ္ဓံ-တို့၌ စပ်)။ တံ၊
သည်။ (နာသက္ခိ နယာစိ-တို့၌စပ်)။ တထာဂတေန၊ သည်။ ဧဝံ၊ သြဋ္ဌာရိကေ၊
သော။ နိမိတ္တေ၊ ကို။ ကယိရမာနေ၊ အပ်သော်။ သြဋ္ဌာရိကေ သြဘာသေ
ကယိရမာနေ၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတံ၊ ငှာ။ ယံ နာသက္ခိ၊ အကြင်မစွမ်းနိုင်ခဲ့။ တိဋ္ဌတု
ဘန္တေ။ပ။ ဒေဝမနုဿာနန္တိ၊ ဟူ၍။ တထာဂတံ၊ ကို။ (ယံ)နယာစိ၊ အကြင်
မတောင်းပန်ခဲ့။ ဧတံ၊ ဤသို့ အရိပ်အရောင်ကို အထင်အရှားပြုအပ်ပါလျက်
မသိခြင်း၊ မတောင်းပန်ခြင်းသည်။ တုယေဝ၊ သင်၏သာ။ ဒုက္ကဋ်၊ မကောင်း

၁။ ယံ တံ၊ပ။အပရဒ္ဓံ။ ။အာနန္ဒာ-ငါဘုရားသည် သင့်အား “အာယုကပ်ပတ်လုံး
တည်နိုင်၏”ဟု ထင်ထင်ရှားရှားကြီး အရိပ်နိမိတ်ပြုအပ်ပါလျက် ထိုအခါတုန်းက
“အာယုကပ်ပတ်လုံး တည်တော်မူပါဘုရား”ဟု အသင် မတောင်းပန်ခဲ့။

သဖြင့် ပြုအပ်သော အမှုတည်း။ တေ၊ သည်။ တုယေဝ၊ ဤသာ။ အပရဒ္ဓံ၊ ချီးယွင်းချက်တည်း။ [သြဋ္ဌာရိကေ-စသည်တို့၏အနက်ကို ၁၆၇-၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

အာနန္ဒ။ တံ တထာဂတံ။ သစေ ယာစေယျာသိ၊ အကယ်၍တောင်းပန်အံ့။ (ထိုအခါတုန်းက တောင်းပန်အံ့။) (ဝေ သတိ။) တေ၊ သင်၏။ 'ဧေ ယေဝ၊ နှစ်ခွန်းသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါစာ၊ တို့ကို။ တထာဂတော၊ သည်။ ပဋိက္ခိပေယျ၊ ပယ်မြစ်ရာ၏။ အထ၊ နှစ်ကြိမ်ပယ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။ တတိယကံ၊ သုံးကြိမ်မြောက်စကားကို။ (သုံးကြိမ်မြောက် တောင်းပန်စကားကို။) အဓိဝါသေယျ၊ လက်ခံရာ၏။ (လက်ခံရမည်သာ။) အာနန္ဒ။ တသ္မာ၊ ကြောင့် [ဣဟ၊ အနက်မရှိ။] တေ၊ ဤမတောင်းပန်ခြင်းသည်။ (ထိုအခါတုန်းက မတောင်းပန်ခြင်းသည်။ တုယေဝ၊ သင်၏သာ။ပ။ အပရဒ္ဓံ။

၁၇၉။ အမှာ။ ။ ငါသည် ဤ စာပါလစေတီ - ၌သာ ထို အကြောင်းကို မိန့်တော်မူသည် မဟုတ်သေး၊ အခြားအရပ်၌လည်း သင့်ကိုခေါ်၍ ထင်ရှားသော အရိပ်နိမိတ် ပြုခဲ့ပြီ။ ထို အရိပ်နိမိတ် ကိုလည်း သင် မသိခဲ့။ ထို အချက်သည် သင်၏ အပြစ်သာဖြစ်၏ဟု သောက-ကို ပယ်ဖျောက်ဖို့ရာ နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ရှင်အာနန္ဒာကို အပြစ်တင်ခြင်း အကျိုးငှာ ကေမိဒါဟံ-စသည်ဖြင့် အရိပ်နိမိတ် ပြုခဲ့ရာဌာန များစွာကို ပြတော်မူသည်။ [တံဟံ=တံ အဟံ။ "ထံ၊ သင့်ကို။" ဟု ဆိုပါ။]

၁၈၀။ အာနန္ဒ ။ပ။ တတ္ထေဝ ရာဇဂဟေ၊ ထို ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ပင်။ ဂေါတမ နိဂြောဓေ၊ ဂေါတမ-မည်သော နတ်၏နေရာ ညောင်ပင်၌။ ဝိဟရာမိ။ [တကြာပီ ခေါ် တာဟံ အာနန္ဒ အာမန္တေသိ၊ ရမဏီယံ အာနန္ဒ ရာဇဂဟံ၊ ရမဏီယော အာနန္ဒ ဂေါတမ နိဂြောဓော၊ ယဿကဿစိ-စသည်ကို ပေယျာလ-မြှုပ်သည်။ နောက်နောက်၌ နည်းတူသိပါ။]

စောရပပါတေ၊ သူခိုး၊ ဓားမြ၊ သူပုန်တို့ကို ပစ်ချရာ ချောက်၌ ။ပ။ ဝေဘာရပဿေ၊ ဝေဘာရတောင်နံပါး၌။ သတ္တပဏ္ဍိဂဟာယံ၊ သတ္တပဏ္ဍိ-လိုက်ဂူ၌။ (စရည်းပင် ပေါက်ရာ လိုက်ဂူ၌။) ။ပ။ ဣသိဂိလိပဿေ၊ ဣသိဂိလိ-

၁။ သစေ တံ။ပ။အပရဒ္ဓံ။ ။ထိုအခါတုန်းက တောင်းပန်လျှင် ငါတုရားသည် သင်၏စကားကို နှစ်ကြိမ်လောက်သာ ပယ်နိုင်စရာရှိသည်။ သုံးကြိမ်မြောက်သော် လက်ခံရမည်သာ။ အာနန္ဒာ-ထိုအခါတုန်းက မတောင်းပန်ခြင်းသည် သင်၏ချွတ်ယွင်း ချက်သာဖြစ်သည်။

တောင်နံပါး၌။ ကာဠသိလာယံ၊ ကျောက်ညိုလိုက်၌။ပ။ သီတဝနေ၊ ယင်း တိုက်တော၌။ သပ္ပသောဏ္ဍိက ပဗ္ဗာရေ၊ မြေ၏ ပါးပျဉ်းနှင့်တူသော တောင် ဝှမ်း၌။ပ။

တပေါဒါရာမေ၊ တပေါဒါရုံကျောင်းတိုက်၌။ပ။ ကလန္ဒကနိဝါပေ၊ ရှဉ့်တို့အား၊ အစာပေးရာ ဖြစ်သော။ [နိဝါပံ အဒံသု ဣတ္ထာတိ နိဝါပံ၊ ကလန္ဒကာနံ နိဝါပံ ကလန္ဒကနိဝါပံ။] ဝါ၊ ရှဉ့်တို့အား အစားကြွေး လျက် ဘေးမဲ့ပေးထားရာ ဖြစ်သော။ ဝေဠုဝနေ၊ ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်၌။ (ဝါးတောဥယျာဉ်၌။)။ပ။ ဇီဝကမ္မဝနေ၊ ဇီဝက-၏ သရက်ဥယျာဉ်၌။ပ။ မဒ္ဒကုစ္ဆိသ္မိံ၊ မဒ္ဒကုစ္ဆိအရပ်၌။မိဂဒါယေ၊မိဂဒါဝုန်တော၌။ (သားကောင်တို့ အား ဘေးမဲ့ပေးရာတော၌။)။ပ။

၁၈၁။ ၁၈၂။-လွယ်ပြီ။

၁၈၃။ အာနန္ဒ သဗ္ဗေဟေဝ ပိယေဟိ မနာပေဟိ။ပ။နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိတိ-ဟူသော။ တေ၊ ဤစကားကို။ မယာ၊ သည်။ ပဋိကစ္စေဝ၊ စောဝစာကပင်။ (ကြိုတင်၍ပင်။) အက္ခာတာ နန၊ မိန့်တော်မူအပ်သည် မဟုတ်လော။

အာကာရဝါကျအနက်။ (ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။) သဗ္ဗေဟေဝ၊ အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ ပိယေဟိ၊ ချစ်အပ်ကုန်သော။ မနာပေဟိ၊ မြတ်နိုးအပ်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်။ နာနာဘာဝေါ၊ ဇာတ်ချင်းမတူ အမှု ကွဲပြား တသီးတခြားဖြစ်ရခြင်းသည်။ ဝိနာဘာဝေါ၊ မပြန်တမ်းသေခြင်း ဖြင့် ကျွေကျွင်း၍ဖြစ်ရခြင်းသည်။ အညထာဘာဝေါ၊ တဝ-ချင်းကွဲပြား၍ တပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ရခြင်းသည်။ (ဟောတိ။)

၁။ မဒ္ဒကုစ္ဆိသ္မိံ ။ မဒ္ဒကုစ္ဆိသ္မိံ၊မဒ္ဒကုစ္ဆိ-မည်သော။မိဂဒါယေ၊မိဂဒါဝုန်တော၌။ ဤသို့လည်းပေးပါ။ အဇာတသတ်မင်း ပဋိသန္ဓေနေစဉ် မယ်တော်ဖြစ်သူ ဝေဒေဟီ- မိဖုရားက ကိုယ်ဝန်ကျစေရန်အတွက် မိမိဝမ်းကို နှိပ်နယ်စေရာဖြစ်သောကြောင့် ထို ဥယျာဉ်သည် မဒ္ဒကုစ္ဆိ-မည်သည်။ အကျယ်ကို သာမညဇလသုတ္တဂ္ဂကထာ-၌ ကြည့်ပါ။

၂။ သဗ္ဗေဟေဝ။ပ။ဝိဇ္ဇတိတိ။ ။အာနန္ဒာ-ငါဘုရားသည် ဤ အကြောင်းအရာကို စောစောကပင် ပြောအပ်သည် မဟုတ်လော။ အလုံးစုံသော ချစ်အပ်သူ မြတ်နိုးအပ် သူတို့နှင့် အမျိုးမျိုးကွဲကွာ၍ ဖြစ်ရခြင်းသည် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၏ သဘောပင်ဖြစ်၏။ ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ-ဟူသမျှသည် (ငါ ဘုရား၏ ခန္ဓာပင် ဖြစ်စေ ကာမူ) မပျက်ပါစေနှင့် ဟု-တောင့်တ၍ မရနိုင်။

တံ၊ ထို့ကြောင့်။ [အဋ္ဌကထာ၌ “တသ္မာ” ဟု ဖွင့်သည်။] ဧတ္ထ၊ ဤ ခန္ဓာအစဉ်၌။ (ပါရမီတော်တို့ကိုဖြည့်၍ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုရပြီးနောက် ဓမ္မ စကြာတရားဟော၊ အစုံအစုံသော တန်ခိုးပြာဋိဟာကိုပြု၊ တာဝတိံသာ-နတ် ပြည်သို့ တက်နိုင်သော ငါဘုရား၏ခန္ဓာအစဉ်၌လည်း။) ယံ တံ၊ အကြင် တရားသည်။ (အကြင် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာသည်။) ဇာတံ၊ ဖြစ်၏။ ဘူတံ၊ ထင်ရှား ၏။ သင်္ခတံ၊ ကံ-စသောအကြောင်းတရားတို့သည် ကောင်းစွာရောက်၍ ပြုပြင် အပ်၏။ ပလောကဓမ္မံ၊ ပျက်စီးခြင်းသံဘောရှိ၏။ (ဖရိုဖရဲ ပျက်စီးခြင်းသဘော ရှိ၏။)

တံ၊ ထိုဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းရှိသော တရားသည်။ (ရုပ်နာမ် ခန္ဓာသည်။) ဝတ၊ စင်စစ်။ မာပလုဇ္ဇိ၊ မပျက်စီးပါစေနှင့်။ ဣတိ၊ သို့တောင့်တခြင်းကို။ ဝါ၊ တောင်းတ တိုင်း။ ကုတော၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။ ဝါ၊ အဘယ်မှာ။ လဗ္ဗာ၊ ရအပ် ရနိုင်ပါအံ့နည်း။ ဧတံ ဌာနံ၊ ဤသို့ တောင်းတအပ်သည့် အတိုင်း ရနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်။ န ဝိဇ္ဇတိ၊ မရှိနိုင်။

အာနန္ဒာ၊ တိထာဂတေန၊ သည်။ ယံ ဧတံ၊ အကြင်သို့သော ဤ အာယု သင်္ခါရကို။ စတ္တံ၊ စွန့်အပ်ပြီ။ ဝန္တံ၊ ထွေးအန်အပ်ပြီ။ မုတ္တံ၊ လွှတ်အပ်ပြီ။ ပဟိနံ၊ ပယ်အပ်ပြီ။ ပဋိနိဿဋ္ဌံ၊ အကြွင်းမဲ့ စွန့်အပ်ပြီ။ [ဤ စကားတော် ကို ထင်ရှားစေလို၍ ဩဿဋ္ဌော အာယုသင်္ခါရော-ဟု ဆက်၍ မိန့်တော်မူ သည်။ ရှေးနိဿယဋ္ဌကား ယံ ကိလေသဇာတံ-ဟု စွဲသည်။] အာယုသင်္ခါ ရော၊ ကို။ ဩဿဋ္ဌော၊ စွန့်လွှတ်အပ်ပြီ။ ဧကံသေန၊ တခုသော အဖို့အား ဖြင့်။ ဝါစာ၊ စကားကို။ ဘာသိတာ၊ မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ (ကံ။) နစိရံ ။ပ။ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘာသိတာ။)

တဉ္စ၊ ထို ထွေးအန်အပ်ပြီးသော အာယုသင်္ခါရ-ကိုလည်း။ ဝါ၊ ထို မိန့်တော်မူအပ်သော စကားကိုလည်း။ တထာဂတော၊ သည်။ ဇီဝိတံဟေတု၊ အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ပုန၊ တဖန်။ ပစ္စာဝမိဿတိ၊ ပြန်၍ မျိုလိမ့်မည်။ ဣတိ ဧတံ ဌာနံ၊ ဤ အကြောင်းသည်။ န ဝိဇ္ဇတိ၊ မရှိ။

၁။ ယံ ပနေတံ။ပ။ ဝိဇ္ဇတိ။ ။အာနန္ဒာ-အသက် ဇီဝိတံ-ကို ပြုပြင်နိုင်သော ဖလ သမာပတ်ကို သုံးလလွန်လျှင် မဝင်စားတော့အံ့-ဟု စွန့်လွှတ်တော်မူအပ်ပြီ။ သုံးလ လွန်လျှင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော့မည် ဟူသောစကားကို အမှန်ပင် ပြောဆိုအပ်ပြီ။ ထို စွန့်လွှတ်အပ်ပြီးသော အာယုသင်္ခါရ-နှင့် ပြောအပ်ပြီးသော ထိုစကားကို ငါဘုရား သည် အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့် သော်မှလည်း ပယ်ဖျက်တော့မည်-မဟုတ်။

[ထွေးအန် အပ်ပြီးသော အာယုသင်္ခါရနှင့် စကားကို အသက် ဟူသော အကြောင်းကြောင့်သော်မှ ပြန်၍ ပယ်ဖျက်လိမ့်မည် မဟုတ်-ဟူလို။]

အာနန္ဒ။ အာယာမ၊ လာ-သွားကြစို့။ ယေန၊ ဤ။ မဟာဝန်၊ မဟာဝန် တောသည်။ ဝါ၊ တောကြီးသည်။ ကုဋ္ဌာဂါရသာလာ၊ အံထွတ် တပ်အပ် သော ဂန္ဓကုဋီ-ကျောင်းသည်။ ဝါ၊ ကုဋ္ဌာဂါရသာလာ-ကျောင်းတိုက် သည်။ (အတ္ထိ။) [ကုဋ္ဌာဂါရသာလာ-ပုဂံ၏အဖွင့်ကို ဖါရာဇိကဏ် ဘာသာ ဋီကာ တတိယအုပ်၊ စာမျက်နှာ ၁၄၀-၌ ပြထားပြီ။] တေန၊ မဟာဝန် တော ကုဋ္ဌာဂါရသာလာ-ရှိရာ ထို အရပ်သို့။ ဥပယက်မိဿာမ၊ သွားကြစို့။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ပ။ ဥပယက်မိ။

ဥပယက်မိတွာ။ ပ။ အာမန္တေသိ။ (ကိ။) အာနန္ဒ။ တံ၊ သည်။ ဂစ္ဆ၊ သွားချေ။ ယာဝတိကာ၊ အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော။ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ ဝေသာလိံ၊ ကို။ ဥပနိဿာယ၊ မှီ၍။ ဝိဟရန္တိ၊ နေကြကုန်၏။ တေ သဗ္ဗေ၊ ထို အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့ကို။ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ၊ ဥဆည်း ကပ်ရာ တန်ဆောင်း၌။ သန္နိပါတေဟိ၊ စည်းဝေးစေလော့။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ပ။ သန္နိပါတာ ပေတွာ၊ စည်းဝေးစေပြီး၍။ ပ။ ဘန္တေ။ ဘိက္ခု သံဃော၊ သည်။ သန္နိ ပတိတော၊ စည်းဝေးနေပါပြီ။ ဘန္တေ။ ဒါနိ၊ ၌။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ယဿ၊ အကြင် ကြွတော်မူခြင်း၏။ ကာလံ၊ အချိန်ကို။ မညတိ၊ သိတော်မူ၏။ (တံ၊ ထို-ကြွတော်မူချိန်ကို။ ကုရောတု ပြုတော်မူပါ။) ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ [ရှေးနိဿယ-၌ “ယဿ ဓမ္မ ဒေသနာ ကရဏဿ၊ အကြင်တရားဟောခြင်းကို ပြုခြင်း၏။ ကာလံ မညတိ၊ တံ ဓမ္မဒေသနံ ကရောဟိ” ဟု ပေးသည်။]

၁၂၄။ အထ ခေါ၊ ၌။ (လျှောက်ထားရာထိုအခါ၌။)။ ပ။ အာမန္တေသိ။ (ကိ။) ဘိက္ခဝေ။ ဘိက္ခုတို့။ ယထာ၊ အကြင် အခြင်းအရာ အားဖြင့်။ (ကောင်းမွန်စွာ သင်ယူ၍ အာသေဝန-စသော အမှုကိုပြုလတ်သော်။) ဣဒံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ သိက္ခာသုံးရပ် သိမ်းယူအပ်သည့် မြတ်သောအကျင့် ဟူသော ဤသာသနာတော်သည်။ အဒ္ဓနိယံ၊ ရှည်သောကာလကိုခံသည်။ ဝါ၊ မြဲမြံ တည်တံ့ အရှည်ခံသည်။ စိရဋ္ဌိတိကံ၊ ကြာမြင့်စွာတည်ခြင်းရှိသည်။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။

တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဣဟ၊ ဤ သာသနာတော်၌။ (အာသေဝိတဗ္ဗ- စသည်၌ စပ်။) ယေ တေ ဓမ္မာ၊ အကြင်တရားတို့ကို။ မယာ၊ သည်။ အဘိညာ၊ ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိ၍။ ဒေသိတာ၊ ဟောတော်မူအပ် ကုန် ပြီ။ (တထာ၊ ထို သာသနာတော်၏ အဒ္ဓနိယ စိရဋ္ဌိတိက-ဖြစ်နိုင်လောက်

အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။)၊ တေ၊ ထို တရားတို့ကို။ ဝေါ၊ သင် တို့သည်။ သာဓုကံ၊ ကောင်းမွန်စွာ။ ဥဂ္ဂဟေတု၊ သင်ယူပြီး၍။ အာသေ ဝိတဗ္ဗာ၊ မြှဝဲထိုက်ကုန်၏။ (နေ့စဉ် အမြဲ ကျင့်ထိုက်ကုန်၏။) ဘာဝေတဗ္ဗာ၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေထိုက်ကုန်၏။ ဗဟုလိကာတဗ္ဗာ၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုထိုက် ကုန်၏။

တံ၊ ထို ကြာမြင့်စွာကာလပတ်လုံး တည်ခြင်းသည်။ ဗဟုဇနဟိတယ၊ ငှားပ။ ဒေဝမနုဿာနံ၊ တို့၏။ အတ္တယ၊ ဟိတယ။ သုခါယ၊ အသွံ၊ ဖြစ်ရာ၏။ [ပုဒ်စဉ် ၁၆၇-အတိုင်း အကျယ်ဆိုပါ။] (တနည်း) ဘိက္ခဝေ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣဟ၊ ။ပ။ဗဟုလိကာတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ယထာ၊ ယင်းသို့ ကောင်းမွန်စွာသင်ယူ၍ အာသေဝန-စသော အမှုကို ပြုအပ်သော်။ ဣဒံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ သည်။ပ။အဿံ။ ဤသို့လည်း “ယထာ” ကို နိယမဝါစက- ကြံ၍ တနည်း ပေးပါ။ [“ကတမေစ” စသော ပုစ္ဆာဝါကျ၌ အနက် လွယ်ပြီ။]

သေယျထိဒံ၊ ထို တရားတို့ဟူသည် အဘယ်နည်း။ စတ္တာရော၊ လေးပါး ကုန်သော။ သတိပဋ္ဌာနာ၊ သတိပဋ္ဌာန် တို့လည်းကောင်း။ပ။၊ အရိယော၊ ကံလေသာတို့မှ ဝေးကွာသော။ ဝါ၊ ပြုစင်သန်ရှင်း အပြစ်ကင်းသော။ ဝါ၊ မြတ်သော။ အဋ္ဌဂီကော၊ ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော။ မဂ္ဂေါ၊ မင်္ဂလည်းကောင်းတည်း။ ဘိက္ခဝေ။ ယေ၊ အကြင်တရားတို့ကို။ပ။ဗဟုလိ ကာတဗ္ဗာ။ ယထာ၊ လတ်သော်။ပ။အဿံ။ တံ၊ သည်။ပ။ဟိတယ။ အဿံ။ မယာ၊ သည်။ အဘိညာ၊ ၍။ ဒေသိတာ၊ အပ်ကုန်သော။ တေ ဓမ္မာ၊ ထို တရားတို့ဟူသည်။ ဣမေ ခေါ၊ ဤသည်တို့တည်း။ (ဤဗောဓိ ပက္ခိယ-တရား သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးတို့တည်း။)

၁၈၅။ အထ ခေါ၊ ။ (မိန့်တော်မူပြီးရာ ထို အခါ၌။)။ပ။ အာ မနန္တေသိ။ (ကို။၄)

ဘိက္ခဝေ။ ဟန္တ၊ တိုက်တွန်းတော်မူ၏။ ဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ ဝေါ၊ အသင်တို့အား။ အာမန္တယာမိ၊ သိစေတော်မူခဲ့မည်။ ဝါ၊

၁။ အမန္တယာမိ ဝေါ။ ။ “ဝေါ” ကို ကစွည်း၊ ရူပသိဒ္ဓိတို့၌ “အာရောစနတ္ထ- သမ္ပဒါနိ” ဟု ဆို၏။ ထိုအလို “ဝေါ၊ သင်တို့အား။ အာမန္တယာမိ၊ သိစေတော်မူ ခဲ့မည်။ ဝါ၊ မှာတော်မူခဲ့မည်။” ဤသို့ပေးပါ။ သဒ္ဓနိတိ သုတ္တမာလာ၊ ‘ကာရက ၅၅၄-သုတ် အဖွင့်၌ကား အာမန္တနတ္ထ-၌ ဒုတိယာ-သာ များသောကြောင့် ‘ဟန္တ ဒါနိ ဘိက္ခဝေ၊ အာမန္တယာမိ ဝေါ’ ၌ ‘ဝေါ’ ကိုလည်း စတုတ္ထိ-မဟုတ် ‘ဒုတိ ယာ-သာ’ ဟု ဆုံးဖြတ်တော်မူသည်။ ထို အလို ‘ဝေါ၊ သင့်တို့ကို။’ ဟု ပေးပါ။

အသိပေးတော်မူခဲ့မည်။ သင်္ခါရာ၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ဝ သင်္ခါရတို့သည်။
ဝယမ္မော၊ ပျက်စီးခြင်း သဘောရှိကုန်၏။ အပ္ပမာဒေန၊ ပမာဒ-၏
ဆန့်ကျင်ဘက်သတိဖြင့်။ ဝါ၊ မမေ့မလျော့ မပေါ့မဆသော သတိဖြင့်။
သမ္မာဒေထ၊ အလုံးစုံသောကိစ္စတို့ကို ပြီးစီးစေကြလော့။ (ပြီးစီး
အောင် ကြိုးစားကြကုန်လော့။)

န စိရံ ။ပ။ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော့မည်။ ဣတိ၊ ဤသို့
မိန့်တော်မူပြီ။

ဣဒ မဝေါ စ။ပ။ သတ္တာ။ [ပုဂံစဉ် ၁၅၅-ကို နည်းမှီ၍ ပေးပါ။]
(ကို။) ပရိပက္ခော ဝယော မယံ။ပ။ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိယတိတိ-ဟူ၍။
(အဝေါစ။)

ဂါထာအနက်။ ။(၁) (ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုတို့။) မယံ၊ ငါဘုရား၏။
ဝယော၊ အရွယ်တော်သည်။ ပရိပက္ခော၊ ကြီးရင့်ပြီ။ မမ၊ ၏။
ဇီဝိတံ၊ အသက်သည်။ ပရိတ္တံ၊ နည်းပြီ။ (အနည်းငယ်သာ ကျန်
တော့သည်။) ဝေါ၊ အသင်တို့ကို။ ပဟာယ၊ စွန့်ခွါ၍။ ဂမိဿာ
မိ၊ သွားရတော့မည်။ မေ၊ ငါဘုရားသည်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။
သရဏံ၊ အားကိုးရာကို။ ကတံ၊ ပြုတော်မူအပ်ပြီ။ (ပြုတော်မူ
ပြီးပြီ။)

(၂) ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုတို့။ (တုမေ။) အပ္ပမတ္တာ၊ မမေ့မလျော့သူ
တို့သည်။ သတိမန္တော၊ သတိရှိသူတို့သည်။ (အရာရာ၌ သတိထား
ကုန်သည်။) သုသိလာ၊ ကောင်းသော သိလရှိသူတို့သည်။ (သိလ
စင်ကြယ်သူတို့သည်။) ဟောထ၊ ဖြစ်ကြကုန်လော့။ သုသမာဟိတ
သက်ပ္ပာ၊ ကောင်းစွာ အာရုံ၌ ထားအပ်သော အကြံရှိသူတို့သည်။
(သမာဓိ တရား ကောင်းစွာထား၍ ကောင်းသော အကြံရှိသူတို့
သည်။ ဟုတော့။) သစိတ္တံ၊ မိမိစိတ်ကို။ အနုရက္ခထ၊ အစဉ်မပြတ်
စောင့်ရှောက်ကြကုန်လော့။

(၃)။ ယော၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယော၊ တရား
သဖြင့် ဆုံးမရာ ဤသာသနာ၌။ အပ္ပမတ္တော၊ မမေ့မလျော့သည်။
(ဟုတော့။) ဝိဟဿတိ၊ နေရစ်လိမ့်မည်။ ဒေသာ၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်။
ဇာတိ သံသာရံ၊ ဇာတိ-တည်းဟူသော သံသရာကို။ ဝါ၊ ပဋိ
သန္ဓေ-နေရခြင်းဟူသော သံသရာကို။ ပဟာယ၊ ပယ်စွန့်၍။ ဒုက္ခဿ၊

တေဘူမက ဝဋ်ဒုက္ခ၏။ အန္တံ၊ အဆုံးကို။ ကရိယတိ။ ပြုနိုင်လိမ့်မည်။ [ဝိဟယတိ-၌ ဝိ+ဟရ ဓာတ်+ယတိ-ဝိဘတ်၊ ကွစိဓာတု-ဖြင့် ဓာတုန်(ရ်)ကို ချေပါ။]

တတိယော၊ သုံးခုမြောက်သော။ ဘာဏဝါရော၊ ဘာဏဝါရတည်း။

နာဂါပလောကိတ

၁၈၆။ အထ ခေါ။ပ။ ဝိဏ္ဏပါတ ပဋိက္ကန္တော (ဟုတ္တာ) [ပုဂံစဉ် ၁၆၆-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] နာဂါပလောကိတံ၊ ဆင်ပြောင်ကြီး၏ ပြန်၍ ကြည့်ခြင်းနှင့်တူသော ကြည့်ခြင်းကို။ ဝါ၊ ဆင်ပြောင်ကြီး၏ ကြည့်ခြင်းနှင့်တူသော ကြည့်ခြင်းမည်လောက်အောင်။ ဝေသာလီ၊ ကို။ အပလောကေတွာ၊ ကြည့်တော်မူ၍။ အာယသ္မန္တံ အာနန္တံ၊ အာမန္တေသိ။ (ကိ။) အာနန္တံ။ ဣဒံ၊ ဤ ကြည့်တော်မူခြင်းသည်။ တထာဂတဿ၊ ၏။ ဝေသာလိယာ၊ ကို။ ပစ္စိမကံ၊ နောက်ဆုံး၌ဖြစ်သော။ ဒဿနံ၊ ကြည့်ရှုခြင်းသည်။ ဘဝိယတိ၊ လိမ့်မည်။ အာယာမာ နန္တံ၊ ယေန၊ ၌။ ဘဏ္ဏဂါမော၊ ဘဏ္ဏ-ရွာသည်။ (အတ္ထိ။)။ပ။ ပစ္စယောသိ။

၁။ နာဂါပလောကိတံ။ ။ [နာဂ-ဆင်ပြောင် + အပလောကိတ - လှည့်ကြည့်ခြင်း။] လူအများ၏ အရိုးဆက်ပုံသည် “တောဆက်”ဖြစ်၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့၏ ဆက်ပုံမှာ “ချိတ်ဆက်”ဖြစ်၍ ဘုရားရှင်တို့၏ ဆက်ပုံမှာမူ ‘သံကွင်းချင်းဆက်သကဲ့သို့ ‘ကွင်းဆက်’ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဝေသာလီ-မြို့မှ ထွက်တော်မူကာနီးဝယ် မြို့တံခါးပေါက်၌ ရပ်တော်မူ၍ ဝေသာလီ-မြို့ကို ကြည့်တော်မူလို၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အရိုးဆက်တို့သည် “ကွင်းဆက်”ဖြစ်ရကား ဦးခေါင်းတော်ချည်း လှည့်၍ကြည့်လိုမဖြစ်။ (ယင်တို့သည် နောက်ကိုကြည့်လိုသောအခါ တကိုယ်လုံး လှည့်၍ကြည့်ရသကဲ့သို့) ကိုယ်တော်ပါ လှည့်၍ ကြည့်ရပေတော့မည်။

ထိုသို့ မလှည့်ရအောင် “ဝေသာလီ-မြို့ကိုလှည့်၍ကြည့်တော်မူမည်”ဟု စိတ်တော်ပြန်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ဤမြေကြီးက အိုးလုပ်သောစက်ကဲ့သို့လည်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ဝေသာလီ-မြို့ဘက်သို့ မျက်နှာမူမိအောင် ပြုပေးလိုက်သည်။ ထို အဓိပ္ပာယ်ကိုပင် ရည်ရွယ်၍ “နာဂါပလောကိတံ ဝေသာလီ” အပလောကေတွာ”ဟု သံဂါယနာတင်သော ထေရ်တို့ မိန့်သည်။ [နာဂါပလောကိတံ-၌ ဒုတိယာဝိဘတ်ကို ကြိယာဝိသေသန-အနက်မှာ သက်ပါ။]

ဗုတ်ချက်။ ။ ဝေသာလီမင်းတို့သည် သုံးနှစ်လွန်မြောက်သောအခါ အဇာတသတ်မင်းနှင့်စစ်ဖြစ်၍ ပျက်စီးကြလိမ့်မည်။ မြတ်စွာဘုရား နောက်ဆုံးကြည့်တော်မူကြောင်းကို

အထ ခေါ၊ ဌံ။ (မိန့်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ဘဂဝါ၊ သည်။ မဟတာ၊ များစွာသော- အိက္ခာသံသေန၊ ရဟန်းအပေါင်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ-အတူ။ ယေန၊ ဌံ။ ဘဏ္ဍဂါမော၊ သည်။ (အတ္ထိ။) တံ၊ ဘဏ္ဍ-ရွာရှိရာ ထိုအရပ်သို့။ အဝ သရိ၊ ရောက်တော်မူပြီ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ တတြ ဘဏ္ဍဂါမေ၊ ထိုဘဏ္ဍ-ရွာ၌။ ဝိဟရတိ။ တတြ၊ ဘဏ္ဍ-ရွာဝယ် နေတော်မူရာ ထိုအခါ၌။ ပ။ စတုနံ။ ပ။ ပုနုဗ္ဗဝေ၊ တိ။ [ပုဂံစဉ်နံပိတ် ၁၅၅-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

ဣဒ မဝေ၊ စ။ ပ။ သတ္တာ။ [ပုဂံစဉ် ၁၅၅-၌ ရေးခဲ့ပြီ။] (ကံ။)

ဂါထာအနက်။ ။(၁)။ (အနုတ္တရံ၊ မိမိထက်မြတ်သောတရား မရှိသော။ ဝါ၊ အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော။) သီလံ၊ သီလ-ကိုလည်းကောင်း။ [အနုတ္တရာ-ကို လိင်ပြင်၍ လိုက်သည်။] (အနုတ္တရော၊ သော။) သမာဓိ၊ ကိုလည်းကောင်း။ (အနုတ္တရာ။) ပညာ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ အနုတ္တရာ၊ သော။ ဝိမုတ္တိ စ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကိုလည်းကောင်း။ [သီလ သမာဓိ ပညာ-အရ လောကုတ္တရာကို ယူပါ။] ဣမေ ဓမ္မာ၊ ဤတရားတို့ကို။ ယသသိနာ၊ များသောအခြံအရံ ရှိတော်မူသော။ ဂေါတမေန၊ အနွယ်အားဖြင့် ဂေါတမ-မည်တော် မူသော - မြတ်စွာဘုရားသည်။ အနုဗုဒ္ဓါ၊ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ် ကုန်ပြီ။

(၂)။ ဣတိ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဘုရား ရှင်သည်။ အဘိညာယ၊ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိ၍။ အိက္ခာနံ၊ တို့အား။ ဓမ္မံ၊ ကို။ အက္ခာသိ၊ ဟောတော်မူပြီ။ ဒုက္ခဿ၊ တေဘူမက-ဝဋ် ဒုက္ခ၏။ အန္တကရော၊ အဆုံးကို ပြုတော်မူတတ်သော။ စက္ခုမာ၊ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ သမန္တနှင့် ဒိဗ္ဗမံသာ ငါးဖြာသော စက္ခုရှိတော်မူသော။ သတ္တာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ပရိနိဗ္ဗာတော၊ ကိလေသာခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းတော်မူပြီ။

ကြားရသောအခါ ထိုနေရာ၌ စေတီ-တည်၍ ကိုးကွယ်ခြင်းအားဖြင့် အကျိုးများလိမ့်မည်။ ဤသို့ကြံ၍ (အခြားမရှိမှ ထွက်တော်မူသောအခါ နာဂါပလောကီတံ - အကြည့်မျိုး ကြည့်တော်မူပေ) ဝေသာလီ-မြို့မှ ထွက်တော်မူရာ၌သာ ကြည့်တော်မူသည်။ [အကျယ် ကို အဋ္ဌကထာမှာ ကြည့်။]

၁။ စက္ခုမာ။ ။စက္ခု-သရုပ်ကို ဤဦးကာနှင့် စတုတ္ထဂုံတ္တရာ၊ ၁-ဝဂ်၊ ၁-သုတ် ဦးကာတို့၌ “ဗုဒ္ဓဓမ္မ သမန္တနှင့် ဒိဗ္ဗမံသာ ငါးဖြာသောစက္ခု”ဟု ဖွင့်၏။ အချို့ နေရာ၌ “မိသ”မပါဘဲ “ပညာ စက္ခု”လည်၍ “စက္ခုမာ၊ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ သမန္တနှင့် ဒိဗ္ဗ ပညာ ငါးဖြစ်မျက်ရှု ဉာဏ်စက္ခု-ရှိတော်မူသော”ဟုလည်း ဖွင့်ကြသည်။ [ဤစက္ခု- တို့၏ အကျယ်သည် အဋ္ဌသာလိနီ၊ ရူပကဏ္ဍ၊ ဝုကနိဒ္ဓေသ-၌ ပါ၏။]

ဘဂဝါ၊ သံဃံ။ တတြာ ပိ ဘဏ္ဍဂါမေ ဌိလည်း။ ဝိဟရန္တော။ပ။
အဝိဇ္ဇာသဝါတိ။[ပုဒ်စဉ် ၁၄၂-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

စတုမဟာပဒေသကထာ

၁၈၇။ အထ ခေါ၊ ဌိ။ ဘဂဝါ။ ဘဏ္ဍဂါမေ ဌိ။ ယထာဘိရန္တံ၊
ကျွတ်ထိုက်ကြသား ဝေနေများကို ထောက်ထားရှုမျှော် အလိုတော်အတိုင်း။
ဝိဟရိတု၊ နေတော်မူပြီး၍။ပ။ ယေန၊ ဌိ။ ဟတ္ထိဂါမော၊ ဟတ္ထိ-ရွာသည်။
(အတ္ထိ။)။ပ။ အမ္မဂါမော၊ အမ္မ-ရွာသည်။ပ။ ဇမ္မဂါမော၊ ဇမ္မ-ရွာသည်။
။ပ။ ယေန၊ ဌိ။ ဘောဂနဂရံ၊ ဘောဂ-မြို့သည်။ (အတ္ထိ။)။ပ။ ဘောဂ
နဂရေ၊ ဌိ။ အာနန္ဒေ၊ အာနန္ဒ-မည်သော။ စေတိယေ၊ စေတီ၌။ (လူတို့
သိမှတ် သစ်ပင်မြတ်ဟု ဆည်းကပ်မြတ်နိုး ကိုးကွယ်အပ်သော နတ်ရဲသစ်ပင်
၌။) ဝိဟရတိ။

အမှာ။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဘဏ္ဍရွာ၌ နေသင့်သမျှ နေတော်မူ
ပြီး၍ ဟတ္ထိရွာသို့လည်းကောင်း၊ အမ္မရွာသို့လည်းကောင်း၊ ဇမ္မရွာသို့
လည်းကောင်း ဘောဂမြို့သို့လည်းကောင်း ကြွတော်မူသည်။ ဘောဂ
မြို့သို့ ရောက်တော်မူ၍ အာနန္ဒစေတီ၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်။

တတြာ ဘောဂ-မြို့ အာနန္ဒ-စေတီဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအခါ
၌။ပ။ အာမန္တေသိ။ (ကိံ။) ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ စတုာရော၊ လေးပါးကုန်
သော။ မဟာပဒေသေ၊ မဟာပဒေသ-တို့ကို။ ဒေသေသာမိ၊ ဟောတော်
မူမည်။ [“မဟာပဒေသေ၊ ကျယ်ဝန်းသော တရားတော်၏ တည်ရာဌာန
တို့ကို။(တနည်း)ကြီးမြတ်သော ညွှန်ပြအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ရှိသော အကြောင်း
တို့ကို” ဟု သဒ္ဒတ္ထ-ဆိုပါ။]

၁။ မဟာ ပဒေသေ။ ။ [မဟာ၊ ကျယ်ဝန်းသော+ပဒေသ၊ တရားတော်၏
တည်ရာဌာန။] ပဒေသ-ကို အဋ္ဌကထာ၌ “ဩကာသ” ဟု ဖွင့်၍ ခိုကာ၌ “ဌာန”
ဟု ဖွင့်သည်။ အကြင် ဌာနတို့၌ တည်စေအပ်သောဓမ္မကို ယုံမှားမရှိသောအားဖြင့်
ဆုံးဖြတ်အပ်၏။ ဓမ္မကို တည်စေတတ်သော ထိုကျယ်ဝန်းသော အရာဌာနတို့
သည် “မဟာပဒေသ” မည်၏။

တနည်း။ ။ [မဟာ+အပဒေသ။] အပဒိသိယန္တေတိ အပဒေသာ။ ညွှန်ပြ
အပ်သော ဘုရားအစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့။မဟန္တာ+အပဒေသာ ယေသန္တိ မဟာပဒေ
သာ၊ ဘုရားအစရှိသော ကြီးကျယ် မြင့်မြတ်သော ညွှန်ပြအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ရှိသော
အကြောင်းအရာတို့။ [ညွှန်ပြအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကား ပါဠိတော်၌ ထင်ရှားပြီ။]

တံ၊ ထို မဟာပဒေသ-လေးပါးကို။ သုဏာထ၊ နားစိုက်ကြကုန်။ သာဓုကံ၊ ကောင်းမွန်စွာ။ မနသိ၊ စိတ်၌။ ကံရောထ၊ ပြုကြကုန်။ (တနည်း) မနသိ ကံရောထ၊ နှလုံးသွင်းကြကုန်။ ဘာသိဿာမိ၊ အကျယ်ဟောတော် မူမည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဝေ၊ မှန်ပါ။ ဣတိ ခေါ၊ ဤသို့လျှင်။ တေ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ ဘဂဝတော၊ ၏။ (ဝစနံ၊ စကားတော်ကို။) ပစ္စဿောသံ၊ ရှေးရှု နားထောင်ကြကုန်ပြီ။ ဝါ၊ လက် ခံကြကုန်ပြီ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ တေ၊ ဤ စကားကို။ (နောက်၌လာမည့် ဣဓ ဘိက္ခဝေ-အစရှိသော ဤစကားကို။) အဝေါ စ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (ကံ၊ အဘယ်သို့ မိန့်တော်မူသနည်း။)

ဘဂဝ။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဣဓ၊ ဤ သံသနာတော်၌။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်း တပါးသည်။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဝဒေယျ၊ ပြောရာ၏။ (ကံ၊ အဘယ်သို့ ပြော ရာသနည်း။) အသံသော၊ အရှင်ဘုရားတို့။ (သို့မဟုတ်-ငါ့ရှင်တို့။) မေ၊ တပည့်တော်သည်။ တေ၊ ဤစကားကို။ (ဤ တရားကို။) ဘဂဝတော၊ ၏။ သမ္မုခေါ၊ မျက်မှောက်၌။ သုတံ၊ ကြားနာ အပ်ပါပြီ။ ပ။ ပဋိဂ္ဂဟိတံ၊ မှတ်ယူအပ်ပါပြီ။ အယံ၊ ဤ တရားသည်။ (ယခု တပည့်တော် ကြားနာ ခဲ့ရသော ဤ တရားသည်။) ဓမ္မော၊ ဓမ္မ-အစစ်ပါတည်း။ အယံ၊ သည်။ ဝိနယော၊ ဝိနယ-အစစ်ပါတည်း။ ဣဒံ၊ သည်။ သတ္တုသာသနံ၊ ဘုရား ရှင်၏ အဆုံးအမတော် အစစ်ပါတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောရာ၏။

ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ တဿ ဘိက္ခုနောံ၊ ထို ရဟန်း၏။ ဘာသိတံ၊ ပြော အပ်သော စကားကို။ နေဝ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗံ၊ နှစ်လည်း မနှစ်သက်ထိုက်။ [စောစောကပင် ရှင်လန်းနှစ်သက်သော အမူအရာဖြင့် ကောင်းချီးပေးလျက် နားမထောင်ထိုက်။] န ပုဋိက္ခောသိတဗ္ဗံ၊ တားလည်း မတားမြစ်ထိုက်။ [စောစောကပင် “ဒီ နားမလည်တဲ့အကောင်က ဘာပြောရတာလဲ” ဟု မကန့် ကွက်ထိုက်။]

အနဘိနန္ဒိတွာ၊ မနှစ်သက်မူ၍။ (မနှစ်သက်သေးပဲ။) အပုဋိက္ခောသိတွာ၊ မတားမြစ်မူ၍။ (မတားမြစ်သေးပဲ။) တာနိ ပဒဗျဉ္ဇနာနိ၊ ထို ပဒဗျဉ္ဇန- တို့ကို။ [ဋီကာ၌ ပဒ-အရ၊ အတ္ထပဒ၊ ဗျဉ္ဇန-အရ ဗျဉ္ဇနပဒ-ဟု ဖွင့်၏။] ဝါ၊ ထို သဒ္ဓါ-စကားလုံး၊ အနက် အဓိပ္ပာယ်တို့ကို။ သာဓုကံ၊ ကောင်းစွာ။ ဥဂ္ဂဟေတွာ၊ မှတ်ယူပြီး၍။ သုတ္တေ၊ သုတ္တ အဘိဓမ္မ-၌။ [သုတ္တန်ပါဠိတော်

၁။ သုတ္တ ဝိနယ။ ။ ဤ ပုဒ်တို့၏ အရက် အဋ္ဌကထာ၌ ငါးနည်း ဖွင့်ထား၏။ ထိုတွင် စတုတ္ထ-နည်းအတိုင်း အနက်ပေးပါသည်။ ထေရဝါဒ-ဖြစ်သော ပဉ္စမနည်း အလိုမှ “သုတ္တေ၊ ဝိဂ္ဂကတ်သုံးပုံဟူသော ဘုရားစကားတော်ဖြစ်သော သုတ်တော်၌။

အဘိဓမ္မာ ပါဠိတော်၌-ဟူလို။] ဩသာရေတဗ္ဗာနိ၊ ဉာဏ်ဖြင့် သက်ရောက်
စေထိုက်ကုန်၏။ [ဉာဏ်ဖြင့် သွင်း၍ ကြည့်ထိုက်ကုန်၏။] ဝိနယေ၊ ဝိနည်း၌။
[ဝိနည်း ပါဠိတော်၌-ဟူလို။] သန္တသေတဗ္ဗာနိ၊ နီးနှော၍ ကြည့်ရှုထိုက်
ကုန်၏။ (ထိုက်ဆိုင် ကြည့်ထိုက်ကုန်၏။)

တာနိ၊ ထို ပဒ ဗျဉ္ဇန-ထိုက်။ (ထို ပုဒ် ဗျည်းထိုက်။) သုတ္တေ၊ ၌။
ဩသာရိယမာနာနိ၊ သက်ရောက်စေအပ်ကုန်လတ်သော်။ (ဉာဏ်ဖြင့်သွင်း၍
ကြည့်အပ်ကုန်လတ်သော်။) ဝိနယေ၊ ၌။ သန္တသိယမာနာနိ၊ နီးနှော၍ ကြည့်
ရှုအပ်ကုန်လတ်သော်။ (ထိုက်ဆိုင်၍ ကြည့်ရှုအပ်ကုန်လတ်သော်။) သုတ္တေ၊
၌။ စေ န စေဝ ဩသရန္တိ၊ အကယ်၍ မသက်လည်း မသက်ရောက်ကုန်အံ့။
(မပါလည်းမပါဝင်ကုန်အံ့။) ဝိနယေ၊ ၌။ စေ န စ သန္တိသန္တိ။ အကယ်၍
ကောင်းစွာလည်း မတွေ့မြင်အပ်ကုန်အံ့။ (ထင်လည်း မထင်ရှားကုန်အံ့။)

ဧဝံ သတိ၊ ဤသို့ဖြစ်လတ်သော်။ (သုတ္တ-၌လည်း မပါဝင်၊ ဝိနယ-၌
လည်း မထင်ရှားလတ်သော်။) တ္ထေ၊ ဤ ပဒ ဗျဉ္ဇန-၌။ (ထိုရဟန်း ပြော
အပ်သော စကား၌။) နိဠံ၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့။ ဂန္ထဗ္ဗံ၊ ရောက်ထိုက်၏။ [ဆုံး
ဖြတ်ချက် ချထိုက်၏။] (ကို၊ အဘယ်သို့ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့ ရောက်ထိုက်
သနည်း။) ဣဒံ၊ ဤစကားသည်။ အဒ္ဓါ၊ စင်စစ်။ တဿ ဘဂဝတော၊
ထို မြတ်စွာဘုရား၏။ န စေဝ ဝစနံ၊ စကားတော်လည်း မဟုတ်။ ဣမဿ
စ ဘိက္ခုနော၊ ဤရဟန်းသည်လည်း။ ဒုဂ္ဂဟိတံ၊ မကောင်းသဖြင့် မှတ်ယူ
အပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဆုံးဖြတ်ချက် ချထိုက်၏။ ဘိက္ခဝေ။ ဣတိ၊ ဤသို့
ဆုံးဖြတ်ပြီး၍။ (ထိုသို့ စကားတော်မဟုတ်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချပြီးလျှင်။) တေ၊
ဤစကားကို။ ဆဇ္ဇေယျာထ၊ စွန့်ပယ်ကြကုန်လော့။

တာနိ၊ ထိုသည်။ ပ။ သုတ္တေစေဝ၊ ၌လည်း။ စေ ဩသရန္တိ၊ အကယ်၍
သက်ရောက်ကုန်အံ့။ (အကယ်၍ ပါဝင်ကုန်အံ့။) ဝိနယေ စ၊ ၌လည်း။
စေ သန္တိသန္တိ၊ အကယ်၍ တွေ့မြင်အပ်ကုန်အံ့။ (အကယ်၍ ထင်ရှားကုန်အံ့။)

ဝိနယေ၊ ရာဂ-စသော ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းအေးကြောင်း နည်းလမ်း၌။ ဝါ၊
ကိလေသာတို့ကို ပယ်ဖျောက်ကြောင်း နည်းလမ်း၌။ ဤသို့ပေးပါ။

၁။ ဩတာရေတဗ္ဗာနိ။ ။ ဤသို့လည်း မှုကွဲရှိ၏။ ပါရာဇိကဋ္ဌကထာ၊ စတုမ္ပိဓဝိနယ
ကထာ-၌ “အတ္တနောမတိ အာစရိယဝါဒေ ဩတာရေတဗ္ဗာ” စသည်ဖြင့် ဩတာရေ
တဗ္ဗ-ပုဒ်ကို များစွာသုံးစွဲထားပုံကို တွေ့ရ၏။ “ဩတာရေတဗ္ဗာတိ ဉာဏေန အနုပု
ဝေသေတဗ္ဗာ” ဟု သာဇတ္ထ-လည်းဖွင့်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုမှုကွဲလည်း သင့်သည်ပင်။
ဩတာရေတဗ္ဗာနိ၊ ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်စေထိုက်ကုန်၏။ ဤသို့ပေးပါ။ [သန္တသေ
တဗ္ဗာနိ-၏အဖွင့်ကို ဋီကာ၌ကြည့်ပါ။]

(ဧဝံ သတိံ ဤသို့ ဖြစ်လတ်သော်။) [ဤသို့ သုတ္တ-၌လည်း ပါဝင်ကုန်
ဝိနယ-၌လည်း ကင်ရှားကုန်လတ်သော်။] နိဗ္ဗမေတ္တ ဂန္ထဗ္ဗံ။ (ကိံ။) ဣဒံ၊
ဤစကားသည်။ အဒ္ဓါ၊ စင်စစ်။ တဿ ဘဂဝတော၊ ၎င်း။ ဝစနံ၊ တည်း။
ဣမဿ စ ဘိက္ခုနော၊ သည်လည်း။ သုဂဟိတံ၊ ကောင်းစွာ မှတ်ယူအပ်ပြီ။
ဣတိ၊ ဤသို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချထိုက်၏။ ဘိက္ခဝေ၊ ထို့။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ
သော။ ဣမံ မဟာပဒေသံ၊ ဤ မဟာပဒေသ-ကို။ (ဤ ဓမ္မ-၏ တည်
ရာ ဌာနကို။ ဓာရေယျာထ၊ ဆောင်ယူမှတ်ထားကြကုန်လော့။

ဒုတိယမဟာပဒေသ။ ။ဘိက္ခဝေ။ ဣဓ ပန၊ ၌ကား။ပ။ ။ဝဒေယျ။
(ကိံ။) အမုကသ္မိံ နာမ၊ ထို မည်သော။ အာဝါသေ၊ ကျောင်းတိုက်၌။
သ ထေရော၊ ထေရ်နှင့်တကွဖြစ်သော။ သ ပါမောက္ခော၊ ပါမောက္ခနှင့်တကွ
ဖြစ်သော။ (ပဓာန-ဖြစ်သော ထင်ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော။)
သံသော၊ သည်။ ဝိဟရတိ၊ နေ၏။ မေ၊ သည်။ တဿ သံသယ၊ ထို
သံသရာ၏။ သမ္မုခါ၊ ၌။ သုတံ။ပ။

တတိယမဟာပဒေသ။ ။အမုကသ္မိံ နာမ၊ သော။ အာဝါသေ၊ ၌။
ဗဟုဿုတာ၊ များစွာကြားနာအပ်ပြီးသော ဗုဒ္ဓဝစန-ရှိကုန်သော။ အာဂ
တာဂမာ၊ နှုတ်၌လာသော ပရိယတ္တိဓမ္မ-ရှိကုန်သော။ ဓမ္မဓရာ၊ သုတ္တ အဘိ
ဓမ္မ-ကို ဆောင်နိုင်ကုန်သော။ ဝိနယဓရာ၊ ဝိနည်းကို ဆောင်နိုင်ကုန်
သော။ မာတိကာဓရာ၊ မာတိကာကို ဆောင်နိုင်ကုန်သော။ သမ္မဟုလာ၊
များစွာကုန်သော။ ထေရာ၊ ထေရ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဘိက္ခု၊ ဝိဟရန္တိ။ပ။

အမှာ။ ။ဗဟုဿုတ-စသော ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို၊ ဆက္ကဂုံတ္တရ ပဌမ
ပဏ် ၅-ဝဂ် ၉-သုတ် အဖွင့်ဋီကာကို ကြည့်ပေးပါသည်။ တိကဂုံတ္တရဋ္ဌ၊
ပဌမ-ပဏ် ၂-ဝဂ် ၁၀-သုတ်၌မူ တမျိုးဖွင့်ထားသည်။

စတုတ္ထမဟာပဒေသ။ ။ဣဓ ပန။ပ။ ဗဟုဿုတော၊ သော။ ကော၊
တပါးသော။ ထေရော ဘိက္ခု ဝိဟရတိ။ပ။ဓာရေယျာထ။ ဣတိ၊ ဤ
သို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဘဂဝါ၊ သည်။ တတြာ ပိ ဘောဂနဂရေ၊ ၌လည်း။ အာနန္ဒေ စေတိ
ယေ၊ ၌။ ဝိဟရန္တော။ပ။ အဝိဇ္ဇာသဝါတိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၄၂-၌ အနက်
ရေးခဲ့ပြီ။]

မဟာပဒေသလေးပါး၌ မိန့်တော်မူလိုရင်း။ ။ဤ မဟာပဒေသ-လေးပါးကို ဟော
တော်မူခြင်း၌ လိုရင်းကား-“မည်သူ့ အထံ၌ကြားရသည်ဟု ပြောသည်ဖြစ်စေ ပိဋကတ်
သုံးပုံ ပါဠိတော်နှင့် ညှိမှသာ သို့မဟုတ် ရာဂ-စသော ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းအေး
ကြောင်းဖြစ်မှသာ လက်ခံရမည်”ဟု မိန့်တော်မူလိုရင်းဖြစ်သည်။

ကမ္မာရပုတ္တေ

၁၉၈။ အထ ခေါ။ပ။ ယေန၊ ခွံ။ ပါဝါ၊ပါဝါ-မြို့သည်။(အတ္ထိ။) တေနုပသကံမိဿာမ။ ဣတိ၊ ပြီ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၄၃-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ဝေံ တန္တေတိ ခေါ။ပ။ ပစ္စယောသိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၆၃-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] အထ ခေါ။ပ။ အဝသရိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၄၃-၌လည်းကောင်း၊ ၁၆၃-၌လည်းကောင်း ရေးခဲ့ပြီ။] ဘဂဝါ၊ သည်။ တတြ ပါဝါယံ၊ ခွံ။ ကမ္မာရပုတ္တဿ၊ ရှေ့ပန်းထိမ်ဆရာ၏ သားဖြစ်သော။ စုန္ဒဿ၊ စုန္ဒ-၏။ အမ္မဝနေ၊ သရက်ဥယျာဉ်၌။ ဝိဟရတိ၊ ၏။

ကမ္မာရပုတ္တော၊ သော။ စုန္ဒော၊ သည်။ အယောသိ၊ကြားပြီ။(ကိံ။) ဘဂဝါ၊ သည်။ ပါဝါ၊ ပါဝါမြို့သို့။ အနုပုတ္တော၊ အစဉ်ရောက်တော်မူလာသည်။ (ဟုတုာ။) ပါဝါယံ၊ ခွံ။ ဝါ၊ ၏အနီးဖြစ်သော။ မယံ၊ ၏။ အမ္မဝနေ၊ ခွံ။ ဝိဟရတိ ကိရ၊ သီတင်းသုံးတော်မူနေသတဲ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ကြားပြီ။ အထ ခေါ။ ခွံ။ (သတင်းကြားရာ ထိုအခါ၌။) ။ နိသိဒိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၃၃-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။ ဣတ္ထိလိင်နှင့် ပုလ္လိင်သာ ထူး၏။]

ကေမန္တံ။ပ။ ဘိက္ခုသံသေနာတိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၆၁-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ဘဂဝါ၊ သည်။ တုဏှိဘာဝေန၊ ဆိတ်ဆိတ်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်းဖြင့်။) အဓိဝါသေသိ၊ လက်ခံတော်မူပြီ။ပ။ ဘဂဝတော၊ ၏။ အဓိဝါသနံ၊ လက်ခံတော်မူခြင်းကို။ ဝိဒိတုာ၊ သိ၍။ အာသနာ၊ နေရာမှ။ ဥဋ္ဌာယ၊ ထ၍။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ အဘိဝါဒေတုာ၊ ရှိခိုးပြီး၍။ ပဒက္ခိဏံ၊ အရိုအသေကို။ ကတုာ၊ ပြု၍။ ပက္ကမိ၊ ပြန်သွားပြီ။

အထ ခေါ။ ခွံ။ (ပြန်သွားပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ကမ္မာရပုတ္တော၊ သော။ စုန္ဒော၊ သည်။ တဿာ ရတ္တိယာ၊ ထိုည၌၏။ အစ္စယေန၊ လှူရာအခါ၌။ သကေ၊ မိမိဥစ္စာဖြစ်သော။ (မိမိပိုင်ဖြစ်သော။) နံဝေသနေ၊ နေအိမ်၌။ ပဏိတံ၊ ကောင်းမွန်သော။ ခါဒနိယံ၊ ခဲဖွယ်ကိုလည်းကောင်း။ ဘောဇနိယံ၊ ဘောဇဉ်ကိုလည်းကောင်း။ ပဋိယာဒါပေတုာ၊ စီစဉ်စေပြီး၍။ ပဟူတံ၊ များစွာသော။ သူကရမဒ္ဓဝံ စ၊ သူကရမဒ္ဓဝ-မည်သော စားဖွယ်ကိုလည်း။ [“ဝက်ပျိုသား” ဟုလည်းကောင်း၊ “ဝက်သားပြွမ်း” ဟုလည်းကောင်း ရှေးဆရာများ ပေးကြ၏။] (ပရိယာဒါပေတုာ၊ ၍။) ဘဂဝတော၊ အား။ ကာလံ၊ ဆွမ်းစားချိန်ကို။ အာရောစာပေသိ၊ လျှောက်စေပြီ။ (ကိံ) တန္တေ၊ ရား။ ကာလော၊ ဆွမ်းစားချိန်ပါတည်း။ ဘတ္တံ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတံ၊ ပြီးပါပြီ။ (စီစဉ်ပြီးပါပြီ။) ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်စေပြီ။(အလျှောက်ခိုင်းပြီ။)

အထ ခေါ်။ပ။နိဿယ။ ထိုင်တော်မူပြီး၍ ။ပ။ အာမန္တေသိ။ (ကိ။) စုန္ဒ၊ စုန္ဒ။ တေ၊ သင်သည်။ ယံ သူကရမဒ္ဒဝံ၊ အကြင် သူကရမဒ္ဒဝံ-စားဖွယ်ကို။ ပဋိယတ္တံ၊ စီစဉ်အပ်ပြီ။ တေန၊ ထို စားဖွယ်ဖြင့်။ မံ၊ ငါ့ကို။ ပရိဝိသ၊ ပြုစု လုပ်ကျွေးလေ့။ အညံ၊ အခြားသော။ ယံ ပန ခါဒနိယံ၊ ကိုလည်းကောင်း။ (ယံ)ဘောဇနိယံ၊ ကိုလည်းကောင်း။ပဋိယတ္တံ။ တေန၊ ထို ခဲဖွယ် ဘောဇနိ ဖြင့်။ ဘိက္ခုသံသံ၊ ကို။ ပရိဝိသ၊ လေ့။ ဣတိ၊ ပြီ ။ပ။ ယံ သူကရမဒ္ဒဝံ၊ သည်။ ပဋိယတ္တံ၊ စီစဉ်ထားအပ်သည်။ အဟောသိ။ ဖြစ်ပြီ။ တေန၊ ဖြင့်။ ဘဂဝန္တံ ပရိဝိသိ။ပ။

အထ ခေါ်၊ ခွံ။ (ပြုစုလုပ်ကျွေးပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ အာမန္တေသိ။ (ကိ။) စုန္ဒ။ တေ၊ နိ။ ယံ သူကရမဒ္ဒဝံ၊ သည်။ အဝသိဋ္ဌံ၊ ကြွင်းကျန် နေပြီ။ တံ၊ ထိုကျန်နေသော သူကရမဒ္ဒဝံ-ကို။သောဗ္ဗေ၊ တွင်း၌။ နိဇဏာဟိ၊ မြှုပ်လိုက်လေ့။ တထာဂတဿ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ အညတြ၊ ကျင့်၍။ ယဿ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ သည်။ ပရိဘုတ္တံ၊ စားအပ်သော။ တံ၊ ထို သူကရမဒ္ဒဝံ-စားဖွယ်သည်။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ပရိဏာမံ၊ ကြေကျက် ခြင်းသို့။ (အစာကြေခြင်းသို့) ဂစ္ဆေယျ၊ ရောက်ရာ၏။

စုန္ဒ၊ စုန္ဒ။ သဒေဝကေ၊ အောက် နတ်ပြည် ငါးထပ်ရှိ နတ်တို့နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော။ သမာရကေ၊ မာရ်နတ်၏တည်နေရာ ဝသဝတ္တိ-နတ်ပြည်ရှိ နတ်အပေါင်းနှင့်လည်း တကွဖြစ်သော။ သ ဗြဟ္မကေ၊ ဗြဟ္မာ-နှစ်ဆယ်နှင့် လည်း တကွဖြစ်သော။ လောကေ၊ ဩကာသ-လောက၌လည်းကောင်း။ သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ၊ သာသနာတော်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော သမဏ ဗြာဟ္မဏ၊ ကိလေသာတို့ကို ငြိမ်းစေပြီးသော သမဏ၊ ကိလေသာတို့ကိုမျှော ပြီးသော ဗြာဟ္မဏ-တို့နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော။ သဒေဝမနုဿာယ၊ သမ္မုတိ နတ်ဟူသော မင်း၊ ကြွင်းသောလူတို့နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော။ ပဇာယ၊ သတ္တဝါအပေါင်း၌လည်းကောင်း။ အဟံ၊ သည်။တံ၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ န ပဿာမိ၊ မြင်တော်မူ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

၁။ မုတ်ချက်။ ။စုန္ဒ စီမံအပ်သော သူကရမဒ္ဒဝံ-အစာ၌ နတ်တို့က နတ် ဩဇာကို ထည့်ထားသောကြောင့်- မြတ်စွာဘုရားမှတစ်ပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့စားလျှင် အစာကြေနိုင်မည်မဟုတ် ဟု မိန့်တော်မူသည်။ ပန်းထိမ်ဆရာ၏သား စုန္ဒ-သည် ချမ်း သာကြွယ်ဝသော သူကြွယ်တည်း။ ဘုရားရှင်ကို ပထမ-ဖူးမြင်ရစဉ်ကပင် သောတာပန် ဖြစ်၍ မိမိ၏သရက်ဥယျာဉ်၌ ကျောင်းဆောက်လျက် ဘုရားရှင်အား လှူဒါန်းထား သည်။

ဝေ၊ ဘန္တေတိ ခေါ။ပ။ နိခဏိတွာ၊ မြှုပ်၍။ပ။ ပက္ကမိ။[သန္တုဿေတွာ- စသော ပုဒ်တို့၏အနက်ကို ပုဒ်စဉ် ၁၅၁-၌ ရေးခဲ့ပြီ။ တွင်းတူး၍ မြှုပ်စေ ပြီးနောက် “နာ’ဟံ တံ စန္ဒ ပဿာမိ” စသောစကားကို ဆက်၍ မိန့်တော် မူရခြင်းမှာ-ကိုယ်တော်မြတ် ဘုဉ်းပေးပြီး၍ ကျန်နေသော သူကရမဒ္ဒဝ-ကို ရဟန်းတို့အားလည်းမကျေး၊ လူတို့အားလည်းမပေးပဲ တွင်းတူး၍မြှုပ်စေ လျက် ဖျက်ဆီးပစ်၏ဟု ပြောလိုသူတို့အား ဤစကားကိုကြား၍ ပြောခွင့်မရ စေရန် မိန့်တော်မူသည်။]

၁၉၀။ ။အထ ခေါ၊ ခွံ။ ဘဂဝတော၊ ။ (အာဗာဓော-၌ စပ်။) ဝါ၊ သည်။ (ဘုတ္တာဝိဿ-၌ စပ်။) ကမ္မာရပုတ္တဿ၊ သော။ စန္ဒဿ၊ ။ ဘတ္တိ၊ ဆွမ်းကို။ (သူကရမဒ္ဒဝ-စားဖွယ်ကို။)ဘုတ္တာဝိဿ၊ ဘုဉ်းပေးတော်မူ ပြီးသည်။ (သမာနဿ၊ လတ်သော်။) ခရော၊ ကြမ်းတမ်းသော။ အာဗာ ဓော၊ လွန်စွာနှိပ်စက်တတ်သော အနာသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ ဖြစ်ပြီ။ [သူကရမဒ္ဒဝ-ကို ဘုဉ်းပေးတော်မူသောကြောင့် ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါ။ ဘုဉ်းပေးပြီးသော အခါ ဖြစ်သည် ဟု ဆိုလိုသည်။ အကျယ်ကို အဋ္ဌကထာ-မှာ ရှု။]

လောဟိတပက္ခန္ဓိကာ၊ လျင်စွာသွားသော သွေးအလျင်ရှိကုန်သော။ (သွေး၊ ဝမ်း သွားကုန်သော။)ပဗာဠာ၊ အလွန်ပြင်းထန်ကုန်သော။ မာရဏန္တိကာ၊ သေခြင်း၏အနီး၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ သေခြင်း၏အနီးသို့ ရောက်စေတတ် ကုန်သော။ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာတို့သည်။ ဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ တာ၊ ထိုဝေဒနာ တို့ကို။ ဘဂဝါ၊ သည်။ သတော၊ သမ္ပဇာနော၊ သည်။ အဝိဟညမာနော၊ ဝေဒနာက မနှိပ်စက်အပ်သည်။ (ဝေဒနာ၏ အနှိပ်စက် မခံရသည်။) (ဟုတွာ။) အဓိဝါသေသိ၊ သည်းခံတော်မူပြီ။

အထ ခေါ။ပ။ယေန၊ ခွံ။ ကုသိနာရော၊ ကုသိန္နာရုံမြို့သည်။ (အတ္ထိ။) ။ပ။ပစ္စယောသိ။

ဂါထာအနက်။ ။(၁) ကမ္မာရဿ၊ ရွှေပန်းထိမ်သည် ဖြစ် သော။ စန္ဒဿ၊ ။ ဘတ္တိ၊ ဆွမ်းကို။ (သူကရမဒ္ဒဝ-စားဖွယ်ကို။) ဘုဉ်းတွာ၊ ဘုဉ်းပေးပြီး၍။ ခိရော၊ ပညာရှိအစစ် ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ပဗာဠာ၊ သော။ မာရဏန္တိကာ၊ သော။ အာ ဗာဓံ၊ သို့။ သမ္ပုသိ၊ ထိရောက်တော်မူပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ မေ၊ တပည့် တော်သည်။ သုတံ၊ ကြားအပ်ပါပြီ။

(၂) သူကရ မဒ္ဒဝေန၊ သူကရမဒ္ဒဝ-စားဖွယ်ကို။ [တတိယံ ဝိဘတ်ကို ‘က’အနက်၌ သက်ပါ။] ဘုတ္တဿ စ၊ ဘုဉ်းပေးတော်

မူပြီးသည်လည်း ဖြစ်သော။ သတ္တုနော၊ မြတ်စွာဘုရား၏ (ကိုယ်
 တော်၌။) ပဗာဠော၊ အလွန်ပြင်းထန်သော။ ဗျာဓိ၊ သွေးဝမ်း
 သွားသော အနာရောဂါသည်။ ဥဒပါဒိ၊ ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။ [ဗျာဓိ+
 ပဗာဠော။ ဆန်းဂိုဏ်းတည့်အောင် ခွေတော် လာထားသည်။]
 အဟံ၊ ငါသည်။ ကုသိန္ဒာရံ၊ ကုသိန္ဒာရံ မည်သော။ နဂရံ၊ မြို့တော်
 သို့။ ဂစ္ဆာမိ၊ ကြွတော်မူမည်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိရေစမာနော၊ သွေးဝမ်း
 လျှောတော်မူလျက်ပင်။ ဘဂဝါ၊ သည်။ အဝေါ စ၊ မိန့်တော်မူပြီ။

သူကရမဒ္ဒဝနှင့်စပ်၍ ဝါဒအမျိုးမျိုး

အဋ္ဌကထာ။ ။သူကရ မဒ္ဒဝန္တိ နာတိ တရုဏဿ နာတိ ဇိဏ္ဏဿ ဧကဇေဋ္ဌက
 သူကရဿ ပဝတ္တမံသံ-အလွန်လည်း မဝယ်သော အလွန်လည်းမဒိုသော တကောင်
 သော ဝက်ကြီး၏ (ဝယ်သူ မလာမီဈေး၌) ဖြစ်နှင့်သော အသားကို စီမံသည်။
 တံ ကိရ မုဒုစေဝ သိနိဒ္ဓစ္စ ဟောတိ-ထို အသားသည် နုလည်း နု၏၊ ညက်လည်း
 ညက်ညော၏။ တံ ပဋိယာဒါပေတွာ၊ သာဓုကံ ပစာပေတွာတိ အတ္ထော-ထို ဝက်
 သားကို စီမံစေပြီး၍ (ကောင်းမွန်စွာချက်စေပြီး၍။)

ဧကေ ဆရာ။ ။သူကရမဒ္ဒဝန္တိ ပန မုဒုဋ္ဌိဒနဿ ပဉ္စဂေါရဿ ယူသ ပါစန
 ဝိခေနဿ နာမေတံ။ ယထာ ဂဝပါနံ နာမ ပါကနာမန္တိ-သူကရ မဒ္ဒဝ-ဟူသော
 ဤအမည်သည် နွားမှဖြစ်သော အရသာ ငါးမျိုး၏- (နွားနို့၊ နို့ချဉ်၊ ထောပတ်၊
 ရက်တက်၊ ဆီဦး-တို့၏) အနှစ် အဆီဖြင့် ချက်နည်းအစဉ်ကျအောင် ချက်အပ်
 သော နူးညံ့သောထမင်း၏ အမည်ဖြစ်၏။ ဥပမာ-“နွားမှဖြစ်သော သောက်ဖွယ်”
 ဟူရာ၌ ကျက်ပြီး နွားနို့၏အမည် ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ ဤသို့ ဧကေ-ဆရာတို့ ဆိုကြ
 သည်။

ဧကေစိ ဆရာ။ ။သူကရမဒ္ဒဝံ နာမ ရသာယနဝိမိ၊ တံ ပန ရသာယန သတ္တေ
 အာဂစ္ဆတိ၊ တံ စုခန္တေန “ဘဂဝတော ပရိနိဗ္ဗာနံ န ဘဝေယျာ”တိ ရသာယနံ
 ပဋိယတ္တန္တိ။ ရသာယန-ဆေးကျမ်း၌လာသော ရသာယန-အစီအရင် အတိုင်း စီမံအပ်
 သော စားဖွယ်တမျိုးဖြစ်၏။ ထို ရသာယန-အစားမျိုးသည် အသက်ရှည်စေနိုင်သော
 ကြောင့် “ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာ၏ ပရိနိဗ္ဗာန် စံခြင်းသည် မဖြစ်ပါစေနှင့်”ဟု ကြံ၍ ထိုသူကရ
 မဒ္ဒဝ-ကို စီမံသည်။ ဤသို့ ဧကေ-ဆရာတို့ ဆိုကြသည်။

[အမှာ-ကျန်မှတ်ဖွယ်များကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

၁။ ဝိရေစ မာနော။ ။အဆက်မပြတ် သွေးဝမ်းတော် သွားသဖြင့် အားနည်း
 လျက်ပင် ကိုယ်တော်မြတ် အလိုရှိအပ်သော အရပ်၌ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုခဲ့ရာ “ကုသိန္ဒာရံ-
 မြို့သို့ ကြွမည်”ဟု မိန့်တော်မူသည်။ [ဤ နှစ်ဂါထာကို ဗုဒ္ဓ-မြတ်စွာ ပရိနိဗ္ဗာန် ခံပြီး
 နောက်မှ သံဂါယနာတင်တေရ်တို့ ထည့်ထားအပ်သည်။]

ပါနိယာဟရဏ

၁၉၁။ အထံ ခေါ၊ ခွံ။ (ကုသိန္ဒာရုံ မြို့သို့ ကြွတော်မူရာ ထိုအခါ ခွံ။) ဘဂဝါ၊ သည်။ မဂ္ဂါ၊ လမ်းမှ။ ဩက္ကမ္မ၊ ဖဲ၍။ ယေန၊ ခွံ။ အည တရံ၊ အမှတ်မရှိ တပင်သော။ ရုံက္ခမ္မလံ၊ သစ်ပင်၏ အနီးအောက်သည်။ (အတ္ထိ။) ပံ။ အာနန္ဒ။ ဣဿံ၊ တိုက်တန်းတော်မူ၏။ တံ၊ သည်။ မေ ငါ၏။ ဝါ၊ ငါ့ဖို့။ စတုဂ္ဂုဏံ၊ လေးထပ်ရှိအောင်။ သံသာဠီ၊ သင်္ကန်း ကြီးကို။ ပညပေဟိ၊ ခင်းလိုက်လော့။ [နှစ်ထပ် သင်္ကန်းကြီးကို ခေါက်၍ ခင်းစေတော်မူဟန် တူသည်။ ရှေးနိဿယ၌ “သံသာဠီ၊ ကို။ စတုဂ္ဂုဏံ၊ လေးထပ်ရှိသည်ကို။ ကတော၊ ပြု၍” ဟု “ကတာ” ထည့်၍ ပေးသည်။] အာ နန္ဒ။ ကိလန္တော၊ ပင်ပန်းတော်မူသည်။ အသ္မိ၊ ဖြစ်၏။ နိသိဒိဿာမိ၊ ထိုင် ဦးမည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ပ။ ပညပေသိ၊ ခင်းပြီ။ ပ။ အာနန္ဒ။ ဣဿံ၊ ၏။ တံ၊ သည်။ မေ ဖို့။ ပါနိယံ၊ သောက်ရေကို။ အာဟရ၊ ဆောင်ယူချေ။ ပိပါသိတော၊ လွန်စွာ ဖြစ်သော ရေဆာခြင်းရှိသည်။ (အလွန် ရေဆာတော်မူသည်။) အသ္မိ၊ ပိဝိဿာမိ၊ သောက်တော်မူမည်။ ဣတိ၊ ပြီ။

ဝေံ၊ သို့။ ဝုတ္တေ၊ မိန့်တော်မူအပ်သော်။ ပ။ အဝေဝါစ။ (ကိံ။) ဣဒါနိ၊ ယခုဥပင်။ ပဉ္စမတ္တာနိ၊ ငါးလီ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ သကဋ္ဌသတာနိ၊ လှည်းအရာတို့သည်။ (တနည်း) ပဉ္စမတ္တာနိ သကဋ္ဌ သတာနိ၊ လှည်း ငါးရာ တို့သည်။ အတိက္ကန္တာနိ၊ လွန်သွားပါကုန်ပြီ။ (ဖြတ်သွားပါ ကုန်ပြီ။) စက္ကစ္ဆန္တံ၊ လှည့်ဘီးတို့သည် ဖြတ်အပ်သော။ ပရိတ္တံ၊ အနည်းငယ်သော။ တံ ဥဒကံ၊ ထို ရေသည်။ (အနီးအပါးက မြစ်ငယ်ကလေး၌ရှိသော ထိုရေ သည်။) လုဠိတံ၊ လှုပ်ချောက်ချားသည်။ အာဝိလံ၊ နောက်ကျသည်။ (ဟုတော။) သန္တတိ၊ စီးနေပါ၏။

ဘိန္တေ။ ကကုဓာ၊ ကကုဓာ-မည်သော။ အယံ နဒီ၊ ဤ မြစ်သည်။ အဝိဒုရေ၊ မဝေးပါ။ ဝါ၊ နီးပါ၏။ [သတ္တမီ-ကို လိင်္ဂတ္ထ-၌ သက်ပါ။] အစ္စောဒကံ၊ ကြည်လင်သော ရေရှိပါ၏။ သာတောဒကံ၊ သာယာအပ်သော ရေရှိပါ၏။ ဝါ၊ ချိုသော ရေရှိပါ၏။ သိတောဒကံ၊ အေးမြသော ရေရှိပါ၏။ သေတော ဒကံ၊ ရှည်လျားသဖြင့် ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော ရေရှိပါ၏။ သုပ္ပတိတ္တာ၊ အလွန် ကောင်းသော ဆိပ်ကမ်းရှိပါ၏။ ရမဏီယာ၊ မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းပါ၏။ ဧတ္ထိ၊ ဤ ကကုဓာ-မြစ်၌။ (ကကုဓာ-မြစ် ရောက်မှ။) ဘဂဝါ၊ သည်။ ပါနိယဉ္စ၊ သောက်ရေကိုလည်း။ ပိဝိဿတိ၊ သောက်တော်မူရပါလိမ့်မည်။ ဂတ္တာနိ၊

စ၊ ကိုယ်တို့ကိုလည်း။ သီတိကရိသတိ၊ အေးမြအောင် ပြုရပါလိမ့်မည်။
ဣတိ(အဝေါစ။)

ဒုတိယမ္ပိပ။ ပတ္တံ၊ သပိတ်ကို။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။ ယေန၊ ဦး။ သာ
နဒိကာ၊ ထိုမြစ်ငယ်ကလေးသည်။ (အတ္တိ။) တေန၊ ထို မြစ်ငယ်သို့။ ဥပသင်္ကမိ၊
သွားပြီ။ အထ၊ ခေါ်။ ဦး။ စက္ကစ္ဆိန္ဒာ၊ သော။ ပရိတ္တာ၊ ကျဉ်းငယ်သော။
သာ နဒိကာ၊ သည်။ လုဠိတာ၊ သည်။ အာဝိလာ၊ သည်။ (ဟုတွာ။)
သန္ဓမာနာ၊ စီးသွားနေပါလျက်။ အာယသ္မန္တေ အာနန္ဓေ၊ အရှင် အာနန္ဒာ
သည်။ ဥပသင်္ကမန္တေ၊ အနီးသို့သွားလတ်သော်။ (ရောဂ်လတ်သော်။) အစ္စာ၊
ကြည်လင်သည်။ ဝိပသန္ဓာ၊ အထူးသဖြင့် ကြည်လင်သည်။ အနာဝိလာ၊
မနောက်ကျသည်။ (ဟုတွာ။) သန္ဓိတ္ထ၊ စီးနေပြီ။

အထခေါ၊ ဦး။ (ရေ၏ ကြည်လင်စွာ စီးဆင်းနေပုံကို မြင်ရရာ ထိုအခါ
ဦး။) အာယသ္မတော အာနန္ဓဿ၊ ၏။ တေ၊ ဤအကြံသည်။ အဟောသိ၊
ဖြစ်ပြီ။ (ကိ။) တထာဂတဿ၊ ၏။ မဟိဒ္ဓိကတု၊ ကြီးသော တန်ခိုးရှိ
တော်မူသည်၏ အဖြစ်သည်။ (တန်ခိုး ကြီးတော်မူပုံသည်။) မဟာနုဘာဝတာ၊
ကြီးသော အာနုဘော်ရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်သည်။ (အာနုဘော် ကြီးတော်
မူပုံသည်။) အစ္စရိယံ ဝတ၊ လက်ဖျောက်ခတ်တီး အံ့ချီးလောက်ပါပေစွ-
ဪ။ (အံ့ဩစရာကောင်းလိုက်တာ-နော်။) အပ္ပုတံ ဝတ၊ မဖြစ်စဖူး
ထူးဆန်းပါပေစွ-ဪ။ (ထူးဆန်းလိုက်တာ-နော်။)

ဟိ၊ အံ့ဩသင့်၏။ စက္ကစ္ဆိန္ဒာ။ ပ။ သန္ဓမာနာ၊ လျက်။ မယိ၊ သည်။
ဥပသင်္ကမန္တေ၊ လတ်သော်။ အစ္စာ။ ပ။ သန္ဓတိ၊ စီးနေ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့
အကြံဖြစ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံပြီး၍။ (မြတ်စွာဘုရား မြတ်စွာဘုရား၏ တန်ခိုးကြီးတော်မူ
ပုံကို တအံ့တဩ ဖြစ်ပြီး၍။) ပတ္တေန၊ ဖြင့်။ ပါနိယံ၊ ကို။ အာဒါယ၊
ခပ်ယူ၍။ ပ။ အဝေါစ။ ပ။ သန္ဓိတ္ထ၊ စီးနေပါပြီ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ပါနိ
ယံ၊ ကို။ ပိဝတု၊ သောက်တော်မူပါ။ သုဂတော၊ ကောင်းသောစကားကို
မိန့်တော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ပ။ ပိဝတု။ ပ။ အပါယိ၊ သောက်
တော်မူပြီ။

ပုထိုးသမ္မတ္တပုထိုး

၁၉၂။ တေန ခေါ၊ ပန သံမယေန၊ ဦး။ (မြတ်စွာဘုရား၏ လမ်းခရီး
ဝယ် သစ်ပင်တပင်အောက်မှာ ထိုင်နေတော်မူရာ ထိုအခါ။) မလ္လပုတ္တော၊
မလ္လာမင်း၏ သားဖြစ်သော။ ကာလာမာ၊ ကာလာမ-အနွယ်ဖြစ်သော။

အာဠာရဿ၊ အာဠာရ-ရသေ့၏။ သာဝကော၊ တပည့်ဖြစ်သော။ ပုက္ကု
 သော၊ ပုက္ကုသ-သည်။ ကုသိနာရာယ၊ မှ။ ပါဝံ၊ သို့။ (ဂမိဿာမိံ သွား
 မည်။) ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံ၍။ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော၊ ရှည်သောခရီးကို သွား
 နေသည်။ ဟောတိ။ ဖြစ်၏။ [“ပါဝံ ဂမိဿာမိံ မဂ္ဂံ ပဋိပဋိ” ဟူသော
 အဋ္ဌကထာကိုကြည့်၍ “ဂမိဿာမိံ” ဟု ထည့်ပါသည်။ မထည့်ပါလည်း ရှေး
 နိဿယ၌-ပေး၏။]

မလ္လပုတ္တော၊ သော။ ပုက္ကုသော၊ သည်။ ဘံဂဝန္တံ၊ ကို။ အညတရသ္မိံ၊
 သော။ ရုက္ခမူလေ၊ ၌။ နိသိန္နံ၊ ထိုင်နေတော်မူသည်ကို။ အဒ္ဓသ၊ မြင်ပြီ။
 ဒိသ္မာ၊ မြင်ခြင်းကြောင့်။ ပ။ အဝေါစ။ (ကိံ။) ဘန္တေ။ အံစရိယံ၊ စ။
 ဘန္တေ။ အပ္ပတံ၊ စ။ ဘန္တေ။ ပဗ္ဗဇိတာ၊ ရသေ့ရဟန်းတို့သည်။ သန္တေန၊
 ငြိမ်သက်သော။ ဝိဟာရေန၊ နေခြင်းဖြင့်။ ဝါ၊ နေကြောင်းသမာပတ်ဖြင့်။
 ဝိဟရန္တိ ငတ၊ နေနိုင်ကြပါပေကုန်၏။

ဘန္တေ။ ဘူတပုဗ္ဗံ၊ ရှေး၌ဖြစ်ဖူးသော အကြောင်းကား။ (ရှေးကအကြောင်း
 အရာတခု ဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်မှာ။) ကာလာမော၊ သော။ အာဠာရော၊ သည်။
 အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော၊ ရှည်သောခရီးကို သွားစဉ်။ မဂ္ဂါ၊ မှ။ ဩက္ကမာ၍။
 အဝိဒ္ဓရေ၊ အနီး၌။ (လမ်း၏အနီး၌။) အညတရသ္မိံ၊ သော။ ရုက္ခမူလေ၊
 ၌။ ဒိဝါဝိဟာရံ၊ နေအခါဝယ် နေခြင်းငှာ။ နိသိဒိ၊ ထိုင်နေပြီ။ ဘန္တေ။
 အထ ခေါ၊ ၌။ (အာဠာရ-ရသေ့၏ ထိုင်နေရာ ထိုအခါ၌။) ပဉ္စမတ္တာနိ
 သကဋ္ဌသတာနိ၊ လှည်းငါးရာတို့သည်။ ကာလာမံ၊ သော။ အာဠာရံ၊
 ကို။ နိဿာယ နိဿာယ၊ မှီ၍ မှီ၍။ (ကပ်၍ ကပ်၍။) အတိက္ကမိံ သု၊
 လွန်သွားပါကုန်ပြီ။

ဘန္တေ။ အထ ခေါ၊ ၌။ (လှည်းငါးရာတို့ လွန်သွားရာ ထိုအခါ၌။)
 အညတရော၊ အမှတ်မရှိ တယောက်သော။ ပုရိသော၊ သည်။ တဿ သကဋ္ဌ
 သတ္တဿ၊ ထို လှည်းကုန်သည် အပေါင်း၏။ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော၊ နောက်
 က နောက်က။ အာဂစ္ဆန္တော၊ လိုက်လာလျက်။ ပ။ အဝေါစ။ (ကိံ။)
 ဘန္တေ။ အရှင်ဘုရား။ ပဉ္စမတ္တာနိ သကဋ္ဌသတာနိ၊ လှည်းငါးရာတို့ကို။
 အတိက္ကန္တာနိ၊ လွန်သွားသည်တို့ကို။ အဒ္ဓသ၊ အပိ၊ မြင်လိုက်ပါသလော။
 ဣတိ၊ ဤသို့လျှောက်ပြီ။ အာဝုသော၊ ဒါယကာ။ အဟံ၊ ငါသည်။ န
 အဒ္ဓသံ၊ မမြင်လိုက်။ ဣတိ၊ ဤသို့ပြောပြီ။

ဘန္တေ။ အရှင်ဘုရား။ သဒ္ဓံ ပန၊ အသံကိုကား။ (အသံကိုကော။)
 အယောသိ ကိံ၊ ကြားလိုက်ပါသလော။ ဣတိ၊ ပြီ။ အာဝုသော၊ ဒကာ။

အဟံ။ သဒ္ဓါကို။ န အထောသိ။ မကြားလိုက်။ ဣတိ။ ပြီ။ ဘန္တေ။ သုတ္တော၊ အိပ်ပျော်နေသည်။ အဟောသိ ကိံ ပန။ ဖြစ်ပါသလော။ ဣတိ။ ပြီ။ အာဝုသော။ အဟံ။ သည်။ သုတ္တော၊ သည်။ န အဟောသိ။ မဟုတ်ပါ။ ဣတိ။ ပြီ။ ဘန္တေ။ ကိံ ပန။ အဘယ်သို့နည်း။ (ဘယ်လိုလဲ။) သည်။ သညာရှိသူသည်။ (စိတ်ရှိသည်။) အဟောသိ။ ဖြစ်ပါသလော။ ဣတိ။ ပြီ။ အာဝုသော၊ ဒကာ။ ဝေ။ အေး။ (စိတ်ရှိပါရဲ့။) ဣတိ။ ပြီ။

ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ သော တံ၊ ထို အရှင်ဘုရားသည်။ သညီ၊ သညာ-ရှိသူသည်။ (စိတ်ရှိသူသည်။) သမာနော၊ ဖြစ်ပါလျက်။ ဇာဂရော၊ နိုးနေပါလျက်။ နိဿယ နိဿယ၊ မိမိကို ကပ်၍ ကပ်၍။ အတိက္ကန္တာနိ၊ လွန်သွားကုန်သော။ ပဉ္စမတ္တာနိ သကဋသတာနိ၊ လှည်းငါးရာတို့ကို။ နေဝ အဒ္ဓထ၊ မြင်လည်း မမြင်လိုက်။ သဒ္ဓါ၊ ကို။ န ပန အထောသိ၊ ကြားလည်း မကြားလိုက်။ ဘန္တေ။ အပိသု၊ ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက်။ တေ၊ အရှင်ဘုရား၏။ သံသာဠိ၊ သင်္ကန်းကြီးကို။ ရဇေန၊ မြေမှန်သည်။ (ဖုန်သည်။) ဩ ကိဏ္ဍာ၊ ရောပြမ်းအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ (သို့ပါလျက် အရှင်ဘုရား၏ သင်္ကန်းကိုလဲ မြေမှန်တွေ ရောပြမ်းနေသည် မဟုတ်ပါလားဘုရား။) ဣတိ၊ ပြီ။ အာဝုသော၊ ဒကာ။ ဝေ။ အေး။ ဣတိ၊ ပြီ။

ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ အထ ခေါ၊ ဌံ။ (ပြောဆိုရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ အဟောသိ။ (ကိံ။) ပဗ္ဗဇိတာ။ သန္တေန၊ သော။ ဝိဟာရေန၊ ဖြင့်။ ဝိဟရန္တိ ဝတ ဘော၊ နေနိုင်ကြပါပေကုန်၏။ ယတြ ဟိ၊ အကြင် အာဠာရ-ရသေ့သည်။ [တြ-ပစ္စည်းကို ပထမ-အနက်၌သက်ပါ။] သညီ သမာနော။ သညာရှိသူဖြစ်ပါလျက်။ (စိတ်ရှိသူဖြစ်ပါလျက်။) ဇာဂရော၊ နိုးနေပါလျက်။ နိဿယ နိဿယ၊ မိမိကို ကပ်၍ ကပ်၍။ အတိက္ကန္တာနိ၊ လွန်သွားကုန်သော။ ပဉ္စမတ္တာနိ သကဋသတာနိ၊ လှည်းငါးရာတို့ကို။ နေဝ ဒက္ခတိ နာမ၊ မြင်လည်း မမြင်လိုက်။ န ပန သဒ္ဓါ သောသထိ နာမ၊ အသံလည်း မကြားလိုက်။ [“နာမ”သည် ဝိမုယ-အနက်ဟော။]

(တဿ၊ ထို အာဠာရ-ရသေ့၏။ သန္တ ဝိဟာရေန၊ ငြိမ်သက်သော နေကြောင်း သမာပတ်ဖြင့်။ တံ ဝိဟရဏံ၊ ထို နေခြင်းသည်။) အစ္စရိယံ ဝတ ဘော၊ လက်ဖျောက်ခတ်တီး အံ့ချိုးလောက်ပါပေစွ-ဪ။ (အံ့ဩဖွယ်ကောင်းပေစွ-ဪ။) အပ္ပတံ ဝတ ဘော၊ မဖြစ်စဖူး ထူးဆန်းပါပေစွ-ဪ။ [တနည်း။ ။တဿ၊ ထို အာဠာရ-ရသေ့၏။ တံ၊ ထို မမြင်လိုက် မကြားလိုက်ခြင်းသည်။ အစ္စရိယံ ဝတ ဘော။ ဤသို့လည်း ပေး

နိုင်၏။] ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။ (ဤသို့ တအံ့တကြ ဖြစ်ပြီ။) ဣတိ၊ ဤသို့ ဖြစ်ပြီး၍။ ကာလာမေ သော။ အာဠာရေ၊ ဌ။ ဥဠာရံ၊ မှန်မြတ်သော။ ပသာဒံ၊ ကြည်ညိုမှုကို။ ပဝေဒေတွာ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေ၍။ (အထင် အရှားပြု၍။) ပက္ကမိ၊ ပြန်သွားပါပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ (အဝေါစ။) [ဒကာက မြတ်စွာဘုရားကို လျှောက်အပ်သော ဝတ္ထုဖြစ်သည်။]

၁၉၃။ ပုက္ကသ၊ ပုက္ကသ။ တံ၊ ထို မိန့်တော်မူအပ်မိည့်စကားကို။ (မိန့် တော်မူမည့် စကားကို။) ကိံ မညသိ၊ အဘယ်သို့ထင်သနည်း။ [ပုက္ကသ။ မဟာ၊ ငါသည်။ ဝုစ္စမာနံ၊ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော။ ယံဝစနံ၊ အကြင်စကား သည်။ အတ္ထိံ၊ တံဝစနံ ကို။ ကိံ မညသိ၊ နည်း။ [ဤသို့လည်း ရှေး နိဿယ၌ အနိယမ-ဝါကျ ထည့်ပေးသည်။] ယော ဝါ၊ အကြင်သူသည် လည်း။ သညီ သမာနော။ ပ။ န ပန သုဏေယျ၊ ရာ။

ယော ဝါ၊ အကြင်သူသည်လည်း။ ပ။ ဒေဝေ၊ မိုးသည်။ ဝသန္တေ၊ ရွာလတ်သော်။ ဒေဝေ။ သည်။ ဂဠု ဂဠာယန္တေ၊ ဂဠု ဂဠု-ဟု အသံပြုလတ် သော်။ (ဂျူးဂျူး-ဟု မည်လတ်သော်။) [မိုးထစ်ချုန်းသည်ကို ဆိုလိုသည်။] ဝိဇ္ဇုလ္လတာသု၊ လျှပ်စစ်နှယ်တို့သည်။ (လျှပ်စစ်ပန်းတို့သည်။) နိစ္ဆရန္တိသု၊ ထွက်ပေါ်ကုန်လတ်သော်။ ဝါ၊ အရောင်တလက်လက် ပြက်ကုန်လတ်သော်။ အသနိယာ၊ မိုးကြိုးသည်။ ဖလန္တိယာ၊ မြည်လတ်သော်။ (ပေါက်ကွဲသကဲ့သို့ ဖြစ်၍ အသံမြည်လတ်သော်။) [မိုးကြိုးပစ်လတ်သော် ဟူလို။] နေဝ ပသေယျ၊ ဘာကိုမှ မမြင်ရာ။ သဒ္ဓိံ ပန၊ ကိုလည်း။ န သုဏေယျ၊ ကြားလည်း မကြားလိုက်ရာ။

[ဒိန္နံ၊ နှစ်ယောက်ကုန်သော။ တေသံ၊ ထိုသူတို့၏။ ပဝတ္ထနေသု၊ ဖြစ်ပုံ တို့တွင်။] ကတမံ(ပဝတ္တနံ)။ အဘယ်ဖြစ်ပုံကို။ ဒုက္ကရတရံ ဝါ နုခေါ၊ သာ၍ လည်း ခဲယဉ်းစွာ ပြုအပ်သနည်း။ ဒုရတိသမ္ပဝတရံ (နုခေါ)၊ သာ၍လည်း ခဲယဉ်းသဖြင့် ထင်ရှားစွာ ဖြစ်စေအပ်၊ ဖြစ်စေနိုင်သနည်း။ (ဖြစ်စေနိုင်ခဲ သနည်း။) ဣတိ၊ ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။

ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ပဉ္စ ဝါ သကဋသတာနိ၊ လှည်းငါးရာတို့သည် သော်လည်းကောင်း။ ဆ ဝါ သကဋသတာနိ၊ လှည်းခြောက်ရာတို့သည် သော်လည်းကောင်း။ ပ။ နဝ ဝါ သကဋသတာနိ၊ လှည်းကိုးရာတို့သည် သော် လည်းကောင်း။ သကဋသဟသံ ဝါ၊ လှည်းပေါင်းတထောင်သည် သော် လည်းကောင်း။ သကဋသတသဟသံ ဝါ၊ လှည်းပေါင်း တသိန်းသည် သော် လည်းကောင်း။ ကိံ၊ အဘယ်ကို။ ကုရိယန္တိ၊ ပြုကုန်အံ့နည်း။ (ကိံ ကရိ

သန္တိ၊ ဘာလုပ်ကြံမှာတုန်း။) [လှည်း ငါးရာမက ခြောက်ရာ ခုနစ်ရာ ရှစ်ရာ ကိုးရာ တထောင် တသိန်း ဖြစ်ပါစေ-ဘာလုပ်ရမှာတုန်း ဘုရား။-ဟူလို့။ ကိံ ဟိ-၌ ဟိ-အနက်မရှိ။]

အထ ခေါ၊ စင်စစ်ကား။ ယော၊ အကြင်သူသည်။ သညီ သမာနော။ပ။ န သုဏေယျ၊ (တထာ၊ ထိုသူ၏။ တေဒေဝ၊ ဤ မကြားလိုက် မမြင်လိုက်ရ ခြင်းကိုသာ။ ဝါ၊ ဤအဖြစ်မျိုးကိုသာ။ ဒုက္ကရတရဉ္စေဝ၊ သာ၍လည်း ခဲယဉ်းစွာ ပြုအပ်ပါ၏။ ဝါ၊ သာ၍လည်း ပြုနိုင်ခဲပါ၏။ ဒုရတိသမ္ဘဝတရဉ္စေဝ၊ သာ၍လည်း ခဲယဉ်းသဖြင့် ထင်ရှားစွာ ဖြစ်စေအပ်ပါ၏။(သာ၍လည်း ခဲခဲ ယဉ်းယဉ်း ထင်ရှားစွာ ဖြစ်စေရပါ၏။) ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

ပုက္ကုသ။ ဧကံ၊ တပါးသော။ သမယံ၊ အခါ၌။ အဟံ၊ သည်။ အာတု မာယံ၊ အာတုမာ-မြို့၌။ ဘုသာဂါရေ၊ ကောက်ရိုးဖြင့်ပြုအပ်သော ကျောင်း ငယ်၌။ ဝိဟရာမိ၊ [ကောက်ရိုးပုံကြီး၏အလယ်မှ ကောက်ရိုးကိုထုတ်၍ ဇရပ် နှင့်တူစွာ ပြုအပ်သော ရဟန်းတို့အား နေဖို့ရာလျှောက်ပတ်သော ကျောင်း ငယ်တည်း။ရှေးနိဿယ၌ “ဘုသာဂါရေ၊ကောက်နယ်တလင်း၏တဲကလေး၌” ဟု ပေး၏။]။ပ။ ဖလန္တိယာ၊ လတ်သော်။ ဘုသာဂါရယ၊ ၏။ အဝိဒ္ဓုရေ၊ ၌။ ဒေ၊ နှစ်ယောက်ကုန်သော။ ကဿကာ၊ လယ်သမားဖြစ်ကုန်သော။ ဘာတရော၊ ညီအစ်ကိုတို့ကိုလည်းကောင်း။ စတ္တာရော၊ လေးကောင်ကုန် သော။ ဗလိဗဒ္ဓါ စ၊ နွားကြီးတို့ကိုလည်းကောင်း။ ဟတာ၊ သတ်အပ် ကုန်ပြီ။ (သေနေကုန်ပြီ။)

ပုက္ကုသ။ အထ ခေါ၊ ၌။ အာတုမာယ၊ မှ။ မဟာဇနကာယော၊ များစွာသောလူအပေါင်းသည်။ နိက္ခမိတွာ၊ ထွက်လာ၍။ ယေန၊ ၌။ ဒေ၊ပ။ တေ ဘာတရော၊ ထို ညီအစ်ကိုတို့ကိုလည်းကောင်း။ စတ္တာရော၊ တေ၊ ဗလိဗဒ္ဓါ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဟတာ၊ ကုန်ပြီ။ တေန၊ ထို အရပ်သို့။ ဥပသကံမိ၊ ချဉ်းကပ်ပြီ။ (အကြည့် လာကြသည်။) ။ပ။ဘုသာဂါရဒ္ဓါရေ၊ ကောက်ရိုးဖြင့်ပြုအပ်သော ကျောင်းငယ်၏ တံခါးအနီး၌။ (ကောက်နယ် တလင်း၏ တဲကလေး၏အပေါက်နား၌။) အပ္ပောကာသေ၊ လွင်တီးခေါင် ဟင်းလင်းအပြင်၌။) စကံမာမိ၊ စကြံသွားနေ၏။

ပုက္ကုသ၊ အထ ခေါ၊ ၌။ (စကြံသွားနေရာ ထိုအခါ၌။) အညတရော၊ တယောက်သော။ ပုရိသော၊ သည်။ တမှာ မဟာဇနကာယာ၊ များစွာသော လူအပေါင်းမှ ။ပ။ တံ ပုရိသံ၊ ကို။ တေံ၊ ကို။ အဝေါစံ၊ မိန့်တော်မူခဲ့ပြီ။ (ကိံ။) အာဝုသော၊ ဒါယကာ။ ကိံ န၊ အဘယ့်ကြောင့်။ သော မဟာ

ဇနကာယော၊ သည်။ သန္နိပတိတော၊ စုဝေးနေသနည်း။ ဣတိ၊ ပြီ။
 ဘန္တေ။ ဣဒါနိ၊ ဤ။ ဒေဝေ။ပ။ ဟတာ၊ ပါကုန်ပြီ။ ဧတ္ထ၊ ဤအကြောင်း
 ကြောင့်။ (မိုးကြိုးပစ်၍ ခြောက်ယောက်သော သတ္တဝါတို့၏ သေခြင်းဟူ
 သော အကြောင်းကြောင့်။) ဒေဝော မဟာဇနကာယော၊ သည်။ သန္နိ
 ပတိတော၊ ပါပြီ။ ဘန္တေ။ တံ ပန၊ သည်ကား။ က္ခ၊ အဘယ်အရပ်၌။
 အဟောသိ၊ ဖြစ်ပါသနည်း။ (နေပါသနည်း။) ဣတိ၊ ပြီ။

အာဝုသော။ အဟံ၊ သည်။ ဣဓေ၊ ဤ အရပ်၌ပင်။ အဟောသိ၊
 ပြီ။ (နေပြီ။)။ပ။ ကိံ ပန၊ အဘယ်သို့နည်း။ အဒ္ဓသာ၊ မြင်ပါ၏လော။ပ။
 န အဒ္ဓသံ၊ မမြင်လိုက်။ပ။ အယောသိ၊ ကြားလိုက်ပါသလော။ပ။န အယော
 သိ။ပ။ [ကိံ ပန ဘန္တေ သုတ္တော-စသည်ကို ရှေ့ကအတိုင်း ပေးပါ။]။ပ။
 ပက္ကမိ၊ ပြန်သွားပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ [မြတ်စွာဘုရားက ပုပ္ဖာသ
 မလ္လပုပ္ဖာ-အား မိန့်တော်မူအပ်သော ဝတ္ထုဖြစ်သည်။]

ဝေ၊ သို့။ ဝုတ္တော၊ သော်။ပ။အဝေါစ။ (ကိံ။)ဘန္တေ။ သော ဟံ၊ ထို
 တပည့်တော်သည်။ (ပဝါဟေမိ-၌ စပ်။) မေ၊ ၏။ ကာလာမေ သော။
 အာဠာရေ၊ ၌။ (အာဠာရ-အပေါ်၌။) ယော ပသာဒေ၊ အကြင် ကြည်ညို
 မှုသည်။(အတ္ထိ။) တံ၊ ထိုကြည်ညိုမှုကို။ မဟာဝါတေ ဝါ၊ ကြီးစွာသော
 လေ၌ သော်လည်း။ (ပြင်းထန်သော လေ၌သော်လည်း။) ဩဗုဏာမိ၊
 ဖြန့်ကြဲလိုက်ပါ၏။ (လှင့်ပစ်လိုက်ပါ၏။) သီဃသောတာယ၊ လျင်မြန်သော
 ရေအယဉ်ရှိသော။ (အလွန် ရေစီးသန်သော။) နဒိယာ ဝါ၊ မြစ်၌သော်
 လည်း။ ပဝါဟေမိ၊ မျှောပစ်လိုက်ပါ၏။ အဘိက္ကန္တံ။ပ။ဘိက္ခူ သံဃဉ္စ။
 [ပုန်စဉ် ၇၆-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ဘဂဝါ၊ သည်။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။
 အဇ္ဇတဂ္ဂေ၊ ယနေ့ကို အစပြု၍။ ပါဏုပေတံ၊ အသက်တို့ဖြင့် ဆည်းကပ်
 တတ်သော။ သရဏံ။ ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍။ ဂတံ၊ ဆည်းကပ်သော။ ဥပါ
 သကံ၊ ဥပါသကာ-ဟူ၍။ ဓာရေတု၊ စိတ်၌ဆောင်တော်မူပါ။ ဝါ၊ မှတ်
 တော်မူပါ။ ဣတိ (အဝေါစ။) ။

၁၉၄။ အထ ခေါ၊ ၌။ (ဥပါသကာ-အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးရာ ထို
 အခါ၌။)။ပ။အာမန္တေသိ။ (ကိံ။) ဘဏေ၊ အမောင်။ ဣဃံ၊ တိုက်တွန်း

၁။ မဟာဝါတေ ဝါ။ ။ရှေး နိဿယ၌ “ဝါ-သဒ္ဓါကို ဥပမာ-အနက်ရှိ၏” ဟု
 မိန့်၍ “မဟာ ဝါတေ၊ ပြင်းစွာသော လေ၌။ ဩဗုဏာမိ ဝါ၊ ခါတွက်သကဲ့သို့။
 ဩဗုဏာမိ၊ ခါတွက်၏။ သီဃသောတာယ၊ ပြင်းစွာသော ရေအယဉ် ရှိသော။
 နဒိယာ၊ ၌။ ပဝါဟေမိ ဝါ၊ မျှောသကဲ့သို့။ ပဝါဟေမိ၊ မျှော၏။” ဤသို့ အနက်
 ပေးသည်။ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ-တို့၌ကား အထူးမဖွင့်ပါ။

ပါ၏။ တံ၊ သည်။ မေ၊ ငါ၏။ သိင်္ဂီဝဏ္ဏံ၊ သိင်္ဂီရွှေ အဆင်းနှင့် တူသော အဆင်းရှိသော။ ဓာရဏီယံ၊ ပုံလမ်းသဘင်အခါမှ ဆောင်အပ် ဝတ်အပ် သော။ ယုဂမဋ္ဌံ၊ ပြေပြစ်ညက်ညောသော အဝတ်အစုံကို။ အာဟရံ၊ ဆောင် ယူခဲ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဆရာ။ ဧဝံ၊ မှန်ပါ။ ဣတိ၊ ခေါ်။ ပ။ တံ ယုဂမဋ္ဌံ၊ ကို။ အာဟရံ၊ ဆောင်ယူလာပြီ။

အထ ခေါ်။ ပ။ ဘဂဝတော၊ အား။ ဥပနာမေသိ၊ ဆက်ကပ်ပြီ။ [ဘဂဝ တော၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ (အနီးသို့)။ ဥပနာမေသိ၊ ကပ်၍ ညွတ်စေပြီ။ [ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထ-ဖြစ်၏။] (ကို၊ အဘယ်သို့ လျှောက်၍ ဆက်ကပ်သနည်း။) ဘန္တေ၊ ရား။ ဣဒံ၊ ဤ အဝတ်အစုံသည်။ သိင်္ဂီဝဏ္ဏံ၊ သော။ ဓာရဏီယံ၊ သော။ ယုဂမဋ္ဌံ၊ ပါတည်း။ ဘဂဝါ၊ သည်။ မေ၊ ၏။ တံ၊ ထိုအဝတ် အစုံကို။ အနုကမ္ပံ၊ လျော်စွာတုန်လှုပ်တတ်သော ကရုဏာကို။ ဝါ၊ သနား စောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်မှုကို။ ဥပါဒါယ၊ စွဲ၍။ (အကြောင်း ပြု၍။) ပဋိဂ္ဂဏာတု၊ ခံယူတော်မူပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်၍ ဆက်ကပ်ပြီ။ ပုက္ကုသ။ တေနဟိ၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင်။ (ထိုသို့ လှူလိုလျှင်။) ဧကေန၊ တထည် ဖြင့်။ မံ၊ ကို။ အစ္စာဒေဟိ၊ ဖိုးလွမ်းလော့။ (လှူလော့။) ဧကေန၊ ဖြင့်။ အနန္တံ၊ ကို။ (အစ္စာဒေဟိ၊ လော့။) ဣတိ၊ ပြီ။ ပ။ အထ ခေါ် ။ ပ။ ပက္ကမိ။ [ပုန်စဉ် ၁၆၁-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

၁၉၅။ အထ ခေါ်။ ပ။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ကာယံ၊ ကိုယ်သို့။ (ကိုယ် ပေါ်သို့။) ဥပနာမေသိ၊ ကပ်၍ ညွတ်စေပြီ။ (လွမ်းခြုံလိုက်ပြီ။) [ပုက္ကုသ မဗ္ဗ-မင်း ပြန်သွားသောအခါ မိမိအားလှူခဲ့သော တထည်ကို မိမိမဝတ်ရုံပဲ မြတ်စွာဘုရား၏ ကိုယ်ပေါ်သို့ လွမ်းခြုံပေးလိုက်ပြီ။] ဘဂဝတော၊ နိ၏။ ကာယံ၊ သို့။ ဥပနာမိတံ၊ ကပ်၍ ညွတ်စေအပ်သော။ (လွမ်းခြုံ ပေးအပ် သော။) တံ၊ ထိုအဝတ်အစုံသည်။ ဟတစ္စိကံ ဝိယ၊ ဖျက်ဆီး အပ်ပြီး သော အရောင်ရှိသကဲ့သို့။ ဝါ၊ ပျက်သော အရောင်ရှိသကဲ့သို့။ ခါယတံ၊ ထင်ရ၏။

၁။ အစ္စာဒေဟိ။ ။ ပြောရိုးဆိုစဉ် စကားလုံး ဖြစ်သည်။ လှူသည်ကို ရှေးခေတ်က “ဖိုးလွမ်း”ဟု သုံးစွဲသည်။

၂။ ဟတစ္စိကံ ဝိယ။ ။ [ဟတ+အစ္စိ+က။] ‘ဣတ္ထိလိင်၊ နပုလိင် အစ္စိ-သဒ္ဒါ သည် ပဘာ (အရောင်) အနက် ဟောတည်း။ က-ကား သမာသန္တ က-ပစ္စည်း တည်း။ ဟတာ+အစ္စိ ယဿာတိ ဟတစ္စိကံ (ယုဂမဋ္ဌံ။) [ပဋိဟတပ္ပဘံ-ဒီကာ။]

ဆိုလိုရင်းကား - မြတ်စွာ ဘုရားသည် အဝတ်နှစ်ထည်တွင် တထည်ကို ဝတ်၍ တထည်ကို အပေါ်၌ ခြုံတော်မူသောအခါ အဝတ်၏ရှေ့ရောင်ကို မြတ်စွာဘုရား၏

အထ ခေါ်ပူဘန္တေ၊ ရား။ အစ္စရိယံ၊ လက်ဖျောက်ခတ်တီး အံ့ချီး
 လောက်ပါပေစူ။ (အံ့ဩစရာ ကောင်းပါပေစူ။)။ပ။အပ္ပုတံ၊ မဖြစ်စဖူး
 ထူးဆန်းပါပေစူ။ ဘန္တေ။ တထာဂတဿ၊ ၏။ ဆဝိဝဏ္ဏော၊ အရေ
 အဆင်းသည်။ ယာဝ၊ အတိုင်းအရှည်ကို လွန်၍သာလျှင်။ ဝါ၊ အလွန်
 ပင်။ ပရိသုဒ္ဓေါ၊ ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ပါပေ၏။ ပရိယောဒါတော၊
 ထက်ဝန်းကျင် ဖြူစင်ပါပေ၏။ပ။ဣဒံ ယုဂမဋ္ဌံ၊ သည်။ ဘဂဝတော၊
 ၏။ ကာယံ၊ သို့။ ဥပနာမိတံ၊ အပ်သည်။ (သမာနံ၊ သော်။) ဟတစ္စိကံ
 ဝိယံ။ ခါယတိ၊ ပါ၏။ ဣတိ၊ ပြီ။ အာနန္ဒ။ တေ၊ ဤ စကားသည်။
 ဝေံ၊ ဤ အတိုင်း မှန်၏။ (အသင်လျှောက်အပ်သည့် အတိုင်း မှန်၏။)။ပ။
 ဒွိသု၊ နှစ်မျိုးကုန်သော။ ကာလေသု၊ အခါတို့၌။ အတိ ဝိယ၊ အလွန်
 ပင်။ပ။ပရိယောဒါတော၊ ၏။ ကုတုမေသု၊ ဒွိသု၊ အဘယ်အခါ နှစ်မျိုး
 တို့၌-နည်း။

အာနန္ဒ။ ယဉ္ဇ ရတ္တိံ၊ အကြင် ညဉ့်၌လည်း။ တထာဂတော၊ သည်။
 အံ့နတ္ထရံ၊ မိမိထက် လွန်မြတ်သော တရားမရှိသော။ (အမြတ်ဆုံး ဖြစ်
 သော။) သမ္မာသမ္မောဓိံ၊ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတ-ဉာဏ်တော်ကို၊
 အဘိသမ္မုဇ္ဈတိ၊ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူ၏။ ယဉ္ဇ ရတ္တိံ၊ ၌လည်း။ အနုပါဒိ
 သေသာယ၊ ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋ္ဌတ္တာ-ရုပ် ဟူသော အကြွင်းအကျန်
 မရှိသော။ နိဗ္ဗာန ဓာတုယာ၊ နိဗ္ဗာန-ဓာတ်ဖြင့်။ ပရိနိဗ္ဗာယတိ၊ ငြိမ်းအေး
 တော်မူ၏။ (ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူ၏။) အာနန္ဒ။ ဒွိသု၊ ကုန်သော။ ဣမေသု
 ကာလေသု၊ တို့၌။ပ။ပရိယောဒါတော။ [ဤ အခါနှစ်မျိုး၌ အဆင်းတော်
 ကြည်လင်ခြင်း၏ အကြောင်းကို အံ့ဩကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

အာနန္ဒ။ အဇ္ဇ၊ ယဉ္ဇေ။ ရတ္တိယံ၊ ၏။ ပစ္စိမေ၊ နောက်ဆုံးဖြစ်သော။
 ယာမေ ယံ-၌။ ကုသိနာရာယံ၊ ၌။ ဥပဝတ္တနေ၊ အကွေ ဖြစ်သော။
 မလ္လာနံ၊ မလ္လာ-မင်းတို့၏။ သာလဝုနေ၊ အင်ကြင်းတော၌။ (အင်ကြင်း
 ဥယျာဉ်၌။) ယမကသာလာနံ၊ အစုံဖြစ်သော အင်ကြင်းပင်တို့၏။ အန္တရေန၊
 အလယ်၌။ ပရိနိဗ္ဗာနံ၊ ဒုက္ခ ခပ်သိမ်း ငြိမ်းအေးတော် မူခြင်းသည်။
 (ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူခြင်းသည်။) ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လိမ့်မည်။ပ။ပစ္စိသောသံ။

ကိုယ်တော်ရောင်က လွမ်းမိုးလိုက်သကဲ့သို့ ထင်ရလောက်အောင် အဝတ်၏ရှေ့ရောင်
 သည် မှိန်သွားသည်ဟု-ဆိုလိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာ၌ ဝိယ-သဒ္ဓါ အနက်မရှိသော နိပါတ်ဟု မိန့်၏။ ထို အလို
 “ဟတစ္စိကံ၊ ဖျက်ခိုးအပ်ပြီးသော အရောင် ရှိသည်။ (ဟုတ္တာ) ခါယတိ”-ဟု
 ပေးပါ။

ဂါထာအနက်။ ။ပုထိုးသော၊ ပုထိုးသ-သည်။ သိင်္ဂီဝဏ္ဏံ၊ သိင်္ဂီရွှေ
 နှင့်တူသော အဆင်းရှိသော။ ယုဂမဋ္ဌံ၊ ပြေပြစ်ညက်ညောသောအဝတ်
 အစုံကို။ အဘိဟာရယံ၊ မြတ်စွာဘုရားသို့ ရွေးရှုဆောင်တော်မူပြီ။
 (လူတော်မူပြီ။) တေန၊ ထို အဝတ်အစုံဖြင့်။ အစ္စ္ဓာဒိတော၊ ဝတ်
 ရုံ ဖုံးလွှမ်းတော်မူအပ်သော။ ဟေမဝဏ္ဏော၊ ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော
 အဆင်းရှိတော်မူသော။ သတ္တဝ၊ သည်။ အသောဘထ၊ လွန်စွာ
 သပ္ပာယ် တင့်တယ်တော်မူပြီ။

အမှာ။ ။ဤဂါထာကို သံဂါယနာတင်ရာအခါ၌ သံဂါယနာတင်ထေရ်တို့
 ထည့်ထားအပ်သည်။ အသောဘထ-၌ ဟိယျတ္တနိ အတ္တနောပုဗ္ဗိ ဣ-ကို
 ထ-ပြုပါ။ အခြားနည်းများကို ရူပသိဒ္ဓိဘာသာဋီကာ ကွမ်ဇာတု-သုတ်အဖွင့်
 ၌ ပြထားပြီ။

၁၉၆။ အထ ခေါ၊ ခွံ။ (အရှင် အာနန္ဒာကို မိန့်တော်မူပြီးရာ ထို
 အခါ၌။) ။ပ။ ကကုဓံ။ နဒိံ။ သို့။ အဇ္ဈောဂါဟေတော၊ သက်ဆင်းတော်
 မူ၍။ နှတံ။ စ။ ရေချိုးတော်မူ၍လည်းကောင်း။ ပိဝိတော စ၊ ရေသောက်
 တော်မူ၍လည်းကောင်း။ ပစ္စုတ္တရိတော၊ ရေမှ ပြန်တက်တော်မူ၍။ ယေန၊
 ခွံ။ အမ္ပဝနံ၊ သရက်တောသည်။ အတ္တိ။ တေန၊ သို့။ ဥပသက်မိ၊ ကြွတော်
 မူပြီ။ [ထို သရက်ဥယျာဉ်သည် မြစ်ကမ်းအနီး၌ပင် ရှိသည်။] ။ပ။ အာယ
 သုန္တံ စုန္တကံ၊ အရှင်စုန္တက-ကို။ အာမန္တေသိ။ (ကိံ။) စုန္တက။ ဣဗံ၊
 တိုက်တန်းတော်မူ၏။ တံ၊ သည်။ မေ၊ ။ စတုဂ္ဂုဏံ၊ လေးထပ်ရှိသော၊
 သံဃာဋီ၊ သက်န်းကြီးကို။ ပညပေဟိ၊ ခင်းလိုက်လော့။ စုန္တက။ ကိ
 လန္တော၊ ပင်ပန်းတော်မူသည်။ အသ္မိ၊ ဖြစ်၏။ နိပဇ္ဇိယာမိ၊ လျောင်းဦး
 မည်။ ဣတိ၊ ပြီ။ ။ပ။ ပညပေသိ၊ ခင်းပြီ။

အထ ခေါ၊ ခွံ။ (သက်န်းကြီးကို ခင်းပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ဘဂဝါ။
 ဒက္ခိဏေန၊ လက်ယာ ဖြစ်သော။ ပယေန၊ နံပါးဖြင့်။ ပါဒေ၊ လက်ယာ
 ခြေ၌။ ပါဒိံ၊ လက်ဝဲ ခြေကို။ အစ္ဓာဓာယ၊ အနည်းငယ်လွန်အောင် ထား

၁။ နှတံ စ။ ။မြတ်စွာဘုရား ရေချိုးတော်မူသောအခါ မြစ်အတွင်း၌ ရှိကြ
 သော ငါး လိပ် တို့သည်လည်းကောင်း၊ နှစ်ဘက်သော ကမ်းအနီး၌ရှိသော တော
 အုပ်သည်လည်းကောင်း အားလုံးရွှေအဆင်းရှိအောင် ဗုဒ္ဓ၏ ကိုယ်ရောင်တော် ကူး
 စက်လေသည်။

၂။ စုန္တကံ အာမန္တေသိ။ ။ထိုအချိန်၌ အရှင်အာနန္ဒာသည် ရေသနပ်ကို ရေညစ်
 ၍ နေရစ်သောကြောင့် အနီး၌ရှိသော အရှင်စုန္တက-ကို ခင်းစေတော်မူရသည်။

၍။ သတော၊ မပြတ်မလတ် အမှတ်ရတော်မူသည်။ သံဗ္ဗဇာန်နော၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတော်မူသည်။ (ဟုတော။) ဥဋ္ဌာနသည် ၊ ထခြင်း၌ ဖြစ်သော သညာကို။ မနသိ၊ စိတ်၌။ ကရိတော၊ ပြု၍။ (စိတ်ထဲ၌ မှန်းထား၍။) သီဟသေယျံ၊ မြတ်သော အိပ်ခြင်းကို။ ကပေသိ၊ ပြုတော်မူပြီ။ အာယသ္မာ ပန စုံနွှဲကော၊ သည်ကား။ တထွေဝ၊ ထို အရပ်၌ပင်။ သဂဝတော၊ ၏။ ပုရတော၊ ရှေ့တော်၌။ နိသိဒိ၊ ထိုင်နေပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။(၁) ဗုဒ္ဓေါ၊ အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူပြီးသော။ သတ္တာ၊ နတ် လူ ဗြဟ္မာ-သတ္တဝါတို့၏ ဆရာဖြစ်တော်မူသော။ လောကော၊ လောက၌။ အပ္ပဋ္ဌိမော စ၊ တူသော ခန္ဓာကိုယ် ရှိတော်မူသော။ တထာဂတော၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ အစ္စောဒကံ၊ ကြည်လင်သောရေရှိသော။ သာတုဒကံ၊ သာယာအပ်ချိုမြိန်သော ရေရှိသော။ ဝိပ္ပသန္တံ၊ အထူးသဖြင့် ကြည်လင်သော ရေရှိသော။ ကကုဓံ၊ ကကုဓာ-မည်သော။ နဒိကံ၊ မြစ်ငယ်သို့။ ဂန္ဓာန၊ ကြွတော်မူ၍။ အင်္ဂလန္တရူပေါ၊ မပင်ပန်းသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိတော်မူသည်။ [သုကိလန္တရူပေါ၊ အလွန်ပင်ပန်းသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိတော်မူသည်။ ဤသို့လည်း မူကံရှိ၏။] (ဟုတော။) သြဂါဟိ၊ သက်ဆင်းတော်မူပြီ။

(၂)။ သတ္တာ၊ နတ် လူ ဗြဟ္မာ-သတ္တဝါတို့၏ဆရာ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ နုတ္တာ စ၊ ရေချိုးတော်မူပြီး၍လည်းကောင်း။ ပိဝိတာ စ၊ ရေသောက်တော်မူပြီး၍လည်းကောင်း။ ဥဒတာရိ၊ ရေမှ တက်တော်မူလာပြီ။ ပုရက္ခတော၊ ရဟန်းအပေါင်းသည် ရှေ့သွားပြုတော်မူအပ်လျက်။ ဝါ၊ ရဟန်းအပေါင်းခြံရံတော်မူလျက်။ ဘိက္ခုဂဏဿ၊ ရဟန်းအပေါင်း၏။ မဇ္ဈေ၊ အလယ်၌။ ဣဓ ဓမ္မေ၊ ဤ သာသနာတော်ဝယ် ပရိယတ္တိဓမ္မ-တို့ကို။ ဝတ္တာ၊

၁။ ဥဋ္ဌာနသည်။ ။နာရီ မရှိသော ရှေးခေတ်က ရဟန်းတော်များသည် အိပ်ရာဝင်ပြီးနောက် အိပ်မပျော်မီ “လ၊ သို့မဟုတ် ကြယ်တာယာ-နက္ခတ်တို့ မည်သည့်အရပ်သို့ ရောက်လျှင် အိပ်ရာမှ ထ-မည်”ဟု မိမိ ထ-လိုသည့် အချိန်ကို စိတ်ထဲ၌ မှတ်သားလျက် အိပ်ကြ၏။ ထိုသို့ ပြုခြင်းကို “ဥဋ္ဌာန သညာ”ဟု ခေါ်သည်။ ထို “ဥဋ္ဌာန သညာ”ဖြင့် အိပ်သူသည် မိမိမှန်းထားအပ်သော အချိန်ရောက်လျှင် ကော်န် နိုးတော့သည်။ ယခု ခေတ်၌လည်း “နံနက် ၃-နာရီ၊ သို့မဟုတ် ၄-နာရီ မှာ ထ-မည်”ဟု စိတ်ဖြင့်မှန်း၍ အိပ်လျှင် ထိုအချိန်၌ နိုးလေ့ရှိသည်။

ဟောတော်မူတတ်သော။ ပဝတ္ထာ၊ ပါဝစန-၏၊ အဖြစ်ဖြင့် ဟော
တော်မူတတ်သော။ (မြတ်သောစကား၏ အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူ
တတ်သော။) ဘဂဝါ၊ ဣဿရိယ-စသည် အပြား ဘုန်းခြောက်
ပါး ရှိတော်မူသော။ မဟေသိ၊ မြတ်သော။ ဣသိ၊ မှန်ထုတ်တင်
ဘုရားရှင်သည်။ အဗ္ဗဝနံ၊ သရက်ဥယျာဉ်သို့။ ဥပါဂမိ၊ ကပ်
ရောက်တော်မူပြီ။

(၃)။ စုန္ဒကံ နာမ၊ စုန္ဒက-မည်သော။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းကို။ အာမန္တ
ယိ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ မေ၊ ငါဘုရား၏။ စတုဂ္ဂုဏံ၊ လေးထပ်ရှိသောသင်္ကန်း
ကြီးကို။ သန္တရာ၊ ခင်းလိုက်လော့။ နိပဇ္ဇိ၊ လျောင်းတော်မူဦး
မည်။ ဘာဝိတတ္ထေန၊ သမထ ဝိပဿနာ-ဘာဝနာဖြင့် တိုးပွားစေ
အပ်ပြီးသော စိတ်ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ စောဒိတော၊
တိုက်တွန်းအပ်သည်ဖြစ်၍။ သော၊ ထို အရှင်စုန္ဒက-သည်။ ခိပ္ပမေ
ဝ၊ လျင်မြန်စွာသာလျှင်။ စတုဂ္ဂုဏံ၊ လေးထပ်ရှိသော သင်္ကန်း
ကြီးကို။ သန္တရိ၊ ခင်းပြီ။ သတ္ထာ၊ သည်။ အကိလန္တရူပေါ၊ သည်။
(ဟုတော။) နိပဇ္ဇိ၊ လျောင်းတော်မူပြီ။ စုန္ဒောပိ၊ သည်လည်း။
တတ္ထ၊ ထို လျောင်းတော်မူရာအရပ်၌။ ပမုခေ၊ ရှေ့မှောက်တော်၌။
နိသိဒ္ဓိ၊ ထိုင်နေပြီ။

[အမှာ။ ။ ဤဂါထာများကို သံဂါယနာတင်ထေရ်တို့ ထည့်စားအပ်သည်။]

၁၉၇။ အထ ခေါ၊ ဌ။ (အရှင်အာနန္ဒာ ရောက်လာရာ ထိုအခါ၌။)
။ပ။ အာမန္တေသိ။ (ကိ။) အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ ကမ္မကာရပုတ္တဿ၊ သော။
စုန္ဒဿ၊ ၏။ ကောစိ၊ တစုံတယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝိပ္ပဋိသာရိ၊ နှလုံး
မသာယာခြင်းကို။ သိယာ၊ အကယ်၍။ ဥပ္ပါဒေယျ၊ ဖြစ်စေရာ၏။ (ကိ။
အဘယ်သို့ ဖြစ်စေရာသနည်း။) အာဂုသော စုန္ဒ၊ ဒါယကာစုန္ဒ။ (သို့မဟုတ်)
မိတ်ဆွေစုန္ဒ။ တထာဂတော၊ သည်။ ယဿ တေ၊ အကြင်သင်၏။ ပစ္စိမံ၊
နောက်ဆုံးဖြစ်သော။ ပိဏ္ဍပါတံ၊ ဆွမ်းကို။ ပရိဘုဒ္ဓိတော၊ ဘုဉ်းပေး၍။
ဝါ၊ ဘုဉ်းပေးခြင်းကြောင့်။ ပရိနိဗ္ဗုတော၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီ။ [သင်၏
ဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးတော်မူသောကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဝမ်းတော်လား၍ ပရိ
နိဗ္ဗာန် စံတော်မူရသည်။]

၁။ နိပဇ္ဇိ။ ။ နိပဇ္ဇိသံ-ဟု ဆိုလိုလျက် ဂါထာဖြစ်၍ သံ-၌ သံ-ကို ချေ၊
ဣ-အာဂုလည်း မလာဝဲ။ “နိပဇ္ဇိ”ဟု ရှိသည်။ ရှေ့၌ “ကိလန္တော သို့ စုန္ဒက
နိပဇ္ဇိသာမိ”ဟု ရှိခဲ့သည်။

တဿ တေ၊ ထိုသင်၏။ ဝါ၊ ထိုသင့်မှာ။ အလာဘာ၊ ဒါန-၏အကျိုးကို မရခြင်းတို့သည်။ (ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။) တဿ တေ၊ 'သည်။ (မနုဿတ္တံ၊ ကောင်းမှုအထူးကြောင့် ရအပ်သော လူ့ အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ ကံကောင်းထောက်မသဖြင့် ရအပ်သောလူ့ အဖြစ်ကို။) ဒုလ္လဒ္ဓံ၊ မကောင်းသဖြင့် ရအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဖြစ်စေအံ့။ [ဤသို့ စိတ်မချမ်းမသာဖြစ်၍ သဒ္ဓါတရားပျက်အောင် ပြောအံ့။-ဟူလို။]

အာနန္ဒ။ စုန္ဒယံ။ ပ။ ဧဝံ၊ သို့။ (ဤနည်းအားဖြင့်။) ဝိပုဋ္ဌိသံရော၊ ကို။ ပဋိဝိနေတဗ္ဗော၊ ပယ်ဖျောက်ထိုက်၏။ (ပယ်ဖျောက်ရမည်။) အာဝုသော စုန္ဒ။ ပ။ ပရိနိဗ္ဗုတော။ တဿ တေ၊ ၏။ လာဘာ၊ ပစ္စုပ္ပန် တမလွန် နှစ်တန်သောဒါန၏ အကျိုးကို ရခြင်းတို့သည်။ (ဟောန္တိ။) တဿ တေ၊ သည်။ (မနုဿတ္တံ၊ ကို။) သုလဒ္ဓံ၊ ကောင်းစွာရအပ်ပါပြီ။ အာဝုသော စုန္ဒ။ ဘဂဝတော၊ ၏။ သမ္မုခေါ၊ မျက်မှောက်တော်၌။ တေ၊ ဤစကားကို။ သုတံ၊ နာယူအပ်ပြီ။ သမ္မုခေါ၊ ၌။ ပဋိဂ္ဂဟိတံ၊ မှတ်ယူအပ်ပါပြီ။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ နာယူ မှတ်သားအပ်သနည်း။)

ဒွေ၊ နှစ်မျိုးကုန်သော။ ဣမေ ပိဏ္ဏပါတာ၊ ဤဆွမ်းတို့သည်။ သမသမဖလာ၊ တူသည်ဖြစ်၍ တူသော အကျိုးဆက်ရှိကုန်၏။ ဝါ၊ ထပ်တူထပ်မျှ တူသောအကျိုးဆက်ရှိကုန်၏။ သမဝိပါကာ၊ တူသော အကျိုးရှင်းရှိကုန်၏။ အတိ ဝိယ၊ ပင်။ အညေဟိ၊ အခြားကုန်သော။ ပိဏ္ဏပါတေဟိ၊ ဆွမ်းတို့ထက်။ မဟပုလတရာ စ၊ သာ၍လည်း၊ များသောအကျိုး ရှိကုန်၏။ မဟာနိသံသတရာ စ၊ သာ၍လည်း များသောအာနိသင် ရှိကုန်၏။ ကတမေ ဒွေ၊ အဘယ် နှစ်မျိုးတို့နည်း။ ယဉ္ဇ ပိဏ္ဏပါတံ။ ပ။ မဟာနိသံသတရာ စ၊ [လွယ်ပြီ။]

အာယသ္မတာ စုန္ဒေန၊ အရှင်စုန္ဒသည်။ (မိတ်ဆွေစုန္ဒသည်။) အာယု သံဝတ္တနိကံ၊ အသက်ကိုဖြစ်စေတတ်သော။ (အသက်ရှည်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော။) ကမ္မံ၊ ကောင်းမှုကို။ ဥပစိတံ၊ ဆည်းပူးအပ်ပြီ။ ပ။ ဝဏ္ဏသံဝတ္တနိကံ၊ အဆင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော။ (အဆင်းလှခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော။) ပ။ သုခသံဝတ္တနိကံ၊ ချမ်းသာကို ဖြစ်စေတတ်သော။ ပ။ ယသသံဝတ္တနိကံ၊ အခြံအရံကို ဖြစ်စေတတ်သော။ ပ။ သဂ္ဂသံဝတ္တနိကံ၊ နတ်ပြည်ကိုဖြစ်စေတတ်သော။ ပ။ အာဒိပတေယျသံဝတ္တနိကံ၊ အစိုးရသူ၏အဖြစ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော။ (အကြီးအကဲ၏အဖြစ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော။) ပ။ ဥပစိတံ၊ အပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ နာယူမှတ်သားအပ်ပါပြီ။ ပ။ ပဋိဝိနေတဗ္ဗော၊ ထိုက်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

အထ ခေါ်။ ဌ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ တေမတ္ထံ၊ ဤအကြောင်းကို။
ဝိဒိတွာ၊ သိတော်မူ၍။ တာယံ ဝေလယံ၊ ထိုအချိန်၌။ ဣမံ ဥဒါနံ
ဥဒါနေသိ။ (ကို။) ဒဒတော ပုညံ ပဝစုတိ။ ပ။ သ နိဗ္ဗုတောတိ။ -ဟူ၍။
(ဥဒါနေသိ။)

ဂါထာအနက်။ ။ ဒဒတော၊ စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းသော
ပုဂ္ဂိုလ်၏။ (သန္တာန်၌)။ ပုညံ၊ ဒါန-ကောင်းမှုသည်။ ပဝစုတိ၊
တိုးပွား၏။ သံမယမတော၊ သီလကို စောင့်စည်းသောပုဂ္ဂိုလ်၏။
(သန္တာန်၌)။ ဝေရံ၊ ပါဏာတိပါတ-စသော ဘေးရန်ကို။ နစီယတိ၊
မစီအပ် မပြုအပ်။ ဝါ၊ မတိုးပွား။ ကုသလော စ၊ လိမ်မာကျွမ်းကျင်
ပညာ ရှင်သည်လည်း။ ပါပကံ၊ အကုသိုလ်အစု မကောင်းမှုကို။
ဇဟာတိ၊ အရိယာ-မဂ်ဖြင့် ပယ်စွန့်၏။ ရာဂဒေါသမောဟက္ခယာ၊
ရာဂ ဒေါသ မောဟ-၏ ကုန်ခြင်းကြောင့်။ သ(သော)၊ ထိုအရိယာ-
ပညာရှိသည်။ နိဗ္ဗုတော၊ ကိလေသာခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းတော်မူပြီ။

စတုတ္ထော၊ သော။ ဘာဏဝါရော၊ တည်း။

ယမကသာလာ

၁၉၈။ အထ ခေါ်၊ ဥဒါန်းကျူးတော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌ ။ ပ။ အာ
မန္တေသိ(ကို) အာယာမာနန္တ။ ယေန၊ ။ ဌ။ ဟိရညဝတိယာ၊ ဟိရညဝတီ-
မည်သော။ နဒိယာ၊ ။ ပါရိမံ၊ ဟိုဘက်၌ဖြစ်သော။ တီရံ၊ ကမ်းသည်။
(အတ္ထိ) ယေန၊ ။ ကုသိနာရာ၊ ကုသိန္နာရံ-မြို့သည်လည်းကောင်း။ ဥပဝတ္တနံ၊

၁။ တေမတ္ထံ။ ။ စုန္ဒ-လူအပ်သော ဆွမ်းဒါန၏အကျိုးကြီးပုံ၊ သီလအစရှိသော ဂုဏ်
ထို့ဖြင့် ကိုယ်တော်မြတ်၏ အမြတ်ဆုံး အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပုံ၊ မကြာမီသော အချိန်
အတွင်းဝယ် ရုပ်နာမ်နှောတို့ ချုပ်ငြိမ်းရာ ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်တော်မူမည်ဖြစ်ပုံ ဤအလုံး
စုံကို သိတော်မူ၍ ယုံအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပြတတ်သော ဥဒါန်းကို ကျူးရင့်တော်မူ
သည်။ [ဥဒါနဋ္ဌကထာဝယ် ဤဂါထာကို အကျယ်ဖွင့်ထား၏။]

၂။ ဥပဝတ္တနံ။ ။ ဥပယျာဉ်မှ မြို့သို့သွားသူတို့သည် ကပ်ရောက်၍ သွားကြောင်း
ဖြစ်သောအရပ်။ အင်ကြင်းဥယျာဉ်သည် မြို့၏အနောက်တောင်ထောင့် အရပ်မှာ ရှိ၏။
အင်ကြင်းပင်အတန်းလည်း ဥယျာဉ်မှ အရှေ့သို့ တည့်တည့်တန်း၍ မြို့၏တောင်အပေါက်
နှင့် တည့်လောက်သောနေရာဝယ် မြောက်သို့ ကွေ့သွား၏။ ထိုကွေ့သွားရာအရပ်ကို
“ဥပဝတ္တနံ”ဟု ခေါ်သည်။ “ဥပဝတ္တနံ၊ ဥယျာဉ်ရှေ့လျှောက် စဉ်းငယ်မြောက်သို့
ကွေ့ကောက်ကပ်ကာ သွားရောက်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့် ဥပဝတ္တနံ - မည်သော”ဟု
အနက်ကျယ်ပေးပါ။

အက္ခေဖြစ်သော။ မလ္လာနံ၊ တို့၏။ သာလဝနံ၊ အင်ကြင်းဥယျာဉ်သည်
လည်းကောင်း။ (အတ္တိ။) တေန၊ ဟိရညဝတီ-မြစ်၏ ဟိုဘက်ကမ်း၌ တည်
ရှိသော ကုဿိန္ဒာရုံ-မြို့ မလ္လာမင်းတို့၏ အင်ကြင်း ဥယျာဉ်ရှိရာ ထို အရပ်သို့။
ဥပသင်္ကမိဿာမ၊ သွားကြစို့ ။ပ။ မဟတာ၊ များစွာသော။ ဘိက္ခုသံသေန၊
ရဟန်းအပေါင်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ ။ပ။ ဥပသင်္ကမိ။

ဥပသင်္ကမိတွာ ။ပ။ အာနန္ဒ၊ ဣဗံ၊ ၏။ တံ၊ သည်။ မေ၊ ငါ၏။
(အတွက်။) ယမကသာလာနံ၊ အစုံဖြစ်သော အင်ကြင်းပင်ပျိုတို့၏။ အန္တရေန၊
အလယ်၌။ ဥတ္တရသီသင်္ကံ၊ မြောက်ဘက်သို့ ဦးခေါင်းရှိအောင်။ ဝါ၊ မြောက်
ဘက်သို့ ဦးခေါင်းပြု၍။ မဇ္ဇတံ၊ ညောင်စောင်းငယ်ကို။ ပညပေဟိ၊ ခင်း
လိုက်လော့။ပ။ ပညပေသိ၊ ခင်းပြီ။ပ။ ဒက္ခိဏေန၊ သော။ ပသေေန၊ ဖြင့်။
ပါဒေ ပါဒိ။ အစွာဓာယ၊ ရှိ။ သတောသမ္ပဇာနော။ (ဟံတွာ။) သီဟသေယျ၊
ခြင်္သေ့မင်း၏ အိပ်ခြင်းနှင့်တူသော အိပ်ခြင်းကို။ ဝါ၊ မြတ်သောအိပ်ခြင်းကို။
ကပ္ပေသိ၊ ပြုတော်မူပြီ။ [၁၉၆-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ဤနေရာ၌ နောက်ထပ်
ထခြင်းမရှိသော လျောင်းတော်မူခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဥဋ္ဌာနသည်
မနသိကရိတွာ-ပုဒ် မပါတော့။]

တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ။ (မြတ်စွာဘုရား၏ အင်ကြင်းဥယျာဉ်
ဝယ် ခုတင်ငယ်ပေါ်၌ သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအခါ၌။) ယမကသာလာ၊
တို့သည်။ အကာလပုပ္ဖေဟိ၊ အခါမှ၌ ပွင့်သောပန်းတို့ဖြင့်။ သဗ္ဗဇာလိဖုလ္လာ၊
အလုံးစုံ ထက်ဝန်းကျင် ပွင့်သောပန်း၊ ရှိကုန်သည်။ (အရင်းမှစ၍၊ အဖျား
တိုင်အောင် ပင်လုံးကျွတ် ပွင့်နေကုန်သည်။) ဟောန္တိ။ ။ တေ၊ ထိုအင်ကြင်း

၁။ မဟတာ ဘိက္ခုသံသေန။ ။ ဝေဠုဝ-ရွာငယ်၌ ဝေဒနာကို ပယ်ခွာတော်
မူရာ အခါမှစ၍ “မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူခါနီးပြီ” ဟု ကြားရသော
ကြောင့် ဘုရားအထံတော်သို့ ထိုထိုအရပ်မှ ရောက်လာကြသော ရဟန်းများတွင်
တပါးမှမပြန်ကြတော့ပဲ ထပ်ကာထပ်ကာသာ ရောက်လာကြသောကြောင့် မရေမတွက်
နိုင်လောက်အောင် များသည်။

၂။ မုတ်ချက်။ ။ ထိုဥယျာဉ်ထဲ၌ မင်းမျိုး မင်းနွယ်တို့လာသောအခါ ဝေတ္တ
ခဏ-မျှ လဲလျောင်း၍ နေထိုင်ရာညောင်စောင်းငယ် (ခုတင်ငယ်) ရှိ၏။ ထိုခုတင်ငယ်
ပေါ်၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ လျောင်းတော်မူသောအခါ ခင်းစရာလည်း နှစ်ထပ်သင်္ကန်းကြီးမှ
တပါး အခြားအခင်းမရှိ၊ ခေါင်းအုံးလည်း မရှိ။ ထိုနေရာ၌ပင် သာမာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့
လဲလျောင်းသည့် အနေအားဖြင့် လက်တော်ကိုခေါင်းအုံး၌ လျောင်းတော်မူဟန် တူပါ
သည်။ [ကိလန္ဒော’သို့ အာနန္ဒ နိပဇ္ဇိဿာမိ-ဟု မိန့်တော်မူပုံနှင့် ကုဿိန္ဒာရုံ-သို့
ကြွ၍ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပုံတို့ အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

ပင်အစုံတို့သည်။ ဝါ၊ ထိုသစ်ပင်၌နေသော ရုက္ခစိုးနတ်တို့သည်။ တထာ
 ဂတဿ၊ ကို။ ပူဇာယ၊ ပူဇော်ခြင်းငှာ။ တထာဂတဿ၊ ၏။ သရီရံ၊ ကိုယ်
 တော်ကို။ ဩကိရန္တိ၊ ဖြန့်ကြဲကြကုန်၏။ အဇ္ဈောကိရန္တိ၊ ဖုံးလွှမ်းသကဲ့သို့
 အထက်၌ ဖြန့်ကြဲကြကုန်၏။ အဘိပ္ပကိရန္တိ၊ မပြတ်မလတ် ထပ်ကာ ထပ်ကာ
 အမျိုးမျိုး ဖြန့်ကြဲကြကုန်၏။ ဒိဗ္ဗာနိ၊ နတ်၌ဖြစ်ကုန်သော။ (နတ်ပြည်၌
 ဖြစ်ကုန်သော။) မန္ဒာရဝ ပုပ္ဖာနိပိ၊ မန္ဒာရဝ-နတ်ပန်းတို့သည်လည်း။ (ထင်း
 ရွားပန်းတို့သည်-ဟု ရှေးကပေး၏။) အန္တလိက္ခာ၊ ကောင်းကင်မှ။ ပပတန္တိ၊
 ကျလာကုန်၏။ တာနိ၊ ထို မန္ဒာရဝ-နတ်ပန်းတို့သည်။ ပ။

ဒိဗ္ဗာနိ၊ ကုန်သော။ စန္ဒနုဗ္ဗာနိပိ၊ စန္ဒကူး နံသာမုန်တို့သည်လည်း။ ပ။
 ဒိဗ္ဗာနိ၊ ကုန်သော။ တူရိယာနိပိ၊ တူရိယာတို့သည်လည်း။ တထာဂတဿ၊
 ကို။ ပူဇာယ၊ ငှာ။ အန္တလိက္ခေ၊ ၌။ ဝဇ္ဇန္တိ၊ အလိုလို မြည်ကုန်၏။ ဒိဗ္ဗာနိ၊
 ကုန်သော။ သံဂီတာနိပိ၊ သီချင်းသံတို့သည်လည်း။ ပ။ ဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၉၉။ အထ ခေါ။ ပ။ အာမန္တေသိ။ (ကို။) အာနန္ဒ။ ယမကသာလာ၊
 တို့သည်။ အကာလပုဗ္ဗေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ သဗ္ဗဖာလိဖုလ္လာ၊ ကုန်၏။ ပ။ ဝတ္တန္တိ။
 [ရွှေအတိုင်းဆိုပါ။] အာနန္ဒ။ တောဝတော၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည် ရှိသော
 မာလာ၊ ဂန္ဓ၊ တူရိယာ၊ သံဂီတ-ဖြင့် ပူဇော်ခြင်းမျှဖြင့်။ (ပန်း၊ နံ့သာ၊
 တူရိယာ၊ ဘုန်းတော်ဘွဲ့-သီချင်းဖြင့် ပူဇော်ရုံမျှဖြင့်။) တထာ ဂတော၊
 သည်။ ဝါ၊ ကို။ သက္ကတော ဝါ၊ ကောင်းစွာပြုအပ်သည်လည်းကောင်း။
 (ကောင်းစွာ ပြုအပ်ရာ ရောက်သည်လည်းကောင်း။) ဂရုကတော ဝါ၊
 အလေးပြုအပ်သည်လည်းကောင်း။ (အလေးပြုအပ်ရာ ရောက်သည် လည်း
 ကောင်း။) မာနိတော ဝါ၊ မြတ်နိုးအပ်သည်လည်းကောင်း။ ပူဇိတော၊ ဝါ၊

၁။ သံဂီတာနိ။ ။ ဝရုဏ-နှင့် ဝါရုဏ-နတ် နှစ်ယောက်တို့သည် အလွန်
 အသက်ရှည်ကြ၏။ “ဘုရားလောင်းသည် လူ့ပြည်၌ ဘုရားဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု ကြား
 ကြ၍ ပဋိသန္ဓေ-နေသော အခါ “ဤ ပန်းကုံးကိုယူ၍ သွားမည်” ဟု ပန်းကုံးကြ
 လေသည်။ ထို ပန်းကုံးသည် မပြီးနိုင်သဖြင့် ထင်ရှားသောနေ့တွေကို လွန်လာလေရာ
 “ယနေ့ပင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူလိမ့်မည်” ဟု ကြားကြ၍ မပြီးသေးသော ထို ပန်း
 ကုံးကို ယူလာပြီးလျှင် စကြဝဠာ-အတွင်း၌ ဆန်တန်းဖို့ နေရာမရသောကြောင့် စကြ
 ဝဠာ-နှုတ်ခမ်းရစ်၌ ချိတ်ဆွဲကြရသည်။

ထို့နောက် သူတို့နှစ်ယောက် လက်အချင်းချင်း၊ လည်ပင်းအချင်းချင်း ဆွဲကာ
 ဖက်ကာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို ပြော၍ ပြော၍ ဂုဏ်တော်ဘွဲ့သီချင်းများကို
 ဆိုပြီးလျှင် သီချင်းအဆုံးအဆုံး၌ “မဟာယသော မဟာယသော” ဟု ကြွေးကြော်
 ကြလေသည်။ ဤနည်းအားဖြင့် ကောင်းကင်၌ နတ်သီချင်းတို့ ဖြစ်ကြသည်။ [မဟာ
 ယသော၊ များသောအခြံအရံ အကျော်အစောရှိသူ။]

ပူဇော်အပ်သည်လည်းကောင်း။ အပစိတေဒု ဝါ။ အရိအသေပြုအပ်သည်လည်းကောင်း။ (ပြုအပ်ရာ ရောက်သည်လည်းကောင်း။) န ဟောတိ၊ မဖြစ်။

အာနန္ဒ။ ယော ဘိက္ခု ဝါ။ သည်သော်လည်းကောင်း။ (ယာ) ဘိက္ခုနီ ဝါ။ အကြင် ရဟန်းမ-သည်သော်လည်းကောင်း။ (ယော) ဥပါသကော ဝါ။ လည်းကောင်း။ (ယာ) ဥပါသိကာ ဝါ။ လည်းကောင်း။ ဓမ္မာနု ဓမ္မပဋိပန္နော၊ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအားလျော်သော တရားကို ကျင့်သည်။ သာမိစိပဋိပန္နော၊ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအား လျောက်ပတ်သော အကျင့်ကိုကျင့်သည်။ အနုဓမ္မစာရိ၊ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအား လျော်သော တရားကိုကျင့်သည်။ (ဟုတော။) ဝိဟရတိ၊ ၏။ သော၊ ထို ရဟန်းသည်။ (ထို ဘိက္ခုနီ၊ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာမ-သည်။) တထာဂတံ၊ ကို။ ပရမာယ၊ လွန်မြတ်သော။ ပူဇာယ၊ ပူဇော်ခြင်းဖြင့်။ သက္ကဓေတံ၊ ကောင်းစွာ ပြု၏။ ပ။ အပစိယတိ၊ အရိအသေပြု၏။ (အရိအသေပြုရာရောက်၏)။

အာနန္ဒ။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဘုရားရှင်အား ပန်း၊ နံ့သာ၊ တူရိယာ၊ ဘုန်းတော်ဘွဲ့-သီချင်းတို့ဖြင့် ပူဇော်ခြင်း၏ ပူဇော်ရာ မရောက်သည်၏ အဖြစ်၊ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပဒါ-အကျင့်ဖြင့် ပူဇော်ခြင်းသည်သာ ပူဇော်ရာ ရောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဣဟ၊ ဤ သာသနာတော်၌။ (မယံ။) ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပန္နော။ ပ။ (ဟုတော။) ဝိဟရိဿာမ၊ ကုန်အံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ရာ၏။ အာနန္ဒ။ ဧဝံ ဟိ၊ ဤသို့သာ။ ဝေါ၊ တို့သည်။ သိက္ခိတဗ္ဗံ၊ ရာ၏။ ဣတိ (အာမန္တေသိ။)

၁။ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပန္နော။ ။ [ဓမ္မ+အနုဓမ္မ+ပဋိပန္န။] ဓမ္မ-လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအား+အနုဓမ္မ-လျော်သောတရားဖြစ်သော “ပုဗ္ဗဘာဝ ပဋိပဒါ”ကို+ပဋိပန္နော-ကျင့်သူ။

ပုဗ္ဗဘာဝပဋိပဒါ။ ။ မဂ်၏ ရှေ့အဖို့၌ ဖြစ်သော အကျင့်သည် “ပုဗ္ဗဘာဝ ပဋိပဒါ”မည်၏။ ထို အကျင့်များကား စာရိတ္တသီလ၊ ဝါရိတ္တသီလ၊ ဓုတ်င် ဆောက်တည်မှု၊ မဂ်ရဖိုရန် မှန်ကန်သော အကျင့်ဖြစ်သော သမထဝိပဿနာ-များတည်း။

စာရိတ္တသီလ-ကျင့်အပ်သော သီလ။ ဥပမာ-မဟာဝါ ခန္ဓက၊ စုဠဝါ ခန္ဓက-၌ လာသော အာစရိယ-ဝတ် စသည်များနှင့် သိင်္ဂါလော ဝါဒ-သုတ် စသည်၌လာသော မိဘ-ဝတ် စသည်များတည်း။

ဝါရိတ္တသီလ။ ။ “မပြုမကျင့်ရ”ဟု တားမြစ်အပ်သော-သီလ။ ဥပမာ-ပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်-စသည်နှင့် ငါးပါးသီလ-များတည်း။

ဗုတ်ချက်။ ။ အချုပ်မှာ-သီလ၊ သမာဓိ၊ သမထ ဝိပဿနာသည် “ပုဗ္ဗဘာဝ ပဋိပဒါ”မည်၏။ သရဏဂုံသီလ-ကို အခြေခံ၍ ဒါနမှု၊ ပန်း နံ့သာ ဆီးမီးတို့ဖြင့် ပူဇော်မှုများလည်း “စာရိတ္တသီလ”၌ ပါဝင်ပါသည်။

ဥပဝါဏတ္ထေရာ

၂၀၀။ တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ခွံ။ (မြတ်စွာဘုရား လျောင်း
 တော်မူနေရာ ထိုအခါ၌။) အာယသ္မာ ဥပဝါဏော၊ အရှင် ဥပဝါဏ-
 သည်။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ပုရတော၊ ရှေ့၌။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ ဗိဇယမာ
 နော၊ ယပ်ခတ်လျက်။ ဌိတော၊ တည်နေသည်။ ဟောတိ၊ ပ။ အပ သာရေသိ၊
 ဖယ်ရှား စေတော်မူပြီ။ (နေရာမှ ဖယ်ခိုင်းတော်မူပြီ။) (ကို။) ဘိက္ခု၊
 ရဟန်း။ အပေဟိ၊ ဖယ်လော့။ မေ၊ ၏။ ပုရတော၊ ခွံ။ မာ အဋ္ဌာသိ၊
 မတည်နှင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဖယ်ရှားစေတော်မူပြီ။ ပ။ အယံ အာယသ္မာ
 ဥပဝါဏော၊ ဤ အရှင်ဥပဝါဏ-သည်။ ဒီသရတ္ထံ၊ ရှည်စွာသော ညဉ့်
 ပတ်လုံး။ (ညဉ့်ပေါင်းကြာရှည်စွာ။) ဘဂဝတော၊ ၏။ ဝါ၊ အား။
 ဥပဋ္ဌာကော၊ ပြုစုလုပ်ကျွေးတတ်သော။ သန္တိကာဝစရော၊ အနီး၌ သက်
 ဝင်သူတည်း။ သမိပစာရိ၊ အနီး၌ လှည့်လည်သူတည်း။ အထ စ ပန၊
 ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက်။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ပစ္စိမေ ကာလေ၊ နောက်ဆုံး
 အချိန်၌။ ပ။ အပသာရေတိ။

ဘဂဝါ၊ သည်။ ယံ၊ အကြင်အကြောင်းကြောင့်။ ပ။ အပသာရေတိ၊
 ၏။ (သော) ဟေတု၊ ထိုအကြောင်းသည်။ ကော န ခေါ၊ အဘယ်ပါ
 နည်း။ (သော) ပစ္စယော၊ ထို အထောက်အပံ့သည်။ ကော န ခေါ၊
 နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။ ပ။ အဝေါစ၊ ပြီ။

အာနန္ဒ။ ယေဘုယျေန၊ များသောအားဖြင့်။ ဒသသုလောကဓာတုသု၊
 တသောင်းသောလောကဓာတ်တို့၌။ (တသောင်းသော လောကဓာတ်တို့က။)
 ဒေဝတာ၊ တို့သည်။ တထာဂတံ၊ ကို။ ဒဿနာယ၊ ဖူးမြင်ခြင်းငှာ။ သန္တိ
 ပတိတာ၊ စည်းဝေးရောက်လာကုန်ပြီ။ အာနန္ဒ။ ယာဝတာ၊ အကြင်မျှ
 အတိုင်း အရှည်ဖြင့်။ ကုသိနာရာ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဥပဝတ္တန်၊
 သော။ မလ္လာနံ၊ တို့၏။ သာလဝနံ၊ သည်လည်းကောင်း။ သမန္တတော၊
 ပတ်ဝန်းကျင်၌။ ဒွါဒသ ယောဇနာနိ၊ တဆယ့်နှစ်ယူဇနာတို့သည်လည်း
 ကောင်း။ (သန္တိ။) တောဝတာ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ဖြင့်။ (ကုသိနာရုံ-
 မြို့ မလ္လာမင်းတို့၏ အင်ကြင်းဥယျာဉ်၏ ပတ်ဝန်းကျင်ဖြစ်သော တဆယ့်နှစ်
 ယူဇနာ အရပ်ဖြင့်။) မဟေသက္ခာဟိ၊ တန်ခိုးကြီးကုန်သော။ ဒေဝတာဟိ၊

၁။ မဟေသက္ခာ ဟိ ဒေဝတာဟိ အပ္ပုဋ္ဌော။ ။ ထိုအချိန်မှာ ကုသိနာရုံ-မြို့၏
 ၁၂-ယူဇနာအတွင်း၌ သားမြီး၏အဖျားလောက်သာကျယ်သော တနေရာဝယ် နတ်
 တို့မရှိသော အရပ်ဟူ၍ မရှိ။ မြတ်စွာဘုရား၏ အင်အားအရပ်ဝယ် သားမြီးဖျားပမာ

တို့သည်။ အပ္ပုတော၊ မဖြန့်အပ်သော။ ဝါ၊ မထိုအပ်သော။ ဝါလဂ္ဂကောဋိ
နိတုဒနမတ္တောပိ၊ သားမြီးဖျားအစွန်ဖြင့် ထိုးဆွလောက်ရုံ အတိုင်းအရှည်
ရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ သော ပဒေသော၊ ထို အရပ်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

အာနန္ဒ။ ဒေဝတာ၊ တို့သည်။ ဥဇ္ဈာယန္တိ၊ ကဲ့ရဲ့ ကုန်၏။ (ကိံ။ မယံ၊
ငါတို့သည်။) တထာဂတံ၊ ကို။ ဒဿနာယ၊ ငှာ။ ဒုရာ စ၊ ဝေးသော
အရပ်မှလည်း။ (အဝေးကြီးကလည်း။) အာဂတာ၊ လာခဲ့ကြကုန်သည်။
အမှ ဝတ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ကဒါစိ၊ တရံတခါ၌။ ကရဟစိ၊ တခါတလေ၌။
အရဟန္တော၊ ဝါသနာနှင့်တကွ တထောင့်ငါးရာ၊ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာ
တော်မူကုန်သော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ၊ မဖောက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင် အလုံးစုံ
သော တရားတို့ကို သိတော်မူကုန်သော။ တထာဂတာ၊ တို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊
ဖြစ်တော်မူကုန်၏။ (ပွင့်တော်မူကုန်၏။) အဇ္ဇေဝ၊ ယနေ့၌ပင်။ ရတ္တိယာ၊
၏။ ပစ္စိမေ ယာမေ၊ နောက်ဆုံးယံ-၌။ တထာဂတဿ၊ ၏။ ပရိနိဗ္ဗာနံ၊
သည်။ ဘဝိဿတိ၊ လိမ့်မည်။ မဟေသက္ခော၊ တန်ခိုးကြီးသော။ အယံ စ
ဘိက္ခု၊ သည်လည်း။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ပုရတော၊ ၌။ ဩဝါရေန္တော၊
တားဆီးလျက်။ ငိုတော၊ တည်၏။ မယံ၊ တို့သည်။ ပစ္စိမေ ကာလေ၊
နောက်ဆုံးအချိန်၌။ တထာဂတံ၊ ကို။ ဒဿနာယ၊ ငှာ။ (ဖူးမြော်ခွင့်ကို။) န
လဘာမ၊ မရကြကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကဲ့ရဲ့ကြကုန်၏။

၂၀၁။ ဘဂဝါ၊ ဘုန်းခြောက်ပါးရှိတော်မူသော။ (ဘုန်းတန်ခိုးကြီး
တော်မူသော။) ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဒေဝတာ၊ တို့သည်။ ကထံ ဘူတာ၊

ဏရှိသော အရပ်တစ်ခု၌ အလွန်သိမ်မွေ့သောကိုယ်ကို ဖန်ဆင်း၍ ဆယ်ယောက်စီ၊
ဆယ်ယောက်စီ စုဝေး၍ တန်ခိုးကြီးသော နတ်များနေကြသည်။ ထို နတ်တို့၏နောက်
၌၊ နှစ်ဆယ်စီ နှစ်ဆယ်စီ၊ ထိုနတ်တို့၏နောက်၌ သုံးဆယ်စီ သုံးဆယ်စီ၊ ဤနည်း
အားဖြင့် လေးဆယ်စီ၊ ငါးဆယ်စီ၊ ခြောက်ဆယ်စီ-အလွန်သေးငယ်အောင် ဖန်ဆင်း
၍ နေကြရလေသည်။

၁။ ဩဝါရေန္တော။ ။ အရှင် ဥပဝါဏ-ထေရ်သည် တုတ်တုတ် ဝဝ ဖြစ်၏။ ဆင်
ပေါက်ကလေးလောက် 'ဝ'၏။ ထို ထေရ်သည် အထပ်များစွာရှိသော ပံသုက္ကသင်္ကန်း
ကို ရုံထားသောကြောင့် အလွန်ကြီးသကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။ ထိုအချိန်၌ စကြဝဠာ-
တသောင်းမှ ရောက်လာကြသော နတ်တို့သည် အရှင်ဥပဝါဏ-က ဘုရားရှေ့တော်
၌ ကွယ်နေခြင်းကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ထိုးဖောက်၍ နတ်မျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်။ ထို့
ကြောင့် အရှင် ဥပဝါဏ-ထေရ်ကို ကဲ့ရဲ့ကြသည်။

၂။ ကထံ ဘူတာ။ ပ။ မနသိ ကရောန္တိ။ ။ ဤဝါကျ၌ ပါဠိအမျိုးမျိုးရှိ၏။ ရှေးပါဠိ
စတင် နိဿယ၊ အဋ္ဌကထာနိဿယ-နှင့် အဋ္ဌကထာ-ပါဠိလည်း တမျိုးရှိ၏။ သင့်

အဘယ်သို့ ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သည်။ (ဟုတော့။) (တုံမေ၊ အရှင်ဘုရားတို့ကို။) မှသိ၊ ဤ။ ကရောန္တိ၊ ပြုကြပါကုန်သနည်း။ (နှလုံးသွင်းကြပါကုန်သနည်း။) ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

အာနန္ဒ။ အာကာသေ၊ ကောင်းကင်၌။ ပထဝီသညိနိယော၊ မြေဟူသော အမှတ်ရှိကုန်သော၊ ဒေဝတာ၊ နတ်တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ [ဤနတ်တို့သည် ကောင်းကင်၌ပင် မြေအသွင် ဖန်ဆင်းကြ၏။] (တာ၊ တို့သည်။) ကေသေ၊ ဆံပင်တို့ကို။ ပကိရိယ၊ ကြဲဖြန့်၍။ ကန္တန္တိ၊ ငိုကြကုန်၏။ ဗာဟာ၊ လက်မောင်းတို့ကို။ ပဂ္ဂယ၊ မြှောက်၍။ ကန္တန္တိ၊ ငိုကုန်၏။ ဆိန္နပိတံ၊ အလယ်က ပြတ်သော အရာဝတ္ထုတို့၏ လဲကျသကဲ့သို့ လဲကျသည် မည်လောက်အောင်။ (ပြတ်၍ လဲကျသည် မည်လောက်အောင်။) ပပတန္တိ၊ လဲကျကုန်၏။ အာဝဇ္ဇန္တိ၊ ရှေးရှု လှိုမ့်ကြကုန်၏။ ဝိဝဇ္ဇန္တိ၊ လဲကျရာနေရာမှ အခြားအရပ်သို့ လူးလှိုမ့်ကြကုန်၏။

တနည်း။ ။ အာဝဇ္ဇန္တိ၊ ရှေ့သို့လည်း လူးလှိုမ့်ကြကုန်၏။ ဝိဝဇ္ဇန္တိ၊ နောက်နှင့် ဝဲယာသို့လည်း လူးလှိုမ့်ကြကုန်၏။ (ကိ။) အဘယ်သို့မြည်တမ်း၍ ငိုကြ လူးလှိုမ့်ကြသနည်း။ အတိဗိပ္ပံ၊ အလွန်လျှင်မြန်စွာ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူလိမ့်မည်။ ပ။ စက္ခု၊ ပညာမျက်စိသည်။ လောကေ၊ လောက၌။ အန္တရဓာယိဿတိ၊ ကွယ်ပျောက်လိမ့်မည်။ (ကွယ်ပျောက်တော့မှာပဲ။) ဣတိ၊ ဤသို့ မြည်တမ်း၍ ငိုကြ လူးလှိုမ့်ကြကုန်၏။

အာနန္ဒ။ ပထဝီယံ၊ မြေ၌။ ပထဝီသညိနိယော၊ မြေဟူသော အမှတ်ရှိကုန်သော။ ဒေဝတာ သန္တိ၊ [ဤနတ်တို့က မြေကြီး၌ပင် မြေကြီးကိုဖန်ဆင်းကြ၏။ [အကျယ်ကို အဋ္ဌကထာမှာရှု။]။ ပ။ အန္တရဓာယိဿတိ။

ယာ ပန တာ ဒေဝတာ၊ အကြင် နတ်တို့သည်ကား။ ဝီတရာဂါ၊ ကင်းသော ရာဂ-ရှိကုန်၏။ တာ၊ ထို နတ်တို့သည်။ သတာ၊ မပြတ်မလတ်

လျော်မည်ထင်သော ပါဠိကို အနက်ပေးပါသည်။ ဆိုလိုရင်းမှာ-မြတ်စွာဘုရား...နတ်တို့က မြတ်စွာဘုရားကို ဘယ်သို့နှလုံးသွင်းကြသဘောထားကြပါသနည်း။ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူကာကို သူတို့က ကျေနပ်ပါသလား။ ဤသို့ အရှင်အာနန္ဒာက လျှောက်ထားလိုသည်။

၂။ အာဝဇ္ဇန္တိ ဝိဝဇ္ဇန္တိ။ ။ လဲကျရာအရပ်မှ ရှေ့သို့ နှစ်လိမ့်-သုံးလိမ့်-လှိုမ့်သွားပြီးနောက် လဲကျရာအရပ်သို့ ပြန်၍လှိုမ့်လာခြင်းသည်-အာဝဇ္ဇန္တိ၊ လဲကျရာ အရပ်မှ တပါးသောအရပ်သို့ လူးလှိုမ့်လျက် လဲကျရာအရပ်သို့ ပြန်မလာဘဲ လူးလှိုမ့်ခြင်းသည်-ဝိဝဇ္ဇန္တိ၊ [ဒုတိယနည်းကား ထင်ရှားပြီ။]

အမှတ်ရကုန်သည်။ (သတိ ရှိကုန်သည်။) သမ္မဇာနာ၊ ကောင်းစွာ အပြား
 အားဖြင့် သိကုန်သည်။ (သမ္မဇဉ် ရှိကုန်သည်။) (ဟုတူ။) အဓိဝါသေန္တိ၊
 သည်းခံကုန်၏။ (ကို၊ အဘယ်သို့တွေး၍ သည်းခံကုန်သနည်း။) သင်္ခါ
 ရာ၊ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတို့သည်။ အနိစ္စာ၊ အမြဲမရှိကုန်။ တံ (တသ္မာ)၊
 ထို့ကြောင့်။ ဣ၊ ဤ သင်္ခါရ-တရား၌။ (ပရိယာပန္နံ၊ အကျိုးဝင်သော။)
 တထာဂတသရီရံ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ခန္ဓာကိုယ်သည်။ မာပလုဇ္ဇိ၊ မပျက်စီး
 ပါစေနှင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့ တောင်တ၍။ ကုတော လဗ္ဗာ၊ အဘယ်မှာရ
 အပ် ရနိုင်ပါအံ့နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့တွေး၍ သည်းခံကြကုန်၏။ [ဤနတ်
 တို့ကား ဒေါသ၊ ဒေါမနဿ-ကို ပယ်ပြီးသော အနာဂါမ် ရဟန္တာ-
 တို့တည်း]

စတုသံဝေဇနိယဌာန

၂၀၂။ ဘန္တေ။ ဗိုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ ဒိသာသု၊ အရပ်မျက်နှာတို့၌။ ဝဿံ၊
 မိုးလပတ်လုံး။ ဝုဠာ၊ နေပြီးကုန်သော။ (ဝါကျွတ်ပြီးကုန်သော။) ဘိက္ခု။
 တထာဂတံ။ ဒဿနာယ၊ ဌာန။ အာဂစ္ဆန္တိ။ တေ၊ မယ်၊ ထို တပည့်တော်
 တို့သည်။ 'မနောဘာဝနီယေ၊' စိတ်ဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်ကုန်သော။ (တနည်း)
 မနောဘာဝနီယေ၊ မိမိစိတ်ကို တိုးပွားစေနိုင်ကုန်သော။ ဘိက္ခု၊ တို့ကို။
 ဒဿနာယ၊ ဖူးမြင်ခြင်းငှာ။ ဝါ၊ ဖူးမြင်ခွင့်ကို။ လဘာမ၊ ရကြပါကုန်၏။
 ပယိရူပါသနာယ၊ ဆည်းကပ်ခြင်းငှာ။ ဝါ၊ ခွင့်ကို။ လဘာမ။ ဘန္တေ
 မယ်။ ဘဂဝတော၊ ၏။ အစွယေန ပန၊ ကွယ်လွန်ရာ အခါ၌ကား။ (ပရိ
 နိဗ္ဗာန် စံတော်မူရာ အခါ၌ကား။) ။ပ။ ပယိရူပါသနာယ၊ ဌာန။ န
 လဘိဿာမ၊ ရကြလိမ့်မည် မဟုတ်တော့ပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့လျှောက်ပြီ။

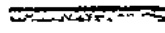
အာနန္ဒ။ သဒ္ဓဿ၊ သဒ္ဓါ-ရှိသော။ (ရတနာသုံးပါး၌ ယုံကြည်သော။)
 ကုလပုတ္တဿံ၊ အမျိုးကောင်းသား၏။ ဝါ၊ သည်။ ဒဿနိယာနိ၊ ကြည့်ရှု
 သင့်-ကြည့်ရှုထိုက်ကုန်သော။ (ဖူးမြော်သင့် ဖူးမြော်ထိုက်ကုန်သော။) သံ
 ဝေဇနိယာနိ၊ 'သံဝေဂ-ကို ဖြစ်စေနိုင်ကုန်သော။ (သံဝေဂ-ရထိုက်ကုန်
 သော။) ဌာနာနိ၊ အကြောင်းတို့သည်။ ဝါ၊ အရပ်တို့သည်။ ဣမာနိ
 စတ္တာရိ၊ ဤ လေးပါးတို့တည်း။ ကတမာနိ စတ္တာရိ၊ အဘယ် လေးပါး
 တို့နည်း။

အာနန္ဒ။ ဣ၊ ဤ လူမွန်-ဥယျာဉ်၌။ တထာဂတော၊ သည်။ ဇာတော၊
 ဖူးမြင်တော်မူပြီ။ ဣတိ၊ ဤ အရပ်သည်။ သဒ္ဓဿ။ပ။ ဌာနံ၊ အရပ်တည်း။

ဣဓ၊ ဤ ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌။ တထာဂတော၊ သည်။ အနုတ္တရံ၊ မိမိထက် မြတ်
 သော တရား မရှိသော။ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ၊ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတ-
 ဉာဏ်တော်ကို။ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော၊ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီ။ ဣတိ၊ ဤအရပ်
 သည်။ပ။ ဣဓ၊ ဤ ဗာရာဏသီ-မြို့ ဣသိပတန-မိဂဒါဝုန်၌။ တထာဂတေ
 န၊ သည်။ အနုတ္တရံ၊ အတူမရှိ မြတ်သော။ ဓမ္မစက္ကံ၊ ဓမ္မစကြာကို။ ပဝတ္ထိ
 တံ၊ ဖြစ်စေတော်မူအပ်ပြီ။ (ဟောတော်မူအပ်ပြီ။) ။ပ။ ဣဓ၊ ဤ မလ္လာ
 မင်းတို့၏ အင်ကြင်းဥယျာဉ်ဝယ် နှစ်ပင်သော အင်ကြင်းပင်ပျိုတို့၏အလယ်
 ၌။ တထာဂတော၊ သည်။ အနုပဒါဒိသေသာယ။ပ။ ပရိနိဗ္ဗုတော၊ ဒုက္ခခပ်
 သိမ်း အေးငြိမ်းတော်မူပြီ။ (ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီ။) ။ပ။ ဋ္ဌာနာနံ၊ တို့
 သည်။ ဣမာနိ စတ္တာရံ၊ တို့တည်း။

အာနန္ဒ။ သဒ္ဓါ၊ ကုန်သော။ ဘိက္ခု။ တို့သည်လည်းကောင်း။ပ။ အာဂ
 မိဿန္တိ၊ လာကြလိမ့်မည်။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ကြံ၍ လာကြလိမ့်မည်နည်း။)
 ဣဓ၊ ၌။ တထာဂတော၊ သည်။ ဇာတော၊ ပြီ။ ဣတိ ပိ၊ ဤသို့ကြံ၍
 လည်းကောင်း။ပ။ ပရိနိဗ္ဗုတော၊ ပြီ။ ဣတိပိ၊ လည်းကောင်းတည်း။ အာနန္ဒ။
 ယေ ကေစိ၊ အကြင်အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသောသူတို့သည်။ စေတိယစာရိကံ၊
 စေတီတော်ကို ပူဇော်ခြင်းငှာ လှည့်လည်ခြင်းကို။ အာဟိဏ္ဏန္တာ၊ လှည့်လည်
 ကုန်စဉ်။ ပသန္နစိတ္တာ၊ ကြည်လင်သော စိတ်ရှိကုန်သည်။ (ကြည်ညိုသော
 စိတ်ရှိကုန်သည်။) (ဟုတ္တာ။) ကာလံ၊ သေခြင်းကို။ (သေချိန်ကို။) ကရိ
 သန္တိ၊ ပြုကြလိမ့်မည်။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ တေ၊ ထိုသူတို့သည်။
 ကာယဿ၊ ဥပဒါဒိန္နက-ခန္ဓာကိုယ်၏။ ဘေဒါ၊ ပျက်ခြင်းကြောင့်။ မရဏာ။
 သေရာအခါမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ သုဂတိံ၊ သုခအပေါင်း၏ လဲလျောင်းရာ
 ဖြစ်သော။ သဂ္ဂံ၊ ရူပါရုံ-စသည်တို့ဖြင့် လွန်စွာကောင်းမြတ်သော။ လောကံ၊
 လူ့ပြည် နတ်ပြည်သို့။ ဥပပဇ္ဇိဿန္တိ၊ ကပ်ရောက်ကြလိမ့်မည်။ ဣတိ၊ ဤသို့
 မိန့်တော်မူပြီ။

၁။ ပသန္နစိတ္တာ။ ။ဤပါဠိတော်၌ “ပသန္နစိတ္တာ”ပုဒ်ကို အထူး သတိပြုပါ။
 စေတီတော်ကို ဖူးမြော်ဖို့ရန် သွားတုန်းကပင် ပသန္န-စိတ် (ကြည်ညိုသောစိတ်) ဖြင့်
 သွား၍ မတော်တဆ လမ်းခန်းမှာ သေသော်လည်း “ဘုရားကို ကြည်ညိုသောစိတ်
 ဖြင့် သေသူအတွက် သုဂတိ-နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရလိမ့်မည်”ဟု ဆိုပါသည်။ သွား
 တုန်းက အပျော်ခရီးထွက်၍ ပျော်ယင်းပါးယင်း သေသူတို့အတွက်ကား သူတို့ စိတ်
 အားလျော်စွာ ရောက်သင့်ရာ ရောက်ကြပါလိမ့်မည်။

အာနန္ဒပုစ္ဆိကထာ

၂၀၃။ ဘန္တေ။ ကထံ။ အဘယ်နည်းဖြင့်။ မယံ။ မာတုဂါမေ ချံ။
 (အမျိုးသမီး၌။) ပဋိပဇ္ဇာမ၊ ကျင့်ကြံရပါမည်နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့လျှောက်
 ပြီ။ပ။အဒဿနံ၊ မှာတုဂါမ-ကို မိတ္တေ မမြင်ရခြင်းသည်။ (ဥတ္တမာ၊ မြတ်
 သော။ ပဋိပတ္တိ၊ အကျင့်တည်း။) ဣတိ၊ ပြီ။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား။
 ဒဿနေ၊ တွေ့ရမြင်ရခြင်းသည်။ (ဆွမ်းခံသွားရာဌာန-စသည်တို့၌ တွေ့ရ
 မြင်ရခြင်းသည်။) သတိ၊ ရှိလတ်သော်။ ကထံ၊ အဘယ်နည်းဖြင့်။ ပဋိပဇ္ဇိ
 တဗ္ဗံ၊ ကျင့်ရာပါသနည်း။ (ကျင့်ရပါမည်နည်း။) ။ပ။ အနာလာပေါ၊
 စကားမပြောခြင်းသည်။ (ဥတ္တမာ ပဋိပတ္တိ။) ။ပ။ အာလပန္တေန၊ စကား
 ပြောရသော ရဟန်းသည်။ (စကားမပြော မဖြစ်၍ ပြောရသောရဟန်းသည်။)
 ။ပ။ သတိ၊ အမိ၊ အမ၊ နှမ-၌ကဲ့သို့သော သတိကို။ (အမိ၊ အမ၊ နှမ-လို

၁။ အဒဿနံ။ ။ မိမိ၏ ပရိယတ် ပဋိပတ်တရား၌ စိတ်ဝင်စား၍ ကြိုးစားနေသော
 ရဟန်းမှာ မာတုဂါမ-ကို မမြင်ရလျှင် လောဘစိတ်လည်း မဖြစ်၊ စိတ်လှုပ်ရှားမှုလည်း
 မဖြစ်၊ မိမိ၏ ပရိယတ် ပဋိပတ်တရားအပေါ်၌သာ စိတ်ဝင်စား၍ ဓနသောကြောင့်
 “မမြင်ရခြင်းကို” အကောင်းဆုံး အကျင့်ဟု ပထမ-စည်းတားတော်မူသည်။ [နဂိုက-ပင်
 စိတ်မထိန်းပဲ ကြံချင်ရာကြံနေသူအတွက် မမြင်ရသော်လည်း စိတ်အားဖြင့်သွားနေမည်
 ဖြစ်သောကြောင့် “မမြင်ရရုံမျှ”ကို အကောင်းဆုံးအကျင့်ဟု မဆိုထိုက်သေးပါ။]

၂။ အနာလာပေါ။ ။ စကားပြောမိလျှင် ရင်းနှီးမှုဖြစ်၏။ ရင်းနှီးမှုဖြစ်လျှင် စိတ်
 ဖောက်ပြန်မှု ဖြစ်တတ်၏။ ဖောက်ပြန်မှုဖြစ်လျှင် သီလပျက်၍ အပါယ်ခဲလေးပါးသို့ ရောက်
 တတ်သည်။ ထို့ကြောင့် “စကားမပြောခြင်း”ကို အကောင်းဆုံးအကျင့်ဟု ဒုတိယ-
 စည်းတားတော်မူသည်။

၃။ အာလပန္တေန။ ။ မာတုဂါမ-က “ယနေ ဘာနေပါလဲ”ဟု မေးလျှင် ပြန်၍
 ဖြေရလိမ့်မည်။ “သီလ၊ ပေးပါ”ဟု တောင်းလျှင် ပေးရလိမ့်မည်။ “တရားနာလို
 ပါသည်”ဟု လျှောက်လျှင် တရားစကား ပြောရလိမ့်မည်။ ပြည့်နာမေးလျှင် ဖြေရ
 လိမ့်မည်။

စကားမပြောလျှင် ကဲ့ရဲ့ခံရ။ ။ ဤသို့ ရဟန်းကောင်းများ ပြုထိုက်သော အလုပ်
 ဖြစ်၍ စကားမပြောပဲ နေသောပုဂ္ဂိုလ်ကို ဒီကိုယ်တော်က “အ-အ-ကြီးပဲ” ဒီကိုယ်
 တော်က “အထိုင်းကြီးပဲ” ဒီကိုယ်တော်က “စားပြီးတော့ ပါးစပ်ကို ကြိုးနဲ့တုပ်တား
 သလို ထိုင်နေတာပဲ” ဤသို့စသည်ဖြင့် အပြစ်တင်ကာ အကုသိုလ်ဖြစ်စရာရှိ၏။ ထို့
 ကြောင့် စကားပြောခွင့်ကြိုလျှင်။—

၄။ သတိ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ။ ။ အမိလို့-သတိထားလိုက်၊ အမ နှမလို့-သတိထား
 လိုက်၊ သမီးလို့-သတိထားလိုက်၊ ဤသို့ သတိထားနိုင်လျှင် မေတ္တာစိတ်သာ ဖြစ်ဖို့
 ရှိ၏။ ဖောက်ပြန်သောစိတ်ကား မဖြစ်နိုင်တော့။ ထို့ကြောင့်-စကားပြောခွင့် ကြိုလာ
 လျှင် သတိထားဖို့ရာ တတိယ-စည်းတားတော်မူသည်။—အဋ္ဌကထာ။

သဘောထားသော သတိကို။) ဝါ။ ကာယဂတာ သတိ-ကို။ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ၊ ကပ်၍တည်စေထိုက်၏။ (ဖြစ်စေထိုက်၏။) ဣတိ၊ ပြီ။

၂၀၄။ ကထံ။ပ။ တထာဂတဿ၊ ၏။ သရီရေ၊ ကိုယ်တော်၌။ (ရုပ်ကလာပ်တော်၌။) ပဋိပဇ္ဇာမ၊ ပါမည်နည်း။ပ။ တထာဂတဿ၊ ၏။ သရီရပူဇာယ၊ ကိုယ်တော်ကို ပူဇော်ခြင်းငှာ။ (ရုပ်ကလာပ်တော်ကို ပူဇော်ဖို့ရန်။) အဗျာဝဋ္ဌာ၊ ကြောင့်ကြ မစိုက်ကြကုန်သည်။ 'ဟောထ၊ ဖြစ်ရစ်ကြကုန်လော့။ အာနန္ဒ။ ဣဿံ၊ တိုက်တွန်းတော်မူ၏။ တုမေ၊ သာရတ္ထေ၊ မြတ်သောစီးပွားဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်၌။ ဆဋ္ဌထ၊ စေ့ဆော်ကြကုန်လော့။ (လှုံဆော်ကြကုန်လော့။) အနုယုဇ္ဇထ၊ အဖန်ဖန် အားထုတ်ကြကုန်လော့။ သာရတ္ထေ၊ ၌။ အပ္ပမတ္တာ၊ မမေ့မလျော့ကုန်သည်။ အာတာပိနော၊ ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်သော သမ္ပပ္ပဓာန ဝီရိယ-ရှိကုန်သည်။ ပဟိတတ္တာ၊ ကိုယ်နှင့်အသက် မငဲ့ကွက်ပဲ နိဗ္ဗာန်သို့စေလွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိကုန်သည်။ (ဟုတွာ။) ဝိဟရထ၊ ကုန်လော့။

အာနန္ဒ။ တထာဂတေ၊ ၌။ အဘိပ္ပသန္နံ၊ အလွန်ကြည်ညိုကုန်သော။ ခတ္တိယပဏ္ဍိတာပိ၊ မင်းမျိုး ပညာရှိတို့သည်လည်းကောင်း။ ဗြာဟ္မဏပဏ္ဍိတာပိ၊ ဗြာဟ္မဏ-မျိုး ပညာရှိတို့သည်လည်းကောင်း။ ဂဟပတိပဏ္ဍိတာပိ၊ အိမ်ရှင်သူကြွယ်မျိုး ပညာရှိတို့သည်လည်းကောင်း။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ တေ၊ ထိုသူတို့သည်။ တထာဂတဿ၊ ၏။ သရီရပူဇံ၊ ကိုယ်တော်ကို ပူဇော်မှုကို။ (ရုပ်ကလာပ်တော်ကို ပူဇော်မှုကို။) ကရိယန္တိ၊ ပြုကြလိမ့်မည်။ပ။

၂၀၅။ ကထံ။ပ။ယထာ၊ အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်။ စက္ကဝတ္တိဿ၊ စကြာရတနာကို လည်စေနိုင်သော။ ရညော၊ ၏။ သရီရေ ပဋိပဇ္ဇန္တိ။ ဝေ၊ ဤ အခြင်းအရာအားဖြင့်။ပ။ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ၊ ကျင့်ရာ၏။ (ကျင့်ရမည်။) ။ပ။အဟတေန၊ မထုမရိုက် အပ်သေးသော။ (အသစ်ဖြစ်သော။) ဝတ္ထေန၊ ကာသိတိုင်းဖြစ် အဝတ်ဖြင့်။ ဝေဋ္ဌေန္တိ၊ ရစ်ပတ်ကြကုန်၏။ပ။ဝေဋ္ဌေတွာ၊ ရစ်ပတ်ပြီး၍။ ဝိဟတေန၊ ကောင်းစွာ ဖတ်အပ်သော။ (ဝါဂွမ်းတို့ကို အရှုပ်အထွေးမရှိအောင် ဖြေရှင်းလျက် ညက်စွာဖတ်ထားအပ်သော။) ကပ္ပာသေန၊ ဝါဂွမ်းဖြင့်။ ဝေဋ္ဌေန္တိ။ပ။

၁။ တနည်း။ ။ဆံပင်၊ မွေးညှင်း၊ ခြေသည်း လက်သည်း၊ သွား၊ အရေ-စသော ၃၂-ပါးသော ကောဋ္ဌာသ-အစုအဝေးသာတည်း။ ယောက်ျား၊ မိန်းမ-မဟုတ်ဟု သတိထားရမည်။-ဦးကာ။ ဤဦးကာအဖွင့်သည် “သဘိ ကာယဂတာ တုတ္ထံ” ဟူသော ပါဠိတော်နှင့်ညီ၏။

တေတနုပါယေန ဤနည်းအားဖြင့်။ (ဤ ကပ်၍သိကြောင်း ဖြစ်သော
 နည်းဖြင့်။) ပဉ္စဟိ ယုဂသတေဟိ၊ ငါးရာသော အဝတ်အစုံတို့ဖြင့်။ပ။
 ဝေဋ္ဌေတွာ၊ ရစ်ပတ်၍၊ အာယသာယ၊ ရွှေဖြင့်ပြုအပ်သော။ တေလ ဒေါ
 ဣယ၊ ဆီထည့်ထားအပ်သော အခေါင်း၌။ (သေတ္တာ၌။) ပက္ခိပိတွာ၊
 ထည့်၍။ အညိဿာ၊ အခြားသော။ အာယသာယ၊ သော။ ဒေါဣယာ၊
 သေတ္တာဖြင့်။ ပဋိကုဇ္ဇိတွာ၊ မောက်၍။ (ဖုံး၍။) သဗ္ဗဂန္ဓာနံ၊ အလုံးစုံ
 သော နံသာတို့၏။ စိတကံ၊ စိအပ်သော ထင်းပုံကို။ ကရိတွာ၊ ပြု၍။
 (ထို ထင်းပုံပေါ်၌ တင်၍။)။ပ။သရီရံ၊ ကို။ ဈာပေန္တိ၊ မီးလောင်စေကြ
 ကုန်၏။ (မီးရှို့ကြကုန်၏။) စတုမဟာပထေ၊ လမ်းလေးခုတို့၏ လမ်းမ
 ကြီး၌။ပ။ထူပံ၊ ပုထိုးကို။ (စေတီကို။) ကရောန္တိ။ ဝေံ၊ ဤသို့လျှင်။ပ။
 ပဋိပဇ္ဇန္တိ။ပ။ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။

စတုမဟာပထေ၊ ၌။ပ။ထူပေါ် ကာတဗ္ဗော။ တတ္ထ၊ ထို စေတီ၌။
 (ပုထိုး၌။) ယေ၊ အကြင်သူတို့သည်။ မာလံ ဝါ၊ ပန်းကိုသော် လည်း
 ကောင်း။ ဂန္ဓံ ဝါ၊ နံသာကိုသော်လည်းကောင်း။ စုဏ္ဏကံ ဝါ၊ နံသာ
 မှန်ကိုသော်လည်းကောင်း။ အာရောပေဿန္တိ ဝါ၊ တင်မှုလည်းတင်ကြလိမ့်
 မည်။ အဘိဝါဒေဿန္တိ ဝါ၊ ရှိခိုးမှုလည်း ရှိခိုးကြလိမ့်မည်။ စိတ္တံ ဝါ၊
 စိတ်ကိုသော်လည်း။ ပသာဒေဿန္တိ၊ ကြည်ညိုစေကြ လိမ့်မည်။ တေသံ၊
 ထို သူတို့၏။ တံ၊ ထို ပန်းစသည်ဖြင့် ပူဇော်မှုကို ပြုခြင်းသည်။ ဒီသံရတ္တံ၊
 ပတ်လုံး။ ဟိတာယ၊ စီးပွားအလို့ငှာ။ သုခါယ၊ ချမ်းသာခြင်းငှာ။ ဘဝိသံတံ၊
 ဖြစ်လိမ့်မည်။

ထူပါရဟပုဂ္ဂလ

၂၀၆။ အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ စတ္တာရော၊ လေးယောက်ကုန်သော။
 ဣမေ ဤ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ထူပါရဟာ၊ စေတီထိုက်ကုန်၏။ [စေတီ-တည်၍
 ကိုးကွယ်ထိုက်ကုန်၏-ဟူလို။] ကတမေ စတ္တာရော၊ အဘယ် လေးယောက်
 တို့နည်း။ အရဟံ၊ သော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ သော။ တထာဂတော၊သည်။
 ထူပါရဟော၊ စေတီထိုက်၏။ (စေတီ-တည်၍ ကိုးကွယ်ထိုက်၏။) ပစ္စေက
 သမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ ပစ္စေက သမ္ဗုဒ္ဓ-သည်။ (အသီးအခြား တမျိုးသော သမ္ဗုဒ္ဓ-သည်။
 ပ။ [လွယ်ပြီ။] ဣတံ၊ ဤသည်တို့တည်း။
 အာနန္ဒ၊ ကိဉ္စ၊ အဘယ်မည်သော။ (အဘယ်သို့သော။) အတ္ထဝသံ၊
 စီးပွားအထူးကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ အရဟံ။ပ။တထာဂတော၊ သည်။ ထူပါ

ရဟော၊ နည်း။ အယံ၊ ဣဟာသည်။ ပ။ တဿ ဘဂဝတော၊ ၏။ ထူပေါ၊ ပုထိုးတော်တည်း။ (စေတီတော်တည်း။) ဣတိ၊ ဤသို့၊ ကြံ၍။ (စိတ်ဖြင့် သိ၍၊ နှုတ်ဖြင့်ပြော၍။) ဗဟုဇနာ၊ များစွာသော လူတို့သည်။ စိတ္တံ၊ ကိ။ ပသာဒေန္တိ၊ ကြည်ညိုစေကုန်၏။ ဝေ၊ ထို များစွာသော လူတို့သည်။ တတ္ထ၊ ထို စေတီ၌။ မ။ ဥပပဇ္ဇန္တိ။ အာနန္ဒ။ ဣဒံ အတ္ထဝသံ၊ ဤ စီးပွား အထူးကို။ ပဋိစ္စ။ ပ။ ထူပါရဟော၊ ၏။ [နောက် ဝါကျများ၌ အနက် လွယ်ပြီ။]

စကြာမင်းစေတီထိုက်ပုံ။ ။ စကြာမင်းသည် လေးကျွန်းတို့ကို တရားသဖြင့် အုပ်စိုး၍ လူအများကို ငါးပါးသီလကျင့်ဖို့ရန် တိုက်တွန်းသော မင်းကောင်း မင်းမြတ် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် အသက်ရှင်တုန်းက လူအများ၏ အကြည်ညိုကို ခံရ၏။ ကွယ်လွန်သော အခါ၌လည်း စေတီ ပုထိုး တည်ထားလျှင် ထိုမင်း၏ အဆုံးအမကို သတိရ၍ လိုက်နာ နေထိုင်သူတိုင်းကို သုဂတိဘဝသို့ ရောက်စေနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် စကြာမင်းလည်း စေတီပုထိုးတည်၍ ဂိုးကွယ်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်အမျိုးအစားတွင် ပါဝင်နိုင်သည်။ [အခြားမှတ်ဖွယ်များကို အဋ္ဌကထာမှာရှု။]

အာနန္ဒ အတ္ထရိယဓမ္မ

၂၀၇။ အထ ခေါ၊ ၌။ (ထူပါရဟ-ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဟောတော်မူပြီးရာ ထို အခါ၌။) အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊ သည်။ ဝိဟာရံ၊ ကျောင်းသို့။ (တန်ဆောင်းဝန်းသို့။) ပဝိသိတွာ၊ ဝင်၍။ ကပိသိသံ၊ မျောက်ဦးခေါင်းနှင့်တူသော တံခါးတိုင်ထိပ်ကို။ (တံခါးကျည်ကို။) အာလမ္ဗိတွာ၊ ဆွဲ၍။ ရောဒမာနော၊ ငိုလျက်။ အဋ္ဌာသိ၊ ရပ်နေပြီ။ (ကိ၊ အဘယ်သို့တွေး၍ ငိုယင်းရပ်နေသနည်း။) အဟံ စ၊ ငါကလည်း။ ဝတ၊ စင်စစ်။ သေခေါ၊ သေခ-ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ (ကျင့်ဆဲ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။) သ ကရဏီယော၊ အထက်မဂ်အလို့ငှာ ပြုဖွယ်ကိစ္စနှင့် တကွဖြစ်သည်။ အမှိ၊ ဖြစ်၏။ ယော၊ အကြင်ဘုရားရှင်သည်။ မေ၊ အား။ အနုကမ္ပကော၊ သနားစောင့်ရှောက်ချီးမြှောက်တော်မူ၏။ မေ၊ ငါ၏။ (တဿ) သတ္တု၊ စ၊ ထိုဆရာဖြစ်သော ဘုရား

၁။ ရောဒမာနော အဋ္ဌာသိ။ ။ အရှင် အာနန္ဒာသည် မြတ်စွာဘုရား၏ အနီး၌ စဉ်းစားမိသည်မှာ-ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သံဝေဂ-ဖြစ်စရာကောင်းသော လေးဌာန၊ စေတီတော်ကို ဖူးမြော်ဖို့ရန် သွားရာ၌ အကျိုးရှိသော အချက်အလက်တို့ကို ဟောတော်မူပြီးပြီ။ မာတုဂါမ-၌ ပြုကျင့်ဖွယ် ပြဿနာကို ဖြေတော်မူပြီးပြီ။ ကိုယ်တော်မြတ်၏

ရှင်၏လည်း။) ပရိနိဗ္ဗာနံ၊ သည်။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်တော့မည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ တွေး၍ ငိုယင်းရပ်နေပြီ။

အထ ခေါ်၊ ဌ။ (သံသံဒုအလယ်၌ အရှင်အာနန္ဒာကို မြင်တော်မမူရာ ထို အခါ၌။) ။ပ။ အာနန္ဒော၊ သည်။ ကဟံ န ခေါ်၊ အဘယ်မှာနည်း ။ပ။ ရောဒမာနော၊ လျက်။ ဌိတော၊ ရပ်နေပါပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့လျှောက် ကုန်ပြီ။ ပ။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်း။ ဟေ၊ သွားချေ။ တံ၊ သည်။ မမ၊ ၎င်း။ ဝစနေန၊ စကားဖြင့်။ အာနန္ဒံ၊ ကို။ အာမန္တေဟိ၊ ခေါ်ချေ။ (ကံ၊ အဘယ် သို့ ခေါ်ရမည်နည်း။) အာဝုသော အာနန္ဒံ၊ သတ္တာ၊ သည်။ တံ၊ သင့် ကို။ အာမန္တေတိ၊ ခေါ်တော်မူ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ခေါ်ချေ။ ဣတိ၊ ဤ သို့ မိန့်တော်မူပြီ။ [ဣတိ-တလုံး အကျေကြပါ။]

ဧဝံ ဘန္တေ။ ပ။ အဝေါစ။ [လွယ်ပြီ။] အာနန္ဒံ၊ အလံ၊ မသင့်။ (ဝမ်း နည်းပူဆွေး ငိုကြွေးဖို့ရန် မသင့်။) မာ သောစိ၊ စိတ်၌ပြင်းစွာ ဝမ်းမနည်းပါ နှင့်။ မာ ပရိဒေဝိ၊ နှုတ်ဖြင့် ပြင်းစွာ မငိုကြွေးပါနှင့်။ နနု တေ။ ပ။ ဝိဇ္ဇ တိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၀၃-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

အာနန္ဒံ၊ တေ၊ သည်။ ဒီသံရတ္တံ၊ ရှည်စွာသော ညဉ့်ပတ်လုံး။ (ရက် ပတ်လုံး။) တထာဂတော၊ ကို။ ဟိတေန၊ အစီးအပွားဖြစ်သော။ (အစီး အပွားကို လိုလားသော။) သုခေန၊ ချမ်းသာကြောင်းဖြစ်သော။ အဒ္ဓယေ န၊ မျက်မှောက် မျက်ကွယ်၊ နှစ်မျိုးမဟုတ်သော။ အပ္ပမာဏေန၊ အတိုင်း အရှည် မရှိသော။ (အတိုင်းအတာ ပမာဏ-မရှိသော။) မေတ္တေန၊ မေတ္တာ ရှိသော။ ဝါ၊ မေတ္တာစိတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော။ ကာလ ကမ္မေန၊ ကာယကံ-ဖြင့်လည်းကောင်း။ ပ။ မင်္ဂလာကမ္မေန၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ ပစ္စုပဋိတော၊ ပြုစုလုပ်ကျွေးအပ်ပြီ။ (ပြုစုလုပ်ကျွေးခဲ့ပြီ။) အာနန္ဒံ၊ တံ၊ သည်။ ကတပုညော၊ ပြုအပ်ပြီးသော ဖျောင်းမှုရှိသူသည်။ အသိ၊ ဖြစ်၏။ ပဓာနံ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်မှုကို။ ဒနုယုည၊ အဖန်ဖန်အားထုတ်လော့။ ခိပ္ပံ၊ စွာ။

အလောင်းတော်၌ ပြုကျင့်ရမည့် ကိစ္စ၊ စေတီထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ် လေးမျိုး-ထိုက် လည်း မိန့်တော်မူပြီးပြီ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဧကန်မူချ ယနေ့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော့မည်။ ဤသို့ စဉ်းစားယင်း စဉ်းစားယင်း ကြီးကျယ်စွာ ဝမ်းနည်းမှုသောက ဖြစ်လာလေသည်။

ငိုရမှုသောကအေး။ ။ ထိုသို့ သောကဖြစ်လျှင် ငိုလိုက်ရမှ သောက-သက်သာ၏။ မငိုရလျှင် ရင်ထဲ၌ ဆို့နေသောကြောင့် သာ၍အနေခက်၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ ရှေ့ တော်၌ ငိုခြင်းငှာ မသင့်တော်။ ဤသို့စဉ်းစား၍ အနီးအပါး၌ရှိသော တန်ဆောင်း ဝန်းသို့ သွားပြီးလျှင် ကံခါးရှက်တိုင်ကိုကိုင်၍ ငိုယင်းရပ်နေသည်။

အနာသဝေါ၊ အာသဝေါ-မရှိသူသည်။ (ရဟန္တာသည်။) ဟောဟိသိ၊ ဖြစ်ရစ်လိမ့်မည်။ ဣတိ (အဝေါစ)။

၂၀၈။ အထ ခေါ။ပ။ အတိတံ၊ လွန်ပြီးသော။ (အတိတ်ဖြစ်သော)။ အဗ္ဗါနံ၊ ကာလ၌။ အရဟန္တော၊ ကုန်သော။ ယေပိ တေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ၊ အကြင် ဘုရားရှင်တို့သည်လည်း။ အဟေသံ၊ ပွင့်တော်မူကုန်ပြီ။ တေသမ္ဗိဘဂဝန္တာနံ၊ ထို ဘုရားရှင်တို့၏လည်း။ ဥပဋ္ဌကာ၊ အလုပ်အကျွေးတို့သည်။ မယံ၊ ၏။ အာနန္ဒော သေယျထာပိ၊ အာနန္ဒာ-ကဲ့သို့။ တေပုရမာယေဝ၊ ဤ အာနန္ဒာဟူသော အလွန်အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သည်သာလျှင်။ (အာနန္ဒာလို သဘောရှိကုန်သည်သာလျှင်။) အဟေသံ၊ ဖြစ်ကုန်ပြီ။ပ။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကြလိမ့်မည်။ [အရှင် အာနန္ဒာထက်မသာလွန်ကြ။ အရှင်အာနန္ဒာလောက်သာ ကောင်းခဲ့ကြသည်။ နောင်လည်းကောင်းကြလိမ့်မည်-ဟူလို။]

အာနန္ဒော၊ သည်။ ပဏ္ဍိတော၊ ကြောင်းကျိုးမြင်သိ ပင်ကိုဉာဏ်ရှိ၏။ ။ပ။ မေဓာဝီ၊ အဆီအနှစ် အမှန်အတိုင်းဖြစ်သော ပညာရှိ၏။ဝါ၊ တခဏချင်း ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်သော ပညာရှိ၏။ အယံ၊ ဤအခါသည်။ တထာဝဂတံ၊ ကို။ ဒဿနာယ၊ ဖူးမြင်ခြင်းငှာ။ (ဖူးမြင်ဖို့ရာ။) ဥပသကံမိတံ၊ ချဉ်းကပ်ခြင်းငှာ။ ဘိက္ခုနံ၊ တို့၏။ ကာလော၊ အခါတည်း ။ပ။ အယံ၊ သည်။ ရညော၊ မင်း၏လည်းကောင်း။ ရာဇမဟာမတ္တာနံ၊ 'မင်း၏ အမတ်ကြီးတို့၏ လည်းကောင်း။ တိတ္ထိယာနံ၊ တို့၏လည်းကောင်း။' တိတ္ထိယသာဝကာနံ၊ တိတ္ထိ-တပည့် တို့၏ လည်းကောင်း။ ကာလော၊ တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဇာနာတိ၊ သိ၏။

၂၀၉။ ဘိက္ခဝေ။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ဣမေ ဤ အရာတို့သည်။ အာနန္ဒေ၊ ၌။ အတ္ထရိယာ၊ အံ့ဩထိုက်ကုန်သော။ အဗ္ဗုတာ၊ 'မဖြစ်စဖူး ထူးဆန်းကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တရားတို့တည်း။ (ဂုဏ်တို့တည်း။) ကတမ္ပေ စတ္တာရော၊ တို့နည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဘိက္ခုပရိသာ၊ ရဟန်းပရိသတ်သည်။ အာနန္ဒံ၊ ကို။ ဒဿနာယ၊ ငှာ။ သစေ ဥပသကံမတိ၊ အကယ်၍ အနီးသို့ လာအံ့။ (ချဉ်းကပ်အံ့။) (ဧဝံ သတိ။) ဒဿနေန၊ အာနန္ဒာကိုဖူးမြင်ရခြင်းဖြင့်။ (မြင်ရရုံမျှဖြင့်။) သာ၊ ထို ဘိက္ခု-ပရိသတ်သည်။ အတ္တမနာ၊ မိမိစိတ်ရှိသည်။ (နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သည်။) ဟောတိ။

တတြ၊ ထို ဘိက္ခု-ပရိသတ်၌။ အာနန္ဒော ခံမှီ။ စေ ဘာသတိ၊ အကယ်၍ ဟောအံ့။ (ဧဝံ သတိ။) ဘာသိတေန ပိ၊ ပြောဟောကာမျှဖြင့်လည်း ။ပ။ အတိတ္တာဝ၊ ဖူးမြင်ရခြင်း တရားနာရခြင်းဖြင့် မတင်းတိမ် မရောင့်ရဲသည် သာ။ ဘိက္ခုပရိသာ ဟောတိ။ အထ ခေါ၊ ၌။ (မတင်းတိမ် မရောင့်ရဲ

ခင်။) အာနန္ဒော တုဏှိ ဟောတိ။ [ရုပ်နားလိုက်၏-ဟူလို။ နောက်ဝါကျများ၌ အနက်လွယ်ပြီ။] ။ပ။ အာနန္ဒော ခွံ။ အတ္တရိယာ၊ ကုန်သော။ အဗ္ဗုတ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဣမေ၊ စတ္တာရော၊ ဤ လေးပါးတို့တည်း။

အမှာ။ ။ ထို့နောက် စကြာမင်း၏ အံ့ဖွယ်လေးပါးနှင့် နှိုင်း ယှဉ်၍ အရှင်အာနန္ဒာ၏ အံ့ဖွယ်လေးပါးကို ပြန်၍ ဟောတော်မူသည်။ အနက်လွယ်ပြီ။ [ဓမ္မံ၊ သြဝါဒ-တရားစကားကို။-ဟုဆိုပါ။] ဣတိ၊ ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။

မဟာသုဒဿနသုတ္တဒေသနာ

၂၁၀။ ဧဝံ သို့။ ဝုတ္ထေ၊ မိန့်တော်မူအပ်ပြီးသော်။ ပ။ အဝေါ။ (ကိံ) ဘန္တေ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဣမသ္မိံ ခုဒ္ဒကနဂရကေ၊ ဤ ငယ်သော မြို့ကလေး ခွံ။ (ဤ မြို့ငယ်ကလေး၌။) (ဣမသ္မိံ) ဥဇ္ဇင်္ဂလနဂရကေ၊ ဤ မြေအနေ အထား မညီမညွတ်သော မြို့ငယ်၌။ (ဣမသ္မိံ) သာခါနဂရကေ၊ ဤ မြို့ကြီး တို့၏ အခက်အလက်သဖွယ်ဖြစ်သော မြို့ငယ်၌။ မာ ပရိနိဗ္ဗာယိ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မမူပါနှင့်။ ဘန္တေ။ အညာနိ၊ ဤ ကုသိန္နာရုံ-မြို့ကလေးမှ အခြား ကုန်သော။ မဟာနဂရနိ၊ မြို့ကြီးတို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိပါကုန်၏။ သေယျထိဒံ၊ ထိုမြို့ကြီးတို့ဟူသည် အဘယ်နည်း။ စမ္မာ၊ စမ္မာ-မြို့လည်းကောင်း။ ပ။ ဗာရာဏသိ၊ လည်းကောင်းတည်း။ ဣ၊ ဤ မြို့ကြီးတို့၌။ ဘဂဝါ၊ ပရိနိဗ္ဗာ ယတု၊ ပါ။

ဣ၊ ဤ မြို့ကြီးများ၌။ ဗဟူ၊ များစွာကုန်သော။ ခတ္ထိယမဟာသာလာ၊ ခတ္ထိယမဟာသာလ - တို့သည်လည်းကောင်း။ (များသော ဥစ္စာနှစ်ရှိသော မင်းမျိုးမင်းနွယ်တို့သည်လည်းကောင်း။) ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာ၊ တို့သည် လည်းကောင်း။ ဂဟပတိမဟာသာလာ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ တထာ ဂတေ၊ ခွံ။ အဘိပ္ပသန္နာ၊ အလွန်ကြည်ညိုကြပါ၏။ တေ၊ ထိုသူတို့သည်။ တထာဂတဿ၊ ။ သရီရပူဇံ၊ ကို။ ကရိယန္တိ၊ ပြုကြပါလိမ့်မည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ အာနန္ဒ။ ခုဒ္ဒကနဂရကံ။ ပ။ သာခါနဂရကန္တိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ သို့။ မာ အဝစ၊ မပြောနှင့်။ ပ။

၁။ ခုဒ္ဒကနဂရကေ။ ။ ဝိကာ၌ ခုဒ္ဒက-သဒ္ဒါ ပတိရူပ-အနက်ဟောဟု ဖွင့်၏။ ထိုအလို “ခုဒ္ဒကနဂရကေ၊ အတုအယောင်ဖြစ်သော မြို့ကလေး၌။ ဝါ၊ မြို့အစစ်မဟုတ် သော မြို့ကလေး၌။” ဟု ဆိုပါ။

အာနန္ဒ။ ဘူတပုဗ္ဗံ၊ ရှေး၌ဖြစ်ဖူးသော အကြောင်းကား။ (ဝတ္ထုကား။) စက္ကဝတ္တိ၊ သော။ ပ။ သတ္တရတနသမုန္နာဂတော၊ သော။ မဟာသုဒ္ဓိသော နာမ၊ သော။ ရာဇာ။ အဟောသိ၊ ပြီ။ [ပထမအုပ်၊ ပုဒ်စဉ် ၃၃-၌ အနက် ရေးခဲ့ပြီ။] အာနန္ဒ။ အယံ ကုသိနာရာ၊ ဤ ကုသိနာရုံ-မြို့သည်။ မဟာ သုဒ္ဓိသော၊ သော။ ရညော၊ ၏။ ကုသဝတီ နာမ၊ သော။ ရာဇဓာနီ၊ မင်းနေပြည်တော်သည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ အာယာမေန၊ အလျား အားဖြင့်။ ပုရတ္ထိမေန စ၊ အရှေ့အရပ် အဖို့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ပစ္စိ မေန စ၊ အနောက်အရပ် အဖို့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဒွါဒသယောဇနာနိ၊ တဆယ့်နှစ်ယူဇနာတို့တည်း။ ဝိတ္ထာရေန၊ အနံအားဖြင့်။ (အကျယ်အားဖြင့်။) ဥတ္တရေန စ၊ မြောက်အရပ် အဖို့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဒက္ခိဏေန စ၊ တောင်အရပ် အဖို့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သတ္တယောဇနာနိ၊ တို့တည်း။

အာနန္ဒ။ ကုသဝတီ၊ သော။ ရာဇဓာနီ၊ သည်။ ဣဒ္ဓါ စေဝ၊ ပြည့်စုံ သည်လည်းကောင်း။ ဖိတာ စ၊ စည်ပင်သည်လည်းကောင်း (ကြီးပွားသည် လည်းကောင်း။) ဗဟုဇနာ စ၊ များသောလှူသည်လည်းကောင်း။ အာကိဏ္ဏ မနုဿာ စ၊ ရောပြုမ်းသော လှူသည်လည်းကောင်း။ သုဘိက္ခာ စ၊ ပြည့်စုံ သော ထမင်းရှိသည်လည်းကောင်း။ (သာယာဝပြော အစာပေါသည်လည်း ကောင်း။) အဟောသိ၊ ပြီ။ အာနန္ဒ။ ဒေဝါနံ၊ စာတုမဟာရာဇ်နတ်တို့၏ အာဠကမန္တာ နာမ၊ အာဠကမန္တာ-မည်သော။ ရာဇဓာနီ။ ပ။ အာကိဏ္ဏယက္ခာ စ၊ ရောပြုမ်းသော နတ်ဘီလူးရှိသည်လည်းကောင်း။ သုဘိက္ခာ စ၊ လည်း ကောင်း။ ဟောတိ သေယျထာပိ၊ ကဲ့သို့။ အာနန္ဒ။ ဧဝ မေဝ။ ပ။ အဟောသိ။

အာနန္ဒ။ ပ။ ဒိဝါ စေဝ၊ နေ၌လည်းကောင်း။ ရတ္တိံ စ၊ ည၌လည်းကောင်း။ ဒသဟိ၊ ဆယ်မျိုးကုန်သော။ သဒ္ဓေဟိ၊ အသံတို့ဖြင့်။ ဝါ၊ တို့မှ။ အဝိဝိတ္တာ၊ မတိတ်ဆိတ်သည်။ အဟောသိ။ သေယျထိဒံ၊ ထို အသံဆယ်မျိုးဟူသည် အဘယ် နည်း။ ဟတ္ထိသဒ္ဓေန၊ ဆင်သံဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ မှလည်းကောင်း။ ပ။ ဘေရိ သဒ္ဓေန၊ စည်သံဖြင့် လည်းကောင်း။ မုဒိဂံသဒ္ဓေန၊ မရိုးစည်သံဖြင့် လည်းကောင်း။ ဝိဏာသဒ္ဓေန၊ စောင်းသံဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂီတသဒ္ဓေန၊ သီချင်းသံဖြင့်လည်းကောင်း။ သင်္ခံသဒ္ဓေန၊ ခရုသင်းသံဖြင့် လည်းကောင်း။ သမ္ပသဒ္ဓေန၊ မောင်း ကြေးနောင်သံဖြင့်လည်းကောင်း။ [ကြေးဖြင့် ပြုအပ် သော မောင်း ကြေးနောင် စသော တူရိယာတို့၏ အသံတည်း။] ပါဏိ တာဠသဒ္ဓေန၊ လက်ဖြင့် တီးအပ်သော လေးထောင့်ရှိသော ထက်စည် သံဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ အိုးစည်သံဖြင့်လည်းကောင်း။ အသ္မာထ၊ စား

လှည့်ကြပါ။ ပိဝထ၊ သောက်လှည့်ကြပါ။ ခါဒထ၊ ခဲလှည့်ကြပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့သော။ ဒသမေန၊ ဆယ်ခုမြောက်သော။ သဒ္ဓေန၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ မှလည်းကောင်းတည်း။

အမှာ။ ။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် မဟာသုဒဿန- သုတ်တော် တသုတ်လုံးကို ဟောတော်မူ၏။ သံဂါယနာတင် ထေရ် တို့က မဟာ သုဒဿနသုတ္တ-နာမည်ဖြင့် သီးခြား သံဂါယနာ တင် ထားအပ်သောကြောင့် မဟာပရိနိဗ္ဗာန်-သုတ်တော်၌ ဤမျှ လောက် သာ ပါနေသည်။

အာနန္ဒ။ ဂစ္ဆ၊ သွားချေ။ တံ၊ သည်။ ကုသိနာရံ၊ သို့။ ပဝိသိတွာ၊ ဝင်၍။ ကောသိ နာရကာနံ၊ ကုသိနာရံ-မြို့၌ နေကုန်သော။ မလ္လာနံ၊ မလ္လာမင်းတို့အား။ အာရောစေဟိ၊ ပြောချေ။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ ပြောရ မည်နည်း။) ဝါသေဠာ၊ ဝါသေဠ-တို့။ [ထိုမင်းများကို 'အနွယ်အား ဖြင့် ခေါ်သည်။] အဇ္ဇ၊ ယနေ့။ ရတ္တိယာ၊ ။ ပစ္စိမေ ယာမေ၊ မစ္စိမ- ယံ၌။ ပ။ တဝိဿတိ။ ဝါသေဠာ၊ တို့။ အဘိက္ကမထ၊ ရှေးရှု သွားကြကုန် လော့။ [မြတ်စွာဘုရားထံ ရှေးရှုသွားကြ-ဟုလို။] ဝါ၊ လာခဲ့ကြကုန် လော့။ ပ။ ပစ္စာ၊ နောက်၌။ (နောက်မှ။) ဝိပုဋ္ဌိသာရိနော၊ နှလုံး မသာ မယာခြင်း ရှိသူတို့သည်။ မာ အဟုဝတ္ထ၊ မဖြစ်ကြကုန်နှင့်။ (ကိံ၊ အဘယ် သို့ တွေး၍ ဝိပုဋ္ဌိသာရ-ဖြစ်သနည်း။) အမှာကံ စ၊ ငါတို့၏လည်း။ ဂါမ ခေတ္တေ၊ ဂါမခေတ်၌။ ပ။ အဟောသိ၊ ပြီ။ [“နော” သည် နိပါတ်။] မယံ၊ တို့သည်။ ပစ္စိမေ ကာလေ၊ နောက်ဆုံးအချိန်၌။ တထာဂတံ၊ ကို။ ဒဿ နာယ၊ ငှာ။ ဝါ၊ ဖူးမြင်ခင်ကို။ န လဘိမှာ၊ မရလိုက်ကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့ တွေး၍ ဝိပုဋ္ဌိသာရ-မဖြစ်ကြနှင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောချေ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ [ဣတိ-နှစ်လုံး အကျေကြပါ။] ဝေ ဘန္တေ။ ပ။ အတ္တ ဒုတိ ယော၊ မိမိဟူသော နှစ်ယောက်မြောက်ရှိသည်။ (အခြား အဖော်မပါပဲ မိမိသာလျှင် အဖော်ဖြစ်သည်။) (ဟုတွာ။) ကုသိနာရံ ပါဝိသိ။

မ္ဗလ္လာနံ ဝန္တနာ

၂၁၁။ တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ၌။ (အရှင်အာနန္ဒာ၏ ကုသိနာရံ မြို့သို့ ဝင်တော်မူရာ ထိုအခါ၌။) ကောသိနာရကာ၊ ကုန်သော။ မလ္လာ၊ တို့သည်။ ကေနစိဒေဝ၊ တစုံတခုသာလျှင် ဖြစ်သော။ ကရဏိယေန၊ ပြုဖွယ် ကိစ္စကြောင့်။ သန္နာဂါရေ၊ စည်းဝေးရာ အိမ်တော်၌။ (လွတ်တော်၌။)

သန္နိပတိတာ၊ စည်းဝေးနေကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ပ။အာရောစေသိ၊ ပြောပြီ။
 (ကို။) အဇ္ဇ။ပ။ဒဿနာယာတိ။အာယသ္မတော အာနန္ဒယ၊ ၏။ ဣဒံ ဝစနံ၊
 ကို။ သုတံ၊ ကြားရ၍။ မလ္လာ စ၊ မလ္လာမင်းတို့သည်လည်းကောင်း။
 မလ္လပုတ္တာ စ၊ မလ္လာမင်း၏ သားတို့သည်လည်းကောင်း။ မလ္လသုဏိသာ
 စ၊ မလ္လာမင်း၏ ချေးမတို့သည်လည်းကောင်း။ မလ္လာ ပဇာပတိယော စ၊
 မလ္လာမင်း၏ ဇနီးတို့သည်လည်းကောင်း။ အသာဝိနော၊ ဆင်းရဲခြင်းကို ထင်
 ွားပြုကုန်သည်။ (ဆင်းရဲခြင်း ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ကုန်သည်။) ဒုမ္မနာ၊
 မကောင်းသော စိတ်ရှိကုန်သည်။ (စိတ်မချမ်းမသာကုန်သည်။) စေတော
 ဒုက္ခသမပ္ပိတာ၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းသည် လွန်စွာ ရောက်အပ်ကုန်သည်။ (ဟုတော။)
 အပ္ပေကံစော၊ အချို့သူတို့သည်။ ဧဝေ။ပ။ အန္တရဇာယိဿတိတိ။ [ပုဒ်
 စဉ် ၂၀၁-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

အထ ခေါ၊ ဌ။ (လူးလှိမ့် ငိုပြီးရာ ထိုအခါ၌။)။ပ။ ယေန၊ ဌ။
 ဥပဝတ္တနံ၊ သော။ မလ္လာနံ၊ တို့၏။ သာလဝနံ (အတ္ထိ)။ ယေန၊ ဌ။
 အာယသ္မာ အာနန္ဒော (အတ္ထိ)။ တေန၊ မလ္လာမင်းတို့၏ အင်ကြင်းဥယျာဉ်
 ဝယ် အရှင်အာနန္ဒာရှိရာ ထို အရပ်သို့။ ဥပသင်္ကမိ သု၊ သွားကုန်ပြီ။ပ။
 အဟံ၊ သည်။ ကောသိနာရကေ။ မလ္လေ၊ တို့ကို။ ဧကမေကံ၊ တယောက်စီ
 တယောက်စီ။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ သစေ ဝန္တာပေဿာမိ၊ အကယ်၍ ရှိခိုး
 စေအံ။ (ရှိခိုးခိုင်းအံ။) (ဝေံ သတိ။) ကောသိနာရကေဟိ။ မလ္လေဟိ၊
 တို့သည်။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ အဝန္တိတော၊ ရှိမခိုး အပ်သည်။
 (ရှိမခိုးရသည်။) ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လိမ့်မည်။ အထ၊ ရှိခိုး၍ မပြီးမီ။ အယံ
 ရတ္ထိ၊ ဤညဉ့်သည်။ ဝိဘာယိဿတိ၊ လင်းလိမ့်မည်။

အဟံ၊ သည်။ပ။ကုလပရိဝတ္တသော ကုလပရိဝတ္တသော၊ အမျိုးအဆက်
 ဆက် အမျိုးအဆက်ဆက် အားဖြင့်။ (အမျိုးအစဉ်အဆက် အားဖြင့်။)
 ဌပေတော၊ တည်စေ၍။ (ထား၍။) ဘန္တေ၊ ရား။ သံပုတ္တော၊ သားသမီး
 နှင့်တကွ ဖြစ်သော။ သဘရိယော၊ ကြင်ရာတော်နှင့် တကွဖြစ်သော။ သ ပရိ
 သော၊ ပရိသတ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော။ သာမစော၊ အမတ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော။
 ဣတ္တန္တာမော၊ ဤ အမည်ရှိသော။ မလ္လော၊ မလ္လာမင်းသည်။ ဘဂဝတော၊
 ၏။ ပါဒေ၊ ခြေတော်တို့ကို။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်းဖြင့်။ ဝန္တတိ၊ ရှိခိုးနေ
 ပါ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်၍။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ ယန္တုန ဝန္တာပေယံ၊
 အကယ်၍ ရှိခိုးစေရပါမူကား ကောင်းလေစ။ ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။

။ပ။ဝန္တာပေသိ၊ ရှိခိုးစေပြီ။ပ။ဧတေန ဥပါယေန၊ ဤနည်းဖြင့်။ ပဌမေန ဝ ယာမေန၊ ပထမ-ယံဖြင့်ပင်။ပ။ ဝန္တာပေသိ၊ ရှိခိုးစေပြီ။ [ရှိခိုးခြင်း ကိစ္စ ပြီးစေပြီ။

သုဘဒ္ဒပရိဗ္ဗာဇက ဝတ္ထု

၂၁၂။ တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ဤ။ သုဘဒ္ဒေါ နာမ၊ သုဘဒ္ဒ-မည်သော။ ပရိဗ္ဗာဇကော၊ ပရိပိုင်သည်။ ကုသိနာရာယံ၊ ဤ။ ပဋိဝသတိ၊ နေ၏။ပ။ ဘဝိဿတိ ကိရ၊ ဖြစ်လိမ့်မည်တဲ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြားပြီ။ပ။ မေ ငါသည်။ ဝုဇ္ဈာနံ၊ အရွယ်အားဖြင့် ကြီးကုန်သော။ မဟလ္လကာနံ၊ ကြီးသည်၏အဖြစ်ကို ယူတတ်ကုန်သော။ အာစရိယ ပါစရိယာနံ၊ ဆရာ့ ဆရာကြီးဖြစ်ကုန်သော။ ဘာသမာနာနံ၊ ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ်ကို ပြောဆို တတ်ကုန်သော။ (ရှေးကဖြစ်ခဲ့ဖူးသော အကြောင်းအရာကို ပြောဆိုတတ် ကုန်သော။) ပရိဗ္ဗာဇကာနံ၊ တို့၏။ (အထံမှ။) တေ၊ ဤအကြောင်းကို။ သုတံ၊ ကြားအပ်ပြီ။ (ကိ။) ကဒါစိ၊ တရံတခါမှ၊ ကရဟစိ၊ တခါ တလေမှ။ပ။ ဥပုဇ္ဈန္တိ၊ ဖြစ်တော်မူကုန်၏။ (ပွင့်တော်မူကုန်၏။) ဣတိ၊ ဤသို့ ကြားအပ်ဖူးပြီ။

အဇ္ဇေဝ။ပ။ မေ ၏။ ဝါ၊ မှာ။ ဥပုဇ္ဈော၊ ဖြစ်နေသော။ အယံ ကခါဓမ္မော စ၊ ဤ ယုံမှားခြင်း သဘောသည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ရှိနေ၏။ အဟံ၊ သမဏေ ဂေါတမေ၊ ဤ ဝေ၊ သို့။ ပသန္ဓော၊ ယုံကြည်၏။ (ကိ။ အဘယ်သို့ ယုံကြည်သနည်း။) ယထာ၊ အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (တရား ဟောတော်မူလတ်သော်။) အဟံ၊ ဣမံ ကခါဓမ္မံ၊ ကို။ ပဇဟေယံ၊ ပယ် စွန့်နိုင်လောက်ရာ၏။ (ရှင်းသွားနိုင်ရာ၏။) တထာ၊ ထို အခြင်းအရာအား ဖြင့်။ မေ အား။ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ၊ ဒေသေတံ၊ ငှာ။ ပဟောတိ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ယုံကြည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။

အထ ခေါ။ပ။ ပဇဟေယန္တိ။ [လွယ်ပြီ။] ဘော အာနန္ဒ၊ အရှင် အာနန္ဒာ။ သာဓု၊ တောင်းပန်ပါ၏။ အဟံ၊ ကျွန်ုပ်သည်။ သမဏံ ဂေါတမံ။ ဒဿနာယ၊ ငှာ။ လဘေယံ၊ ရလိပါ၏။ ဝါ၊ ရပါရစေ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။ ဝေ၊ သို့။ ဝုတ္တေ၊ ပြောဆိုအပ်သော်။ပ။ အဝေါစ၊ (ကိ။) အာဝုသော သုဘဒ္ဒ၊ ငါ့ရှင် သုဘဒ္ဒ။ အလံ၊ မသင့်။ တုထာဂတံ၊ ကို။မဒ

ဝိဟေဋ္ဌေသိံ၊ မညှဉ်းဆဲပါနှင့်။ဘဂဝါ၊ သည်။ ကိလန္တော၊ ပင်ပန်းတော် မူနေပါသည်။ ဣတိ၊ ပြီ။ပ။ ကိလန္တော ဘဂဝါတိ။ [လွယ်ပြီ။]

၂၁၃။ ဘဂဝါ။ အာယသ္မတော အာနန္ဓသံ၊ ဇာ။ (ကထာသလ္လာပံ-၌ စပ်။) သုဘဒ္ဒေန၊ ပရိဗ္ဗာဇကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ ဣမံ ကထာ သလ္လာပံ၊ ဤ စကားပြောသံကို။ (ဤ အပြန်အလှန် စကားပြောသံကို။) အထောသိံ၊ ကြားတော်မူပြီ။ပ။ အာနန္ဓ၊ အလံ၊ မသင့်။ သုဘဒ္ဓံ၊ ကို။ မာ နိဝါရေတိ၊ မတားပါနှင့်။ အာနန္ဓ၊ သုဘဒ္ဓေါ၊ သည်။ တထာဂတံ။ ဒဿနာယ၊ ငှာ၊ ဝါ၊ ကို။ လတတံ၊ ရပါစေ။ [ပဉ္စမိ“တံ” ဝိဘတ်။] ကိဉ္စိ၊ တစုံတခုသော၊ ယံ၊ အကြင်ပြုဿနာကို။ သုဘဒ္ဓေါ၊ သည်။ မံ၊ ငါ့ကို။ ပုစ္ဆိဿတိ၊ မေးလိမ့်မည်။ သဗ္ဗံ၊ သော။ တံ၊ ထို ပြုဿနာကို။ အညာ ပေက္ခောဝ၊ သိခြင်း၌ ရှင်းခြင်းရှိသည်သာ။ (ဟုတူ။) [သိလိုသောကြောင့် သာ။] ပုစ္ဆိဿတိ။ ဝိဟေသပေက္ခော၊ ညှဉ်းဆဲခြင်း၌ ရှင်းခြင်းရှိသည်။ (ညှဉ်းဆဲလိုသည်။) (ဟုတူ။) နော ပုစ္ဆိဿတိ၊ မေးလိမ့်မည် မဟုတ်။ (မေးမှာမဟုတ်။) အဟံ၊ သည်။။ ပုဋ္ဌော၊ မေးအပ်သည်။ (သမာနော။) ယဉ္စ၊ အကြင်ပြုဿနာကိုလည်း။ အဿ၊ ထို သုဘဒ္ဒ-အား။ ဗျာကရိဿာမိ၊ ဖြေတော်မူအံ့။ တံ၊ ထို ပြုဿနာကို။ ခိပ္ပမေဝ၊ လျင်မြန်စွာပင်။ အာဇာ နိဿတိ၊ သိနိုင်ပါလိမ့်မည်။ ဣတိ (အာမန္တေသိံ)။

အထ ခေါ။ပ။ အာပုသော သုဘဒ္ဓံ၊ ဂစ္ဆ၊ သွားချေ။ တေ၊ သင့်အား။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဩကာသံ၊ အခွင့်ကို။ ကရေတိ၊ ပြုတော်မူ၏။ပ။ အဝေ၊ (ကို။) [ပုန်စဉ် ၁၃၃-၌ ‘အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ဘော ဂေါတမ။ ယေ မေ(ယေ+ဣမေ) သမဏဗြာဟ္မဏာ၊ အကြင် သမဏဗြာဟ္မဏ-တို့သည်။ သဿိနော၊ ရသေ့များစွာနောက်လိုက်သံသာလည်းရှိပါ၏။ [အဿတ္ထိ-ပစ္စည်းက ပဟူတ-အနက်ကို ဟောသောကြောင့် ‘များစွာ’ ဟု အနက်ပေးနိုင်သည်။] ဂဏိနော၊ ရသေ့များစွာ နောက်ပါဂိုဏ်းလည်းရှိပါ၏။ ဂဏာစရိယာ၊ ဂိုဏ်း၏ဆရာကြီးများလည်း ဖြစ်ပါကုန်၏။ ဉာတ၊ အများက သိအပ်ပါ

၁။ မာ ဝိဟေဋ္ဌေသိံ။ ။ သုဘဒ္ဒ-ပရိဗ္ဗာဇက ခွင့်တောင်းသောအခါ အရှင်အာနန္ဒာ စဉ်းစားမိသည်မှာ-သာသနာတော်အယူမှ အယူတမျိုးရှိကြသော ဤ ပရိဗ္ဗာဇတို့သည် မိမိအယူကိုသာ စွဲလန်းလန်း ယူတတ်ကြ၏။ ထိုအယူကို စွန့်စေဖို့ရန် များစွာသော စကားကို ပြောတော်မူရလျှင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာမှာ ကိုယ်တော်၏ပင်ပန်းခြင်း၊ နှုတ်တော်၏ ပင်ပန်းခြင်း ဖြစ်လိမ့်မည်။ ပင်ကိုအားဖြင့်ပင် ဘုရားရှင် အလွန်ပင်ပန်းတော်မူနေ၏ ဟု စဉ်းစား၍ “အလံ သုဘဒ္ဓံ။ပ။ မာ ဝိဟေဋ္ဌေသိံ” ပု တားသည်။

ဣန္ဒြိယံ။ ဝါ။ တိုင်းလုံးကျော်ကြား ထင်ရှားလည်း ထင်ရှားပါကုန်၏။ ယသသိနော၊ အပိစ္ဆတာ ဂုဏ်သိက္ခာကြောင့် လွန်စွာကျော်စောခြင်းလည်း ရှိပါကုန်၏။ တိတ္ထကာရာ၊ အယူဝါဒ-ကို စ၍ပြုတတ်ပါကုန်၏။ မဟာဇနဿ၊ သည်။ သာဓုသမ္မတာ၊ သူတော်ကောင်းကြီးဟု သမုတ်အပ်ပါကုန်၏။

(သေယျထိဒံ၊ ထိုသမဏ ဗြာဟ္မဏ-တို့ ဟူသည် အဘယ်နည်း။ ပုရဏော ကဿပေါ၊ ပုရဏကဿပ-လည်းကောင်း။ မက္ခလိဂေါသာလော၊ လည်းကောင်း။ ကေသကမ္မလော၊ လူ့ဆံပင်ဖြင့် ရက်အပ်သော ကမ္မလာကိုဆောင်သော။ အဇိတော၊ လည်းကောင်း။ ကစ္စာယုနော၊ ကစ္စာယုန-အနွယ် ဖြစ်သော။ ပကုဓော၊ လည်းကောင်း။ ဗေလဋ္ဌပုတ္တော၊ ဗေလဋ္ဌ-၏သား ဖြစ်သော။ သဉ္ဇယော၊ လည်းကောင်း။ နာဋပုတ္တော၊ နာဋ-၏ သားဖြစ်သော။ နိဂဏ္ဏော၊ လည်းကောင်းတည်း။ သဗ္ဗေကုန်သော။ ဧတေ၊ ဤ သမဏ ဗြာဟ္မဏ-တို့သည်။ သကယ၊ မိမိဥစ္စာဖြစ်သော။ ပဋိညာယ၊ ဝန်ခံခြင်းဖြင့်။ (မိမိတို့ ဝန်ခံထားသည့်အတိုင်း။) အဗ္ဘညိံ သု၊ သိကြပါကုန်သလော။ သဗ္ဗေဝ၊ တို့သည်ပင်။ (အားလုံးပင်။) န သဗ္ဘညိံ သု၊ မသိကြပါကုန်သလော။ ဥဒါဟု၊ သို့မဟုတ်။ ဧကစ္စေ၊ အချို့ဆရာကြီးတို့က။ အဗ္ဘညိံ သု၊ လော။ ဧကစ္စေ၊ န အဗ္ဘညိံ သု၊ ကုန်သလော။ ဣတိ၊ ပြီ။

သုဘဒ္ဒံ။ အလံ၊ မသင့်။ [ဖြေဆိုဖို့ရန် အချိန်မရှိတော့၍ အသာနေ-ဟူလို။] သဗ္ဗေ တေ။ ပ။ န အဗ္ဘညိံ သုတိ၊ ဟူသော။ တေ၊ ဤပြုသနာသည်။ တိဋ္ဌတု၊ တည်စေဦး။ (ရုံပစေတော့။) သုဘဒ္ဒံ၊ တေ၊ သင့်အား။ ဓမ္မံ။ ဒေသေဿာမိ၊ ဟောတော်မူမည်။ ပ။ အဝေါစ၊ (ကို)။

၂၁၄။ သုဘဒ္ဒံ။ ယသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ၊ အကြင်ဓမ္မဝိနယ-၌။ (အကြင် တရားဖြင့် ဆုံးမရာ သာသနာ၌။) အရိယော၊ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာသော။ ဝါ၊ အရိယာ-ဖြစ်ကြောင်း၊ ကောင်းမြတ်သော။ အဋ္ဌဂီကော၊ ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော။ မဂ္ဂေါ၊ မဂ်ကို။ န ဥပလဗ္ဘတိ၊ မရအပ်။ တတ္ထ၊ ထို ဓမ္မဝိနယ-၌။ သမဏော ပိ၊ ပထမတန်း သောတာပန်ရဟန်းကိုလည်း။ န ဥပလဗ္ဘတိ၊ မရအပ် မရနိုင်။ ဒုတိယော၊ နှစ်ပါးမြောက် ဖြစ်သော။ (ဒုတိယတန်း ဖြစ်သော။) သမဏော ပိ၊ သကဒါဂါမ် ရဟန်းကိုလည်း။ ပ။ တတိယော၊ သုံးပါးမြောက်သော။ (တတိယတန်းဖြစ်သော။) သမဏော ပိ၊ အနာဂါမ် ရဟန်းကိုလည်း။ ပ။ စတုတ္ထော၊ သော။ (စတုတ္ထတန်း ဖြစ်သော။) သမဏော ပိ၊ ရဟန္တာ ရဟန်းကိုလည်း။ န ဥပလဗ္ဘတိ။ ပ။

သုဘဒ္ဒ။ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယော၊ တရားဖြင့်ဆုံးမရာ ဤ သာသနာတော်၌။
 ။ပ။ မဂ္ဂေါ။ ဥပလဗ္ဗတိ၊ ရအပ်၏။ ဣဓေဝ၊ ဤ သာသနာတော်၌သာ။
 သမဏော၊ ပထမတန်း သောတာပန် ရဟန်းကိုလည်းကောင်း။ ဣဓ (ဝေ)၊
 ၌သာ။ ဒုတိယော၊ သော။ သမဏော၊ သကဒါဂါမ် ရဟန်းကိုလည်း
 ကောင်း။ ဣဓ (ဝေ)၊ ၌သာ။ တတိယော။ သမဏော၊ ကိုလည်းကောင်း။
 ဣဓ (ဝေ)၊ ၌သာ။ စတုတ္ထော။ သမဏော၊ ကိုလည်းကောင်း။ (ဥပလဗ္ဗ
 တိ။) ပရပူဝါဒါ၊ အခြားသော တိတ္ထိတို့၏အမျိုးမျိုးသောဝါဒ-တို့သည်။
 အညေဟိ၊ တိတ္ထိတို့မှ အခြားကုန်သော။ သမဏော၊ သောတာပန် သက
 ဒါဂါမ် အနာဂါမ် ရဟန္တာ-ရဟန်းတို့မှ။ သုညာ၊ ကင်းဆိတ်ကုန်၏။ သုဘဒ္ဒ။
 ဣမေ စ ဘိက္ခု။ ဤ ရဟန်းတို့သည်လည်း။ (သောတာပန် သါကဒါဂါမ် အနာ
 ဂါမ် ရဟန္တာ-နှင့် အာရဒ္ဒဝိပဿက-ရဟန်းတို့ သည်လည်း။) သမ္မာ၊
 ကောင်းစွာ။ ဝိဟရေယျ၊ နေကုန်အံ့။ (မဂ္ဂင် ရှစ်ပါးကို ကျင့်၍နေကုန်
 အံ့။) ဧဝံ သတိ။ လောကော၊ ကမ္ဘာလောကသည်။ အရဟန္တေဟိ၊ ရဟန္တာ
 တို့မှ။ အသုညော၊ မဆိတ်သျှည်းသည်။ အဿ၊ ဖြစ်ရ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့
 မိန့်တော်မူပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ သုဘဒ္ဒ၊ သုဘဒ္ဒ။ အဟံ၊ သည်။ ဝယသ၊ အရွယ်
 တော်အားဖြင့်။ ကျေနုတိ သော၊ တရုဖြင့် ယုတ်လျော့သော အနှစ်
 သုံးဆယ်ရှိသည်။ ဝါ၊ နှစ်ဆယ်ကိုးနှစ်ရှိသည်။ (ဟုတော။) ကိ
 ကုသလာနုသော၊ ကုသိုလ်ဟူသည် အဘယ်တရားနည်း-ဟု အစဉ်
 တစိုက် လိုက်၍ ရှာလျက်။ ပဗ္ဗဇိ၊ ရဟန်းပြုခဲ့ပြီ။ [“ယံ”သည်
 အနက်မရှိ နိပါတ်။] သုဘဒ္ဒ၊ သုဘဒ္ဒ။ ယထော၊ အကြင်အခါမှ
 စ၍။ အဟံ၊ သည်။ ပဗ္ဗဇိတော၊ ရဟန်းပြုတော်မူခဲ့ပြီ။ (တတော၊
 ထိုရဟန်းပြုရာ အခါမှ စ၍။) သမာဓိကာနိ၊ တနှစ် အပိုအလွန်
 နှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော။ (တနှစ် အပိုအလွန်ရှိကုန်သော။) ပညာသ
 ဝဿာနိ၊ အနှစ် ငါးဆယ်တို့သည်။ (ဟောန္တိ။) [ဒုက္ကရစရိယ-
 ကျင့်တော်မူရာ ခြောက်နှစ်၊ ဝါတော် လေးဆယ် ငါးဝါ-ပေါင်း
 လျှင် ငါးဆယ် တနှစ် ဖြစ်သည်။]

ဉာယဿ၊ သစ္စာလေးပါးတရားကို ဟုတ်မှန်သည့် အတိုင်း သိ
 ကြောင်းဖြစ်သော။ ဓမ္မဿ၊ အရိယာမဂ်တရား၏။ ပဒေသဝတ္တိ၊
 အရိယာမဂ်ကို မျက်မှောက်အားဖြင့် မြင်ကြောင်းဖြစ်သော ဝိပဿ
 နာကို ဖြစ်စေနိုင်သော အာရဒ္ဒ ဝိပဿက-ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ ဝါ၊

အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သော ဝိပဿနာ-ကို ဖြစ်စေနိုင်သော အာရဒ္ဓ
ဝိပဿက-ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ ဣတော၊ ဤ ငါတုရား၏ သာသနာ
တော်မှ။ ဗဟိဒ္ဓါ၊ အပ-၌။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ သမဏော ပိပတ်မတန်း
သောတာပန်၊ ရဟန်းသည်လည်း။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

ဒုတိယေံပိ သမဏောနတ္ထိ။ပ။ အသ္မာံတိ။

၂၁၅။ ဧဝံ ဝုတ္တေ။ပ။ ဘိက္ခုသံသဉ္စ။ [ပတမ-တွဲ ပုဒ်စဉ် ၇၆-ပါဠိ
တော် နိဿယ-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ဘန္တေ။ အဟံ ဘဂဝတော။ သန္တိကေ၊
၌။ ပဗ္ဗဇံ၊ ရှင်အဖြစ်ကို။ လဘေယျံ၊ ရလိုပါ၏။ ဝါ၊ ရပါရစေ။ ဥပ
သမ္ပဒံ၊ လောကီပြည့်စုံခြင်းတို့ထက်မြတ်သော ပြည့်စုံခြင်းကို။ ဝါ၊ ရဟန်း
အဖြစ်ကို။ လဘေယျံ။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

သုဘဒ္ဓ၊ သုဘဒ္ဓ။ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော၊ ရှေး၌ သာသနာ၏အယူမှ တပါး
သော အယူရှိသော။ ဝါ၊ သာသနာတော်၏အယူမှ တပါးသော အယူရှိစွဲ
ဖူးသော။ ယော၊ အကြင်သူသည်။ပ။ အာကင်္ခတိ၊ အလိုရှိ၏။ သော၊ ထို့
အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗ-သည်။ စတ္တာရော မာသော၊ လေးလတို့ပတ်လုံး။ ပရိဝသ
တိ၊ ပရိဝါသ် နေရ၏။ စတုန္နံ မာသာနံ၊ တို့၏။ အစယေန၊ လွန်ရာအခါ
၌။ အာရဒ္ဓစိတ္တာ၊ နှစ်သက်စေအပ်သော စိတ်ရှိကုန်သည်။ (ဟုတော။)
ဘိက္ခု။ ဘိက္ခုဘာဝါယ၊ ရဟန်းအဖြစ် အကျိုးငှာ။ ပဗ္ဗာဇန္တိ၊ ရှင်ဖြစ်
စေကြကုန်၏။ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ၊ မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေ
ကြကုန်၏။ (ရဟန်းပြုပေးကြကုန်၏။) အပိ စ၊ သို့သော်လည်း။ မေ၊
သည်။ ဣ၊ ဤသို့ ရှင် ရဟန်းဖြစ်စေရာ၌။ ပုဂ္ဂလဝေမတ္တတာ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏
မတူထူးခြား ကွဲပြားသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝိဒိတာ၊ သိတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ပြီ။

ဘန္တေ။ပ။ အာကင်္ခန္တာ၊ အလိုရှိကုန်လက်သော်။ စတ္တာရော မာသော၊ တို့
ပတ်လုံး။ စေ ပရိဝသန္တိ၊ ကုန်အံ။ပ။ သရေ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ၊ ကုန်အံ။ (ဧဝံ
သတိ။) အဟံ သည်။ စတ္တာရိ ဝဿာနိ၊ လေးနှစ်တို့ပတ်လုံး။ ပရိဝသိဿာမိ၊ ပရိ
ဝါသ်-နေပါမည်။ပ။ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ၊ မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်
စေကြပါကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့လျှောက်ပြီ။ပ။ အာနန္ဒ။ တေနဟိ၊ ထိုသို့ ဖြစ်လျှင်။
သုဘဒ္ဓံကို။ ပဗ္ဗာဇဟိ၊ ရှင်ဖြစ်စေလော့။ (ရှင်ပြုပေးလိုက်။)။ပ။ အာဝုသော
အာနန္ဒ။ ယေ၊ အကြင်သင်တို့ကို။ ဣ၊ ဤ သာသနာတော်၌။ သတ္တု၊
ဘုရားရှင်၏။ (သမ္ပုခါ-၌ စပ်။) ဝါ၊ သည်။ (အဘိသိတ္တာ-၌ စပ်။)
သမ္ပုခါ၊ မျက်မှောက်၌။ အန္တေဝါသိကာ ဘိသေကေန၊ အန္တေဝါသိက-
ဘိသိက်ရေစင်ဖြင့်။ အဘိသိတ္တာ၊ သွန်းလောင်းအပ် ကုန်ပြီ။ (အသွန်းလောင်း

ခံရကုန်ပြီ။) (တေသံ) ဝေါ၊ ထိုသင်တို့၏။ ဝါ၊ မှာ။ လာဘာ၊ သီလ
သမာဓိ ပညာ-ဂုဏ်ကို ရခြင်းတို့သည်။ (ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ပါပေကုန်စွ။)
အာဝုသော အာနန္ဒ။ (တေသံ) ဝေါ၊ ထိုသင်တို့သည်။ (မနုဿတ္တံ၊
ကံကောင်းထောက်မ-သဖြင့် ရအပ်သော လူ့အဖြစ်ကို။) သုလန္တံ၊ ကောင်း
စွာ ရအပ်ပါပေစွ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။

သုဘဒ္ဒေါ။ ပရိဗ္ဗာဇကော၊ သည်။ပ။အလတ္တံ၊ ရပြီ။ အစိရူပသမ္ပန္နော၊
ရဟန်းဖြစ်ပြီး၍ ကြာမြင့်သောကာလ မရှိသေးသော။ (ရဟန်း ဖြစ်ပြီး၍
မကြာသေးသော။) အာယသ္မာ သုဘဒ္ဒေါ၊ သည်။ ဧကော၊ တပါး
တည်းသည်။ ဝုပကဇ္ဈော၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်သို့ ကပ်ရောက်သည်။ အပ္ပ
မတ္တော၊ မမေ့မလျော့သည်။ အာတာပိ၊ ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်
သော သမ္ပပ္ပဓာန ဝိရိယ-ရှိသည်။ ပဟိတတ္တော၊ ကိုယ်နှင့်အသက် မငဲ့ကွက်ပဲ
နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်အပ်သောစိတ်ရှိသည်။ (ဟုတော။) ဝိဟရန္တော၊ နေလတ်
သော်။ န စိရဿေဝ၊ မကြာမီပင်။ ယဿ၊ အကြင် အရဟတ္တဖိုလ်၏။
အတ္တာယ၊အကျိုးငှာ။ ကုလပုတ္တာ၊ အမျိုးသားတို့သည်။ သမ္ပဒေဝ၊ ကောင်း
စွာသာလျှင်။ အဂါရသ္မာ၊ အိမ်မှ။ (အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်မှ။)
(နိက္ခမိတော၊ ထွက်၍။) အနဂါရိယံ၊ လယ်ထွန်မှု ကုန်ရောင်းမှု နွားမွေးမှု-
မရှိရာ ရဟန်းဘောင်သို့။ ပဗ္ဗန္တိ၊ ကပ်ရောက်ကုန်၏။

အနုတ္တရံ၊ မိမိထက်မြတ်သော တရားမရှိသော။ ဗြဟ္မစရိယ ပရိယောသာနံ၊
မဂ္ဂ ဗြဟ္မစရိယ၏ အဆုံးဖြစ်သော။ တံ၊ ထို အရဟတ္တဖိုလ်ကို။ ဒိဋ္ဌေဝ
ဓမ္မေ၊ မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်သော ပစ္စုပ္ပန်-အတ္တဘောဉ်ပင်။
(ပစ္စုပ္ပန် ဘဝဉ်ပင်။) သယံ၊ ကိုယ်တိုင်။ အဘိညာ၊ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိ၍။
သစ္စိကတော၊ မျက်မှောက်ပြု၍။ ဥပသမ္ပုဇ္ဈာ၊ ပြီးစေ၍။ ဝါ၊ ရောက်၍။
ဝိဟာသိ၊ နေပြီ။ ဇာတိ၊ ပဋိသန္ဓေ-နေခြင်းသည်။ ခိဏာ၊ ကုန်ပြီ။ ဗြဟ္မ
စရိယံ၊ မြတ်သောအကျင့်ဟူသော မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ-ကို။ ဝုသိတံ၊ ကျင့်သုံးပြီး
အပ်ပြီ။ (ကျင့်သုံးပြီးပြီ။) ကရဏိယံ၊ ပြုသင့်ပြုထိုက်သော တဆဲခြောက်
ပါးသောမဂ်ကိစ္စကို။ ကတံ၊ ပြုအပ်ပြီ။ (ပြုပြီးပြီ။) ဣတ္ထတ္တာယ၊ တဆယ့်
ခြောက်ပါး၍သို့ပြားသော မဂ်ကိစ္စတို့၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာနောက်ထပ်မဂ်ကိစ္စ
အကျိုးငှာ။ အပရံ၊ တပါးသောမဂ်ကို ဖြစ်စေဖွယ်ကိစ္စသည်။ န၊ မရှိတော့။
ဣတိ၊ သို့။ အဗ္ဘညာသိ၊ ထိုးထွင်း၍ သိပြီ။ အာယသ္မာ သုဘဒ္ဒေါ၊ သည်။
အရဟတံ၊ ရဟန္တာတို့တို့။ အညတရော၊ တပါး အပါအဝင်သည်။

အဟောသိ။ သော၊ ထို အရှင်သုဘဒ္ဒ-သည်။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ပစ္စိမော၊
နောက်ဆုံးဖြစ်သော။ သက္ခိသာဝကော၊ မျက်မှောက်၌ဖြစ်သော သာဝက-
သည်။ အဟောသိ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပဉ္စမော၊ သော။ ဘာဏဝါရော၊ တည်း။

တထာဂတ ပစ္စိမဝါစာ

၂၁၆။ အထ ခေါ။ပ။အာနန္ဒ။ သိယာ၊ ရံခါ။ တုမှာကံ၊ တို့၏။
ဝေံ၊ ဤ အကြံသည်။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်ရာ
သနည်း။) ပါဝစနံ၊ ဘုရားစကားတော်သည်။ [မြတ်သော စကားတော်
သည်၊ ပြဋ္ဌာန်းသောစကားတော်သည်-ဟု သဒ္ဒတ္ထ-ဖြစ်၏။] အတိတသတ္ထုကံ၊
လွန်ပြီးသော ဆရာရှိ၏။ နော၊ ငါတို့၏။ သတ္တာ၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိတော့။
ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ရာ၏။ အာနန္ဒ။ ဝေံ၊ ဤ အတိတသတ္ထုက ပါဝစန-
၏ အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ ဤ အကြောင်းအရာကို။ ဝေံ၊ ဤ အသင်တို့ကြံဆအပ်
သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဝါ၊ အသင်တို့ အကြံဖြစ်သည့်အတိုင်း။ န
ခေါ ဒဉ္စဗ္ဗံ၊ မမှတ်ထိုက်။ အာနန္ဒ။ မယာ၊ သည်။ ဝေါ၊ သင်တို့အား။
ယော ဓမ္မော စ၊ အကြင် သုတ္တ အဘိဓမ္မ-ကိုလည်းကောင်း။ ယော ဝိန
ယော စ၊ အကြင်ဝိနည်းကိုလည်းကောင်း။ ဒေသိတော၊ ဟောလည်းဟော
တော်မူအပ်ပြီ။ ပညတ္တော၊ ဝေနေယျ-တို့ သန္တာန်၌ ထားလည်းထားတော်မူ
အပ်ပြီ။ ဝါ၊ ပညတ်လည်း ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ။ သော၊ ထို ဓမ္မဝိနယ-
သည်။ မမ၊ ၏။ အစ္စယေန၊ လွန်တော်မူရာအခါ၌။ ဝေါ၊ သင်တို့၏။
သတ္တာ၊ ဆရာပင်တည်း။

အာနန္ဒ။ ဝေရဟိ၊ ၌။ ဘိက္ခု။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ (တပါးနှင့်
တပါးကို။) အာဝုသောဝါဒေန။ အာဝုသော-ဟု ပြောဆိုကြောင်းစကား

၁။ သုဘဒ္ဒ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း။ ။ မြတ်စွာဘုရား၏ အမိန့်တော်အရ အရှင်အာနန္ဒာ
သည် သုဘဒ္ဒ-ကို သင့်တော်ရာအရပ်သို့ ခေါ်၍ ရေဖူးထဲမှရေဖြင့် ဦးခေါင်းကို
ဆွတ်ပြီးလျှင် တစပဉ္စက-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြောပြ၍ ဆံချသည်။ ထို့နောက် သင်္ကန်း
ဝတ်၍ သရဏဂုံ ပေးပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားအထံသို့ ခေါ်ခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည်
ရဟန်းဖြစ်စေ၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးတော်မူ၏။ သုဘဒ္ဒ-သည် ဥယျာဉ်၏ အစွန်အဖျား၌
စကြိုသွားလျက် ကြိုးစားလေရာ ပဋိသန္တိဒါ-ဉာဏ်နှင့်တကွ ရဟန္တာ အဖြစ်သို့
ရောက်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်မှောက်တော်ဝယ် နောက်ဆုံး ရဟန္တာ သာဝက-
ဖြစ်ရပေသည်။

ဖြင့်။ သမုဒါစရန္တိ ယုထာ၊ ခေါ်ကြ ပြောကြသကဲ့သို့။ မမ၊ ဇါ။ အစုယေန၊ ဌိ။ ဝေါ၊ သို့။ န၊ သမုဒါစရိတဗ္ဗံ၊ မခေါ်မပြောထိုက်။ အာနန္တ။ ထေရတရေန၊ ထေရ်ဖြစ်သော။ (တရ-ပစ္စည်း အနက်မရှိ။) ဘိက္ခုနာ၊ သည်။ နဝကတရော၊ သီတင်းငယ်ဖြစ်သော။ ဘိက္ခု၊ ကို။ နာမေန ဝါ၊ နာမည် အားဖြင့်လည်းကောင်း။ (တိဿ၊ ဒတ္တ၊ ဗုဒ္ဓရက္ခိတ-စံသော နာမည်။) ဂေါတ္တေန ဝါ၊ အနွယ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ (ကဿပ၊ ဂေါတမ၊ ကစ္စာယန-စသော အနွယ်။) အာဂုသော ဝါဒေန ဝါ၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ သမုဒါ စရိတဗ္ဗော၊ ခေါ်ထိုက် ပြောထိုက်၏။ နဝကတရေန။ ဘိက္ခုနာ၊ သည်။ ထေရတရော။ ဘိက္ခု၊ ကို။ ဘန္တေတိ ဝါ၊ ဘန္တေ-ဟူ၍လည်းကောင်း။ [လေးစားသောအားဖြင့်ဘန္တေတိဿ-စသည်။] အာယသ္မာတိ ဝါ၊ အာယသ္မာ-ဟူ၍လည်းကောင်း။ [ချစ်ခင်သောအားဖြင့် အာယသ္မာတိဿ-စသည်။] သမုဒါစရိတဗ္ဗော။

အာနန္တ။ အာကခံမာနော၊ အလိုရှိလတ်သော်။ သံသော၊ သည်။ မမ။ အစုယေန၊ ဌိ။ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာနိ၊ ငယ်ကုန် သာ၍ငယ်ကုန်သော။ သိက္ခာပဒါနိ၊ သိက္ခာပုဒ်တို့ကို။ သမူဟနတု၊ ပယ်နုတ်ရစ်လော့။ ဝါ၊ ပယ်နုတ်နိုင်၏။ ဆန္နဿ၊ ဆန္န-မည်သော။ ဘိက္ခုနော၊ အား။ ပ။ ဗြဟ္မဒဏ္ဍော၊ မြတ်သောဒဏ်ကို။ ဒါတဗ္ဗော၊ ပေးထိုက်၏။ (ပေးရမည်။) ပ။ ဆန္တော၊ ဘိက္ခု၊ သည်။ ယံ၊ အကြင်စကားကို။ (ဝတ္တံ၊ ပြောခြင်းငှာ။) ဣစ္ဆေယျ၊ အလိုရှိရာ၏။ ဘံ၊ ထိုစကားကို။ ဝဒေယျ၊ ပြောရာ၏။ (ပြောပစေ။) သော၊ ထိုဆန္န-ရဟန်းကို။ ဘိက္ခုဟိ၊ ထိုသည်။ နေဝ ဝတ္တဗ္ဗော၊ မပြောထိုက်။ နဩဝဒိတဗ္ဗော၊ မဆုံးမထိုက်။ န အနုသာသိတဗ္ဗော၊ မသွန်သင်ထိုက်။ ဣတိ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

၁။ အာကခံမာနော။ ပ။ သမူဟနတု။ ။ ဤစကားတော်၌ “နုတ်လိုလျှင်” ဟူသော စကား၊ “ငယ်ကုန်၊ သာ၍ငယ်ကုန်သော” ဟူသောစကားသည် စဉ်းစားစရာကောင်း၏။ ထိုစကားတော်အရ နုတ်ခြင်းကို အလိုရှိ၍ ပယ်နုတ်ခဲ့သော် ဘုရားလက်ထက်တော်တုန်းက၊ စိတ်မပါပဲ ကျင့်ရသည့်အဖြစ်မျိုး ရောက်၏။

ထို့ပြင် ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒက-သိက္ခာပုဒ်တို့တွင် ရွာတွင်း၌ စက္ခုခြေ-မချပဲ သွားလာနေထိုင်ခြင်း၊ သင်္ကန်းမရုံပဲ သွားလာနေထိုင်ခြင်း၊ ရွာတွင်း၌ ကျယ်စွာရယ်မောခြင်း၊ အသံကျယ်ကျယ် စကားပြောခြင်း၊ သင်္ကန်းတို့ကို မြှောက်ပင့်၍ သွားခြင်း၊ ရွာတွင်းရွာပြင် ကျင်ငယ်စွန့်ရာ၌ မတ်တပ်ရပ်၍ စွန့်ခြင်း၊ ဝှဲကြည့်ခြင်း၊ သီချင်းဆိုခြင်း-စသည်ဖြင့် လူကြီးလူကောင်းတို့သော်မှ မလုပ်ဝံ့ကြသော အလုပ်များကို လုပ်ခွင့်ရကြလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့်

၂၁၇။ အထ ခေါ။ပ။ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ကေဘိက္ခုဿပိ၊ တစံတယောက်
 သော ရဟန်း၏လည်း။ ဝါ၊ မှာလည်း။ ဗုဒ္ဓေ ဝါ၊ ဘုရား၌ဖြစ်စေ။ ဓမ္မေ
 ဝါ၊ တရား၌ဖြစ်စေ။ သံဃေ ဝါ၊ သံဃာ၌ဖြစ်စေ။ မဂ္ဂေ ဝါ၊ မဂ်-တရား
 ၌ဖြစ်စေ။ ဝဋ္ဋိပဒါယ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်၌ဖြစ်စေ။ ကင်္ခါ
 ဝါ၊ ယုံမှားခြင်းသည်သော်လည်းကောင်း။ ဝိမတိ ဝါ၊ တွေးတောခြင်း
 သည်သော်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ မဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းသည်သော်လည်းကောင်း။
 သိယာ၊ ဖြစ်အံ့။ (ဧဝံ သတိ။) ဘိက္ခဝေ၊ ပုစ္ဆထ၊ မေးလိုက်ကြကုန်။ ပစ္ဆာ၊ နောက်
 ၌။ ဝိပုဋ္ဌိသာရိနော၊ နှလုံးမသာမယာခြင်း ရှိသူတို့သည်။ မာ အဟုဝတ္ထ၊ မဖြစ်
 ကြနှင့်။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ မဖြစ်ရမည်နည်း။) နော၊ ငါတို့၏။ သတ္တာ၊
 သည်။ သမ္ပုဓိဘူတော၊ မျက်မှောက်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်။ အဟောသိ၊ ပြီ၊ မယံ။
 ဘဂဝန္တံ။ သမ္ပုဓါ၊ ၌။ ပဋိပုစ္ဆိတံ၊ မေးလျှောက်ခြင်းငှာ။ နာသက္ခိမ္မာ၊
 မစွမ်းနိုင်ခဲ့ကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့တွေး၍ ဝိပုဋ္ဌိသာရ-မဖြစ်ကြနှင့်။ ဣတိ (အာ
 မန္တေသိ။) [ဣတိ-တလံး အကျေကြံ။]။ပ။

အထ ခေါ။ ၌။ (သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ဆိတ်ဆိတ်နေရာ ထိုအခါ၌။)။ပ။
 ဘိက္ခဝေ။ သတ္တုဂါရဝေနပိ၊ ငါဘုရား၌ရှိသေလေးစားခြင်းအားဖြင့်လည်း။
 သိယာ န ပုစ္ဆေယျာထ၊ အကယ်၍ မမေးကြအံ့။ (ဧဝံ သတိ) ဘိက္ခဝေ။
 သဟာယကော ပိ၊ သူငယ်ချင်း ရဟန်းတပါးသည်လည်း။ သဟာယကဿ၊
 သူငယ်ချင်းဖြစ်သော ရဟန်းတပါးအား။ အာရောစေတု၊ ပြောလော့။
 [မိမိကိုယ်တိုင် တိုက်ရိုက်မလျှောက်ဝံလျှင် သူငယ်ချင်းတပါးအား ပြောပါ။
 ငါဘုရားက သူ့အား ဖြေတော်မူမည်-ဟူလို။]။ပ။ဘန္တေ။ အစ္စရိယံ၊ စူ။ပ။
 ဘန္တေ။ အဟံ၊ သည်။ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသံဃေ၊ ၌။ ဧဝံ၊ သို့။ ပသန္တော၊
 ယုံကြည်ပါ၏။ (ကိံ။) ကေဘိက္ခုဿ ပိ။ပ။ နတ္ထိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ယုံကြည်
 ပါ၏။ (ဣတိ အဝေါစ။)

အာနန္ဒ။ တံ၊ သည်။ ပသာဒါ၊ ယုံကြည်ခြင်းကြောင့်။ ဝဒေသိ၊ ပြော၏။
 ဣတ္ထ၊ ဤ-ယုံမှားမရှိခြင်း၌။ တထာဂတဿ၊ ၏။ ဉာဏမေဝ၊ ဉာဏ်သည်
 သာ။ (ယုံမှား မရှိသည်၏အဖြစ်ကို မျက်မှောက်ပြုတတ်သော။ ဉာဏ်သည်
 ပင်။) (ဟောတိ။) [အာနန္ဒာ-သင်က ယုံကြည်သော သဒ္ဓါတရားမျှဖြင့်
 ပြော၏၊ ငါဘုရားမှာ ယုံမှားမရှိခြင်းကို သိနိုင်သောဉာဏ်သည်ပင်ဖြစ်သည်။-
 ဟူလို။] နတ္ထိ။ပ။ပဋိပဒါယ ဝါ။

“နုတ်လိုလျှင်” ဟူသောစကားကို ထည့်၍ သုံးစွဲတော်မူသည်။ “မနုတ်လိုလျှင်မနုတ်
 ကြနှင့်” ဟု မိန့်တော်မူလိုသည်။ [ခုဒ္ဓါနုဒ္ဓက-ကို မကျင့်ခြင်းကြောင့် ရအပ်သော
 အပြစ်များကို တာသာနီကာ၌ ပြထားပြီ။]

အာနန္ဒ။ ဟိ၊ မှန်၏။ ဣမေသံ ပဉ္စန္ဒံ ဘိက္ခုသတာနံ၊ ဤ ရဟန်းငါးရာ တို့တွင်။ ယော ဘိက္ခု၊ သည်။ ပစ္ဆိမကော၊ ဂုဏ်အားဖြင့် နောက်ဆုံး၌ ဖြစ်၏။ သော၊ ထိုရဟန်းသည်။ သောတာပန္နော၊ အရိယာမဂ်သို့ ရောက်သူ တည်း။ ဝါ၊ သောတာပန်တည်း။ အဝိနိပါတဓမ္မော၊ အပါယ်လေးပါး တို့၌ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျခြင်းသဘောမရှိ။ နိယတော၊ မဂ္ဂဓမ္မ နိယာမ-ဖြင့် မြဲ၏။ သမ္မောဓိပရာယဏော၊ အထက်မဂ်သုံးပါးဟူသော အလွန် ရောက်ထိုက်သော တရားရှိ၏။ (အထက်မဂ်သုံးပါးဟူသော လဲလျောင်းရာ ရှိ၏။) ဣတိ၊ ပြီ။ [ဤ အဋ္ဌကထာ၊ အနာဝတ္တိဓမ္မ-သမ္မောဓိပရာယဏ-အဖွင့် အတိုင်း ပေးသည်။ အခြားနေရာ၌တမျိုးဖွင့်၏။]

၂၁၀။ အထ။ပ။ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုတို့၊ “ဟန္တု၊ တိုက်တွန်းတော် မူ၏။ ဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ ဝေ၊ သင်တို့ကို။ အာမန္တယာမိ၊ သတိပေးနှိုးဆော် သိစေတော်မူ၏။ သင်္ခါရာ၊ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတို့သည်။ ဝယဓမ္မော၊ ပျက်စီးခြင်း သဘောရှိကုန်၏။ အပ္ပမာဒေန၊ ပမာဒ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော သတိ- ဖြင့်။ (သဗ္ဗကိစ္စာနိ၊ အလုံးစုံသော ကိစ္စတို့ကို။) သမ္မာဒေထ၊ ပြီးစီးစေကြ ကုန်လော့။” ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ အယံ၊ ဤ စကားတော်သည်။ တထာဂတဿ၊ ၏။ ပစ္ဆိမာ-နောက်ဆုံးဖြစ်သော၊ ဝါစာ-စကားတော် တည်း။

ပရိနိဗ္ဗုတကထာ

၂၁၉။ အထ ခေါ၊ ၌။ (ဟန္တု ဒါနိ-စသော ငံနောက်ဆုံးစကားကို မိန့်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ဘဂဝါ၊ ပဌမံ ဈာနံ၊ ပထမဈာန်သို့။ သမာ ပဇ္ဇိ၊ ကောင်းစွာရောက်တော်မူပြီ။ (ဝင်စားတော်မူပြီ။) ပဌမဇ္ဈာနာ၊ မှ။ ဝုဠဟိတော၊ ထတော်မူ၍။ပ။ နေဝသညာ နာသညာယတနသမာပတ္တိယာ၊ နေဝသညာ နာသညာ-သမာပတ်မှ။ ဝုဠဟိတော။ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ၊ သညာ ဝေဒနာ-တို့၏ချုပ်ရာ နိရောဓ-သမာပတ်သို့။ သမာပဇ္ဇိ၊ ပြီ။ [ဤကား အနုလုံအားဖြင့် ဝင်စားပုံတည်း။]။ပ။ ဘန္တေ အနုရုဒ္ဓ၊ အရှင်ဘုရား အနု ရုဒ္ဓါ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ပရိနိဗ္ဗုတော၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီလော။ပ။ [ထို့ နောက် ပဋိလောမအားဖြင့် ဝင်စားပုံကို ပါဠိတော်အတိုင်းသိပါ။]။ပ။ စတုတ္ထဇ္ဈာနာ ဝုဠဟိတော။ သမနန္တရာ၊ စတုတ္ထဈာန်အင်္ဂါတို့ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဝီထိ၏ အခြားမဲ့၌။ ဘဂဝါ၊ ပရိနိဗ္ဗာယံ၊ ဒုက္ခခပ်သိမ်း အေး ငြိမ်းတော်မူပြီ။

၂၂၀။ ဘဂဝတိ၊ သည်။ ပရိနိဗ္ဗုတေ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးလတ်
သော်။ သဟပရိနိဗ္ဗာနံ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံသည်နှင့်တပြိုင်နက်။ မဟာဘူမိစာ
လော။ပ။ ဖလိံသု။ [ပုဒ်စဉ် ၁၆၉-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]။ပ။ အဘာသိ။

ဂါထာအနက်။ • ။ယတ္ထ လောကေ၊ အကြင်သတ္တ-လောကံ၌။
တောဒိသော၊ ဤကဲ့သို့ ရှုတော်မူအပ်သော။ (ဤကဲ့သို့ ဘုန်းတန်ခိုး
ကြီးတော်မူသော။) သတ္တာ၊ နတ်လူဗြဟ္မာသတ္တဝါတို့၏ ဆရာ ဖြစ်
တော်မူသော။ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော၊ သီလ-စသော ဂုဏ်အားဖြင့် တန်း
တူသောပုဂ္ဂိုလ် ရှိတော်မူသော။ ဗလပတ္တော၊ ဉာဏ်ဆယ်ပါးတည်း
ဟူသောအားတော်သို့ရောက်တော်မူသော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော၊ မဖောက်
မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူသော။
တထာဂတော၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ပရိနိဗ္ဗုတော၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်
မူရသေး၏။ (တတ္ထ)လောကေ၊ ၌။ သဗ္ဗေဝ၊ အလုံးစုံသာလျှင်
ဖြစ်ကုန်သော။ ဘူတာ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ သမုဿယံ၊ ခန္ဓာကိုယ်ကို။
နိက္ခိပိဿန္တိ၊ ပစ်ချရကုန်လိမ့်မည်။

၂၂၁။ ပရိနိဗ္ဗုတေ။ပ။ ဒေဝါနုမိဇ္ဇော၊ နတ်တို့၏ အရှင်ဖြစ်သော။
သက္ကော၊ သိကြားသည်။ပ။ အဘာသိ။

ဂါထာအနက်။ ။သင်္ခါရာ၊ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရ-တို့သည်။
အနိစ္စာ ဝတ၊ စင်စစ်အနိစ္စ၊ ဪဠာ...မမြဲသော တရားတို့ပါတကား။
ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော၊ ဖြစ်ပျက်နှစ်တန် ဖောက်ပြန်သော သဘောရှိ
ကုန်၏။ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး၍။
နိရုဇ္ဈန္တိ၊ ဘင်သို့ရောက်လျက် ချုပ်ပျက်ကြကုန်၏။ တေသံ၊ ထိုရုပ်
နာမ် ဓမ္မ သင်္ခါရတို့၏။ ဝူပသမော၊ ငြိမ်းအေးရာမှန်၊ မြတ်နိဗ္ဗာန်
သည်။ သုခေါ၊ ဒုက္ခခပ်သိမ်း ဝဋ်ဇာတ်သိမ်းလျက် ငြိမ်းချမ်းအေးမြ
ချမ်းသာပေစွတကား။

၂၂၂။ ပရိနိဗ္ဗုတေ။ပ။ အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓော၊ အရှင်အနုဒ္ဓါသည်။ပ။
အဘာသိ။

ဂါထာအနက်။ ။(က) အနေဇော၊ တုန်လှုပ် တတ်သော
တဏှာ-ရှိတော်မူသော။ ယံ မုနိ၊ အကြင် မုနိထွတ်တင် ဘုရားရှင်
သည်။ [ယံ-၌ ပထမာ-အနက်ဝယ် ဒုတိယာ-သက်ပါ။] သန္တိံ၊
ရုပ်နာမ်ခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းရာမှန် မြတ်နိဗ္ဗာန်ကို။ 'အာရဗ္ဘ'၊ ရည်

ရော်သံစောင်း အကြောင်းပြု၍။ ကာလံ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် 'စံတော်မူချိန်ကို။
 ဝါ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခြင်းကို။ အကရိ၊ ပြုတော်မူပြီ။ ဌိတစိတ္တ
 သ၊ မြဲမြံခိုင်ခံ့ တည်တံ့သော စိတ်ရှိတော်မူသော။ တာဒိနော၊
 လာဘာလာဘ စသည်ရှစ်တန် လောကဓံကြောင့် ဖောက်ပြန်မတုန်
 တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော။ တဿ၊ ထို မှန်ထွတ်တင် ဘုရား
 ရှင်၏။ အဿာသပဿာသော၊ ထွက်သက်ဝင်သက်သည်။ န အဟု၊
 မဖြစ်တော့ပြီ။

(၁)။ အသလ္လိနေန၊ မငြိမကပ် မတုန်မဆုတ်သော။ ဝါ၊ ပီတိ
 သောမနဿ-ကြောင့် ပွင့်လင်းရွှင်ပျသော။ စိတ္တေန၊ စိတ်တော်ဖြင့်။
 ဝေဒနံ၊ ကာယိက ဒုက္ခဝေဒနာကို။ အဇ္ဈဝါသယံ၊ ကိုယ်တော်၏
 အထက်၌ သက်ဝင် တည်နေစေတော်မူပြီ။ ဝါ၊ သည်းခံတော်မူပြီ။
 ပဇ္ဇောတဿ၊ ဆီမီး၏။ နိဗ္ဗာနံ ဣဝ၊ ငြိမ်းခြင်းကဲ့သို့။ (တဿ၊
 ထို ဘုရားရှင်၏။) စေတသော၊ စိတ်၏။ ဝိမောက္ခော၊ အပိတ်အပင်
 အတားအဆီးမရှိ လွတ်မြောက်တော်မူခြင်းသည်။ အဟု၊ ဖြစ်ပြီ။

၂၂၃။ ပရိနိဗ္ဗာဏေ။ပ။အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊ အရှင်အာနန္ဒာ-သည်
 ။ပ။အဘာသိ။

ဂါထာအနက်။ ။သဗ္ဗာကာရဝဂ္ဂပေတေ၊ အလုံးစုံမြတ်သော
 သီလ-အစရှိသော အကြောင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော။ ဝါ၊
 အလုံးစုံမြတ်သော သီလ-အစရှိသော အခြင်းအရာတို့နှင့် ပြည့်စုံ
 တော်မူသော။ သမ္ပုဒ္ဓေ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ပရိနိဗ္ဗာဏေ၊ ပရိ
 နိဗ္ဗာန် စံတော်မူလတ်သော်။ တဒါ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူရာ ထိုအခါ
 ၌။ ဘိသနကံ၊ ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသော မြေကြီး၏ တုန်
 လှုပ်ခြင်းသည်။ အာသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ [ယံ-အနက်မရှိ။] တဒါ၊ ၌။ လောမ
 ဟံသနံ၊ အမေးတို့ကို ရှင်စေတတ်သော မြေကြီး၏ တုန်လှုပ်ခြင်း
 သည်။ ဝါ၊ ကြက်သီးမွေးညင်း ထ-လောက်အောင် မြေကြီး၏
 တုန်လှုပ်ခြင်းသည်။ အာသိ၊ ပြီ။

၂၂၄။ ပရိနိဗ္ဗာဏေ။ပ။ တတ္ထ၊ ထို ရဟန်းတို့တွင်။ (ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုရာ
 အရပ်သို့ စည်းဝေးရောက်လာသော ရဟန်းတို့တွင်။) ယေ တေ ဘိက္ခု၊
 အကြင်ရဟန်းတို့သည်။ အဝိတရာဂါ၊ မကင်းသော ရာဂ-ရှိကုန်၏။ (တေ
 သု၊ ထို ရဟန်းတို့တွင်။) အပေကဇ္ဇေ၊ အချို့သောရဟန်းတို့သည်။ပ။အန္တရ၊

ဟိတော၊ ကွယ်ပျောက်ပြီ။ပ။ လဗ္ဗာတိ။ [ပုဒ်စဉ် ၂၀၁-၌ အနက်
ရေးခဲ့ပြီ။]

၂၂၅။ အထ ခေါ။ပ။ အလံ၊ ဝမ်းနည်းပူဆွေး ငိုကြွေးဖို့ရန် မသင့်။
(မာ သောစိတ္တံ၊ စိတ်၌-ပြင်းစွာ ဝမ်းမနည်းကြပါနှင့်။ မာ ပရိဒေဝိတ္တံ၊ နှုတ်
ဖြင့် ပြင်းစွာ မငိုကြွေးပါနှင့်။ နနံ၊ တေ။ပ။ ဝိဇ္ဇတိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၈၃-၌
အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] အာဝုသော၊ အရှင်ဘုရားတို့။ ဒေဝတာ၊ နတ်တို့သည်။
ဥဗ္ဗာယန္တိ၊ ကဲ့ရဲ့ကြပါကုန်၏။ ဣတိ၊ ပြီ။

ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ၊ သည်။ ကထံ ဘူတာ၊
အဘယ်သို့ ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝတာ၊ တို့ကို။ မနသိ၊ စိတ်၌။ကရော
တိ၊ ပြုပါသနည်း။ (နလုံးသွင်းမိပါသနည်း။) ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။
[ပါဠိရှိအတိုင်း လျော်သလိုပေးလိုက်သည်။ ရှေး၌လည်း တနည်းပေးခဲ့ပြီ။]
သန္တာဝုသော။ပ။ လဗ္ဗာတိ။ [၂၀၁-အနက်၌ ရေးခဲ့ပြီ။] ။ပ။တံ ရတ္တာဝ
သေသံ၊ ထို ကြွင်းကျန်သော ညဉ့်ကို။ ဝါ၊ ထို ညဉ့်၏ကြွင်းကျန်သောအချိန်
ကို။ ဓမ္မိယာ။ ကထာယ၊ ဖြင့်။ (သေခြင်းနှင့် စပ်သော တရားစကား
ဖြင့်။) ဝီတိနာမေသံ၊ လွန်စေကုန်ပြီ။

၂၂၆။ အထ ခေါ၊ ၌။ (အရုဏ်တက်ရာအခါ၌။) ။ပ။ အာဝုသော
အာနန္ဒ။ ဂစ္ဆ၊ သွားချေ။ ကုသိနာရံ ပဝိသိတာ။ ကောသိနာရကာနံ၊
ကုသိန္နာရံ-မြို့၌ နေကုန်သော။ မလ္လာနံ၊ တို့အား။ အာရောစေဟိ၊ ပြော
ချေ။ (ကံ၊ အဘယ်သို့ ပြောရမည်နည်း။) ဝါသေဠာ၊ တို့။ ဘဂဝါ၊
သည်။ ပရိနိဗ္ဗာတော၊ ပြီ။ ဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ ယဿ၊ အကြင်လာခြင်း
၏။ ကာလံ၊ အချိန်ကို။ မညထ၊ သိကုန်၏။ (တံ၊ ထို လာချိန်ကို။)
(ကရောထ၊ ပြုကြကုန်လော့။) ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောချေ။ဣတိ (အာမန္တေ
သိ)။ပ။ တေနေဝ ကရဏိယေန၊ ထို ပြုဖွယ်ကိစ္စ-ကြောင့်ပင်။ (မြတ်စွာ
ဘုရား၏ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မှုခြင်းနှင့်စပ်သော ကိစ္စ-ကြောင့်ပင်။) သန္နိပတိ
တာ ဟောန္တိ။ပ။ အန္တရဟိတောတိ။ [ပုဒ်စဉ် ၂၀၁-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။

၁။ ရတ္တာဝသေသံ။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကဆုန်လပြည့်နေ့၏ ပစ္ဆိမ-ယံ၌ အရုဏ်
မတက်မီ ပစ္စုသသမယ (မိုးသောက်သောအခါ)ဟု ခေါ်အပ်သော အရုဏ်တက်
ခါနီး) ဝေလီဝေလင်းအချိန်မှာ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မှုပါသည်။ ထို့ကြောင့်-ကဆုန်
လပြည့်နေ့ ညဉ့်၏ အနီးငယ်ကျန်သေးသော (၂-နာရီခန့်လောက်)အချိန်ကို “ရတ္တာ
ဝသေသံ”ဟု ဆိုသည်။

ဗုဒ္ဓသရီရပူဇော်

၂၂၇။ အထ ခေါ၊ ခြံ။ပ။ပုရိသေ၊ တို့ကို။ (မင်းအမှုထမ်းယောက်ျား
 တို့ကို။) အာဏာပေသံ၊ စေခိုင်းကုန်ပြီ။ (အမိန့်ပေးကုန်ပြီ။) (ကိ။)
 ဘဏေ၊ အမောင်တို့။ တေနဟိ၊ တိုက်တုန်း၏။ ကုသိနာရာယံ၊ ခြံ။ ဂန္ဓ
 ပာလဉ္စ၊ ပန်း နံသာကိုလည်းကောင်း။ သဗ္ဗံ၊ သော။ တာဠာဝစရံ စ၊
 မောင်း ကြေးနောင်-စသည်ကို တီးခတ်ခြင်း၏ သက်ဝင်တည်နေရာ တူရိ
 ယာ ဘဏ္ဍာကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ တူရိယာကို တီးခတ်သူကိုလည်းကောင်း။
 သဒ္ဓိပတိတေ၊ စုဝေးစေကြကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့ စေခိုင်းကုန်ပြီ။ပ။ပဉ္စ စ
 ဒုဿယုဂသတာနိ၊ ငါးရာသော အဝတ်အစုံတို့ကိုလည်းကောင်း။ အာဒါယ
 ။ပ။ ဥပသက်မိသုံ။

ဥပသက်မိတွာ။ ဘဂဝတော၊ ၎င်း။ သရီရံ၊ ကိုယ်တော်ကို။ (ရုပ်ကလာပ်
 တော်ကို။) နှစ္စေဟိ၊ အက-တို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂီတေဟိ၊ သီချင်းတို့ဖြင့်
 လည်းကောင်း။ ဝါဒီတေဟိ၊ အတီးအမှုတ်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ မာလေဟိ၊
 ပန်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓေဟိ၊ နံသာတို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ သက္ကဓောန္တာ၊
 ကောင်းစွာ ပြုကုန်လျက်။ ဂရံ၊ ကရောန္တာ၊ အလေးအမြတ် ပြုကုန်လျက်။
 မာနေန္တာ၊ မြတ်နိုးကုန်လျက်။ ပူဇေန္တာ၊ ပူဇော်ကုန်လျက်။ စေလဝိတာ
 နာနိ၊ အဝတ်ဗိတာန်တို့ကို။ (အဝတ် မျက်နှာကြက်တို့ကို။) ကရောန္တာ၊ ပြုကုန်
 လျက်။ မဏ္ဍလမာဠေ၊ အဝတ်တန်ဆောင်းတို့ကို။ ပဋိယာဒေန္တာ၊ စီရင်ကုန်
 လျက်။ ဧဝံ၊ တနေကို။ ဝီတိနာမေသံ၊ ကုန်လွန်စေကုန်ပြီ။

အထ ခေါ၊ ခြံ။ (တနေ့ လွန်ပြီးရာ ထို အခါ၌။) ။ပ။ အဇ္ဇ၊ ယနေ့။
 သရီရံ၊ ကို။ ဈာပေတံ၊ မီးရှို့ခြင်းငှာ။ (မီးသဂြိုဟ်ခြင်းငှာ။) အတိဝိကာ
 လော၊ အလွန်အချိန်မဲပြီ။ (အချိန် ကုန်သွားပြီ-ဟုလို။) သေ၊ နက်ဖြန်၌
 ။ပ။ဈာပေဿာမ၊ မီးရှို့ကြကုန်စို့။ ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။ (ဈာပေဿာမံ၊
 မီးလောင်စေကြကုန်စို့-ဟု သဒ္ဓတ္ထ-ဖြစ်၏။) ။ပ။ဆဋ္ဌမ္ပိ ဒိဝသံ ဝီတိနာမေသံ။

အထ ခေါ၊ ခြံ။ (ခြောက်ရက်လွန်ရာ ထို အခါ၌။) သတ္တမံ၊ ခုနစ်ရက်
 မြောက် ဖြစ်သော။ ဒိဝသံ၊ နေ့၌။ပ။ပူဇေန္တာ၊ ပူဇော်ကုန်လျက်။ နဂရဿ၊
 မြို့၏။ ဒက္ခိဏေန၊ တောင်အရပ်ဖြင့်။ ဒက္ခိဏံ၊ တောင်အရပ်သို့။ ဗာဟိရေန၊
 ပြင်ပ-ဖြစ်သော အရပ်ဖြင့်။ ဗာဟိရံ၊ ပြင်ပဖြစ်သော အရပ်သို့။ ဟရိတွာ၊
 ဆောင်ယူ၍။ နဂရဿ၊ ၎င်း။ ဒက္ခိဏတော၊ တောင်အရပ်၌။ပ။ဈာပေဿာမ။
 ဣတိ၊ ပြီ။ [ရုပ်ကလာပ်တော်ကို မြို့တွင်းသို့မလွှင်းပဲ မြို့ပြင်ဘက်က တောင်

အရပ်ဖြင့်ပင် မြို့ပြင်ဘက် တေ့၍အရပ်သို့ ထုတ်ဆောင်၍ မြို့နှင့် တမိုင်
လောက်ဝေးသော တောင်အရပ်၌ မီးသဂြိုဟ်ကြစို့-ဟု အကြံဖြစ်သည်။]

၂၂၀။ တေန ခေါပနံ သမယေန၊ ဌံ။ (ရုပ်ကလာပ်တော်ကို မီးသဂြိုဟ်
ဖို့ရာ စီစဉ်ကြရာ ထိုအခါ၌။) အဋ္ဌ၊ ရှစ်ယောက်ကုန်သော။ မလ္လပါမောက္ခ၊
ပါမောက္ခ-ဖြစ်သော မလ္လာမင်းတို့သည်။ သီတံ နှာတာ၊ ဦးခေါင်းကိုလျှော်
၍ ရေချိုးပြီးကုန်သည်။ (ဟုတော။) အဟတာနိ၊ အစာမချေအပ်ကုန်သေး
သော။ ဝါ၊ အသစ်စက်စက် ဖြစ်ကုန်သော။ ဝတ္ထာနိ၊ တို့ကို။ နိဝတ္ထာ၊
ဝတ်ကုန်လျက်။ မယံ ဘဂဝတော သရီရံ။ ဥစ္စာရေသာမ၊ ကြွမြောက်
စေကြကုန်စို့။ (မ၊ ယူကြကုန်စို့။) ဣတိ၊ ဤသို့ပြော၍။ ဥစ္စာရေတံ၊ ကြွ
မြောက်စေခြင်းငှာ။ (မ၊ ယူခြင်းငှာ။) န သက္ကောန္တိ၊ မစွမ်းနိုင်ကုန်။ ပ။
ဘန္တေ အနုရုဒ္ဓံ။ ယေန၊ အကြင်အကြောင်းကြောင့်။ ပ။ န သက္ကောန္တိ။
(သော) ဟေတု၊ ထို အကြောင်းသည်။ ကော န ခေါ၊ အဘယ်ပါနည်း။
(သော) ပစ္စယော၊ ထို အထောက်အပံ့သည်။ ကော၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့
လျှောက်ကုန်ပြီ။

ဝါသေဋ္ဌာ၊ တို့။ တုမှာကံ၊ အသင်တို့၏။ အဓိပ္ပာယော၊ အလိုသည်။
(စိတ်အကြံသည်။) အညထာ၊ တမျိုးတခြားတည်း။ ဒေဝတာနံ၊ နတ်တို့၏။
အဓိပ္ပာယော၊ သည်။ အညထာ၊ တမျိုးတည်း။ ဣတိ၊ ပြီ။ ပ။ ကထံ၊ အဘယ်
သို့ပါနည်း။ ဣတိ၊ ပြီ။ ဝါသေဋ္ဌာ၊ တို့။ မယံ။ ပ။ ဈာပေဿာမာတိ၊ ဟူ
၍။ တုမှာကံ၊ တို့၏။ အဓိပ္ပာယော။ (ဟောတိ။) ဝါသေဋ္ဌာ၊ တို့။ ဒေဝ
တာနံ၊ တို့၏။ အဓိပ္ပာယော၊ အလိုကား။ မယံ။ ပ။ ပူဇေန္တော၊ ကုန်လျက်။
နဂရဿ၊ ၏။ ဥတ္တရေန၊ မြောက်အရပ်ဖြင့်။ ဥတ္တရံ၊ မြောက်အရပ်သို့။
ဟရိတွာ၊ ဆောင်ယူ၍။ ဥတ္တရေန ဒွါရေန၊ မြောက်တံခါးဖြင့်။ နဂရံ၊
မြို့တွင်းသို့။ ပဝိသိတွာ၊ သွင်း၍။ နဂရဿ၊ ၏။ မဇ္ဈေန၊ အလယ်အရပ်ဖြင့်။
မဇ္ဈံ၊ အလယ်အရပ်သို့။ ဟရိတွာ၊ ဆောင်ယူ၍။ ပုရတ္ထိမေန၊ အရှေ့အရပ်၌
ဖြစ်သော။ ဒွါရေန၊ ဖြင့်။ နိက္ခမိတွာ၊ ထွက်၍။ နဂရဿ၊ ၏။ ပုရတ္ထိ
မတော၊ အရှေ့အရပ်၌။ မကုဠဗန္ဓနံ နာမ၊ မကုဠဗန္ဓန-မည်သော။ မလ္လာနံ၊
တို့၏။ စေတိယံ၊ စေတီသည်။ (အမြတ်တနိုးပြုအပ်သော အဘိသိက်သွန်းရာ
အခါဝယ် တန်ဆာဆင်ရာ မင်္ဂလာ-အိမ်တော်သည်။) (အတ္ထိ။) ဧတ္ထ၊ ဤ
မင်္ဂလာအိမ်တော်၌။ ပ။ ဈာပေဿာမ၊ အံ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဖြစ်၏။ ဘန္တေ၊
ယထာ၊ အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဒေဝတာနံ အဓိပ္ပာယော (ဟောတိ။)
တထာ၊ ထို နတ်တို့၏အလိုအထိုင်း။ ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေ။ ဣတိ၊ ဤသို့
လျှောက်ကုန်ပြီ။

၂၂၉။ တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ဌ။ ကုသိနာရာ၊ ကုသိန္နာရုံ-မြို့
 သည်။ ယာဝ သန္တိသမလသံကဋီရာ၊ အိမ်ခြံစပ် မစင်ကိုထုတ်ပစ်ရာအရပ်၊
 အမှိုက်ပစ်ရာအရပ် တိုင်အောင်။ ဇဏ္ဍုမတ္တေန၊ ပုဆစ်ခူး အတိုင်းအရှည်ရှိ
 သော။ ဩဓိနာ၊ အပိုင်းအခြားဖြင့်။ မန္ဒာရဝပုပ္ဖဟိ၊ မန္ဒာရဝ-ပန်းတို့ဖြင့်။
 (ထင်ရှားပန်းတို့ဖြင့်။) သန္တတ၊ ခင်းအပ်သည်။ ဟောတိ။ ပ။ ဒိဗ္ဗေဟိ၊ စ၊
 နတ်၌လည်းဖြစ်ကုန်သော။ မာနုသကေဟိ စ၊ လူ၌လည်းဖြစ်ကုန်သော။
 နစ္စေဟိ။ ပ။ ဧတ္ထ စ၊ ဤ မင်္ဂလာအိမ်တော်၌ပင်။ ဘဂဝတော သရီရံ နိက္ခိ
 ပိ သု၊ ချထားကုန်ပြီ။

၂၃၀။ အထ ခေါ။ ပ။ သုခါယာတိ။ [ပုဗ္ဗစဉ် ၂၀၅-၌ အနက်ရေးခဲ့
 ပြီ။] ။ ပ။ ဘဏော၊ အမောင်တို့။ တေနဟိ၊ ငါတို့တိုက်တန်း၏။ မလ္လာနံ၊
 တို့၏။ ဝိဟတံ၊ ကောင်းစွာဖတ်အပ်သော။ ကပ္ပါသံ၊ ဝါဂ္ဂမ်းကို။ သန္တိ
 ပါဏေထ၊ စုဝေးစေကြကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့ စေခိုင်းကုန်ပြီ။ ပ။ စိတကံ၊ သို့။
 အာရောပေသံ၊ တက်ရောက်စေကုန်ပြီ။ (တင်ထားကြကုန်ပြီ။)

မဟာကဿပတ္ထေရဝတ္ထု

၂၃၁။ စေန ခေါ ပန သမယေန၊ ဌ။ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ၊
 သည်။ ပါဝါယ၊ ပါဝါ-မြို့မှ။ ကုသိနာရံ၊ သို့။ (ဂမိဿမိ၊ သွားမည်။)
 ဣတိ၊ ဤသို့ကြံ၍။ မဟတာ၊ များစွာသော။ ဘိက္ခုသံသေနိ၊ နှင့်။ ပဉ္စ
 မတ္တေဟိ၊ သင်္ချာငါးလိ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ ဘိက္ခုသတေဟိ၊ ရဟန်း
 အရာတို့နှင့်။ (တနည်း) ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ၊ ရဟန်းငါးရာတို့နှင့်။
 သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော၊ ရှည်သောခရီးကို သွားသည်။ ဟောတိ။
 ။ ပ။ မဂ္ဂါ၊ လမ်းမှ။ ဩက္ကမ္မာ၊ ဖယ်၍။ အညတရသ္မိံ၊ အမှတ်မရှိ တပင်သော။
 ရုက္ခမူလေ၊ သစ်ပင်၏ အနီးအောက်၌။ နိသိဒိ၊ ထိုင်နေပြီ။

တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ဌ။ (ထိုင်နေရာ ထိုအခါ၌။) အညတရော၊
 တယောဏ်သော။ အာဇီဝကော၊ အာဇီဝက-သည်။ [ရွေးက တက္ကတုန်း-
 ဟု ပေးကြ၏။] ကုသိနာရာယ၊ မှ။ မန္ဒာရဝပုပ္ဖံ၊ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။ ပ။ တံ
 အာဇီဝကံ၊ ကို။ ဣရတောဝ၊ ဌပင်။ (အဝေးကပင်။) အာဂစ္ဆန္တိ၊ လာ
 နေသည်ကို။ အဒ္ဓသံ၊ မြင်ပြီ။ ပ။ အမှာကံ၊ တပည့်တော်တို့၏။ သတ္ထာရံ၊
 ဆရာကို။ (ဆရာဖြစ်သော ဘုရားရှင်ကို။) ဇာနာသိ အပ္ပိ၊ သိပါသလား။
 ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။ အာဝုသော၊ ငါရှင်။ အာမ၊ အင်း။ ဇာနာမိ၊
 သိပါ၏။ သမဏော ဂေါတမော၊ သည်။ အုဇ္ဇ၊ ယနေ့။ သတ္တာဟ ပရိ

နိဗ္ဗာတော၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံပြီးသော ရဟန်းဂေါတမ၏ ခုနစ်ရက်ရှိပြီ။ (ပရိနိဗ္ဗာန် စံပြီး၍ ခုနစ်ရက်ရှိပြီ။) (တနည်း) အဇ္ဈ၊ ယနေ့မှစ၍။ သတ္တာဟပရိနိဗ္ဗာ တော၊ ခုနစ်ရက်မြောက်နေ့က ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးပြီ။ [ဋီကာ။] တတော၊ ထိုပရိနိဗ္ဗာန် စံရာအရပ်မှ။ မေ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဣဒံ မန္တရဝပုပ္ဖံ၊ ကို။ ဂဟိတံ၊ ယူအပ်ခဲ့ပါပြီ။ ဣတိ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုသို့ ပြောရာ၌။ ယေ၊ တေ တိက္ခူ။ အဝိတရာဂါ၊ ကုန်၏။ (တေသု၊ ထိုရဟန်းတို့တွင်။) အပေကစ္စေ။ ပ။ လဗ္ဘာတိ။ [ရှေး၌ ပေးခဲ့ပြီ။]

၂၃၂။ တေန ခေါ ပန သမယေန ။ ရဟန်းတို့၏ လူးလိမ့်၍ ငိုကြွရာ ထိုအခါ၌။ သုဘဒ္ဓေါ နာမ၊ သုဘဒ္ဓ-မည်သော။ ဝုဒ္ဓံ ပဗ္ဗဇိတော၊ ကြီးသည် ဖြစ်၍ ရဟန်းပြုသူသည်။ (တောထွက်ရဟန်းကြီးသည်။) တဿံ ပရိသယံ၊ ။ နိသိန္နော ဟောတိ။ ပ။ အဝေါစ။ အာဝုသော၊ ထို့။ အလံ၊ ဝမ်းနည်း ငိုကြွေးပို့မသင့်။ မာ သောစိတ္တ၊ မာ ပရိဒေဝိတ္ထ။ တေန မဟာသမဏေန၊ ထို ရဟန်းကြီးမှ။ မယံ၊ တို့သည်။ သုမုတ္တာ၊ ကောင်းစွာလှလှ လွတ်ကြ ရကုန်ပြီ။ (မယံ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။) ဣဒံ၊ ဤအမှုသည်။ ဝေါ၊ သင်တို့အား။ ကပ္ပတိ၊ အပ်၏။ ဣဒံ၊ သည်။ ဝေါ၊ တို့အား။ န ကပ္ပတိ၊ မအပ်။ ဣတိ၊ သို့။ ဥပဒ္ဓုတာ စ၊ ချုပ်ချယ်အပ်ကုန်သည်လည်း။ ဟောမ၊ ဖြစ်ကြရကုန်၏။ (တံ ကာလာပက္ခ-ဝတ္ထမာန်။) ဣဒါနိ ပန၊ ယခုအခါ၌ ကား။ မယံ၊ တို့သည်။ ယံ၊ အကြင်အမှုကို။ (ကာတံ၊ ပြုခြင်းငှာ။) ဣစ္ဆိဿာမ၊ အလိုရှိကုန်အံ့။ တံ၊ ထိုအမှုကို။ ကရိဿာမ၊ ပြုနိုင်ကုန်တော့အံ့။ ယံ (ကာတံ)။ န ဣစ္ဆိဿာမ၊ အလိုမရှိကုန်အံ့။ တံ၊ ကို။ န ကရိဿာမ၊ မပြုပဲနေနိုင်ကုန် တော့အံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။ ပ။ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိတိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၈၃-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

၂၃၃။ တေန ခေါ ပန သမယေန ။ စိတကံ၊ နံသာထင်းပုံကို။ (အတောင် တရားနှစ်ဆယ်ရှိသော စန္ဒကူးနံသာထင်းပုံကို။) အာဠိဓမ္မဿာမ၊ မီးတောက်စေ့ကုန်အံ့။ (မီးစွဲစေ့ကုန်အံ့။) ဣတိ၊ ဤသို့ကြံ၍။ အာဠိဓမ္မတံ၊ မီးစွဲစေ့ခြင်းငှာ။ န သက္ကောန္တိ။ ပ။ ယာဝ၊ အကြင်မျှလောက်။ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ ဘဂဝတော။ ပါဒေ၊ တို့ကို။ သိရသာ၊ ဖြင့်။ န ဝန္တိဿတိ၊ ရှိမခိုးရသေး။ တာဝ၊ ထိုမျှလောက် ကာလပတ်လုံး။ (အရှင်မဟာကဿပ-က မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်တို့ကို ဦးခေါင်းဖြင့် ရှိမခိုးရသေးသမျှ ကာလ ပတ်လုံး။) စိတကော၊ သည်။ န ဖဇ္ဇလိဿတိ၊ မီးတောက်လိမ့်မည်မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤသို့ နတ်တို့၏အလို ဖြစ်၏။ ပ။

၂၃၄။ အထ ခေါ။ပ။ ပြုတေန၊ ကုဿိန္ဒာရုံ-မြို့ မကုဋ္ဌဗန္ဓန-မည်သော
 မင်္ဂလာ အိမ်တော်ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ နံ့သာထင်းပံ့ရှိရာ ထိုအရပ်သို့။
 ဥပသေကမိ၊ သွားပြီ။ပ။ ကေသံ၊ လက်ဝဲတဘက် ပခုံးထက်၌။ စိဝရံ၊
 သင်္ကန်းကို။ ကရိတံ၊ ပြု၍။ (လက်ကတော့ တင်၍။) အညလိ၊ လက်
 အုပ်ကို။ ပဏာမေတံ၊ ညွတ်စေ၍။ တိက္ခတ္တံ၊ သုံးကြိမ်။ စိတကံ၊ ကို။
 ပဒက္ခိဏံ၊ အရိုအသေကို။ပ။ ဝန္တိ။ တာနိပိ ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ၊ ထိုရဟန်း
 ငါးရာတို့သည်လည်း။ပ။ ဝန္တိ။ အာယသ္မတာ မဟာကဿပေန၊ သည်
 လည်းကောင်း။ တေဟိ စ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ။ တို့သည်လည်းကောင်း။
 ဝန္တိတေ စ၊ ရှိခိုးအပ်ပြီးသော်ကား။ (ရှိခိုးအပ်ပြီးရာ အခါ၌ကား။) သယ
 မေဝ၊ အလိုလိုသာလျှင်။ စိတကော၊ သည်။ ပဉ္စလိ၊ မီးတောက်ပြီ။

၂၃၅။ ဘဂဝတော၊ ၎င်း။ ဇာယမာနဿ၊ မီးလောင်အပ်သော။ သရီ
 ရဿ၊ ကိုယ်တော်၏။ (ရုပ်ကလာပ်တော်၏။) ဆဝိတိ ဝါ၊ အရေပါးမူ
 လည်းဖြစ်သော။ (အပေါ်ရေမူလည်းဖြစ်သော။) စမ္ပန္တိ ဝါ၊ အရေထူမူ
 လည်းဖြစ်သော။ (အတွင်းရေမူလည်းဖြစ်သော။) မံသံတိ ဝါ၊ အသားမူ
 လည်းဖြစ်သော။ နှာရူတိ ဝါ၊ အကြောမူလည်းဖြစ်သော။ လသိကာတိ ဝါ၊
 အစေးမူလည်းဖြစ်သော။ ယံ၊ အကြင်ကောဋ္ဌာသ-သည်။ (အကြင် အဖို့
 အစုသည်။) အဟောသိ။ တဿ၊ ထို ကောဋ္ဌာသ-၏။ ဆာရိကာ၊ ပြာ
 သည်။ နေဝ ပညာယိတ္ထ၊ မထင်ရှား။ မသိ၊ မီးသွေးသည်။ န (ပညာယိတ္ထ)။
 [မကျန်သည်ကို “မထင်ရှား” ဟုဆိုသည်။] သရီရာနေဝ၊ သရီရာ-ဓာတ်တော်
 တို့သည်သာ။ (မြတ်လေးပန်းငုံ အဆင်း၊ ဆေးကြောအပ်ပြီးသော ပုလဲအဆင်း၊
 ရှေ့အဆင်း-နှင့် တူသောအဆင်းရှိသော ဓာတ်တော်တို့သည်။) အဝသိဿိ သု၊
 ကြွင်းကျန်ကုန်ပြီ။ [ကိုယ်၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော အရိုးတော်တို့ကို “သရီရာ-
 ဓာတ်တော်” ဟု ခေါ်သည်။]

သေယျထာပိ နာမ၊ ကား။ ဇာယမာနဿ၊ သော။ သပ္ပိဿ ဝါ၊
 ထောပတ်၏သော်လည်းကောင်း။ တေလဿ ဝါ၊ ဆီ၏သော်လည်းကောင်း။
 ဆာရိကာ၊ သည်။ နေဝ ပညာယတိ သေယျထာပိ၊ ကဲ့သို့။ပ။ အဝသိဿိ
 သု။ တေသဉ္စ ပဉ္စန္ဒိ ဒုဿယုဂသတာနံ၊ ထို ငါးရာသော အဝတ်အစုံတို့တွင်။
 သဗ္ဗအဗ္ဗန္တရိမံ၊ အလုံးစုံသော အဝတ်စုံတို့၏ အတွင်း၌ဖြစ်သော။ [အောက်
 ဆုံးက အစုံကို ဆိုလိုသည်။] ယဉ္စ၊ အကြင် အဝတ်တစ်ခုကိုလည်းကောင်း။
 ဗာဟိရံ၊ အပ-၌ဖြစ်သော။ ယံ စ၊ အကြင် အဝတ်တစ်ခုကိုလည်းကောင်း။
 [အပေါ်ဆုံးကအစုံကို ဆိုလိုသည်။] ဒေဝ၊ နှစ်စုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။
 ဒုဿာနိ၊ တို့ကို။ နုဿိ သု၊ မီးမလောင်အပ်ကုန်။

ဘဂဝတော၊ နါ။ သရီရေ၊ ကိ။ ဒဗ္ဗေ စ၊ မီးလောင်အပ်ပြီးသော်။
 (တေဇောဓာတ် လောင်အပ်ပြီးသော်။) အန္တလိက္ခာ၊ ကောင်းကင်မှ၊ ဥဒ
 ကဓာရာ၊ ရေအယဉ်သည်။ ပါတုဘဝိတွာ၊ ထင်ရှားစွာဖြစ်၍။ ဘဂဝ
 တော၊ နါ။ စိတကံ၊ နံသာထင်းပုံကို။ နိဗ္ဗာပေသိ၊ ငြိမ်းစေပြီ။ ဥဒက
 သာလတောပိ၊ ရေရှိသော အင်ကြင်းပင်မှလည်း။ (စိမ်းသောအင်ကြင်းပင်မှ
 လည်း။) (ဥဒကဓာရာ။) အပ္ပန္နမိတွာ၊ ရှေးရှု ညွတ်၍။ (ရှေးရှုထွက်လာ
 ၍။) ။ပ။ နိဗ္ဗာပေသိ။ ကောသိနာရကာ မလ္လာပိ။ သဗ္ဗဂန္ဓောဒကေန၊
 အလုံးစုံသော နံသာရေဖြင့် ။ပ။ နိဗ္ဗာပေသိ။

အထ ခေါ၊ ဌ။ (ဓာတ်တော်တို့ကို မြို့တွင်းသို့ သွင်းပြီးရာ ထိုအခါ
 ဌ။) ။ပ။ သရီရာနံ၊ သရီရဓာတ်တော်တို့ကို (ကိုယ်၏ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်
 သော အရိုးတော်တို့ကို။) သတ္တာဟံ၊ ခုနစ်ရက်လုံးလုံး။ သန္ဓာဂါရေလ္လုတ်
 တော်ဌ။ သတ္တိပဉ္စရံ၊ လှောင်ချိုင့်နှင့်တူသော လှံအပေါင်းကို။ ဝါ၊ လှောင်
 ချိုင့်နှင့်တူသော လှံကိုင်သူလူအပေါင်းကို။ (လှံကိုင်ထားသော ယောက်ျား
 အစောင့်အရှောက်ကို။) ကရိတွာ၊ ပြု၍။ ဓနုပါကာရံ၊ လေး အကာအရံ
 ကို။ (လေးကိုင်ထားသော ယောက်ျား အစောင့်အရှောက်ကို။ ပရိကိပါပေ
 တွာ၊ ထက်ဝန်းကျင် ဝန်းရံစေ၍။ နစ္စေဟိ။ပ။ ဂန္ဓေဟိ၊ တို့ဖြင့်လည်း
 ကောင်း။ သက္ကရိသု၊ ကောင်းစွာ ပြုကုန်ပြီ။ ဂရံ၊ အလေးအမြတ်ကို။
 ကရိသု၊ ပြုကုန်ပြီ။ မာနေသံ၊ မြတ်နိုးကုန်ပြီ။ ပူဇေသံ၊ ပူဇော်ကုန်ပြီ။

သရီရဓာတုဝိဘဇန

၂၃၆။ မာဂဓော၊ မဂဓ-တိုင်း၏-အရှင်ဖြစ်သော။ ဝေဒေဟိပုတ္တော၊
 ဝေဒေဟိ-မိဖုရား၏ သားတော်ဖြစ်သော။ အဇာတသတ္တု၊ အဇာတသတ်
 မည်သော။ ရာဇာ၊ မင်းသည်။ အဿောသိ၊ ကြားပြီ။ (ကိ။)ဘဂဝါ၊
 သည့်။ ကသိနာရာယံ၊ ဌ။ ပရိနိဗ္ဗာတော ကိရ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီတဲ့။
 ဣတိ၊ ဤသို့ကြားပြီ ။ပ။ မလ္လာနံ၊ တို့၏။ (အထံသို့။) ဒုတံ၊ တမန်ကို။
 ပါဟေသံ၊ စေလွှတ်ပြီ။ (ကိ။ အဘယ်သို့ကြံ၍ စေလွှတ်သနည်း။)ဘဂဝါ
 ပိ၊ သည်လည်း။ ခတ္တိယော၊ မင်းမျိုးမင်းနွယ်တည်း။ အဟံ ပိ ခတ္တိယော။
 အဟံ ပိ။ ဘဂဝတော၊ နါ။ သရီရာနံ၊ တို့၏။ ဘာဂံ၊ အဖို့ကို။ အရဟာ
 မိ၊ ရထိုက်၏။ပ။ သရီရာနံ၊ တို့၏။ ထူပံ စ၊ ပုထိုးတော်ကိုလည်းကောင်း။
 မဟံ စ၊ ပူဇော်ပွဲကိုလည်းကောင်း။ ကရိဿာမိ၊ ပြုမည်။ ဣတိ၊ ဤသို့
 ကြံ၍ စေလွှတ်ပြီ။ [တမန် လွှတ်ရုံသာ မဟုတ်၊ အသာတကြည်တောင်း၍

မပေးလျှင် လုယူဖို့ရန် စစ်တပ်ဖြင့် ထွက်လာသည်-ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်သည်။
နောက်နောက်မင်းများ၌လည်း နည်းတူသိပါ။]

ဝေသာလိကာ၊ ဝေသာလီ-မြို့၌ နေကုန်သော။ လိစ္ဆဝီ၊ လိစ္ဆဝီ-မင်းတို့
သည်။ပ။ ကပိလဝတ္ထု-ဝါသီ၊ ကပိလဝတ္ထုမြို့၌ နေကုန်သော။ သကျာ၊
သာကီဝင်မင်းတို့သည်။ပ။ သဂဝါ။ အမှောက်၊ ငါတို့၏။ ဉာတိ သေဋ္ဌော၊
အမြတ်ဆုံးသော ဆွေတော်မျိုးတော်တည်း။ပ။ အလ္လကပ္ပကာ၊ အလ္လကပ္ပ-
တိုင်း၌ နေကုန်သော။ ဗုလယော၊ ဗုလိမင်းတို့သည်။ပ။ ရာမဂါမကာ၊
ရာမ-ရွာ၌ နေကုန်သော။ ကောဠိယာ၊ ကောဠိယ-မင်းတို့သည်။ပ။ ဝေဠု
ဒီပကော၊ ဝေဠုဒီပ-တိုင်း၌နေသော။ ဗြာဟ္မဏော၊ ဗြာဟ္မဏ-သည်။ပ။ ပါ
ဝေယျကာ၊ ပါဝါ-မြို့၌ နေကုန်သော။ မလ္လာ၊ မလ္လ-မင်းတို့သည်။ပ။

ဧဝံ၊ သို့။ ဝုတ္တေ၊ တမန်လွှတ်၍ ပြောအပ်သော်။ ကောသိနာရကာ၊
ကုသိန္နာရ-မြို့၌ နေကုန်သော။ မလ္လာ၊ တို့သည်။ တေ သဗေ၊ ထိုမင်း
အပေါင်းတို့ကို။ (တေ) ဂဏေ ထို ဂိုဏ်းအပေါင်းတို့ကို။ (ထို အဖွဲ့အစည်း
တို့ကို။) တေ ဒဝေါစုံ။ (ကို။) သဂဝါ အမှောက်။ ဂါမခေတ္တေ၊ ဂါမ-
ခေတ်၌။ (ရွာအပိုင်းအခြား၌။) ပရိနိဗ္ဗုတော။ပ။ ဘာဂံ။ န ဒုဿာမ၊
မပေးနိုင်ပါကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။

၂၃၇။ ဧဝံ ဝုတ္တေ။ ဒေါဏော၊ ဒေါဏ-မည်သော။ ဗြာဟ္မဏော၊ သည်
။ပ။ အဝေါစ။

ဂါထာအနက်။(၁)။ ဘောဇ္ဇော၊ အို မင်းအပေါင်းတို့။ မမ၊
အကျွန်ုပ်၏။ ကေဝါစံ၊ တခွန်းသော စကားကို။ (စကားတခွန်း
ကို။) သုဏန္တု၊ နားစိုက်ကြပါကုန်။ အမှောက်၊ ကျွန်ုပ်တို့၏။ ဗုဒ္ဓေါ၊
သည်။ ခန္တိဝါဒေါ၊ ခန္တိဝါဒ-ရှိသည်။ (သည်းခံခြင်းကို အကောင်း
ဆုံးဟု ပြောဟောတော်မူလေ့ရှိသည်။) အဟု၊ ဖြစ်ပါပြီ။ ဥတ္တမ
ပုဂ္ဂလဿ၊ မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား၏။ သရီရဘာဂေ၊
ဓာတ်တော် အစုဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ အယံ သမ္မဟာရော၊
ဤသို့ လက်နက်တို့ဖြင့် ပြင်းစွာ ပုတ်ခတ် သတ်ဖြတ်ခြင်းသည်။ သာဓု၊
ကောင်းသည်။ န ဟိ သိယာ၊ မဖြစ်ရာပါ။

(၂) ဘောဇ္ဇော၊ အို မင်းအများတို့။ တုမေ၊ သဟိတာ၊
တကွဖြစ်ကုန်သည်။ (မကွဲမပြား တသားတည်း ဖြစ်ကုန်သည်။)
သမဂ္ဂါ၊ ကိုယ် နှုတ်-အားဖြင့် ညီညွတ်ကုန်သည်။ သမ္မောဒမာနာ၊
စိတ်အားဖြင့်လည်း ဝမ်းမြောက်ကုန်သည်။ (ဟောထ၊ ဖြစ်ကြပါ

ကုန်လော့။ ဘဂဝတော၊ ၎င်း။) သရီရာနိ၊ သရီရ-ဓာတ်တော်တို့
 ကို။ အဋ္ဌဘာဂေ၊ ရှစ်ဖို့ ရှစ်စုတို့ကို။ ကရောမ၊ ပြုကြပါကုန်စို့။
 ဒိသာသု၊ အရပ်မျက်နှာတို့၌။ ထူပု၊ ပုထိုးတော်တို့သည်။ ဝိတ္တာ
 ရိကော၊ ကောင်းစွာဖြစ်သော ပြန့်ကျယ်ခြင်းရှိကုန်သည်။ ဟောန္တု၊
 ဖြစ်ကြပါစေကုန်။ ဗဟူ၊ များစွာကုန်သော။ ဇနာ၊ လူတို့သည်။
 စက္ခုမတော၊ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ သမန္တနှင့် ဒိဗ္ဗ ပညာ ငါးဖြာသော စက္ခုရှိ
 တော်မူသော ဘုရားရှင်၏ (အပေါ်၌။) ပသန္နာ၊ ကြည်ညိုပါကုန်
 ၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။

၂၃၈။ ဗြာဟ္မဏ၊ ဆရာပုဂ္ဂိုလ်။ တေနဟိ၊ တိုက်တွန်းပါ၏။ (တနည်း)
 တေနဟိ၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင်။ (ဒီလိုဆိုလျှင်။) ဟူညေဝ၊ အသင် ဆရာပုဂ္ဂိုလ်
 သည်သာ။ ဘဂဝတော သရီရာနိ။ အဋ္ဌဓာ၊ ရှစ်ဖို့ရှစ်စု အားဖြင့်။ သမံ၊
 အညီအမျှ။ သုဝိဘတ္တံ၊ ကောင်းစွာဝေဖန်အပ်သည် မည်လောက်အောင်။
 ဝိဘဇာဟိ၊ ဝေဖန်ပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။ (တောင်းပန်ကုန်ပြီ။)
 ။ပ။ အဝေါစ။ (ကိ။) ဘောန္တော၊ အို မင်းအများတို့။ မေ၊ ကျွန်ုပ်အား။
 ဣမံ တုမ္မံ၊ ရှေ့ဖြင့်ပြုအပ်သော ဤ ဓာတ်တော်ချင့်ခွက်ကို။ (ဓာတ်တော်ချင့်
 ကြောင်း ဤ ရှေ့စလယ်တောင်းကို။) ဒဒန္တု၊ ပေးကြပါကုန်။ အဟံပိ၊ သည်
 လည်း။ တုမ္မဿ၊ ၎င်း။ ထူပဉ္စ၊ မဟဉ္စ။ ကရိဿာမိ၊ ပြုပါမည်။ ဣတိ၊ ပြီ။ပ။
 အဒိသု။ [ရှေးနိဿယ၌ “တုမ္မံ၊ ဓာတ်တော်ချင့်သောအိုး” ဟု ပေး၏။]

ပိပ္ပလိဝနိယာ၊ ပိပ္ပလိ-တော၌ နေကုန်သော။ မောရိယာ၊ မောရိယ-
 မင်းတို့သည်။ပ။ဘဂဝတော၊ ၎င်း။ သရီရာနိ၊ တို့ကို။ ဝိဘတ္တာနိ၊ ဝေဖန်
 အပ်ပြီးပါကုန်ပြီ။ ဣတော၊ ဤ မီးသင်္ဂြိုဟ်ရာ အရပ်မှ။ အင်္ဂါရံ၊ မီးသွေး
 ကို။ ဟရထ၊ ဆောင်ယူကြပါကုန်။ ဣတိ၊ ကုန်ပြီ။ပ။ဟရိံသု။

ဓာတုထူပပူဇာ

၂၃၉။ အထ ခေါ၊ ၌။ (ဓာတ်တော်တို့ကို ဝေဖန်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။)
 [အဋ္ဌကထာအလို “အတ ခေါ၊ ဓာတ်တော်တို့ကိုဆောင်ယူပြီးရာ ထိုအခါ
 ၌” ဟု ဆိုပါ။] ။ပ။ ရာဇဂဟေ၊ ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌။ပ။ အကာသိ၊ ပြုပြီ။
 ဝေသာလိယံ၊ ဝေသာလိ-မြို့၌။ပ။ အကံသု၊ ပြုကုန်ပြီ။ပ။ ကပိလဝတ္ထုသ္မံ၊
 ကပိလဝတ်-မြို့၌ ။ပ။ အလ္လကပေ၊ အလ္လကပွ-တိုင်း၌ ။ပ။ ရာမဂါမေ၊
 ရာမ-ရွာ၌။ပ။ ဝေဠုဒီပေ၊ ဝေဠုဒီပ-တိုင်း၌။ပ။ ပါဝါယံ၊ ပါဝါ-မြို့၌။ပ။
 ကုဿိနာရာယံ၊ ကုဿိနာရံ-မြို့၌။ပ။ ပိပ္ပလိဝနေ၊ ပိပ္ပလိ-တော၌။ပ။ ဣတိ၊

ဤသို့လျှင်။ အံဠ၊ ရှစ်ဆူတို့သည်။ (စေတီ-ရှစ်ဆူတို့သည်။) သရီရထူပ၊ ဓာတ်တော် ဌာပနာရာ ပုထိုးတို့တည်း။ နဂမော၊ ကြီးစုမြောက် စေတီ သည်။ ကုမ္မထူပေါ၊ ဓာတ်တော်ချင့်ခွက်ကို ဌာပနာရာ စေတီတည်း။ ဒသ-မော၊ သည်။ အင်္ဂါရထူပေါ၊ မီးသွေးတော်တို့ကို ဌာပနာရာ စေတီတည်း။ ဝေ၊ ဤသို့လျှင်။ ဝါ၊ ဤနည်းအားဖြင့်။ တေ၊ ဤဓာတ်တော်တို့ကို ဝေ ဖန်ခြင်း၊ ဆယ်ဆူသော ပုထိုးတို့ကို ပြုခြင်းသည်။ ဘူတပုဗ္ဗံ၊ ဇမ္ဗုဒိပ်၌ ရှေးက ဖြစ်ဖူးပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ သံဂါယနာတင်ထေရ်တို့ ဆိုကြကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ (သုတံ၊ နာယုမ္ပတ်သား ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ။) ဝေ မေ သုတံ-မှ သုတံ-သို့ပြန်လှည့်သည်။]

၂၄၀။ ဂါထာအနက်။(၁)။ စက္ခုမတော၊ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ သမန္တ-နှင့် ဒိဗ္ဗ ပညာငါးဖြာသောစက္ခု ရှိတော်မူသောမြတ်စွာဘုရား၏။ သရီရံ၊ သရီ ရ-ဓာတ်တော်သည်။ အဠ ဒေ၊ ဣ၊ ရှစ်ဒေ၊ ဣ၊ ရှစ်စိတ်ရှိ၏။ (ရှစ်စိတ်ရှိ၏။) သတ္တဒေ၊ ဣ၊ ခုနစ်ဒေ၊ ဣ၊ ရှိသော ဓာတ်တော်ကို။ (ခုနစ်စိတ် အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဓာတ်တော်ကို။) ဇမ္ဗုဒိပေ၊ ဇမ္ဗုဒိပ်၌။ (အိန္ဒိယ-နိုင်ငံ၌။) မဟေန္တိ၊ ပူဇော်ကြကုန်၏။ ပရိသဝရတ္တမယ၊ အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော ယောက်ျားမြတ် ဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား၏။ (အသာအလွန်မရှိသော ယောက်ျားမြတ် ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရား၏။) ဧကံ စ ဒေ၊ ဣ၊ တစ်ဒေ၊ ဣ၊ ရှိသော ဓာတ်တော်ကို ကား။ ရာမဂါမေ၊ ရာမ-ရွာ၌။ နဂရာဇာ၊ နဂါးမင်းသည်။ မဟေတိ၊ ပူဇော်၏။

(၂)။ ဧကော၊ တဆူသော။ [ဟိ-သည် အနက်မရှိ။] ဒါဌာ၊ စွယ်တော်ကို။ တိဒိဝေဟိ၊ တာဝတိံသာ-နတ်တို့သည်။ ပူဇိတာ၊ ပူဇော်အပ်ပြီ။ ဧကော ပန၊ တဆူသော စွယ်တော်ကိုကား။ ဂန္ဓာရ ပုရေ၊ ဂန္ဓာရ-ပြည်၌။ [ယခုအခါ “တရုတ်ပြည်”ဟု အသိအမှတ် ပြုကြ၏။] မဟိယတိ၊ ပူဇော်အပ်၏။ ပုန၊ တဖန်။ ဧကံ၊ တဆူ သော စွယ်တော်ကို။ ကာလိဂံရညော၊ ကာလိဂံ-မင်း၏။ ဝိဇိတေ၊ နိုင်ငံ၌။ (မဟေတိ၊ ပူဇော်၏။) ဧကံ ပန၊ တဆူသော စွယ်တော်ကို ကား။ နဂရာဇာ၊ သည်။ မဟေတိ၊ ၏။

(၃)။ တဿေဝ၊ ထိုဓာတ်တော် စွယ်တော်၏ပင်။ တေဇေန၊ တန်ခိုးကြောင့်။ ဝသုန္ဓရာ၊ မြတ်သောဥစ္စာ ရတနာတို့ကို ဆောင် သော။ အယံ မဟိ၊ ဤမြေကြီးကို။ အယာဂသေဠေဟိ၊ မြတ်

သော မာတ်တော်တို့ကို မှီသေစွာ ပူဇော်ခြင်းတို့ဖြင့်။ အလက်တာ၊ တန်ဆာဆင်အပ်ပြီ။ ဝေ၊ ဤသို့လျှင်။ စက္ခုမတော၊ ၏။ ဣမံ သရီရံ၊ ဤ သရီရ-ဓာတ်တော်ကို။ သက္ကတ သက္ကတေဟိ၊ ကောင်းစွာပြုအပ် ပူဇော်အပ်သူတို့က ကောင်းစွာပြုအပ် ပူဇော်အပ်သူတို့သည်။ သုသက္ကတံ၊ ကောင်းစွာပြုအပ် ပူဇော်အပ်ပြီ။

(၄)။ ယော၊ အကြင် ဓာတ်တော်အပေါင်းကို။ ဒေဝိန္ဒ နာဂိန္ဒ နရိန္ဒ ပူဇိတော၊ နတ်မင်း နဂါးမင်း လူမင်း-တို့သည် ပူဇော်အပ်ပြီ။ မန္တသိန္ဒသေဠေဟိ၊ လူမင်းတို့ထက်မြတ်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ တထေဝ၊ ထို့အတူပင်။ ပူဇိတော၊ ပူဇော်အပ်ပြီ။ (တံ၊ ထိုဓာတ်တော်အပေါင်းကို။) လဘိတွာ၊ ရ၍။ (ရလျှင်။) တမောသင်တို့သည်။ ပဉ္စလိကာ၊ ချီအပ်သော လက်အုပ်ရိုက်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ လက်အုပ်ချီကုန်လျက်။ ဝန္တထ၊ မြတ်မြတ်နိုးနိုး ရှိခိုးလိုက်ကြကုန်လော့။ ဗုဒ္ဓေါ၊ သုံးလူ ထွတ်တင် ဘုရားရှင်ကို။ ဟဝေ၊ စင်စစ်။ ကပ္ပသတေဟိ၊ ရာပေါင်းများစွာ ကမ္ဘာတို့ဖြင့်သော်မှလည်း။ ဒုလ္လဘော၊ ခဲယဉ်းစွာ ရအပ်၏။ ဝါ၊ ရနိုင်ခဲ၏။

(၅)။ စတ္တာလီသ သမာ၊ အတိအကျ လေးဆယ်ကုန်သော။ ဒန္တာ၊ သွားတော်တို့ကိုလည်းကောင်း။ သဗ္ဗသော၊ ကြွင်းမဲ့ဥသ္မံ အလုံးစုံအားဖြင့်။ ကေသာ၊ ဆံတော်တို့ကိုလည်းကောင်း။ လောမာစ၊ မွေးညင်းတော်တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဧကေကံ၊ တချောင်းစီ တပင်စီ။ စက္ကဝါဠပရမ္မရာ၊ စကြဝဠာ-အဆက်ဆက်တိုင်အောင်။ ဒေဝါ၊ နတ်တို့သည်။ ဟရိံသု၊ ကောင်းစွာဆောင်ယူ ပူဇော်ကြကုန်ပြီ။ ဣတံ၊ အပြီးတည်း။

တတိယံ၊ သုံးသုတ်မြောက်ဖြစ်သော။ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ္တံ၊ သည်။ နိဠိတံ၊ ပြီးပြီ။

အမှာ။ ။ အဋ္ဌဒေါဏာ-စသော ဤ ဂါထာတို့ကို သီဟိုဠ်ကျွန်းသား ထေရ်တို့ ထည့်ထားအပ်သည်။